

MIR I DOBRO

Mostar, XLVI., 3, prosinac 2014.

Čestit Božić!

KAZALO

PROVINCIJALOVA RIJEČ		Susret Slavenskih konferencija provincijalnih ministara OFM-a (SLAN – SLAS)	42
Provincijalova božićna čestitka	3		
IZ GENERALNE KURIJE		GODINA POSVEĆENA ŽIVOTA	
“Manji u Kristu”	5	Hodogram Godine posvećena života	44
Fra Stane Zore imenovan		Ciljevi i očekivanja od Godine posvećena života	46
novim Ijubljanskim nadbiskupom	7	Pismo Generalnoga ministra OFM	
Fra Vittorio Francesco Viola, OFM, novi biskup	7	za Godinu posvećena života	52
		Okružnica: Radujte se	56
		Okružnica: Istražujte	69
IZ ŽIVOTA PROVINCIE		Poruka Biskupske konferencije BiH	
Provincijalova pozivnica na Kapitol na rogožinama	8	za Godinu posvećena života	89
Kapitol na rogožinama i proslava		Poruka povodom početka	
170. obljetnice naše provincije	9	Godine posvećena života 2015.	92
Provincijalovo predavanje:			
Braća i manji u našem vremenu	11		
Bdijenje uoči početka Godine posvećena života	20	IZ ŽIVOTA CRKVE U HRVATA	
Đakonsko ređenje u Čitluku	20	Obilježavanje Svjetskoga dana medija u	
Susret franjevačkih novaka u Samoboru	24	Bosni i Hercegovini	94
Posjet sjemeništu i postulaturi u Visokom	24	Propovijed biskupa Vukšića prigodom obilježavanja	
Duhovne vježbe u Slanom	25	48. Svjetskoga dana društvenih komunikacija u BiH	95
Duhovne vježbe u Masnoj Luci	26	Poruka Biskupske konferencije BiH u povodu	
Duhovne vježbe u Slanom	26	općih izbora 2014.	96
Duhovne vježbe u Slanom	26	Biskupi, provincijali i dekani razgovarali o	
Sudionici na duhovnim vježbama	26	međudekanatskoj suradnji	97
na drugim mjestima		Priopćenje sa 62. redovita zasjedanja	
Primanje službi lektorata i akolitata	27	Biskupske Konferencije Bosne i Hercegovine	98
Posjet novaka Bosne Srebrenе			
hercegovačkim novacima	28	VATIKAN	
Izbivanje o. Provincijala	28	“Relatio synodi” treće izvanredne	
Promocija duhovnih zvanja u Čitluku	29	opće Biskupske sinode	100
IZ ŽIVOTA KUSTODIJE		Zajedništvo je najveća milost	
New York - društvo sv. Krunice proslavilo		koju nam je isus prisrbio na križu	104
zlatni jubilej	30	Poruka europskih biskupa s komemoracije	
Povijesni događaj u Chicagu	31	Prvoga svjetskog rata u Verdunu	104
IZ FRANJEVAČKOG I REDOVNIČKOG SVIJETA		Susret europskih biskupa	
XVII. Redovnički dan u Mostaru	33	odgovornih za medije	105
Predavanje: Poziv radosti evanđelja	35	Zaređen i u službu uveden	
Euharistijsko slavlje	36	novi Ijubljanski nadbiskup	106
Krakov: Susret Slavenske i			
Južnoslavenske konferencije OFM-a	39	VIJESTI	108
Samobor: Susret provincijskih definitorija JKPMOFM	39		
Izvanredna sjednica JKPMOFM-a	40	NOVE KNJIGE	121
		ADRESAR	123

MIR I DOBRO, Mostar, XLVI., 3, prosinac 2014., službeno glasilo

IZDAJE: Hercegovačka franjevačka provincija Uznesenja BDM

Franjevačka 1, pp 153, 88 000 Mostar; tel.: (036) 333-525, faks: (036) 333-526

Mreža: www.franjevci.info

E-mail: mostar@franjevci.info

UREDIO: fra Mate Dragičević; **ODGOVARA:** fra Miljenko Šteko, provincijal; **Lektura:** Irina Budimir; **Zaključeno:** prosinac 2014.

Računalni slog: FRAM-ZIRAL; **Tisk:** Franjevačka tiskara FRAM-ZIRAL, Mostar, 2014.

PROVINCIALOVA BOŽIĆNA ČESTITKA

Nova i stara evangelizacija

Draga braćo!

Benedikt XVI. (papa u miru) kazao je, pred Božić 2005., kako je sveti Franjo Asiški bio toliko obuzet otajstvom Utjelovljenja, da ga je u Grecciu htio ponovno predstaviti u živim jaslicama, postavši tako začetnikom duge narodne tradicije koja i do danas čuva svoju evangelizatorsku vrijednost. Teološki će to osobito osvijetliti u predgovoru svojoj knjizi Pohvala Božiću (Lob der Weihnacht), gdje piše: *Ako je Uskrs, gledano s teološkoga motrišta, središte crkvene godine, Božić je najljudskija svetkovina vjere, jer nam na najdublji način daje osjetiti Božju ljudskost. Nigdje drugdje ne može se osjetiti kao uz jaslice što to znači da je Bog htio biti "Emanuel" - "Bog s nama", Bog s kojim smo "na ti", jer nas tu susreće kao dijete. Stoga je Božić u posebnoj mjeri svetkovina koja poziva na meditaciju, na unutarne gledanje riječi.*

Crkva nas, osobito od sv. Ivana Pavla II. naovamo, neu-morno, na razne načine, poziva na osobnu reevangelizaciju, na intenziviranje cjelokupnoga crkvenog života, kako vjerničkoga

tako i redovničkoga i svećeničkoga. Daje nam smjerokazne dokumente i pokazuje sredstva kojima se to može učiniti, a među njima je na istaknutom mjestu Riječ Božja. Ako smo, uz nametnuto rastrešenost svijeta, riječ Božju često promatrali izvana i površno, prihvatimo ovaj poziv na unutarnje, temeljitije gledanje riječi, pisane i malim i velikim početnim slovom, tj. svetopisamske riječi i vječne Riječi Božje. Promatrajmo sabrano, dublje, iznutra.

Božićnom otajstvu valja pristupati dublje i iznutra, kako nam se ne bi dogodilo da iz njega uberemo samo površne plodove. Ako se Božji darovi, a na Božić smo dobili najveći od njih – samoga Boga, ne uzmu ozbiljno, postaju svedočanstvo protiv nas samih. *Pazite, ljubljeni*, piše papa sv. Klement I. Korinćanima, *da se mnogo-brojna Božja dobročinstva ne preokrenu nama na propast, ako ne živimo dostojno Boga i ne činimo uvijek u slozi ono što je njemu milo i ugodno*. Zaslijepljeni vanjskim blještavilom Božića, koje nam podastire okruženje, mogli bismo previdjeti glavno i Glavnoga. Treba razgrnuti blještavilo, odstraniti natruhe sekulariziranih „praznika“ te Božić gledati, čitati i živjeti iznutra.

Tko dolazi u Božićnoj noći u tvoj dom, u naše obitavalište: Dijete u štalici, Emanuel – Bog s nama, Bog koji iz ljubavi za ljudski rod prihvata patnju i križ kako bi nam posvjedočio nebesku Ljubav ili pretili starac koji se izruguje našoj šopingholičarskoj ovisnosti i ljudskoj naivnosti, svojim čuvenim podsmjehom ljudskoj gluposti?

U došašcu, u tjednima priprave za Božić i obnavljanju čežnje za Božjim dolaskom, liturgijska čitanja podsjećaju nas na vrijeme kada svijet još nije bio otkupljen, na daleka stoljeća kada je zemlju prekrivala tmina i mrklina narode (usp. Iz 60,2). Iako je Isusovim rođenjem došla svjetlost u naš svijet, razmišljajući nad činjenicom koga primamo u svoj dom, ne možemo preskočiti pitanje: Što je danas s tom tminom koja je nekoć prekrivala zemlju i s tom tamom koja se nekoć

nadvijala nad narode?! Nutarnjim promatranjem Božića i stvarnoga stanja u današnjem svijetu nedvojbeno otkrivamo da tmina i mrklina nisu nestale. Čak više, ponegdje su se ojačale. Suvremeni je svijet izmislio nove grijeha i iznasio nove oblike poganstva kojima robuje i u roblje poganstva pretvara nadolazeće naraštaje. Koliko god se Crkva trudila da svijet zasoli Kristovom solju i da ga obasja Kristovim svjetлом – evangelizirati, vidljivo je i da duh svijeta prodire i u naše pore, a njegova mrklina zastire mnoge poglede. Ne smijemo prešutjeti da je i u našim kršćanskim i redovničkim redovima još mnogo toga neotkuljena, da svatko od nas može naći poneke kutke svoga života koji još nisu zahvaćeni otkupljenjem.

Ako smo na putu sa sv. Franjom onda nam Božić treba biti svet – posve Božji i posve na naše spasenje, kako nas životom i riječju uči on, Siromašak iz Asiza, koji je, prema Tomi Ćelanskome, Božić nazvao „svetkovinom nad svetkovinama“ (2 Ćel, 199.). U Franjinu srcu dugo je odjekivala riječ proroka: „Tješite, tješite moj narod, govori Bog vaš...“ (Iz 40,1). I onda se o Božiću godine 1223., dogodio Greccio.

Narod onoga doba bio je utješen.

S Franjom su, u jednostavnosti, doživjeli sve dubine otajstva Božića. On, koji je „postao dijete s Djetetom (factus cum Puer puer)“ (2 Ćel, 35), iskustvo otajstva prelijevao je u srca tolikih. Franjo, koji je srcem dotaknuo sâm Život, postao je korito kroz koje teče rijeka Života do danas. Do nas. Ako smo pošli njegovim putem, ne smijemo, nemamo pravo biti brane, prepreke toj rijeci milosti!

U Godini posvećena života, što nam ju sad providnosno darova papa Franjo, neka i nama, uz Božju svetost u prvom planu i želji, bude dovršenje i naše osobne svetosti, svetosti cijele Crkve i svetosti svih ljudi. To je nova i stara evangelizacija.

Sretan Božić svima!

fra Miljenko Šteko, OFM

IZ GENERALNE KURIJE

“MANJI U KRISTU”

Predraga braćo Reda, pripravljajući se za slavljenje Božića, uzdižem za sve vas ovu molitvu:

Gospodin vam dao svoj mir!

Mir vašim zemljama, osobito onima razdiranim nasiljem; mir vašim gradovima, napose onima u kojima se živi u teškoćama; mir vašim bratstvima, osobito onima u kojima braća trpe u tijelu i u duhu; mir vašemu srcu, gdje god se nalazili u ovom svetom vremenu.

Sveti Franjo je sastavio jedan od “psalama” Časoslova Muke za Večernju Božića. Tekst izražava radost zbog rođenja Kristova, ali prepoznaće i poniznost konteksta u kojemu se je našao Novorođeni u Betlehemu:

*Jer presveti nam je ljubljeni Dječak darovan [Iz 9,6],
rodi se radi nas na putu i bi položen u jasle,
jer za njega ne bijaše mjesta u svratištu [Lk 2,7]
(ČMu, XV,7)*

Rođen je za nas *na putu*. Iz homilije svetoga Grigora Velikoga za časoslov Božića Franjo izvlači sliku siromašna i hodočasničkoga Djeteta: “Nije rođen u kući svojih roditelja, nego *na putu*. Kad se Isus rodio, Marija i Josip su na putu; zaustavljaju se u gradu Davidovu, gdje ipak nemaju stalno boravište. Kako za njih nema mjesta u svratištu, prihvaćaju da se smještate u privremenom smještaju koji im je bio na raspolaganju. *Evangelje po Luki* plastično ocrtava scenu rođenja Isusova: Marija i Josip se nalaze u nekoj štali, s Novorođenčetom položenim u jasle, i začuđeni pastiri iz okolice su glasnici Dobre vijesti koju su čuli i vidjeli (usp. Lk 2,17). Teško je usputi zamisliti ponizniji i radosniji oblik evangelizacije od onoga kako je bilo na prvi Božić!

Kroz cijeli svoj život Franjo je osjećao ganguće zbog činjenice da je Isus, Sin Božji i Sin Marijin, izabrao stanje “manjih”. Uvijek je više volio društvo onih koji su bili smatrani “manjima” od drugih, grešnicima i Samarijancima, pogнима i carinicima. Njegovi najvjerniji sljedbenici bili su skromna društvena stanja: ribari i bivši carinici. Dugo rodoslovje koje nam donosi *Evangelje po Mateju* (Mt 1,1-17) pokazuje da među četerdeset i dvije generacije Isusovih predaka postoji širok uzorak čovječanstva, koji ide od onih koji su se odlikovali svojom vjernošću do

onih koji su bili poznati po svojoj nevjernosti. Bog očituje svoju bezuvjetnu ljubav za svoju ljubljenu djecu, iznad i mimo svake zasluge, idući im u susret na putu koji vodi ozdravljenom čovječanstvu koje je iznova učinjeno dostoјnim.

Razmišljajmo, kroz ove dane svetkovana, o “malenosti – minoritas” Isusa, o njegovu biti “manji” od drugih, o njegovu predstavljanju kao njihova služe i poslužitelja. Proslov *Evangelja po Ivanu* jednostavnim riječima opisuje taj izbor da se pomiješa sa “manjima”: “Riječ tijelom postade i nastani se među nama” (Iv 1,14). Iz svoga najuzvišenijega stanja božanstva, Riječ, ljubljeni Sin se ponižava da uzme “tijelo naše ljudskosti i krhkosti” iz krila Djevice Marije (2PVj 5). Taj izbor, taj posve slobodni čin preobline ljubavi Božje ga dovodi da postane stvorenje među stvorenjima, na način da ih On, Jedinorođeni Sin mogne sve dovesti na izvor zajedništva ljubavi Trojstva.

Evangelje po Ivanu nam također govori da se dolazak Riječi-tijelom-postale događa kao dolazak svjetla u svijet zarobljen tminama (Iv 1,5). Zaustavimo se, u ovom svetom vremenu, dok najduže noći godine zarobljavaju Sjever u tami i najduži dani godine donose najblistavije svjetlo Jugu. Mislimo na priopovjedanje svetoga Mateja, gdje su tmine noći rasvijetljene sjajnom zvijezdnom (Mt 2,9), koja dovodi Mudrace Istoka Betlehemskom Djetetu. Tako i u našem životu svatko može iskusiti svjetlo Isusovo. On raspršuje tmine našega srca, kako je i sam Franjo tražio od Krista, dok se molio pred Raspetim. (MRas). No, i kad u svakom mjesnom bratstvu i u sveopćem bratstvu Reda živimo trenutke tame, znamo da tre-

bamo svjetla Duha Gospodnjega koji nas vodi iz noći u dan.

Danas, u nekim dijelovima svijeta, braća i sestre trpe sa svojim suputnicima kršćanima i drugim sugrađanima zbog situacija zastrašujućega nasilja. Neki su izgubili život ili su pretrpjeli teška ranjavanja, dok su drugi izgubili svoje drage, svoje domove i sredstva uzdržavanja. Naša molitva i naša konkretna djela solidarnosti trebaju ih pratiti, zajedno sa svim mogućim naporima da se zaustave ti nasilni sukobi. U drugim dijelovima svijeta, naša braća i sestre trpe pogubne posljedice zaraznih epidemija, kao što su ebola, HIV, AIDS i druge bolesti koje bi se mogle predusresti, a te posljedice su zaoštrenе nasiljem siromaštva i "globalizacije ravnodušnosti" na koje su oni osuđeni.

Danas, u nekim dijelovima Reda, postoje braća koja trpe slabosti i bolesti zbog životne dobi. Neki od njih postaju malodušni, ne vide novu generaciju braće koja bi mogla nastaviti silan posao što su ga oni tolike godine vršili krajnjom velikodušnošću i vjernošću. Drugi, uvijek se pouzдавajući u sposobnost Gospodina da učini puno više nego što mi možemo tražiti ili čak i zamisliti, povjeravaju Provinosti Božjoj budućnost svojih bratstava i svojih pastoralnih aktivnosti u Crkvi, vjerujući da ništa od onoga što je dobro i onoga što su oni slobodno darovali drugima ne može propasti. Upravo onako kako se Bog ponaša s nama kroz utjelovljenje svoga ljubljena Sina, tako i mi trebamo činiti jedni za druge, to jest, naučiti milošću prepuno umijeće *pratnje*, iskazujući jedni prema drugima i prema cijelom čovječanstvu i svemu stvorenom istu brigu i istu samlost koju Bog gaji prema nama.

I usred unutarnjih teškoća i protivština u Redu, u Crkvi i u svijetu, nazočnost Isusa je svjetlo za nas. Stoga je Crkva za misu Božića, koja se slavi u tminama noći, izabrala radosni Izajin tekst:

*Narod koji je u tmini hodio
svjetlost vidje veliku;
one što mrklu zemlju obitavahu
svjetlost jarka obasja (Iz 9,1)*

U svojim pohodima nekim bratstvima Reda ove godine imao sam povlasticu vidjeti tu svjetlost, znakove novoga, ohrabrujućega rasta i životnosti među braćom. U Aziji i Oceaniji, u Africi, u obje Amerike i u Europi postoji iznenadujući impuls u odnosu na poruku i na primjer svetoga Franje. Čini se da se to povećava osobito među članovima katoličkih populacija sveukupnoga Juga. Znamo da nas je često sam papa Franjo pozivao da svoju pozornost obratimo na svetoga Franju kao zaštitnika mira, siroma-

ha i brige za Zemlju. Njegova zanosna pobudnica, *Evangelii gaudium*, već je mnoge nadahnula da se založe u naviještanju Evanđelja u našem vremenu s obnovljenom energijom i zanosom. Pozivam vas, predraga braćo, da prigrite središnju poruku Apostolske pobudnice pape Franje i da je gledate kao novi način da se razumije i živi Evanđelje, naše *Pravilo i život i naše Generalne konstitucije*.

Iz točke gledišta našega ljudskoga, kršćanskoga i franjevačkoga poziva, izazov s kojim se moramo danas suočiti ne tiče se broja braće Reda, niti srednje dobi braće, još manje broja aktivnosti i apostolskih djela, nego se tiče kvalitete našega uzajmno dijeljenog svjedočenja Evanđelja u današnjem svijetu. Interdisciplinarni studij o stanju Reda, kroz upitnik, pokazuje nam mnoga područja koja traže promjenu i radikalno obraćenje u našemu životu. Više od polovice braće koja su odgovorila na upitnik tvrde da je za oživljavanje Reda temeljno i bitno da poboljšamo kvalitetu odnosa u bratstvima. Mnoga braća trpe zbog nedostatka istinskih bratskih odnosa u njihovim mjesnim bratstvima, sa suslijednim krizama koje vode u izolaciju i u slabljenje njihova ljudskoga, kršćanskoga i franjevačkoga poziva. Gvardijani često nalaze teškoće u istinskom komuniciranju s braćom s ciljem da izgrađuju istinsko bratstvo. Neka braća od svoga posla, osobito od pastoralnoga služenja, čine jedinu svrhu svoga franjevačkoga poziva, često radeći pretjerano, možda zato da izbjegnu bol koju osjećaju zbog nedostatka kvalitetna bratskoga života. To, osim toga, dovodi do daljnog slabljenja bratskih veza i pridonosi rastu individualizma i gubitku osjećaja za zajedničko odbro. Također i molitveni život, kako osobni tako bratski, trpi i, prema tome, slabi unutarnji duhovni život pojedinca i bratstva.

Ipak usred tih sjena svjetlo utjelovljenja nastavlja svijetliti! Braća su mi također rekla, u prigodi nekih pohoda, da su spremni zalagati se za intenzivniji život molitve, bratstva i uzajamno dijeljene misije. Mnoga braća sada rade sa siromasima, sa ovisnicima, sa bolesnima od AIDS-a, ovisnicima o alkoholu, beskućnicima i onima koji su bili prisiljeni napustiti svoju kuću i koji su, kao Isusovi roditelji, morali tražiti utjehu "kraj puta", živeći kao prosjaci, štoviše neželjeni u zemljama koje nisu njihova domovina. Mnoga su braća spremna zpututi se s Gospodinom Isusom i riskirati sve sa siromasima (*anawim*) Božjim, čineći jednostavnijim svoj stil života, da bi drugi mogli jednostavno živjeti i napredovati. Na sve te načine možemo dokazati svoje zalaganje da živimo "radost Evanđelja" kao evangelizatori i misionari, noseći cijelom čovječanstvu i svemu stvorenju dar koji smo primili.

Dok se duhovno i bratski pripremamo slaviti Generalni kapitul 2015., zazivamo ljubazni zagovor ponizne Djevice Majke iz Betlehema, tražeći je da moli za nas svoga ljubljena Sina da on, koji se učinio našim "manjim Bratom", mogne u nam ponovno umnožiti dar svoga Duha koji obnavlja lice zemlje. Molimo za početak duboke obnove cijelog Reda koja bi polazila od poziva svakoga brata, koja bi prigrila sposobnost da oživi bratsku ljubav i uzajamno podijeljeno poslanje u svakom mjesnom bratstvu, koja bi dolazila do toga da dadne novi zanos evangelizatorskom poslanju provincija i kustodija i, neсumnjivo, cijelog Reda. I molimo obnovu svega čovječanstva i svega stvorena i za zoru Kraljevstva

Božjega koje je kraljevstvo pravde, mira, istine, ljubavi i praštanja. Želim da svatko od nas i svi mi zajedno mognemo prigrlići te božanske kvalitete s istim duhom poniznosti kojim Bog prigrađuje sve nas.

Svakome od vas, predraga braćo, svim sestrama klarisama i koncepcionistkinjama i svim prijateljima želim Božić i Novu godinu punu radosti!

Rim, 8. prosinca 2014.

Svetkovina Bezgrješnoga začeća BDM

Bratski,

Fra Michael A. Perry, OFM
Generalni ministar i sluga
Prot. 105285

FRA STANE ZORE IMENOVAN NOVIM LJUBLJANSKIM NADBISKUPOM

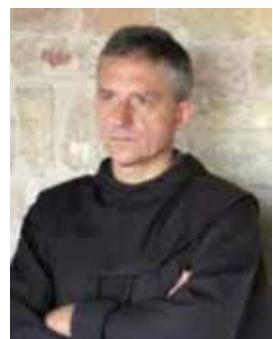

Ljubljana, (IKA) – Papa Franjo imenovao je fra Stanu Zoreu, provincijala Slovenske franjevačke provincije sv. Križa, novim ljubljanskim nadbiskupom i metropolitom, objavio je apostolski nuncij u Republici Sloveniji mons. Juliusz Janusz, a prenosi Tiskovni ured Slovenske biskupske konferencije.

O. Zore rođen je 7. rujna 1958. Teološki studij završio je u Ljubljani. Godine 1984. položio je svećane zavjete u franjevačkome redu, a za svećenika je zaređen 1985. godine. Po drugi put 2011. godine izabran je za provincijala Slovenske franjevačke provincije sv. Križa i predsjednik je Konferencije slovenskih redovnika i redovnica.

FRA VITTORIO FRANCESCO VIOLA, OFM, NOVI BISKUP

Papa Franjo imenovao je 15. listopada 2014. fra Vittorio Francesca Violu, profesora liturgike i kustosa samostana i svetišta Porziuncole, biskupom biskupije Tortona u Italiji.

Fra Vittorio Francesco Viola, OFM, rođen je 4. listopada 1965. u Biellu. Poslije osnovnoga školovanja i ispita zrelosti stupa u red OFM-a u umbrijskoj provinciji. Studira teologiju u Asizu pet godina, a potom nastavlja studij liturgike na Papinskom institutu za liturgiku Sant Anselmo u Rimu, gdje doktorira 19. veljače 2000.

Svećane zavjete polaže 14. rujna 1991., za đakona je zaređen 4. srpnja 1992., a za svećenika 3. srpnja 1993. u bazilici Santa Maria degli Angeli.

U umbrijskoj provinciji obnašao je službu definitora 1999. – 2002., 2003. – 2005 i 2011. – 2014. Bio je kustos samostana i papinske bazilike Santa Maria degli Angeli – Porziuncola 1999. – 2005., a potom gvardijan samostana sv. Klare 2005. – 2014. Bio je pročelnik Ureda za liturgiku za regiju Umbridge, 1997. – 2014.; pročelnik biskupijskoga ureda biskupije Asiz za odgoj, školu i sveučilište, 2006. – 2008.; pročelnik biskupijskog Caritasa 2008. – 2014.

Nedavno je ponovno imenovan kustosom samostana i svetišta u Porziuncoli.

Profesor je liturgike na Papinskom institutu Sant Anselmo u Rimu, aktualni je član Nacionalnoga ureda za liturgiju, a predaje i na Teološkome institutu u Asizu kao i na Papinskom lateranskom učilištu.

IZ ŽIVOTA PROVINCije

Hercegovačka franjevačka provincija Uznesenja BDM

Franjevačka 1, pp 153, 88000 Mostar, Bosna i Hercegovina

tel.: +387 (0)36 333-525; faks: +387 (0)36 333-526; e-pošta: mostar@franjevci.info; www.franjevci.info

Mostar, 09. studenoga 2014.
Ur. br.: 812/2014.

PROVINCJSKI KAPITUL NA ROGOŽINAMA Široki Brijeg, 29. studenoga 2014.

Draga braćo!

Sukladno Provincijskim statutima i ove godine o svetkovini Svih svetih Franjevačkoga reda, 29. studenog, u samostanu na Širokome Brijegu slavit ćeemo provincijski *Kapitul na rogožinama*, a po odluci Definitorija taj dan proslavit ćeemo i sto sedamdeset godina redovničkoga ustroja naše Zajednice (1844. - 2014.). Budući da je to dan okupljanja cijelokupnog provincijskog bratstva, molim svu braću i svakoga pojedinačno da bez velika ili ozbiljna razloga toga dana ne propuste doći na Široki Brijeg. Ovaj poziv vrijedi i za sav naš podmladak.

Prigodom ove Obljetnice, potaknut primjerom drugih Provincija, a ovlašću Generalnih statuta, čl. 261, §3, dan prije, petak, 28., određujem danom pokore i posta za sve nas članove Provincije, kao zadovoljštinu za sve dobro propušteno i grješno učinjeno, osobito za sve čine koji su narušili naše međusobno povjerenje. Taj dan imajmo Franjine riječi pred očima, srcem i savješću: „*I kao što kaže Gospodin, neka ne gledaju na najsitnije grijehu drugih, nego neka, radije, s gorčinom u duši razmišljaju o svojim grijesima.*“ (NPr 11, 9-12). Unesimo u taj pokornički dan iskrenu raspoloživost za vlastitim nutarnjim pročišćenjem.

Program duhovne obnove i proslave u subotu, 29. studenoga:

- 09.30 Okupljanje, molitva i otvaranje spomen-obilježja na Čerigaju
- 10.00 Polazak u samostan na Širokom Brijegu
- 10.30 Okrijepa i mogućnost za pojedinačnu Sv. Ispovijed.
- 11.00 Predstavljanje dokumenta „Manji i braća u našem vremenu“ te Provincijalovo izvješće o stanju u Provinciji.
- 12.30 Sv. Misa i prigodna propovijed – o. Provincijal (sudjeluju članovi OFS-a i FRAME). Prije Sv. Mise prinošenje simboličnih darova pred oltar, a nakon Sv. Mise kratki slikovni prikaz povijesti Provincije i nekoliko svjedočanstava o franjevačkom pozivu.

- Ručak

Mole se braća svećenici da sa sobom ponesu albu i štolu bijele boje.

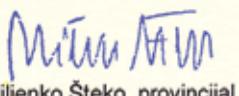
Podsjećam i na odluku Provincijskog kapitula: „*Sva braća na Kapitulu na rogožinama neka slave misu za pokojnu braću. Taj dan neka sva braća, gdje god bila, slave misu za pokojnu braću.*“

Mir i dobro!

Dostavljeno:

1. Svoj braći Provincije
2. Provincijska pismohrana, Mostar

Fra Miljenko Šteko, provincijal

KAPITUL NA ROGOŽINAMA I PROSLAVA 170. OBLJETNICE NAŠE PROVINCije

Kao i svake godine tako i ove na svetkovinu Svih svetih franjevačkoga reda, 29. studenoga, naša Provincija slavila je svoj Kapitul na Rogožinama na Širokome Brijegu. Ujedno je to bila proslava 170. obljetnice samostojnosti naše Zajednice.

Proslava je započela u 9.30 sati na Čerigaju, na mjestu prvih početaka. Kao spomen na tu obljetnicu postavljen je i otkriven reljef akademskoga kipara Stipe Sikiriće, a dali smo mu ime „Fratar grli zemlju Hercegovinu“.

Vrijeme je bilo tmurno i kišovito, ali to nije smetalo sedamdesetorici braće, među kojima su naši najmlađi: sjemeništari, postulantи, novaci i bogoslovi, da se prisjetite početaka našega postojanja i plododajna djelovanja na Božju slavu i korist našemu narodu.

U svom je pozdravnom govoru širokobriješki **gvardijan fra Tomislav Puljić** rekao:

Poštovani oče Provincijale, braćo fratri...

Budući graditelji širokobriješkoga samostana i osnivači Hercegovačke franjevačke provincije sredinom svibnja godine Gospodnjе 1844. zaputili su se iz samostana sv. Kate u Kreševu u Hercegovinu i u veliku neizvjesnost. Hercegovina ih je dočekala pusta, siromašna i gladna. Nisu mogli

odoljeti zavičaju koji je vatio za redovitom duhovnom i svakom drugom opskrbom. I došli su ovdje na Čerigaj – u ovu stariju kuću, a kuća koja je preuređena u crkvu, bila je tek stavljenja pod krov. Sa sobom su doveli učenike i novake, svoju uzdanicu. Praznih ruku i pune duše zasukali su rukave te odavde, iz naše Porcijunkule, započeli su svekoliku preobrazbu. Ovdje na Čerigaju začela se naša Provincija i obnova naše biskupije. Sve je ovdje, iznova, počelo.

Evo nas na istom mjestu nakon 170 godina. Bože moj, što se sve kroz to vrijeme zbilo?! A u svim tim zgodama i nezgodama fratri su bili uz narod i narod s njima. Jednako u radostima uspjeha i žalostima

stradanja; istim žarom i mladi puni elana, i starci puni mudrosti i iskustva. I kad bi mladi fratri polazili u svijet da završe školovanje, na oltaru su se zaklinjali polažući desnicu na Svetu pismo i na raspelo da će se nakon školovanja vratiti u svoju Hercegovinu. Sve je to upravo tako naumljeno u ovim „pratarskim kućama“, u ovoj kolijevci. Osim duhovne skrbi, fratri su, opismenjavali mladež, otvarali škole, nukali djecu i mladež da uče, da budu čestiti i da vole svoju Crkvu, svoj narod, svoju zemlju... I u vrijeme gladi, fratar je s narodom dijelio iste muke, ali i nadu u preokret na bolje. Pa i kad je trebalo ginuti, ginuo je kao svjedok za vjeru i kao ponosan sin svoga naroda.

Evo nas na ovom mjestu velikoga početka, danas na dan Svih svestih franjevačkoga reda. Oči nam se zaustavljaju na obnovljenim starim kućama i na brončanom reljefu koji umjetnički izražava tu duboku vezu hercegovačkoga fratra i zemlje – tla koje je posvećeno svetim životom i predanim radom tolikih fratara. Ovaj znamen – rad ak. kipara i jednoga od osnivača Akademije likovnih umjetnosti na Širokome Brijegu prof. Stipe Sikirice – predajemo budućim vremenima i naraštajima da i nas i buduće izdanke franjevačke duhovnosti uvijek iznova nadahnjuje primjer sv. o. Franje. Snjim gradimo ovu zemlju i cjelivamo ju. Poštuјemo svaki njezin pedalj, svaku kap krv i znoja kojim je oplemenjena i posvećena i nikada joj se – njoj i dragome Bogu – nećemo iznevjeriti.

U nizu je gotovo 70 gvardijana našega matičnog samostana na Širokome Brijegu, te vas sve, braćo, u ime svojih predšasnika i svoje osobno ime, pozdravljam na čelu s o. Provincijalom, i svima čestitam 170. obljetnicu našega osamostaljenja. Pozdrav i zahvalu izričem

ti 100. obljetnica osnutka naše Provincije. Svečana je proslava silom ratnih neprilika izostala, a obljetnica je opečaćena mučeničkom smrću 66 fratara. Ovu 170. godišnjicu u miru i svečano slavimo, i još jednom zahvaljujemo Bogu i iskazuјemo zahvalu i poštovanje onima u čiji spomen smo se ovdje okupili: Plemenite i svete bijahu želje vaše, blagoslovjeni bijahu koraci vaši! Narod Božji i fratri vam kliču: Vaše zvijezde zauvijek će sjati

tio provincijal fra Miljenko Šteko istaknuvši značenje hrabrosti fratra koji su prije 170 godina napustili „ubavo“ Kreševo i pošli u susret životu „bez kruha i krova“ da budu potpuno u službi svoje napačenom hercegovačkom puku navješćujući mu utjehu Božje riječi, i podižući ga kulturno i prosvjetiteljski...

Nakon tih riječi otkriven je spomenuti reljef i Provincijal je nad njim izmolimo blagoslovnu molitvu. Naši mladi pod ravnanjem fra Stanka Mabića zapjevali su pjesmu „Kada si veći ti, brate naš Franjo...“ čiji je tekst napisao pok. fra Janko Bubalo, a uglazbio pok. fra Stanko Vasilj i kao da su tom pjesmom sebi i svima nama htjeli reći: *S čvrstom vjerom, nadom i ljubavlju nastavljamo djelo naših predaka – kršćanskoga puka i fratra.*

Program je nastavljen u samostanu na Širokome Brijegu Provincijalovim predstavljanjem dokumenta našega Reda koji je jedna vrsta radnoga papira „Lineamenta“ za pripravu Generalnoga kapitula 2015. Istodobno bilo je to i dobro razmatranje pa i jedna vrsta ispita savjesti na početku **Godine posvećena života**, koja po želji pape Franje počinje na 1. nedjelju došašća (30. studenoga 2014.). Evo njegova sažetka kako ga je sačinio o. Provincijal:

prof. Stipi Sikirici iz čije je umjetničke duše proistekao ovaj dragi spomen-znak i vrijedno umjetničko djelo.

Na ovom dragom i posvećenom mjestu trebala se svečano proslavi-

*u zemlji našoj
i na nebu gore.
Posvetili ste rod i Zemlju Humsku:
Iz vjere i žrtve vaše
nove nam sviću zore.*

Potom se svima ukratko obra-

BRAĆA I MANJI U NAŠEM VREMENU

"Neka se svi [na isti način] zovu manjom braćom"
(NPr 6,3)

Lineamenta za pripravu Generalnoga kapitula 2015.

PREDGOVOR

Dosad se na generalnim kapitulima radilo tako da je generalni ministar podnosio opširno izvješće i u njemu radni materijal na kojem su onda radili kaptularci. Na Generalnom kapitulu 2015. bit će drugačije: Prema naputku Plenarnoga vijeća Reda, uz izvješće generalnoga ministra postojat će *Instrumentum laboris* (*Radni tekst*), koji će biti plod rada cijelog Reda sa svrhom da pomogne kaptularcima da iz njega iščitaju smjernice i donesu odluke i opredjeljenja za budućnost. Da bi se došlo do *Instrumentuma laboris*, Generalni definitorij izabrao je kao temu ***Fratres et minores in nostra aetate*** (*Braća i manji u našem vremenu*), a potom je kao plod razmišljanja Generalnoga definitorija, nekih službi u Generalnoj kuriji i doprinosâ predsjednikâ konferencija provincialnih ministara izrađen ovaj tekst nazvan *Lineamenta* (*Skica*), koji se šalje svima u Redu. *Lineamenta* imaju Uvod i tri glavna dijela, koji se dalje granaju na manje dijelove.

UVOD

1. NAŠE IME KAO PROGRAM ŽIVOTA: *FRATRES MINORES - MANJA BRAĆA*

Ovo ime Franjo uzima već od dolaska prve braće, a službenim ono postaje s Nepotvrđenim pravilom iz 1221. godine (usp. NPr 6,3). Za Franju taj naziv ima evanđeosko podrijetlo. Naglasak je i na "manja" i na "braća". Manja su, jer su bili svima podložni i jer su tražili neugledna mjesta i neprivlačne poslove (usp.

1 Čel 38). Braća su, jer ih je spajala žarka bratska ljubav, jer u njima nije bilo sebičnosti, jer su se radovali međusobnom susretu, a još više zajedničkom boravku (usp. 1 Čel 38-39). Franjo je žarko želio da takvi i ostanu (usp. OporSi). Biti braća i manji srce je naše karizme.

2. PERIFERIJE NAŠEGA VREMENA KAO HERMENEUTSKI KLJUČ

"*Stvarnost se shvaća samo ako ju se gleda iz periferije*" (Papa redov. poglavarima 29.11.13.)

Pozvani smo i želimo biti manja braća u svome vremenu, živjeti proročanski i evanđeoski. Takav se identitet može izgraditi samo u susretu s drugim, u dijalogu s različitim, u osluškivanju potreba svijeta. Na to nas poziva papa Franjo u *Evangelii gaudium*. Valja se oslobođiti usmjerenosti na sebe. Poći u susret, makar bio rizičan (usp. EG 88). Izaći iz središta na periferiju, jer se stvarnost pregledno vidi i pravilno shvaća samo s periferije. Karizma je jedna ista, ali u raznim vremenima i prilikama mora uvijek dobiti novi izražajni oblik, a to je moguće samo ako ju iznova pomno čitamo u kontekstu sadašnjega vremena. Da bi se u našem vremenu dogodila inkulturacija Evanđelja i franjevačke karizme, pristup tradiciji mora biti ne slijepo oponašateljski nego kreativno nasljedovateljski.

3. BITI PROROCI: PRIORITET O KOJEM SE NE MOŽE PREGOVARATI

"Nikad se redovnik ne smije odreći proroštva."

(Papa redovničkim poglavarima 29.11.2013.)

Redovnički život je ili proročki ili ga nema. Redovnik ne teoretizira o budućem svijetu nego ga živi. Živi odnose kakvi vladaju u onostranstvu. Naglasak je na **b i t i** prorok, a ne davati pričinu toga. Proroštvo očituje vidljive, vjerodostojne i rječite znakove, koji jasno upućuju na onostranstvo: bratstvo, jedinstavnost, malenost, poniznost, siromaštvo, radost ... Da bismo bili "proroci", ti se znakovi moraju očitovati i na nama, *hic et nunc* (*ovdje i sada*). Svi kršćani moraju živjeti radikalnost Evanđelja, ali redovnici još

više: proroštvo, naviještati životom budući svijet. *Toga se redovnici nikako ne smiju odreći*, kaže Papa. Prema *Vita consecrata* (1996), posvećeni je život živo sjećanje na Isusov način postojanja i postupanja (VC 22). Taj način redovnici unose u svijet. Osim toga, redovničko proroštvo kadro je uskladiti instituciju i Evanelje, instituciju i karizmu. Papa nas pozva da budemo *muževi i žene, kadri probuditi svijet i osvijetliti budućnost*.

4. METODOLOŠKI PUT

Generalni kapitol slijedit će metodologiju: vidjeti prosuditi djelovati. Trebalo bi dodati i : slaviti provjeravati.

U prvom poglavlju promatramo naše vrijeme i njegove krize, ali ne u negativnom smislu, nego kao poziv na nove iskorake, mogućnost za traženje bojlega, priliku za nove franjevačke pothvate.

U drugom i trećem poglavlju usmjereni smo na središnju temu Kapitula: *biti manji u našem vremenu*. Tražimo što znači biti *manja braća* i *manji* u našem vremenu krize, velikih promjena, na periferiji, s jasnim prioritetom proroštva Kraljevstva.

Pod "Vidjeti i kontemplirati" opisat ćemo vidike koji nas izazivanju izvana i iznutra.

Pod "Prosudititi i meditirati" pitamo se kamo nas Duh želi povesti po našim dokumentima, dokumentima Crkve, papinskim dokumentima. Želimo dati prednost evanđeoskom razlučivanju, pogledu vjere, "gledanju unutra", prepoznavanju Gospodina u povijesti, "u znakovima".

Pod "Djelovati, uzvraćati" želimo - u vrijeme prava, a osobito na Kapitolu - otvoriti konkretna i plodna razmišljanja da dođemo do prijedloga, zaključaka i odluka, koji će nam pomoći biti u našem vremenu u punoj mjeri *manja braća - proročka, značajna, živahna*.

I. NAŠE VRIJEME

A. VRIJEME KRIZE: DA RASTEMO, A NE DA UMIREMO

"*Danas .. manji među manjima ... sa sviješću da smo uronjeni u epohalnu promjenu.*"

(SpC 33)

Živimo u vremenu epohalnih promjena, što se očituje u napretku na raznim područjima (EG 52). Ali riječ koja se često čuje je „kriza“. U društvu se govoriti o ekonomskoj, financijskoj, društvenoj, političkoj, etičkoj, klimatološkoj, ekološkoj, kulturološkoj i drugim vrstama krize. U Crkvi se govori o krizi zvanja, krizi kršćanske i redovničke ustrajnosti, krizi institucije, morala, vjere ... Mi na krizu želimo gledati s

pozitivne strane. Etimološki, riječ „kriza“ znači razlučivanje, mogućnost odluke za bolje, za novo, za rast, a ne za umiranje.

Ekonomski globalizacija pogoduje manjini bogatih koja nemilosrdno zgrće bogatstvo i pljačka resurse na štetu siromašne većine, koja živi na rubu, bez rada, izlaza i budućnosti, koju bogata većina smatra robom koju se može upotrijebiti pa baciti (EG 53). Nejednakost je korijen društvenih zala (EG 202) i nasilja (EG 59). Ti se odnosi prenose i u naše redove pa imamo bogate i siromašne provincije, bogate i siromašne zajednice, osobne bankovne račune (koji potiču lagodan, potrošački život), zgrade koje donose profit ... Posljedica tega je udaljavanje od siromašnih, od zavjeta siromaštva, posvjetovnjačenje. Prema istraživanju sažetom u djelu R. Mion, *Rapporto di ricerca sullo stato dell'Ordine (Izvješće istraživanja o stanju Reda)*, Roma 2013, u dalnjem tekstu: *Rapporto*, 26% braće smatra da je nazočan svjetovnjački način života, a %25 smatra da ugrožava sami franjevački identitet. Istodobno, u društvu postoji zahtjev za solidarnom ekonomijom, za održivim razvojem, stavljanjem osobe i života u središte zanimanje, a u Redu zahtjev za jednostavnijim i solidarnijim načinom života (smatra 47% braće).

Kulturološko-etička kriza: Na sve se gleda kao na robu za prodaju i potrošnju. Žudi se za lagodnim životom, a to čini čovjeka neosjetljivim za vapaj siromašnih (EG 54). Ali raste i svijest o poštivanju života, volontarijat, promicanje ekologije ...

Institucionalna kriza: Institucije gube ugled, važnost. U Redu se osjeća podijeljenost između pojedinih razina Reda (od mjesnih bratstva do Generalnoga kapitula). Nema kohezije. Ne cijene se smjernice Vrhovne uprave. Generalni definitorij ne uzima se kao neupitno uporište.

Kriza subjekta: slavi se individualizam - sloboda i autonomija pojedinca. Nema osjetljivosti za zajedničko. Unutar Reda: zatvaraju se u sebe pojedinci, zatvaraju se bratstva, zatvaraju se provincije. Svatko planira za sebe, nema povezanosti. To dovodi u pitanje naše bratstvo, otežava vođenje zajednice.

Kriza pluralnosti: U društvu vlada velika pluralnost, pri čemu svaka kultura, religija, ideologija ili skupina želi biti priznata ravnopravnom drugima. Društvo zapljuškuju tri velika vala: val globalizacije, val selilaštva, val novih komunikacijskih tehnologija. Sve to izaziva različite stavove: a) tolerancije, dijaloga, suradnje, suživota, b) netolerancije, sektaštva, dogmatizma, fundamentalizma, ksenofobije, c) ravnodušnosti, relativizma, odlaska u vlastitu komotnost. U našem Redu, 46% braće smatra pluralizam obogaćenjem, a 76% smatra poticajem na kreativnost u evangelizaciji.

Kriza u Redu: Prema *Rapporto*, u Red su se uvukli neki vidici "svjetovnjačkog" života (kod pojedinaca i bratstava), postoji nedostatno njegovanje osobne molitve (smatra 41% braće), prevelika obimnost posla i to uz nedostatak odgovarajuće podrške od poglavara i vodstva (misli 30% braće). Tu je i "duhovna svjetovnost" koju napada papa Franjo, jer ne traži Božju slavu nego ljudsku slavu i osobne koristi (EG 93). Odatle dolazi da ima braće koja su u nutriti napustila red, iako su fizički ostali u njemu, jer vode dvostruk život, ponašaju se autonomno, ne zanima ih život ostale braće ... Prema *Rapporto*, 47% ispitane braće traži zalaganje za jednostavniji i solidarniji stil života, 53,9% traži poboljšanje međusobnih odnosa, 40,7% traži zalaganje za evangelizaciju i misionarski duh. Mnoga braća zabrinuta su za našu karizmu, otvorena su za reviziju (64,8%), spremna uključiti se u obnovu (43.2%), otvorena za novo (23,7%).

B. PREMA NOVOJ KVALITETI EVANĐEOSKOGA ŽIVOTA

"Evangelije je promijenilo Franjin život i mijenja života svakoga od nas."

(PdV 5)

Sv. Franjo je "svetac krize". Krize je proživljavao kao trenutke obraćenja i rješavanja suprotnosti sa-držanih u biti/imati, bratstvo/hijerarhija, križ/radost ... Čovjek je u krizi, kada želi sam sebe voditi i spasiti, umjesto da to pusti Bogu. Franjo je to znao te se pot-puno prepustio Bogu. Zato izazove današnjega vre-mena trebamo shvatiti kao zov na povratak onome "bitnome" što je sadržano u imenu «manja braća». Poziv je to da znadnemo živjeti svoju franjevačku "drugojačnost", ne suobličavati se svijetu nego obnavljati svoju pamet da mognemo razabrati što je Božja volja (Rim 12,2). "Novo vino" Evangelija osta-je uvijek novo, ali za njega valja naći "nove mještine" (ob-novljene strukture) za naše vrijeme. *Ne bojte se obnove struktura*, kaže Papa (Homilija, 6.7.13.).

C. KONKRETKA OPREDJELJENJA I PRIJEDLOZI

Koje strategije ili sredstva mislite pokrenuti da nadvladate negativnu viziju sadašnjih kriza, da ih vidite kao prigode i da ih preobrazite u pozitivne prilike za budućnost? Koje konkretne zadatke ili opredjeljenja bi trebalo ili bi se moglo poduzeti u tom smjeru?

II. FRATRES

«Budite proročstvo bratstva u današnjem svijetu» (Papa mladim franjevcima, Angelus 19.8.2007.)

II.1. BRAĆA MEĐU SOBOM

A. Izazov međusobnih odnosa

"Ne dopustimo da nam ukradu ideal međusobne ljubavi."

(EG 101)

Bratski odnosi suočeni su s individualizmom (koji je zadojen autonomijom subjekta od svake ontološke ili moralne obvezе). Individualizam, kriza identiteta i pad gorljivosti tri su zla koja se hrane jedno drugim (EG 78). Prema *Rapporto*, sve je teže živjeti franjevaštvo zbog nedostatka komunikacije (46%), organizacije (23,6%) i pomanjkanja zajedničkoga opredjeljenja za bratstvo (21%). Time je ugrožen zavjet čistoće (41,8%), a zavjet poslušnosti individualizmom (36,1%) i ohološću (25,6%). Bratstvo je otežano obimom posla (34%) i nedostatkom podrške (30%). Pozitivno je: nazočna je ipak zauzetost mnogih bratstava da žive istinsko bratstvo.

B. Prema zajedništvu života u izgradnji

"I neka se uzajamno ljube ... i neka djelima pokazuju ljubav koju imaju među sobom."

(NPr 11,5-6)

Generalni ministri uvijek su pozivali na poboljšanje bratstva (Bini 2003, Carballo 2006 i 2009). Prema *Rapporto*, i braća to traže na prvom mjestu (53,9%). Plenarno vijeće Reda (2013) naglašava da je zajednički život srce zvanja svakoga franjevca. Prema Papi, bratstvo se temelji na Božjem očinstvu, rađa mirom, stvara ravnotežu između slobode i pravednosti, čuva prirodu .. (*Poruka za dan mira 2014*). Papa poziva na izgradnju *mističnoga* bratstva, koje otkriva Boga u svakom ljudskom biću (EG 92). Na bratstvo pozivaju i Generalne konstitucije (GGKK 39).

C. Konkretna opredjeljenja i prijedlozi

Koje strategije i sredstva mislite pokrenuti da izgrađujete odnose zajedništva u mjesnim bratstvima

i u jedinicama? Koje konkretno zalaganje predlažete da budete "proroštvo bratstva"?

II.2. BRAĆA SA SVIM STVORENJIMA

A. Izazov odnosa sa svim stvorenjima

"Da" novim odnosima sa svakim stvorenjem.

(Usp. EG 89-92)

Pluralizam i individualizam (posebno u gradovima) poziv su braći na izgradnju odnosa sa svima. U društvu je problematičan odnos prema stvorenju (prirodi), ali braća su tu već aktivna u ekološkim pokretima, no "franjevačka ekologija" još nije doprla do sve braće. Valja širiti bratstvo i na druge franjevačke zajednice (Franjevačka obitelj), na mjesne Crkve (crkveno bratstvo), na sve druge zajednice (sveopće bratstvo), na sva bića (kozmičko bratstvo). Biti braća uvijek i svugdje! Otkrivati i širiti *mistiku* zajedničkoga življenja (EG 87)!

B. Prema dijalogu sa svima i briga za stvoreno

"Neka naviještaju Evanđelje po cijelome svijetu svakom stvorenju..."

(GGKK 83§1)

Svjet ima ogromnu potrebu za bratstvom, a mi bismo trebali biti stručnjaci za bratstvo, jer smo pozvani "živjeti s Njim, s braćom i s cijelim svijetom" (Plenarovo vijeće Reda, 2013). Uvjeti za to su: a) staviti osobni odnos s Kristom u središte, b) preobražavati zajednički život u zajedništvo života, c) biti novi pjevači i čuvari stvorenoga po primjeru sv. Franje, što od nas traže i GGKK 71.

C. Konkretna opredjeljenja i prijedlozi

Koje strategije i sredstva mislite pokrenuti da izgradite jedinstvo u različnosti, unutra i izvan, i da formirate bratstva koja će biti čuvari stvorenoga? Koje zalaganje poduzeti da se razvija dijalog među braćom i sa svim osobama?

II.3. BRAĆA U "STANJU TRAJNOGA POSLANJA"

(EG 25)

A. Novi scenariji za novu evangelizaciju

"Ne dopustimo da nam se ukrade Evanđelje!"

(EG 97)

Prema Biskupskoj sinodi (2012), Crkva je pozvana vršiti novu evangelizaciju u sljedećim scenarijima:

Kulturalni scenarij: propagira život bez pozivanja na transcedenciju, za Boga nema mjesta. Po hedonizmu taj se mentalitet uvukao i u crkvene zajednice.

Društveni scenarij: obilježen globalizacijom, dro-

bljenjem tradicionalnih vrijednosti, braka ...

Ekonomski scenarij: sve veći raskorak između bogatih i siromašnih; nepravde, nasilja, ...

Politički scenarij: pojавa novih ekonomskih, političkih i religioznih čimbenika (azijski svijet, islam), na koje Crkva mora dati odgovore.

Tehničko-znanstveni scenarij: Višestruki napreci! Znanost postaje novom religijom.

Komunikativni scenarij: Nove tehnologije mijenjaju stvarnost, proširuju mogućnosti. Korisne i ričiće! Koristiti se njima mudro i odgovorno!

Religiozni scenarij: Budi se osjećaj za religiozno, ali i fundamentalizam, sekte ... Papa prvo traži samoevangelizaciju Crkve (EG 18). Upozorava na opasnost od svjetovne Crkve površna duhovna sjaja, od izvanske pobožnosti lišene Boga, od opasnosti na nam se ukrade Evanđelje (EG 97). Prema *Rapporto*, većina braće želi obnovu, ali nema osjećaja za *missio ad gentes*, ne vrednuje se dovoljno pastoral postojećih svetišta (kojih je mnogo), a previše braće radi na župama.

B. Prema misionarskom obraćenju s novim evangelizatorima

"Neka sva braća sudjeluju u zadaći evangelizacije cijele Crkve"

(GGKK 83§2)

Franjo je, po objavi u Porcijunkuli, Gospodinov vjerni učenik i autentični svjedok. Evangelizacija nam je upisana u dar zvanja, ona je smisao postojanja manje braće. Svi smo pozvani i poslani nositi dobru vijest svim narodima (Pre 5-11). Po GGKK dužni smo svi sudjelovati u evangelizaciji cijele Crkve kao Franjo, *čije je cijelo tijelo postalo jezik* (1Čel 97), poći kamo god budemo pozvani i poslani i izgrađivati sve narode neokaljanošću cijelog života (GGKK 83 §2). Papa poziva da Crkva bude *Crkva izlaska* (EG 20), *Crkva otvorenih vrata* (EG 46), *mjesto besplatna milosrđa* (EG 114), da *iz udobnosti izađemo na sve periferije koje trebaju svjetlo Evanđelja* (EG 20). Za nas „izaći“ znači promijeniti mnoge navike i način življеnja, ne držati se grčevito kuća, ideja i ostaloga, što se može lako *pretvoriti u naša groblja* (M.Jöhri). Ne smije se zaboraviti ni socijalna dimenzija evangelizacije, jer navještaj Evanđelja ima socijalne posljedice (EG 180).

C. Konkretna opredjeljenja i prijedlozi

Koje strategije ili sredstva kanite pokrenuti da se ponovno pronađe zanos, misijski žar u braći?

Koju "misionarsku politiku" možete uspostaviti u svojim jedinicama i predložiti je Redu?

III. MINORES

“Draga braćo, molim vas da čuvate malenost” (Papa u Porcijunkuli, u Knjizi vizitacije 4.10.13.)

III.1. MINORITAS – KLJUČNI ELEMENT FRANJEVAČKOGA IDENTITETA

„Sva braća neka budu manji i svima podložni.”

(NPr 7,1-2)

Kriza identiteta u svijetu koji se mijenja

„Ne“ otuđenoj malenosti (minoritas)!

U društvu je kriza identiteta svugdje nazočna, i to jedna od kriza društva. U redovništvu se ta kriza očituje po nedostatku zvanja, posvjetovnjačenju, individualizmu, srozavanju kvalitete redovničkoga života, aktivizmu, suhoći duha, nedostatku svjedočenja, dvostrukoj pripadnosti (i Redu i kojekakvom pokretu). Korijen krize: 1.vanjski (ulazak „svijeta“ i njegovih „vrednota“ u redovnički život, putem medija, itd.), 2.unutarnji (redovnička anemija, nepridržavanje zavjeta i pravila – u tom smislu je to Božji sud i kušnja u cilju čišćenja, kaže B.Maggioni). Prema *Rapporto*, na „biti manji“ negativno utječe: sekulariziranost (64%), komotan i komforan početni odgoj (61,4%), nedostatak nadnaravne i kristološke vizije malenosti (59,2%), nedostatak uzajamnosti (52,4%), nedostatak osjećaja da za život treba zarađivati radom (18%), nedostatak osjećaja za dijeljenje sa siromasima (14%). Teško je biti „manji“ i imati standard koji ne dotiče kriza, imati osobni ponos i izgrađivati dobre odnose, vršiti autoritet služenja i slušati ministre. Neovlašteno prisvajanje novaca naročito ruši „malenost“. Osjećaj za „malenost“ mora se ponovno steti uspostavom pravoga odnosa prema Bogu, sebi, drugima, prirodi.

B. Prema stilu proročkoga života u malenosti

„Želim siromašnu Crkvu za siromašne.“

(EG 198)

„Manji“ označava program života, osobit odnos prema Bogu, sebi, bližnjemu, svemu stvorenu. Znači radikalno slijediti Krista koji se lišio svega i prao drugima noge. Znači siromaštvo i poniznost po kojima brat uistinu živi „bez ičega“ (Opom 11; 8,4). „Malenost“ je odricanje od želje da se prisvoji vlastito tijelo ili tijelo drugoga (2Čel 113-114), ili služba, položaj, prevlast ili bilo što.

C. Konkretna opredjeljenja i prijedlozi

Koje strategije i sredstva kanite pokrenuti da se izgrađuje stil proročkoga života u malenosti? Koja

opredjeljenja i koja zalaganja poduzeti na razini mjesnoga, provinčkoga i sveopćega bratstva da se konkretno živi zavjet malenosti?

III.2. EKONOMIJA I MINORITAS

Izazov transparentne i solidarne ekonomije

„Ne“ ekonomiji isključivanja i nejednakosti“

(EG 53)

U društvu vlada ekonomija bogaćenja manjine i osiromašenja većine, ekonomija nejednakosti i isključivanja, koja novac pretvara u idola, a čovjeka u roba. Nešto od toga duha prodire i u franjevački svijet. Ali novac mora služiti, a ne vladati (EG 58)! Prema *Rapporto*, mnoga braća pokazuju posvjetovnjačenje i komotan život u odgojnim kućama. Traže zalaganje za jednostavniji i solidarniji način života (47%), koji bi preobrazio svakoga brata u proročki znak koji pobija lažne vrednote našega doba (GGKK 67). Izvješća generalnih vizitatora pokazuju da u provincijama postoje netransparentne ekonomije, više usmjerene prema vlastitom blagostanju nego prema solidarnosti i zajedništvu. Još uvijek je malo braće za to da se radi za pravednu i solidarnu ekonomiju (19,2%). U Pismu Redu za svetkovinu sv. Franje 2012. godine Generalni definitorij naglašava da kriza može biti prilika da ispitamo i promijenimo svoj način života, svoju praksu posjedovanja bankovnih računa, prisvajanja mirovina, plaća i darova (koji pripadaju Redu), postojanje naših praznih kuća (dok sirotinja nema gdje stanovati), držanje novaca u bankama koje ga ulažu u dvojbene i nečasne poslove, zgrtanje novca (što dovodi u pitanje naše pouzdanje u Providnost), neumjereni služenje dobrima, itd. Krizno stanje trebalo bi u svakom fratu probuditi spremnost za besplatnost (gratuitas) i zajedništvo.

B. Prema ekonomiji zajedništva i solidarnosti

“Neka se braća služe novcem na način koji odgovara siromasima.“

(GGKK 82 §1)

Prema sv. Franji (a to je i nauk Crkve), Bog je sva dobra dao na uporabu svima. Ništa ne pripada nama osobno (NPr 17,18). Mi smo samo upravitelji dobara, koji se moraju brinuti za to da ona budu pravilno upotrijebljena. Uporaba stvari određena je potrebom: stvar pripada onome tko ju više treba, a ne u čijim je rukama. Zato je solidarnost i dijeljenje sa siromasima logična posljedica Franjina (i crkvena) nauka o Božjem vlasništvu nad svim stvarima. Davanje siromahu onoga što mu treba, zahtjev je pravednosti, a uskraćivanje toga je otimačina (usp 2Čel 92 ;87). Naše siromaštvo ipak nije apsolutno neposjedovanje ničega, nego *trijezna i bitna upora*.

ba stvari, pre-ma etici dostatnosti. Ekonomija dijeljenja čini nas braćom siromaha i najmanjih.

C. Konkretna opredjeljenja i prijedlozi

Koje strategije ili sredstva kanite pokrenuti da se ima bratska i transparentna ekonomija u bratstvima, i solidarna sa siromasima? Koja opredjeljenja smatrati nužnima da našu franjevačku ekonomiju učinimo alternativnom sadašnjem ekonomskom modelu?

III.3. SVIJET SIROMAHA I ISKLJUČENIH

Siromasi nas izazivaju

"Imoraju se radovati kad žive među siromašnjima i slabima..."

(NPr 9,2)

U svijetu su mnogi i raznoliki siromasi: bolesni, obespravljeni, gladni, beskućnici, ovisnici ... Mnoga su braća angažirana oko njih. Ali nije dovoljno raditi za siromahe, treba biti siromah. Nije dovoljno raditi za najmanje, treba među njima biti najmanji. Rad za siromahe ima tri razine: pomaganje konkretnim siromasima, promicanje integralnoj razvoju siromaha i rad (s drugima) na uklanjanju strukturalnih uzroka siromaštva.

B. Prema obnovljenoj bliskosti sa siromasima

"Samo polazeći od te stvarne i iskrene blizine možemo ih pratiti na primjeru način."

(EG 192)

I sv. Franjo i papa Franjo pozivaju nas da se stavimo uz siromahe, da im pružimo *konkretnu solidarnost i duhovnu pozornost* (EG 200), da budemo pozorni na njihovu bijedu, uzimamo ih k sebi i ublažavamo njihove nevolje (Papina poruka za korizmu 2014.). Skrb za siromahe sastavni je dio nasljedovanja Krista. Papa želi siromašnu Crkvu za siromahe (EG 198). Naše Konstitucije na mnogo mesta (66, 69, 72, 93, 97, 98, itd.) pozivaju nas na služenje siromasima.

C. Konkretna opredjeljenja i prijedlozi

Koje strategije ili sredstva kanite pokrenuti da osigurate blizinu siromasima?

Naznačite jedan konkretni izbor solidarnosti sa siromasima za mjesne zajednice, za provincije i za sav Red.

nja. Između ostalog iznio je da je prosječna starosna dob Provincije 56,32 godine.

U 12.30 sati uslijedila je u širokobriješkoj bazilici svečana sveta misa zahvalnica za 170 godina života naše Provincije. Tom prigodom na sv. misu pozvani su predstavnici OFS-a i Frame iz Hercegovine. Odativ je bio neočekivano velik. Velika crkva bila je dupkom puna mladošću. Dirljivo je bilo gledati i slušati te mlade kako donose darove pred oltar s toplim popratnim riječima kojima izražavaju zahvalnost Bogu za oce franjevce u kojima vide svoje duhovne vođe, kojima vjeruju i s kojima su prisno povezani.

Na isti način uzvratio je **o. Provincijal** u svojoj propovijedi koju ovdje donosimo:

Poštovana braćo fratri, bogoslovi, novaci, postulanti, sjemeništari, braćo i sestre naše svjetovne franjevačke karizme u Hercegovini!

Početak ovoga Evanđelja opisuje ljudsku muku traženja. Čovjek je biće koje vjeruje u izvjesnost života poslije smrti i intuitivno naslućuje da je ta mogućnost povezana sa životom i načinom na koji živi. I kada potpuno pouzdano, kao čovjek vjere, u vjeri zna da je ta budućnost izvjesna, što mu preostaje nego pitati onoga koji, po svemu, odaje kako odgovore zna: što mi je činiti da baštinim život vječni? „Isus ga pogleda“ i tom božanskom pogledu ništa se ne da sakriti. U tom je pogledu ocjena i procjena. Ove godine kad se spominjemo neprekidna, samostalna pravnoga ustroja naše Zajednice kroz posljednjih 170 godina (1844.- 2014.), želimo sve staviti pred Gospodina i njegov nepogrješiv pogled.

Svjesni onoga što psalmist kaže: Jedan je Božji dan naših tisuću, i tisuću jedan. Vrijeme u zagrljaju vječnosti gubi svoj odnos, značenje, više nije kategorija izdijeljena na sekunde, minute, sate, dane, mjesec, godine, stoljeća, milenije. Mi smo evo u ovom vremenu, ovisnici vremena, zarobljeni njim, izmjereni, opterećeni. Obljetnice kao da žele to vrijeme isteklo predstaviti u nekom sjećanju, jubileju, da ga sačuvamo u memoriji. Istanemo tako pred njega nijemi i s toliko pitanja. Gospodine, kako si Ti video ovo naše vrijeme, ove nabrojane godine, njih 170?

A evo što mi nosimo kao memoriju:

Godina je 1844. Pred sv. Katarinom u kreševskoj crkvi, a proljeće je duboko zakoračilo, kleći fra Mate Ćorić zvani Beljo s dvojicom hercegovačkih novaka fra Andrijom Šaravanjom i fra Matom Bulićem Prskalom i nekoliko „dice“ i moli: „Zbogom milo Kreševo, niti mi više igdar k tebi, niti ti k nam!“

Da, točno prije 170 godina, a fra Mati kroz glavu prolaze godine njihove prošlosti do toga trenutka.

Prošlosti što seže sve tamo do one toliko spominjane 1563. kad Turci ruše zadnje hercegovačke franjevačke samostane u Mostaru i Ljubuškom, pa Živogošće i Sv. Križ, Zaostrog, pusti ratovi i mirovni sporazumi, cijepanje zemlje po granici koju je top udario, i smiraj u Kreševu pod skutima sv. Katarine tamo negdje prije stoljeće i pol. Suze mu teku, a novaci ga i djeca gledaju. I krenuše put Hercegovine kao svojoj Obećanoj zemlji. U rukama su dopuštenja za gradnju samostana i da ova dvojica novaka mogu novicijat nastaviti i dovršiti u nekoj župskoj kući u Hercegovini.

Fra Andeo Kraljević na sastanku, ovdje pod čuvenim hrastom, bi određen za gvardijana, a Široki Brijeg pust i prazan samo u njih gleda. Duge i besane noći pod tim drvetom, početak gradnje ovoga samostana na Širokome Brijegu. Djeca su na Čerigaju u onoj fra Nikolinoj kući. Čuvodržavnici ni ne slute da potku za veliko tkanje sniju. Na usnama molitve, uzdasi, kao ono u biblijskim seobama, puni nade koja se polaze u početke. Ta nada, potekla iz srca i vjere, riječi istinite i kratke, ostale su nam u kamen upisane - Bez kruha i krova, bogati nadom u Boga! Utekli su se Gospi i kamen temeljac crkvi i samostanu udarali. I stiže život. Franjevački, bratski.

Mora se otpočet s gradnjom novoga samostana, jer ovaj na Brijegu za svu „učeću mladež“ pretjesan postaje. Zato Humac, Novicijat, pa onda opet na Brijegu gimnazija, reklo bi se izvana, kao iz vode raste. Mostar, uz sv. Petra i Pavla. Bogoslovija. Teče divna priča sanjana pod vedrim nebom. Priča što je u jedan dan s Božnjim blagoslovom zbijala tisuće, i u tisuće jedan jedini.

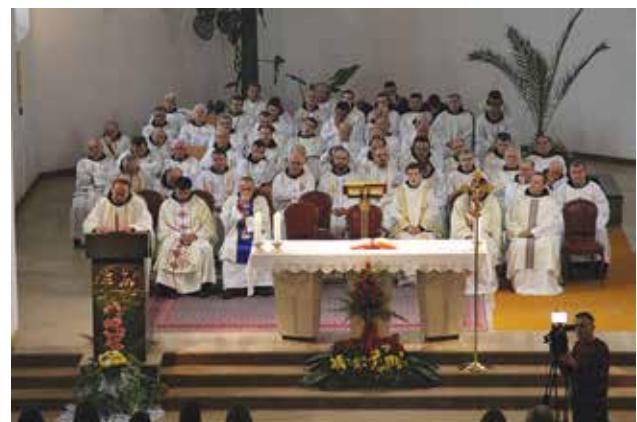
Rat sustiže rat. Hercegovinu ni jedan ne zaobilazi. Plaću kućni pragovi, gase se ognjišta. Djeca umiru i glad ih kosi. I eto opet novoga izazova pred ovom Provincijom. Fra Didak je tu u nadahnuću, s drugom braćom. Zagruču rukave svojih habita, uzimaju nejačad iz usahloga majčina krila i od gladi ih spašavaju. Ali, eto opet novih osvajača, ljutih bičeva porača i vremena muke. Hercegovački fratar obija carske i ine pragove. Pravdu za svoju Hercegovinu traži. Kruha traži. Život mu je puka u svakoj molitvi na Misli, u brevijaru, u svakoj krunici...

I kad su se godine skupile, kad su namirivale stoljeće stojanja, i do vrha te stogodišnje posude došle, da je naliju, a dični provincijal fra Leo skupio braću da povijest pišu i fra Bru-

ni tada veli: sve poslikaj, i svjetlopise o svakom članu Zajednice zapamti, jer naša je stogodišnjica, ratni su dani, moglo bi te slike za naše članove što iza nas stižu biti od koristi, - kao da je proroštvo progovorio. A napisao to dekretom fra Bruni Adamčiku 11. srpnja 1944. Zaključak je to sa sastanka Uprave od 16. svibnja 1944. na Čerigaju. I fra Bruno posluša. Ostadoše negativi, a Neretva hladna proguta fra Lea i braću Mostara, oganj, buktinja vatre nebu odnese braću ovdje i Široki Brijeg, tužno gledaju zgoreni prozori Gimnazije, nema Bogoslovije, a fra Bruno fotograf s Braćom je u četveroredima Križnog puta nestao.

Bože naš, Dobri i Sveti, Tužna Majko, naša Zaštitnica, kako je ova zajednica tada u Hercegovini opstala? Narod u crnu, fratar tek poneki, plać i opet plać. I kao da je i to bilo malo: Zatvor u Zenici širom otvara vrata preživjelim hercegovačkim franjevcima. Provincijal fra Didak Burić piše Okružnicu i bodri preživjeli puk i braću, a sv. mise se za ubijene služe kako tko stigne. I kad je sve govorilo kako ne postoji druga strana medalje, doslovno, samo s vjerom, iz pepela i skorene krvi budi se tada obamrla Hercegovina i njezina Hercegovačka franjevačka provincija. Oči samo u nebo uprte.

Opet iznova. Korak po korak! Uzdiži i popravljam. Na sve strane traži. Bosna Srebrena otvara širom vrata sjemeništa u Visokom, Bogoslovije u Sarajevu, Novicijata u Sutjesci. Otvara se svijet. Opet se vraća ona nada koja je položena u vjeri na početku! I za malo eto opet Novicijat na Humcu jedini oživljen i pun je svake godine. A kad je proljeće svanulo, 1971. godine Gospodnje, provincijal fra Rufin oblači 25 mladića. Tko je mogao pomutiti sreću suza radosnica. Svjedoci ovih događaja opisuju neviđen zanos. Stoe majke i očevi hercegovačkoga puka i daju djecu svojoj majci Provinciji. Trećari ne ispuštaju krunice iz ruke. A Provincija raste i jača i grli svoje najdraže: svoj puk i svoju Hercegovinu.

Stari fratri, slučajno preživjeli, gledaju i suze same teku. Kao da je žrtva Provincije već sad donijela uzdarje u tisućama darova.

U međuvremenu, da ne zaboravimo, fra Mijo gradi u kraljevskom Županju između velikih ratova samo-

stan i baziliku svome duvanjskom puku i Duvnu. Provincija nije zaboravila ni Konjic. Gore se 1970. podiže franjevački samostan uz divnu crkvu već prije izgrađenu. Pa sve druge kuće i crkve... Provincija se potom grana, uz već odavno Američki kontinent, po Europi i Africi, a u Hrvatskoj samostani Slano, Zagreb, te sada i Badija.

I, na sve to stiže blagoslov s nebesa. U vinorodnom Brotnju, na Podbrdu, s druge strane Križevca, na kojem križ o patnji i nadi govori, milosna rijeka nezaustavljivo poteče u čitavi svijet. I teče, kao slap, uvijek nov, u tisućama novih odraza...

Draga braćo i sestre iz Franjevačkoga svjetovnoga reda i Frame. Kroz ovu našu povijest koračali ste i vi s nama. Radovali se, patili, stradavali, molili i nadali se. Najstariji dokument u našoj provincijskoj Pismohrani nosi nadnevak od 23. kolovoza 1874., u kojem se iz Rimajavlja da je Papa Pio IX dao fra Luki Begiću dopuštenje da može primati u bratstvo Trećega franjevačkog reda i muške i ženske te im podjeljivati škapulare na pet godina. I tako redom po čitavoj Hercegovini. Tih godina devetnaestoga stoljeća veliki Papa obnove, Leon XIII., vapije i pozivlje sve vjernike da pristupe u franjevački Treći red – piše on: Ja se ponovno vraćam na istu stvar i govorim u svakoj prigodi o tome. Ja sam osvjedočen da Crkva može po Trećem redu i duhu sv. Franje svijet spasiti... U velikom okrilju svjetovne franjevačke karizme, 90-tih godina prošloga stoljeća započinje u Hercegovini i franjevačka mladež!

Draga naša braćo i sestre u svijetu! Htio sam da danas na ovaj dan Svih svetih franjevačkoga reda ovdje

zahvalimo Gospodinu za sve milosti koje smo primili u ovoj povijesti, za svu svetost i da Gospinim zagovorom, i zagovorom sv. Franje molimo zajedno blagoslov za naše buduće korake! Kroz ovu povijest fratri su uz sve nesigurnosti života bili sigurni uz vas, jer ste molili za nas i s nama. Fratri su mogli hodajući susresti trećare kako, s bijelim pasićem, u zavjetrini ili na vjetru, na suncu ili kiši, žuljevitim rukama prebiru velika crna zrnca očenaša, pogleda uprtih u daljinu...

Zajedno s vama, draga moja subraćo, dragi bogoslovi, dragi novaci, dragi postulantи, dragi sjemeništari, i vi koji razmišljate o franjevačkom zvanju, potpuno otvoreni pred Gospodinovim pogledom, danas mu prinesimo u srcu i duši sve. Stavimo pred Gospodina svoj poklad: ne zaboravimo pri tom ni jednu suzu, ni jedan žulj, ni jednu neprospavanu noć, ni jedan led i zimu, kišu i bose noge, ne zaboravimo ni jednu kap krv, ni jedan plač i jecaj, ne zaboravimo ni jedan život i radost života. Kad sve to saberemo, ako možemo, vidjet ćemo kako je to, iako se čini malo, puno, mnogo, dugo. Kako dani bijahu k'o godine, godine k'o stoljeća, stoljeća k'o vječnost.

Zato smo jučer postili i molili, kleknuli pred ovaj jubilej i rekli u duši: Bože, hvala Ti, nebeska Majko, hvala

Ti, sv. naš oče Franjo, hvala Ti! Hvala ti vjerna franjevačka Hercegovina, hvala vam braćo naša koji ste nam sve ove godine naživjeli i namrijeli.

Isus mladiću iz Evanđelja kaže: što me zoveš dobrim? I iznosi tvrdnju koju, ako smo samokritični ljudi, itekako razumijemo: nitko nije dobar nisi Bog jedini.

Zato, svjesni da nismo dobri, svjesni svojih pogrešaka, slabosti i nedostojnosti, raskajana srca, sa sv. Franjom izgovaramo: počnimo ispočetka, jer do sada nismo učinili ništa, ili vrlo malo!

Amen.

Uz o. Provincijala i gvardijane samostana s područja Hercegovine sv. misu suslavila su 62 fratra svećenika, a ljepoti liturgijskoga slavlja doprinijeli su lijepim pjevanjem ostala braća nesvećenici pod ravnanjem fra Stanka Mabića. Fra Antonio Šakota je animirao liturgiju, framaši i đakon fra Perica Ostojić navijestili su riječ Božju.

Nakon ručka i bratskoga duženja u 15.00 sati u crkvi je predstavljen kratki filmski prikaz povijesti Provincije što ga je sa svojim suradnicima pripremio fra Ante Marić uz pomoć našega arhivara fra Ante Tomasa. I opet je crkva bila mladošću potpuno ispunjena.

Poslije filmskoga prikaza veliku pozornost nazočnih privukla su svjedočenja svoga franjevačkoga poziva novak fra Marko Bandić i bogoslov fra Zlatko Čorić. Pobrali su gromoglasni pljesak. Može Bog dati da njihova svjedočenja bude poticaj mladima da razmisle i o svom možebitnom duhovnom pozivu.

Cjelokupna proslava završila je klanjanjem Presvetom Oltarskom Sakramantu što je predvodio fra Ljubo Kurtović, a svirkom i pjesmom popratili fra Marin Karačić i fra Ivan Marić, koji će sutradan biti zaređeni za đakone u crkvi Krista Kralja u Čitluku.

Bogu hvala za ovaj prekrasan dan sjećanja, duhovnoga osvježenja i ohrabrenja! Riječi zahvala zasluguju svi oni koji su doprinijeli ovom slavlju, pogotovo braća na Širokome Brijegu na čelu s gvardijonom fra Tomislavom Puljićem!

BDIJENJE UOČI POČETKA GODINE POSVEĆENA ŽIVOTA

Prema preporuci predsjednika KVRPP BiH fra Lovre Gavrana u franjevačkoj crkvi sv. Petra i Pavla upriličeno je 29. studenoga molitveno bdijenje uoči početka Godine posvećena života.

Gvardijan fra Iko Skoko pozvao je sve redovnike koje žive i djeluju u Mostaru i Bijelome Polju da skupa s fratrima slave večernju sv. misu u 18.00 sati i potom ostanu u klanjanju Isusu u Presvetome Oltarskom Sakramenu. Sve su se odazvale i aktivno sudjelovale u liturgiji. Školske sestre franjevke predvodile su pjevanje, sestre milosrdnice čitale su misna čitanja, službenice milosrđa molitve vjernika, a za vrijeme klanjanja služavke Maloga Isusa biblijske tekstove. Sv. misu predslavio je provincijal uz suslavlje frataru iz mostarskog samostana. Klanjanje je predvodio fra Iko Skoko.

U svojoj homiliji Provincijal se osvrnuo na papinu okružnicu „**Radujte se**“ koja je namijenjena upravo osobama posvećena života i predstavlja duhovni hodogram kroz Godinu posvećena života.

Za vrijeme Godine posvećena života pokušat će se ostvariti tri cilja:

Prvi je „sa zahvalnošću se spomenuti nedavne prošlosti“, počevši od Drugoga vatikanskog sabora i 50. obljetnice objavljenja dekreta *Perfectae caritatis*.

Drugi je cilj „s nadom prigrlići budućnost“, sa svijeću da kriza kroz koju prolazi društvo i sama Crkva dotoče u punini i posvećeni život. Ta se kriza ne smije shvatiti, kao predoblje smrti, nego kao kairos, prava prigoda za duboki rast, a s time i za nadu potaknutu sigurnošću da posvećeni život nikada neće moći nestati iz Crkve, jer ga je želio sam Isus kao neizostavan dio svoje Crkve.“

Treći je cilj Godine posvećena života „sa strašcu živjeti sadašnjost“, a to podrazumijeva zaljubljenost, istinsko prijateljstvo, duboko zajedništvo. To je upravo ono što „čini lijepim život tolikih muškaraca i žena koji zavjetuju evanđeoske savjete i iz bližega slijede Krista u tome životnom staležu“.

Također je spomenuo i drugu okružnicu pod imenom „**Istražujte**“ koju je objavila Kongregacija za posvećeni život. To pismo nas poziva da se zaognemo oružjem svjetlosti, slobode, hrabrosti evanđelja kako bismo istražili obzore, prepoznali na njima Božje znakove i poveli se za njima, uz evanđeoska opredjeljenja na koja ćemo se odvažno odlučiti onako kako to čine ponizni i maleni.

Nakon molitve bdijenja nastavljeno je prijateljevanje i zajedništvo uz domjenak.

ĐAKONSKO REĐENJE U ČITLUKU

Na prvu nedjelju došašća, 30. studenoga, bilo je vrlo svečano u župnoj crkvi Krista Kralja u Čitluku.

Svečanu svetu misu predvodio je mjesni biskup Ratko Perić, otvorio Godinu Bogu posvećena života i za đakone zaredio dvojicu članova Hercegovačke franjevačke provincije.

Župnik fra Miro Šego na početku je pozdravio biskupa, provincijala fra Miljenka Šteku, dvadesetak svećenika koncelebranata, brojni franjevački pomladak i vjernike koji su ispunili crkvu, napose kandidate za đakonat: fra Marina Karačića i fra Ivana Marića, mlađega, i njihove roditelje i rođinu. Zamolio je biskupa da otpočne Mismo slavlje i otvari Godinu Bogu posvećenih osoba.

Biskup je Mirom Božjim po-

zdravio skup i prije poziva na čin kajanja nastavio:

Po odredbi pape Franje slavno vladajućega i službenoj najavi 31. siječnja 2014. da se proglaši Godina Bogu posvećena života, koja će trajati od danas, prve nedjelje došašća, do Prikazanja Gospodinova, 2. veljače 2016., na slavu Presvetoga Trojstva - Oca, Sina i Duha Svetoga, na čast Blažene Djevice Marije, Majke Kristove i Majke Crkve, i svih Svetih Božjih, na uzvišenje katoličke vjere i porast bogoštovlja, na duhovno dobro svakoga redovnika i redovnice i svih zajedno u ovoj našoj Crkvi u Hercegovini, u molitvi i nadi za nova redovnička zvanja, ovim otvaram ovu Godinu i proglašavam je otvorenom te zazivam obilje Božje milosti na sve redovničke zajednice i na sve svećenike i vjernike.

Fra Mate Dragičević, tajnik Provincije, nakon pročitana Evanđelja predstavio je kandidate za đakonat:

Fra Marin Karačić rođen u Mostaru, a na Širokome Brijegu kr-

šten 1988., krizman 2003., svećane zavjete položio 2013.; primio u Zagrebu službu lektorata 2009. i akolitata 2010., završio filozofsko-teološki studij 2008.-2014., položio ispovijest vjere i prisegu vjernosti pri preuzimanju službe koja se ima obavljati u ime Crkve 2014., obavio duhovne vježbe, pitani puk nije imao zaprjeka za njegovo ređenje.

Fra Ivan Marić rođen u Mostaru, kršten u Doljanima 1989., krizman u Čitluku 2004., primio u Zagrebu lektorat 2008., akolit 2009., završio filozofsko-teološki studij 2008.-2014., položio ispovijest vjere i prisegu vjernosti 2014., u Međugorju položio doživotne zavjete i obavio duhovne vježbe za đakonat 2014., a pitani puk nije imao zaprjeka za njegovo ređenje.

Biskup je poslije propovijedi, pitanja i odgovora pripravnika, pjevanih litanija položio ruke na fra Marina i fra Ivana i izmolio posvetnu molitvu te time podijelio sakrament đakonata pružajući novozaređenim đakonima Evanđelistar i Mir.

Na kraju sv. mise provincijal fra Miljenko zahvalio je Bogu na daru zvanja i roditeljima koji su pratili duhovni poziv svojih sinova. Čestitao je župi Čitluk na duhovnim zvanjima koja u ovoj župi niču i zamolio sve nazočne da mole i za novoređenike kao i za nova du-

hovna zvanja.

Litugijsko slavlje učinili su posebno svećanim svojim lijepim pjevanjem članovi velikoga čitlučkog zbora pod ravnanjem s. Slavice Kožul.

Župnik je fra Miro organizirao čašćenje puka Božjega pred crkvom, a za biskupa, provincijala, svećenike i sve kandidate na redovništvo u župnoj dvorani.

Biskupova propovijed

„Što vama kažem, svima kažem: Bdijte!“

Braćo svećenici, redovnici i redovnice!

Poštovani kandidati za đakonat! Bogoljubni vjernici!

Kratak ulomak iz Evanđelja sv. Marka, danas na početku nove liturgijske godine - tri puta uzaštopce poziva na bdijenje – budnost: Bdijete jer ne znate kada je čas! Bdijte jer ne znate kada će se domaćin vratiti! I, što ste čuli, što je vama kazano, recite svima: Bdijte!

Na početku crkvene godine u ovoj župnoj crkvi Krista Kralja, u ovom misnom slavlju pod kojim ćemo podijeliti prvi stupanj sv. reda - đakonat dvojici kandidata Franjevačke provincije, Marinu i Ivanu, otvaramo i Godinu posvećena života. Ona će u prigodi 50-te obljetnice završetka Drugoga

vatikanskoga koncila, po odredbi pape Franje, također redovnika, isusovca, trajati do svetkovine Prikazanja Gospodinova, 2016. Stoga se i u ovoj homiliji zadržavamo na trostruku pozivu na budnost.

1. Bdijte! Prvo čitanje današnjega slavlja (Iz 63,16b-17b; 64, 2b-7), više nego o bdjenju i budnosti, govori o negativnim učincima zaspalosti, mlakosti i vlastita poimanja vjere i Božjega zakona, izgradnje vlastita stila života koji je daleko od Boga. U babilonskom ropstvu Izraelcima se oči otvaraju. Sva im je pravda bez Boga „kao haljine okaljane“, a izabranje „kao lišće koje otpada“. Stoga, umjesto ljudskoga prigovora: „Zašto, Gospodine, zašto si dopustio da odlutamo s tvojih putova, zašto dade da nam srce otvrdne da se tebe više ne bojimo?“, obraćenička je vapajna molitva: „Gospodine, ti si naš otac: mi smo glina, a ti naš lončar - svi smo mi djelo ruku tvojih!“

Vrijeme došašća u trostrukosti slavlja i poruke: povjesno promatranje iščekivanja obećanoga Mesije, sadašnje pripreme na osobno božićno sjedinjenje te iščekivanje budućega Drugoga dolaska u slavi - je kratko liturgijsko razdoblje u kojem se stvarnim i simboličnim dizanjem na mise zornice budimo iz snenosti i mlitavosti na novi dan - vrijeme potpuna zajedništva s Bogom. Velimo potpuna zajedništva, jer Bog se ne zadovoljava time da bude samo dio naše svakodnevnice, polsatne zornice ili drugih strjelovitih molitvica; kao netko tko djelomično pobuduje naše osjećaje i ljubav u mnoštву drugih vrtloga; kao netko komu se poklanja dio vremena u moru obveza; kao uzvišeni gost u mnoštву drugih uzvanika. Bog želi i ima pravo ući u svaki naš osjećaj, svaki naš posao, svaku našu misao. Jer on je Gospodar cijele povijesti, Vladar svega svijeta, Vlasnik svih naših života. On je naš otac! Mi smo glina, a on

naš lončar. Svi smo mi djelo ruku njegovih! naglašava prorok Izajia. Vlastito promatranje, priznavanje slabosti, ali nadasve obraćenje je došašće u punom smislu riječi. To je ona zapovijed: „**bdijte**“ kojom nas Isus poziva po evanđelistu Marku, Petrovu tajniku.

2. Bdijte kao sluga koji čeka gospodara. Sve stvoreno od Boga je i Bogu je usmjereno. Svatko s određenim zadatkom u različitoći služba i darova. Redovništvo pripada životu i svetosti Crkve, kako bi Crkva u punini mogla biti ono što doista jest. Svi smo pozvani na svetost, redovnici i redovnice na osobit način! Redovnici su osobe koje je Bog pozvao na ostvarenje evanđeoskih savjeta da ih radosno i vjerno izvršuju. Oni se Bogu posebno posvećuju zato da bi izbližega slijedili Krista koji je - čist i siromašan (usp. Mt 8, 20; Lk 9, 58) - po poslušnosti do smrti na križu (Fil 2, 8) spasio i posvetio ljude (PC 1).

Ovom sv. misom, na početku Godine Bogu posvećena života, želim zajedno sa svima vama, riječima Apostola naroda iz drugoga čitanja (1 Kor 1,3-9), zahvaliti Bogu za bogatstvo darova redovništva naše mjesne Crkve, za milosti koje su vam dane u Kristu Isusu, u žarkoj želji i molitvi da se naša domaća Crkva u ovoj Godini redovništva obogati u Kristu u svemu - u svakoj riječi i svakom spoznanju - kako bi se svjedočanstvo o Kristu utvrdilo u vama te ne oskudjevali ni u jednom daru će-

kajući objavljenje Gospodina našeg Isusa Krista! On će nas učiniti i postojanima do kraja, besprigovornima u Dan svoj. Jer, vjeran je Bog koji nas pozva u zajedništvo Sina svoga, našega Gospodina. Zahvalni smo što na ovom hercegovačkom terenu djeluju dvije različite muške redovničke zajednice i sedam ženskih. A s ovoga područja, vjerujemo, ima redovnika i redovnica u gotovo svim redovima i kongregacijama koje su nazočne i djelatne u Crkvi među Hrvatima!

Poštovani redovnici i redovnice! U ovoj Godini pozvani ste u prvom redu da prepoznate i ispovjedite nedosljednosti i nevjernosti riječi Evanđelja i svojim obećanim riječima, koje prate posvećeni život, a pogotovo da doviknete svijetu, i to snažno i radosno, o svetosti i životnosti koje su aktivno prisutne u redovništvu. Stoga vas i podsjećamo na tri cilja Godine posvećena života, koje je naša Biskupska konferencija ugradila u svoju Poruku.

Prvi se cilj odnosi na prošlost, jer u proteklih 50 godina koje nas dijele od Koncila, prepoznajemo kao milosno vrijeme za posvećeni život. Dokumenti koje su usvojili koncilski oci, po riječima sv. Ivana Pavla II., „ne gube vrijednost ni svježinu“. Ti su dokumenti velika snaga za uvijek potrebnu obnovu Crkve. Posebno ističemo dokumente o Crkvi *Lumen Gentium*, u kojem je posvećeni život našao crkveni status, i *Perfectae caritatis*, koji je velika povelja - *magna carta* Koncila za prilagođenu obnovu redovništva u Crkvi, kako bi vještina tumačenja toga milosna događaja bila potvrđena u crkvenom zajedništvu. Kardinal Bergoglio 1994. na Biskupskoj sinodi reče: „Kada nam Koncil kaže da je redovnički život dar Duha u Crkvi, ističe ne samo narav dara, nego također stvarnost u kojoj je dar dan: Crkva, tijelo Crkve (...). Okvir je Crkva: posvećeni je život

dar Crkvi, rađa se u Crkvi, raste u Crkvi, sav je usmjeren na Crkvu".

Drugi je cilj naša svijest da je sadašnji trenutak „delikatan i težak“ i da kriza kroz koju prolazi društvo i sama Crkva pogađa i posvećeni život. Ta se kriza ne smije smatrati i prihvati kao „predsoblje smrti“, nego kao kairos, kao prava prigoda koja pogoduje rasti u dubinu, a s time i za nadu, potaknutu sigurnošću da posvećeni život nikada ne će moći nestati iz Crkve „jer ga je želio sam Isus kao neizostavan dio svoje Crkve“ (Benedikt XVI., 5. X. 2010.). Nasuprot mnogim zlogukim prorocima, redovnike se i redovnice želi potaknuti da budu nositelji nade; nade koja se ne temelji na našim snagama i statistikama, nego na Onome u kojega je svaki Bogu posvećeni povjerovalo i stavio svoju nadu. U njemu nam nitko ne će ukrasti nade. (Kad već spominjemo statistike, navedimo i ono što Glas Koncila u br. 48/2014., str. 2, donosi: u Hrvatskoj je 1977. bilo oko 2.500 redovnika, a 2013. godine oko 950, 1.550 manje; u istom razdoblju, prije 37 godina redovnica je bilo oko 4.500, a danas oko 2.800, 1.700 manje. Raste samo broj klaузuralnih sestara. Dodajmo da prema službenoj mrežnoj stranici Konferencije vrhovnih poglavara i poglavarica Bosne i Hercegovine, danas je 355 redovnika svećenika i 12 braće, a redovnica 518, koji

djeluju samo na području BiH, ne računajući one koji su izvan granica).

Treći cilj usmjerava Bogu posvećene da snažnim duhovnim oduševljenjem proživljavaju ovu sadašnjost. Godina posvećena života je važan vremenski odlomak da bi se „evangelizirao“ vlastiti poziv i svjedočila ljepota naslijedovanja Krista u mnogostrukim oblicima u kojima se izražava takav život, kao i zahtjev da se prikupe svjedočanstva koja su ostavili toliki utemeljitelji i utemeljiteljice. U traženju odgovora na te pozive, po primjeru pape Franje, potiču se Bogu posvećeni i posvećene da svojom čistoćom protiv požude tijela, svojim siromaštvom protiv požude očiju, svojim posluhom protiv oholosti

života svjedoče i „probude svijet“, napose onaj na životnim rubovima ljudske bijede. Sve će to uvesti redovnike i redovnice u daljnji tijek obnove koja je predložena na Koncilu kako bi hrabro i obnovljeno predstavlјali i živjeli, u trajnoj vjernosti, izvorno iskustvo utemeljiteljâ i utemeljiteljica.

3. Što vama kažem, svima kažem: Bдijte! Poшtovani novoređenici fra Marine i fra Ivane! Poziv na budnost na poseban je način upućen danas vama. Bдijte nad vlastitim životom, nad svojom duhovnošću, nad svojim redovništvom, nad svetim redom - danas u stupnju đakonata, a doskora, ako Bog da, u redu prezbiterata. Bдijte nad zdravim crkvenim naukom i јудoređem! Bдijte nad vjernicima koji će vam po poslanju Crkve biti povjereni! Sastavni dio obreda ređenja đakonata jest i predavanje Evanđelistara uz po-pratne riječi: Primi Kristovo Evanđelje kojemu si postao glasnik. Pazi da što čitaš vjeruješ, što vjeruješ učiš, a što druge učiš to i živiš. Crkveni je pastir u službi Evanđelja, uvijek budan i požrtvovan, čist u srcu i u oku; skroman u jelu i odijelu; pozoran duhom i umom! Budite „puni Duha i mudrosti“ pa ne će vam nedostajati a budete i „na dobru glasu“ (Dj 6,3). Bilo na slavu Presv. Trojstva, na korist vama i čitavoj svetoj Crkvi Božjoj!

SUSRET FRANJEVAČKIH NOVAKA U SAMOBORU

(Novaci) – Kao i prethodnih godina tako je i ove nastavljena tradicija susreta franjevačkih novaka Južnoslavenske konferencije.

Ovogodišnji domaćin bila je Hrvatska franjevačka provincija sv. Ćirila i Metoda. Na susretu je sudjelovalo ukupno 39 novaka: 2 iz Slovenske franjevačke provincije sv. Križa, 10 iz Hrvatske franjevačke provincije sv. Ćirila i Metoda, 1 iz Provincije sv. Jeronima u Dalmaciji i Istri, 4 iz Provincije Presvetoga Otkupitelja, 12 iz Bosne Srebrenе i 10 iz Hercegovačke franjevačke provincije, te 9 meštara. Susret je održan u *Kući susreta Tabor* u Samoboru od 22. do 25. rujna.

Program susreta započeo je u ponedjeljak, 22. rujna, Večernjom molitvom časoslova. Nakon molitve meistar domaćina fra Tomislav Faletar ukratko je predstavio četverodnevni program, a nakon predstavljanja uslijedilo je upoznavanje i zajedničko druženje.

Sutradan, 23. rujna, uslijedio je *izlet u Provinciju*. Prvo odredište bio je Čakovec, gdje smo najprije posjetili župnu crkvu sv. Ante Padovanskoga, a potom i franjevački samostan i crkvu sv. Nikole Biskupa, stari grad Čakovec ili kako se drugačije naziva Stari grad Zrinskih te Muzej Međimurja. Sljedeće odredište bio je barokni grad Varaždin, u kojem smo posjetili franjevački samostan sv. Ivana Krstitelja, u kojem smo se sreli s tamošnjim fratrima, između ostaloga i s fra Bonaventurom Dudom, varaždinsku katedralu Uznesenja BDM te Cenacolo, bratovštinu sv. Josipa Radnika. U Cenacolu borave bivši ovisnici o drogi. Lijepo i srdačno su nas ugostili. Najprije su nam prikazali film o svojoj zajednici i časnoj sestri

Elviri koja je zajednicu pokrenula, a potom je dvoje članova zajednice posvjedočilo o svom teškom životnom putu. Podijelili su s nama djelić svoga životnog iskustva, te kako sami kažu ispričali su nam nešto o *tami* koju su živjeli kako bi istakli ono *Svetlo* koje je pobijedilo, kako bi nastavili vjerovati da *Bogu ništa nije nemoguće*. Nakon svjedočenja zajedno s njima sudjelovali smo na sv. misi, a poslije mise uz večeru, koju su nam pripremili, nastavili smo zajedničko druženje, nakon čega smo se vratili u *Tabor*.

Ujutro, trećega dana susreta, svaka je zajednica ukratko predstavila svoju Provinciju i svoj novicijat. Popodne istoga dana novaci su proveli uz zajedničko druženje, neki na nogometnom terenu, a neki šetnjom kroz Samobor. Uvečer smo posjetili franjevački samostan i crkvu Uznesenja BDM, gdje smo sudjelovali na sv. misi.

Zadnjeg dana susreta posjetili smo samostan sestara klarisa u Mikulićima (Zagreb), gdje smo zajedno sudjelovali na sv. misi. Klarise su nam ukratko ispričale ponešto o svom životnom putu i počastile nas zakuskom. Nakon toga uputili smo se prema Kaptolu, gdje smo posjetili franjevački samostan i crkvu sv. Franje Asiškoga. Sa samostanskom braćom ručali smo što je bila završna točka susreta. Izrečene su riječi zahvale, a novaci su se pozdravili jedni s drugima i uputili se svojim kućama.

Vjerujem da je ovo bratsko druženje produbilo zajedništvo, kako nas novaka tako i naših odgojitelja. Različita iskustva su razmijenjena, ranija poznanstva učvršćena, a nova stečena.

POSJET SJEMENIŠTU I POSTULATURI U VISOKOM

U četvrtak, 9. listopada, išli smo mi, postulanti Hercegovačke franjevačke provincije, s našim meštom fra Stankom Mabićem, u posjet našoj braći sjemeništarcima koji pripadaju našoj Provinciji i postulantima sestrinske provincije Bosne Srebrenе. Krenuli smo u jutarnjim satima i stigli malo prije podneva. Najprije smo se

upoznali s fratrima koji su nas ljubazno primili. Nakon toga nas je prof. fra Ivan Nujić poveo u obilazak samostana te nas je upoznao s mnogim zanimljivostima samostana u Visokom, poput knjižnice, etnografskoga muzeja, lapidarija te ostalih prostorija unutar samostana. Nakon toga smo posjetili konvikt (srednja škola i dom u ko-

jem su smješteni vanjski đaci).

Po završetku razgledavanja, uslijedio je ručak sa sjemeništarcima i postulantima. Zatim smo otisli u crkvu na slavlje svete mise koje je predvodio naš provincial fra Miljenko Šteko. Nakon prigodne homilije, uslijedio je obred primanja u postulaturu. Fra Miljenko nam je uputio poticajne riječi,

jim sultan dopušta fra Andželu Zvizdoviću da može započeti gradnju fojničkoga samostana, te plašt kojim je on ogrnuo fra Andžela Zvizdovića.

Pri kraju razgledavanja fra Ivica nam je pokazao ploču i mjesto gdje su 1993. ubijena dva fratra, gvardijan i vikar fojničkoga samostana. Poslije razgledavanja fratri su nas lijepo počastili i ljubazno pozdravili. Vratili smo se u Visoko na večeru i druženje s postulantima i sjemeništarcima te smo tako završili naš boravak u Bosni.

Mir i dobro

smjernice za naš franjevački život, prema nedavno izdanom dokumentu našeg Reda. Nakon svete mise odlučili smo posjetiti ostatke stare crkve sv. Nikole u Milima, gdje su se okrunili dva bosanska kralja, Tvrtko I. i Stjepan Tomaš.

Nakon toga posjetili smo samostan i crkvu Duha Svetoga u Fojnici. Sami samostan je jedan od najstarijih samostana u BiH. U samostanu nas je dočekao fra Ivica koji nas je proveo kroz, zaista, jedinstven muzej.

Važno je napomenuti da smo vidjeli Ahdnamu, dokument ko-

DUHOVNE VJEŽBE U SLANOM

Od 4. do 9. svibnja 2014. održan je prvi ovogodišnji turnus duhovnih vježbi u našem samostanu u Slanom. Sudjelovali su:

Fra Velimir Mandić
Fra Rade Dragičević
Fra Žarko Ilić
Fra Alojzije Topić
Fra Gabrijel Mioč

Fra Klement Galić
Fra Mijo Križanac.

Voditelj: O. Jozo Milanović, OSB

DUHOVNE VJEŽBE U MASNOJ LUCI

U Franjevačkoj kući molitve, Masna Luka – Polja, od 14. do 19. rujna 2014. održane su duhovne vježbe za fratre naše Provincije. Na duhovnim vježbama sudjelovali su:

Fra Hadrijan Sivrić

Fra Kornelije Kordić
Fra Vendelin Karačić
Fra Jure Brkić
Fra Stjepan Martinović
Fra Nikola Rosančić
Fra Radomir Krišto
Fra Milan Jukić

Fra Vinko Mikulić
Fra Ante Marić
Fra Petar Krasić.

Voditelj duhovnih vježba bio je fra Ante Marić. Tema svih razmatranja za vrijeme duhovnih vježba bila je franjevačka krunica.

DUHOVNE VJEŽBE U SLANOM

Od 8. do 12. rujna 2014. održan je jedan turnus duhovnih vježba u našem samostanu u Slanom. Sudjelovali su:

Fra Željko Grubišić
Fra Miljenko – Mića Stojić
Fra Ivan Marić
Fra Nikola Spužević

Fra Ivan Boras.

Braća su naizmjenično držala predavanja i razmatranja te predslavila sv. misu.

DUHOVNE VJEŽBE U SLANOM

Od 21. do 26. rujna održan je jedan turnus duhovnih vježba u našem samostanu u Slanom.

Sudjelovali su:

Fra Ivan Landeka st.
Fra Ante Leko
Fra Josip Katalinić
Fra Mladen Vukšić

Fra Vinko Kurevija
Fra Damjan Perić.

Voditelj duhovnih vježba bio je fra Ivan Ivanda, župnik u Gorancima.

DUHOVNE VJEŽBE U SLANOM

Od 5. do 10. listopada 2014. Održan je zadnji ovogodišnji turnus duhovnih vježbi u našem samostanu u Slanom.

Sudjelovali su:
Fra Mirko Bagarić
Fra Vlado Buntić
Fra Slaven mijatović

Fra Šimun Romić
Fra Bože Milić
Fra Ignacije Alerić
Voditelj: Fra Milan Lončar

SUDIONICI NA DUHOVNIM VJEŽBAMA NA DRUGIM MJESTIMA

Sljedeća braća prijavila su svoje sudjelovanje na duhovnim vježbama na drugim mjestima:
Fra Luka Zorić
Fra Ivan Landeka ml.

Fra Velimir Bagavac
Fra Mate Tadić
Fra Josip Jolić
Fra Branimir Novokmet
Fra Tihomir Bazina

Fra Šimun Oreč
Fra Stanko Mabić
Fra Željko Barbarić
Fra Mate Dragičević

PRIMANJE SLUŽBI LEKTORATA I AKOLITATA

(Fra Lovro Šimić) – U četvrtak, 23. listopada 2014., mlada braća s prve i druge godine primili su službe lektorata odnosno akolitata. Te službe su naši važni koraci prema svećeništvu.

Službu akolitata primili su: **fra Antonio Musa, fra Nikola Jurišić i fra Emanuel Letica**. Služba akolita omogućava, između ostalog, dijeljenje pričesti u liturgiji.

Službu lektorata primila su sljedeća braća: **fra Luka Baković, fra Luka Čorić, fra Zlatko Čorić, fra Milan Galić, fra Renato Galić, fra Dario Kaurin, fra Stipe Rotim, fra Stipe Šarić i fra Lovro Šimić**, kojom su postali navjestitelji Riječi.

Službe je pod večernjom molitvom, umjesto oca provincijala fra Miljenka podijelio njegov delegat fra Mate Dragičević, tajnik naše Provincije. U kratkoj homiliji osvrnuo se na nekoliko stvari koje je stavio pred oči mladoj braći. Između ostaloga posebno je

izdvojio dostojanstveno, ozbiljno i pobožno vršenje dobivenih službi koje zahtijevaju posebnu pozornost, jer po tim službama narodu Božjemu – Crkvi donosimo živoga Boga, u Riječi i Presvetome Tijelu.

Fra Mate je prenio pozdrave o. provincijala i sve nas blagoslovio te nam poželio uspješnu godinu koja je pred nama. Večer smo završili druženjem uz keštene koje je pripremio naš meštar fra Svetozar.

POSJET NOVAKA BOSNE SREBRENE HERCEGOVAČKIM NOVACIMA

Gorice - Livno posjetili su 28. listopada 2014. nas, novake Hercegovačke franjevačke provincije. Dan prije susreta s našim meštrom fra Slavkom razradili smo sve pojedinosti gostoprимstva. Naš pomoćni odgojitelj fra Ivan Landeka ml. stigao je iz Međugorja oko 10.00 sati. Tako smo svi bili na okupu i spremljni za doček. Braća iz Gorice, njih dvanaest, sa svojim meštrom fra Markom Ešegovićem došli su oko 10.30 sati.

Novaci Franjevačke provincije Bosne Srebrenе s poznatim se nije trebalo jer se svi pozajemo s ovogodišnjega susreta novaka Južnoslavenske konferencije u Samoboru, a neki se od nas jako dobro pozajemo jer smo zajedno proveli četiri godine sjemeništa u Visokom. Nakon iskrenih bratskih pozdrava i izraza dobrodošlice okrijepili smo se u našoj učionici, koja je za tu prigodu bila preuređena za ugodno druženje i izmjenjivanje međusobnih doživljaja u novicijatu. Potom smo krenuli u obilazak znamenitosti humačkoga samostana: muzeja, stare i nove crkve te galerije kroz koje nas je proveo i fra Milan Jukić, kustos muzeja i galerije.

Na ručku u zajedništvu sa samostanskim bratstvom dobrodošlicu novacima iskazao je gvardijan fra Velimir Mandić. Dakako, na susretu smo igrali i nogomet. Ovaj su put uspješniji bili domaćini. Toj pobjedi svakako je pridonijelo i to što smo igrali na domaćem terenu. Ostala braća, koja nisu igrala nogomet, vrijeme su ispunili šetnjom po predivnom novicijatskom vrtu, koje je dodatno uljepšalo listopadsko sunce. Druženje se nastavilo uz kavu u našoj razgovornici koja je odzvanjala radosnim bratskim smijehom. Uz to druženje oko 16.00 sati tijelo smo okrijepili pićem, a duh pjesmom. Nekako nam je svima bilo žao što samo takvo ugodno ozračje morali oko 17.30 sati prekinuti jer se bližio rastanak.

Zajedničkom fotografijom u staroj crkvi, dobrim željama za nastavak novicijatske godine te oproštajem do sljedećega viđenja završili smo ovaj susret.

fra Andrija Majić, novak

IZBIVANJE O. PROVINCIJALA

Sjeveroslavenska konferencija OFM-a, koja s Generalnom kurijom Reda organizira Kongres trajne formacije u poljskome svetištu Kalwaria Zebrzydowska od 17. do 19. studenoga 2014., za predavača je pozvala i našega provincijala fra Miljenka, predsjednika UFME. Nakon toga, provincijal će održati predavanje na sveučilištu, a u nedjelju 23. studenoga naznačiti će biskupskome ređenju fra Stane Zoreu u Ljubljani. U njegovoj odsutnosti zamjenjuje ga provincijski vikar fra Ivan Ševo.

PROMOCIJA DUHOVNIH ZVANJA U ČITLUKU

Na poziv župnika fra Mire Šege, postulanti i novaci su s njihovim meštrima stigli u petak, 21.11.2014., u Čitluk na trodnevnicu Krista Kralja. Željeli su predstaviti svoje odgojne ustanove u kojima se trenutno nalaze i posvjedočiti o duhovnom pozivu, stazi kojom ih je Gospodin pripremao i vodio do redovništva.

Oko 16.30 sati ispred crkve nas je dočekao fra Miro te je nakon pozdrava i dobrodošlice uslijedilo upjevanje zbara novaci-postulanti, pod ravnanjem meštra postulanata fra Stanka Mabića. Molili smo i krunicu koja je počela u 17.30 sati. Svetu misu je predvodio meštar novaka, fra Slavko Soldo, u koncelebraciji fra Mire i fra Stanka.

U prigodnoj propovijedi koju je održao fra Stanko naglasio je kako je važno prepoznati i njegovati klic poziva koju Bog upućuje pozvanim osobama dok su još u majčinoj utrobi. Spomenuo je kako je većina osoba, koje su se

odlučile za redovništvo, osjećala poziv još od malih nogu kad su bili aktivni članovi svojih župnih zajednica. Odrastanjem i ulaskom u pubertet mladi se čovjek udaljuje od Boga jer ga zove svijet sa svojim ponudama. Nakon dužega lutanja vidi da je sve to prolazno i da pruža samo trenutačno zadovoljstvo, dok je ono duhovno trajno. Istaknuo je kako je važno

imati povjerenje u Boga jer će nas sigurno voditi na putu na koji nas je pozvao.

Poslije mise i otpjevane tematske pjesme „Pusti mreže te“, postulant Nikola Drljepan ukratko je predstavio plan i program postulature u Mostaru. Šimun Suton je na zanimljiv način ispričao svoj duhovni put koji ga je doveo do postulature. Fra Džoni Dragić je govorio o novicijatu na Humcu, nakon čega je fra Andrija Majić posvjedočio svoj duhovni poziv i odlazak u sjemenište u Visoko.

U prepunoj crkvi naš program završili smo pjesmom „Krist na žalu“. Nakon duhovne okrjepe nastavili smo druženje uz večeru koju su nam pripremili fratri u župnoj kući. Na samome kraju zahvalili smo braći na pozivu i finom gostoprimstvu te smo krenuli natrag u svoje samostane s nadom da smo pomogli bar jednoj duši koja se dvoumi, a koja od Boga osjeća poziv da Mu služi.

fra Marko Bandić, novak

NEW YORK - DRUŠTVO SV. KRUNICE PROSLAVILO ZLATNI JUBILEJ

U nedjelju, 12. listopada 2014., Društvo sv. krunice proslavilo je svoj Zlatni jubilej u Hrvatskoj župi sv. Ćirila i Metoda i sv. Rafaela. Za taj zlatni jubilej Društvo se, a i cijela župna zajednica, pripremalo kroz trodnevnicu koju je predvodio prf. Dr. p. Mijo Nikić DI. koji je kroz tri dana kroz nagovore i propovijedi govorio o važnosti duboke vjere i pouzdanja u Boga te o važnosti moljenja krunice koja je «oružje» protiv svih zala i napasti.

Svečanu svetu misu zahvalnicu u povodu zlatnoga jubileja Društva predvodio je fra Jozo Grbeš, kustos Hrvatske franjevačke Kustodije za Ameriku i Kanadu. Uz Kustosa sv. misu su suslavili: župnik fra Nikola Pašalić, župni vikari: fra Ilija Puljić i fra Dražan Boras te p. Mijo Nikić koji je uputio i prigodnu homiliju.

Tijekom sv. mise u Društvo je primljeno pet novih članica koje su svoja obećanja izrekle na oltaru pred cijelom župnom zajednicom i članicama Društva da će služiti Bogu, našim župljanima i cijeloj našoj zajednici svakodnevnim moljenjem sv. krunice, karitativnim radom te zalaganjem za opće dobro.

Nakon sv. mise uslijedio je zajednički ručak, banket, na kome smo se kao jedna velika obitelj okupili oko stola. Na banketu nam se pridružio i don Đorđano Belanić voditelj Hrvatske misije u New Jerseyu te generalna konzulica RH u New Yorku Spomenka Cek.

Društvo sv. krunice osnovano je 19. listopada 1914. godine, dakle samo godinu dana kasnije od osnutka Hrvatske župe sv. Ćirila i Metoda u New Yorku. Osnovao ga je prvi župnik fra Irenej Petričak. Svrha toga Društva je da svojom postojanom molitvom

sv. krunice, aktivnim sudjelovanjem na sv. misama i karitativnim radom pomaže župi i međusobno na izgradnji Crkve i očuvanju naše svete pradjedovske katoličke vjere. U pravilniku Društva koji je još uvijek na snazi stoji napisano: "Dužnost svake članice ovoga društva je da svojim naučavanjem, primjerom i molitvama odgaja svoju djecu, te da drugima svojim primjerom bude uzor u kršćanskom životu."

Mi to pokušavamo ostvariti svakodnevnom molitvom sv. krunice, predajući sebe, svoje obitelji, našu župnu zajednicu i potrebe Crkve Mariji, našoj nebeskoj Majci, te se stavljamo pod njezinu plašt zaštite u ovom tuđem svijetu, gdje se može vrlo lako zalutati u svakodnevnoj trci za poslom, odnosno materijalizmom, zaboravljajući kršćanske vrednote i cilj svoga života na ovoj zemlji. Molimo također za bolesne i pokojne članice Društva, te tako ostajemo povezane i s onima koje su prešle prag ovoga svijeta.

Svake prve nedjelje u mjesecu imamo zajedničku molitvu krunice, sv. misu i sastanak, a svake godine u mjesecu listopadu, koji je ujedno posvećen Mariji – Kraljici sv. krunice primamo nove članice. Sada Društvo broji 78 članica koje su podrijetlom iz svih krajeva lijepe naše domovine Hrvatske i Bosne i Hercegovine.

U korizmi obavezno imamo duhovnu obnovu koju nam predvodi župnik ili gost svećenik. To nam je mogućnost da se duhovno osvježimo, približimo Bogu koji nas ispunja milošću, da s još više žara molimo i radimo na slavu Božju, pomažemo bližnjima u nevolji, te tako pridonosimo izgradnji cjelovita kršćanskoga života u ovoj metropoli svijeta.

U svibnju i listopadu idemo na hodočašća u obli-

žnja svetišta Majke Božje da zajedno sa svećenikom i časnom sestrom provedemo taj dan u molitvi i meditaciji i u sv. misi zahvalimo Bogu na svim darovima, te mu predamo svoje molitve, brige i kušnje. Tako odmorimo dušu i tijelo u prekrasnoj prirodi i međusobnom zbližavanju.

Zadnjih godina imali smo prilike posjetiti sva veća svjetska svetišta Majke Božje, a to su: Lurd, Fatima, Guadalupe, zatim vječni grad Rim, svetište sv. Ane i sv. Josipa u Kanadi pod vodstvom bivšega župnika fra Ivica Majstorovića i sadašnjega župnika fra Nikole Pašalića.

Mnogo naših članica posjetilo je i Svetu Zemlju sa sadašnjim župnikom fra Nikolom Pašalićem. Nezaboravni trenutci koji nam pomažu da kad slušamo

Evanđelje budemo u duhu na tim svetim mjestima prisjećajući se stvarnih događaja iz Isusova života. Zaista se isplati posjetiti ta sveta mjesta, gdje se davaju Božje milosti, jača se naša vjera i znanje Radosne vijesti.

Naše molitve pridonose i umnažanju karitativna rada odnosno pomoći našim bližnjima u potrebi kao što je zapisao sv. Jakov 2,26. "Kao što je tijelo mrtvo bez duha, tako je i naša vjera mrtva bez dijela." Tako nastojimo svih ovih godina pomagati karitativnim udrugama kao npr. Hrvatskom Caritasu, Kruhu sv. Ante, Udrugi dr. Josipa Langa, Kapi dobrote, samostanu školskih sestara u Bijelome Polju, samostanu karmeličanki u Zagrebu, pojedinim župama u Bosni i Hercegovini, dječjim vrtićima koje vode časne sestre u okolini Zagreba, djeci bez roditelja u Domovinskom ratu, našim misionarima u Africi, školovanju dječaka u Indiji, te brojnim obiteljima u Americi i Hrvatskoj.

Zahvalni smo Bogu i Blaženoj Djevici Mariji da je ovo molitveno karitativno Društvo sv. krunice moglo biti osnovano u našoj župi po nadahnuću fra Irena Petrička i da još i danas moli, pomaže i zalaže se za opće dobro te pomože bližnje u nevolji.

Fra Nikola Pašalić i
Elizabeta Šango

POVIJESNI DOGAĐAJ U CHICAGU

(Fra Jozo Grbeš) – Imenovanje novoga nadbiskupa Chicaga, Blaža Cupicha povjesni je događaj za nadbiskupiju Chicago, za cijeli grad Chicago, a posebice za hrvatsku zajednicu toga grada. Naime prvi put u povijesti novi nadbiskup Chicaga preuzima dužnost za života dosadašnjega nadbiskupa, kardinala Francisa Georga. Sama najava imenovanja digla je na noge cijelu hrvatsku zajednicu grada Chicaga kojoj su mediji posvetili puno pozornosti. Nadbiskup Cupich tome je puno doprinio govoreći često o svojim hrvatskim korijenima. Naime njegova baka i djed bili su jedni od utemeljitelja Hrvatske župe sv. Petra i Pavla u Omaha, država Nebraska. Iz poštovanja prema njima i svojoj rodnoj župi izabrao je za dan svoga ustoličenja spomen posvete bazilika sv. Petra i Pavla,

18. studenoga.

U nedjelju prije ustoličenja u intervju Chicago Tribunu, na pitanje o njegovoj povezanosti sa isusovcima i mogućem utjecaju isusovaca na njegovo razmišljanje te mogućoj vezi papine odluke o njegovu imenovanju, nadbiskup

je rekao: *Blizak sam s isusovcima, ali ja nisam takav zbog isusovaca nego takav sam što sam Hrvat. Tako mi Hrvati djelujemo. Moji roditelji su bili vrlo realni ljudi, praktični, pragmatični. Da, moji su me roditelji pripremili za ovakav način razmišljanja.*

Večer prije ustoličenja u katedrali Imena Isusova u Chicagu, na početku večernje molitve i obreda primanja novoga nadbiskupa, ispred oltara je primio predstavnike civilnih vlasti, kršćanskih zajednica i udruga. Među njima prvi put u povijesti, nadbiskup Chicaga pozdravio je generalnu konzulicu Republike Hrvatske u Chicagu dr. Jelenu Grčić Polić s kojom je ostao u dužem razgovoru. Nakon večernjega obreda u dvorani do katedrale primio je sve ostale predstavnike među kojima i hrvatske franjevce koji djeluju u Chicagu. U kraćem razgovoru s fra Jozom Grbešom kustosom hrvatskih franjevaca za Ameriku i Kanadu, očito vrlo ushićen rekao je: *Cini mi se da sam jedini hrvatski biskup koji je u svom biskupskom grbu stavio i dio hrvatskog grba.* Na spomen blaženoga Stepinca rekao je: *Jako se nadam i veselim skorom proglašenju svetim kardinalu Stepinca. Svakako bih želio ići na taj događaj, a onda ćemo ovdje u Chicagu napraviti lijepo slavlje njemu u čast.*

Sljedeći dan u vrijeme svečanoga ustoličenja svetu misu počeo je pozdravima dobrodošlice te i na hrvatskome rekao: *Dobro došli!* U slavlju je sudjelovalo sedam kardinala, preko 100 biskupa, nekoliko stotina svećenika, cijela obitelj Cupich, osmero braće i se-

stara i njihove obitelji. Gradonačelnik Chicaga, guverner države Illinois i drugi javni djelatnici sudjelovali su oba dana u ovim svečanostima. U propovijedi rekao je da su bake i djedovi s obje strane obitelji bili imigranti iz Hrvatske i izabirući ovaj dan htio je dati priznanje i njima i svim imigrantskim obiteljima. U toj vrlo snažnoj propovijedi između ostalog pozvao je na povezivanje, na poziv onima koji ne sudjeluju često u kršćan-

skim sakramentima te rekao da *svi moramo koristiti naše međusobne veze kako bismo sve više ljudi doveli Kristu. Mladi ljudi su uvijek bili privučeni autentičnosti gdje su riječi i djela jedno. Ne bojmo se mladim ljudima reći o našem životu s Kristom i kako je on počeo! U naše vrijeme suočeni smo s teškom zadaćom prenošenja vjere na sljedeću generaciju, evangelizaciju u modernoj, katkada skeptičnoj kulturi. Mi kao Crkva ne trebamo se bojati napustiti sigurnost nama bliskih obala kako bismo hodali u nepoznatim i čudnim vodama.*

Molitvu vjernika pročitala je na hrvatskome jeziku župljanka Hrvatske župe Srca Isusova Vesna Marušić.

Dan nakon ustoličenja, gradonačelnik Chicaga Emmanuel ugostio je novoga nadbiskupa zajedno s predstvincima grada i države. Tada je u intervjuu fra Ivici Majstoroviću za Hrvatski katolički radio Chicago rekao: *Ostam bliski svojoj divnoj tradiciji i dubokoj vjeri. Ja se identificiram ne samo kao katolik nego i kao Hrvat koji je primio to bogatstvo koje su moji roditelji prenijeli na mene. Prenijeli su dubinu vjere i ponos hrvatske tradicije. Zato sam uvjek zahvalan.*

Početak i završetak svih obreda ustoličenja bio je prožet zahvalom dosadašnjem nadbiskupu kardinalu

Francisu Georgeu. Nadbiskup Cupich najavio je kako želi, iz poštovanja prema Georgu, zadržati uz svoje ime i njegovo ime u euharistijskoj molitvi u slavlju svete mise.

Ovim prigodama sve televizijske kuće Chicaga: CBS, ABC, NBC, WGN, FOX prenosile se sve događaje uživo, te posjetili hrvatske župe, Hrvatski centar i neke obitelji te uživo prenosili radost Hrvata Chicaga. Razgovori s hrvatskim franjevcima grada Chicaga bili su dio stalnoga prijenosa tih televizijskih kuća.

IZ FRANJEVAČKOG I REDOVNIČKOG SVIJETA

XVII. REDOVNIČKI DAN U MOSTARU

Fra José Rodríguez Carballo, tajnik Kongregacije za ustanove posvećenog života i družbe apostolskoga života, održao je predavanje na temu "Poziv radosti Evanđelja" u subotu 27. rujna 2014. u franjevačkom samostanu sv. Petra i Pavla u Mostaru prigodom XVII. redovničkoga dana što ga je organizirala Konferencija viših redovničkih poglavara i poglavarica Bosne i Hercegovine. Na Redovničkom danu u Mostaru sudjelovali su fra Lovro Gavran, predsjednik Konferencije viših redovničkih poglavara i poglavarica BiH; fra Miljenko Šteko, provincijal Hercegovačke provincije; mons. Mate Uzinić, biskup dubrovački i predsjednik Vijeća Hrvatske biskupske konferencije za ustanove posvećenoga života i družbe apostolskoga života; mons. Ratko Perić, biskup mostarsko-duvanjski i apostolski upravitelj trebinjsko-mrkanski; fra Joško Kodžoman, provincijal Franjevačke provincije Presvetoga Otkupitelja; s. Ivanka Mihaljević, podpredsjednica Konferencije viših redovničkih poglavara i poglavarica BiH i provincijska predstojnica Školskih sestara franjevki Bosansko-hrvatske provincije; s. Franka Bagarić, provincijska predstojnica Školskih sestara franjevki u Hercegovini; te oko 350 redovnika i redovnica iz Bosne i Hercegovine i Hrvatske.

POZDRAVNI GOVORI

Fra Lovro Gavran, predsjednik Konferencije viših redovničkih poglavara i poglavarica Bosne i Hercegovine:

Exselencia reverendissima mons. José Rodríguez, preuzvišeni oče biskupe mons. Mato, mnogopoštovani oci provincijali i provincijalke, fra Miljenko, fra Joško, s. Franka, s. Ivanka, s. Admirata i druge provincijalke, ako još koja ima ovdje, cijenjeni predstavnici i ostali članovi Hrvatske konferencije viših redovničkih poglavara i poglavarica, draga braćo svećenici, časna braćo redovnici, poštovane časne sestre, redovnice svih redova i družbi, sve vas srdačno pozdravljam u ime Konferencije viših redovničkih poglavara i poglavarica BiH i svima vam želim mir Božji i svako dobro. Dobo nam došli na XVII. dan naše konferencije.

KONFERENCIJA VIŠIH REDOVNIČKIH
POGLAVARA I POGLAVARICA BIH
SARAJEVO

REDOVNIČKI DAN

Tema:

Poziv radosti Evanđelja

Subota, 27.rujna 2014.

**Franjevački samostan Sv. Petra i Pavla
Mostar**

Svi mi, redovnici i redovnice, odazvali smo se pozivu radosti Evanđelja Isusa Krista i upravo smo zato danas ovdje. Stoga smo zaista radosni što će nam naš bivši generalni ministar franjevačkoga reda mons. José Rodríguez Carballo, sada tajnik Kongregacije Svete Stolice za ustanove posvećenoga života i družbi apostolskoga života iznijeti svoja razmišljanja na temu „Poziv radosti Evanđelja“. Za svakoga vjernika, a za nas redovnike i redovnice još i više, ovo je vrlo važna tema jer snažno zahvata naš posvećeni život i potiče nas na svjedočko življene.

Zahvaljujem Vam, mons. José, na dolasku ovamo među nas i na spremnosti da sudjelujete u ostvarenju našega Redovničkog dana. Velika Vam hvala što ćete nas obogatiti svojim promišljanjima o našem zajedničkom pozivu i poslanju.

Osobit pozdrav i zahvala za organizaciju i gospodarstvo našem domaćinu – franjevačkom bratstvu ovdje u samostanu sv. Petra i Pavla u Mostaru kao i sestrama franjevkama Hercegovačke provincije jer su oni podnijeli najveći teret organizacije ovoga sretra.

Svi se mi s pravom radujemo ovom bratsko-sestrinjskom susretu, a i sam Bog se raduje kad se nje-gova djeca raduju. On želi da iz dana u dan živimo radost spasenja, ali i da tu Isusovu radost dijelimo, zračimo i prosljeđujemo drugima. Neka se u našem zajedništvu danas događa radost susreta s Bogom i s čovjekom. Otvorimo se radosti života da je čuvamo, vidimo i prihvativmo poput Marije naše nebeske majke. Sijmo sjeme Evanđelja i ne uznemirujmo se zbog kukolja kojemu je također dopušteno da raste zajedno s pšenicom, ali koji ima i svoj nezavidan završetak. Pa čak, ako naša polja rada uništi požar ili poplava, ako na lozi i ne bude ploda i ako maslina uskrati svoj rod, ipak se radujmo u Gospodinu i kličimo Bogu, svojem Spasitelju, jer on zna i zlo preokrenuti u dobro za one koji ga ljube. Živimo svoju vjeru svjedočeći je radosno u zgodno i nezgodno vrijeme i budimo glasnici Radosne vijesti. Prihvativmo poticaj sv. Pavla apostola: „Radujte se u Gospodinu vijek, ponavljam: radujte se!”, jer radost u Gospodinu čini nas sretnima i u današnjim nevoljama, a i u vječnosti.

Hvala vam svima, što ste odazvali i odvojili svoje dragocjeno vrijeme za ovaj bratsko-sestrinjski susret. Svima vam zahvaljujem na sudioništvu, želeteći vam svima plodonosan i ugodan rad. Proglašavam XVII. redovnički dan Konferencije viših redovničkih poglavara i poglavarica BiH 2014. otvorenim.

Fra Miljenko Šteko, provincijal Hercegovačke provincije:

Srdačno pozdravljam sve vas, draga braćo i sestre u redovništvu, koje predvodi naš predsjednik Konferencije fra Lovro Gavran. Preko njega pozdravljam i sve poglavare i poglavarice.

U ozračju ove radosti zajedništva, želim vam dobrodošlicu u Mostar i našu Zajednicu koja ove godine slavi sto sedamdeset godina svoga redovničkoga ustroja. Taj događaj nam je poseban dar u ovoj obljetnici! Volio bih kad bi danas ovo naše zajedništvo urodiло osjećajima koji su prožimali prvu kršćansku zajednicu, o kojoj tekst Djela apostolskih kaže: „U mnoštvu onih što prigrliše vjeru bijaše jedno srce i jedna duša“ (Dj 4, 32). Jedno srce i jedna duša u otvorenosti drugima, u smislu onoga što je prije dva tjedna, na audijenciji kazao Papa Franjo: „...ako primjerice neki to čine i kažu: ‘Mi smo izabrani, mi jedini’, na kraju umiru. Umiru najprije u duši, a zatim umiru u tijelu, jer nemaju života, nisu kadri rodit život, druge ljudi...: nisu apostolski. I upravo je Duh taj

koji nas vodi ususret braći, pa i onima najudaljenijima u svakom smislu, da mogu dijeliti s nama ljubav, mir, radost koju nam je Uskrsli Gospodin ostavio na dar.

U tom duhu zajedništva i radosti srdačno pozdravljam i ovdje nazočnog mons. Matu Uzinića, biskupa dubrovačkoga, predsjednika Vijeća Hrvatske biskupske konferencije za ustanove posvećena života i družbe apostolskoga života.

Osobito radosno pozdravljam preuzvišena gospodina Nadbiskupa mons. Joséa Rodríguez Carballa, tajnika Kongregacije za ustanove posvećena života i družbe apostolskoga života iz Rima. Vama je, Ekselencijo, ovo mjesto i ova provincija dobro poznata, a sada kao tajnik Kongregacije, upoznali ste i čitavo naše redovništvo i krajevnu Crkvu! Znakovita su i vaša prisutnost i riječi koje ćete uputiti na pragu proglašene Godine posvećena života u Crkvi. Dobro nam došli, osjećajte se ugodno među nama!

Svima mir i dobro!

Mons. Mate Uzinić, biskup dubrovački i predsjednik Vijeća Hrvatske biskupske konferencije za ustanove posvećena života i družbe apostolskoga života:

Na početku je biskup Uzinić pozdravio nadbiskupa Carballa, provincijale, provincijalke, redovnike i redovnice, a zatim rekao kako mu je *radost vidjeti ovoliko redovnika i redovnica, osobito mladih jer to znači da redovništvo u BiH ima ne samo prošlost nego i budućnost*. O. Biskup završio je riječima *neka Gospodin bla-gosloví ovaj dan i sve nas kako bismo mogli otići u svoje samostane i kuće svjedočeći poziv radosti Evanđelja koji će privući i druge ljudi Isusu Kristu*.

Fra Iko Skoko, gvardijan samostana u Mostaru:

Poštovana braćo i sestre, dragi redovnici i redovnice, mnogopoštovani oci provincijali i provincijalke, preuzviveni oci biskupi i nadbiskupi! Dobro došli u Mostar, dobro došli u naš samostan sv. Petra i Pavla. Želim u ime sve braće da se u našem samostane osjećate kao naša braća i sestre i da ste kao u svoj kući.

Tema ovogodišnjih redovničkih dana jest „Poziv radosti Evanđelja“. S tim naslovom želimo uči u Godinu posvećena života. Koji je smisao ovoga dana i te godine? Želimo u ovom svijetu koji „nije više

smješten u okvire kršćanske tradicije i ponašanja" promisliti i izreći svoj redovnički život – poziv u radosti Evanđelja danas u Crkvi i u svijetu. Na koji se način suočiti s novim problemima u skroz novim situacijama svijeta? Koliko Evanđelje hrani našu vjeru i naš poziv? Koliko Evanđelje oblikuje naš redovnički život?

Zacijelo, ljudi u Crkvi i u svijetu očekuju da o Evanđelju ne samo govorimo, nego da ga i svojim životom posvjedočimo. Mogu li ljudi u Crkvi i svijetu po „našoj pravdi i dobroti, ljubavi i milosrđu“ osjetiti i vidjeti zbilju ili barem obrise, kraljevstva Božjega?

Evanđelje je zahtjevno! Dapače, Evanđelje je prezahtjevno, pa možemo olako pobjeći i mi redovnici i redovnice u „zahtjeve normalne ovozemaljske egzi-

stencije“. Živjeti Evanđelje je „riskantno“. Traži od nas da ljubimo neprijatelje, trebali bismo pružiti i drugi obraz onome koji nas je udario po jednom, dati život za prijatelje, trebao bi biti zadnji onaj koji misli da je prvi, traži da ne sudimo nikoga, traži da oprštamo sedamdeset puta sedam...

Naši samostani, naše provincije trebaju biti privilegirano mjesto življenja po Evanđelju. Prednjačimo li mi u življenju Evanđelja?

To su neka pitanja na koja ćemo pokušati kroz predavanja i molitvu danas i u godini koja slijedi svjesno promišljati.

Želim vam plodonosan boravak u našem samostanu u Mostaru!

PREDAVANJE - „POZIV RADOSTI EVANĐELJA“

Fra José Rodríguez Carballo, tajnik Kongregacije za ustanove posvećena života i družbe apostolskoga života, održao je predavanje na temu "Poziv radosti Evanđelja".

Predavanje će biti prevedeno na hrvatski jezik i zatim u cijelosti objavljeno, a ovdje donosimo ukratko detalje predavanja.

Na početku predavanja pozdravio je prisutne i prenio pozdrave iz Kongregacije za ustanove posvećena života, u kojoj djeluje i hrvatska sestra Albertina. Za vrijeme Godine posvećena života pokušat će se ostvariti tri cilja:

- sa zahvalnošću se spomenuti nedavne prošlosti
- sa strašću živjeti sadašnjost
- s nadom prigrliti budućnost.

Potom je naveo četiri riječi koje trebaju odzvati u redovničkom životu: **Evanđelje, proroštvo, radost i nada.** Ukratko je dao i objašnjenje važnosti tih riječi.

Na pitanje kakvo je zdravstveno stanje redovničkoga života, rekao je kako nije lako dati odgovor. Naime ovisi o tom tko postavlja to pitanje: pesimist, optimist ili realist.

Pesimisti se služe trima rijećima kako bi predstavili i vidjeli posvećeni život danas: Kaos - posvećeni život nalazi se danas u jednoj čudnoj dezorientaciji.

Tamna noć - posvećeni život se nalazi u jednoj tami, nejasnoći.

Zalazak sunca - posvećen život dosegao je svoj vrhunac, nema što više reći i spremam je za zalazak, gašenje.

Ali imaju i optimisti koji upotrebljavaju iste riječi, ali s drugačijim značenjem, tumačenjem:

Kaos - u biblijskom smislu – je nešto što prethodi novoj kreaciji, stvaranju kozmosa.

Tamna noć - u mističnom smislu, trenutak kušnje, samoobrezivanja, iz kojeg posvećeni život treba izaći još jači.

Zalazak sunca - zalazak sunca prethodi novoj zori.

Realisti koriste samo jednu riječ – **kriza**, tj. trenutak u kojem je potrebno razmišljati o odlukama koje uključuju iskrenost i mudrost te iskorak u kvalitetnije življenje redovničkoga poziva.

Osvrćući se na redovništvo i II. vatikanski sabor citirao je pape Ivana Pavla II. i Benedikta XVI.

Na pitanje što ispraviti u današnjem redovničkom životu, između ostalog, naveo je samodostatnost, duhovnu anemiju, napuštanje redovnika i redovnica iz redovničkih zajednica, odnos prema autoritetu i odgoju mладih.

Govoreći o radosti redovničkoga života naglasio je dosljednost u svetosti, rad na duhovnosti zajedništva, trajnu formaciju...

Pri kraju predavanja istakao je kako je posvećeni život hod s Gospodinom koji ima budućnost u tra-

ženju Boga, posvećivanju perifernima i u ulaganju u formaciju jer svijet nema potrebu plastičnih osmješa nego istinske radosti srca u redovničkome životu.

Žalostan život nije posvećeni život, nije evanđeoski život.

Na kraju je ukratko predstavio drugo pismo upućeno osobama posvećena života „Scrutate“ i događanja na razini cijele Crkve koja su predviđena u Godini posvećena života. Fra J. R. Carballo završio je riječima pape Franje: *neka vam nitko ne ukrade Evanđelje, nadu i radost!*.

EUHARISTIJSKO SLAVLJE

Euharistijsko slavlje u 12.30 sati predslavio je biskup mostarsko-duvanjski i apostolski upravitelj trebinjsko-mrkanski mons. Ratko Perić koji je održao propovijed na temu „Radost iz ostvarenja Evanđelja“. Propovijed donosimo u cijelosti:

Apostolska pobudnica pape Franje, od 24. studenoga 2013. na svetkovinu Krista Kralja, sastoji se od 5 poglavlja, 288 brojeva i 217 bilježaka: biblijskih i svetočitačkih, papinskih i drugovatikanskih, sinodskih i pojedinih biskupskih konferencijskih i nekih teologa. Na hrvatski je prevedena i objavljena na preko 220 stranica. Ozbiljno i pobudno štivo, osobito u vidu nove evangelizacije suprot „novom idolopoklonstvu novca“ (GE, 55-57) i „novoj nevidljivoj strahovladi“ zakon i pravila (GE, 56).

U cijeloj Pobudnici oko 120 puta spominje se riječ radost i veselje. Nije to malen broj. U njoj se nalaze i neki navodi iz današnjih izabranih čitanja: iz sv. Pavla Filipjanima: 4,4-7 (GE, 18) i Isusova rečenica iz Lukina Evanđelja (10,20) učenicima koji su se vratili iz misija da se s pravom raduju što su im imena zapisana na nebesima (GE, 21).

Radost – *gaudium* je prvotan pojam u pameti, osjećaj u duhu, doživljaj u svijesti. Ako nisi iskusio ili iskusila što je to duševna radost, ne može ti se to prikazati nekim jasnijim pojmom od toga. Druge stvari i doživljaje opisujemo s pomoću radosti, koja je prvotna duševna kvaliteta, izvorno stanje. Ta se duhovna radost može i obično se očituje i na znakovima našega tijela: u radosti srce se više širi, mo-

zak se natapa nekom ugodnošću, pluća punije dišu, osjeća se neka sreća. A veselje - *laetitia* je nešto više vanjsko: kada je osoba nasmijana, zabavna, živahna, dobra raspoloženja – vesela!

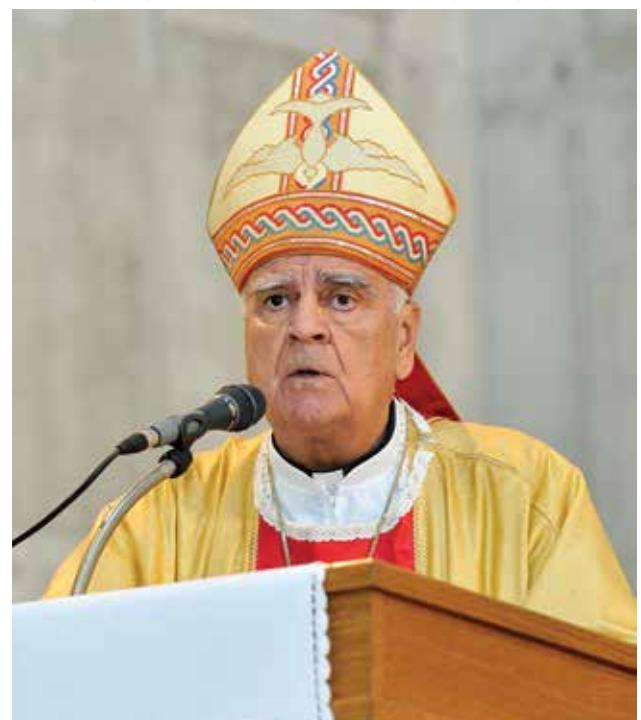
Razumije se, ta se dva pojma, radost i veselje, mogu i miješati, pretapati. Ima se poseban doživljaj kada se ta unutarnja radost prenese i u vanjsko veselje, u ukusan objed i spontanu pjesmu. Evanđelju pripada kudikamo više *gaudium - radost*, ali nije mu daleka ni *laetitia - veselje*. Čovjek je i jedno i drugo.

Zaustavimo se na Isusovim imperativima iz dašnjega Evanđelja. Sv. Luka prikazuje dvije misije koje je Isus povjerio svojim učenicima. Bile su to kao neke premijere za sve kasnije misionare, osobito redovnike i redovnice, do svršetka svijeta. Prvu su misiju poduzela Dvanaestorica u 9. poglavljiju, a druga se tiče Sedamdesetdvojice u ovom 10. poglavljiju, iz kojega smo čitali. Ovu je Sedamdesetdvojicu Isus skupio kao spomenbroj na ona 72 Mojsijeva savjetnika u knjizi Brojeva (25-17.24-11,16). Gospodin je Isus ovoj široj skupini učenik rekao nekoliko poruka koje svaki naraštaj njegovih bližih sljedbenika može lako upamtiti, ali ne isto tako lako srcem prihvati i u djelo provesti. Nažalost, kada im je počeo pričati o Euharistiji, „mnogi učenici odstupiše, više nisu išli s njime“ (Iv 6,66). Padoše na glavnom ispitnu. A kao savršen Učitelj, koji na kraju sata još jednom ukratko ponovi svojim učenicima da dobro zapamte, Isus sažeto iznosi odakle dolaze istinske radosti, koje im nitko ne će oduzeti:

„Molite gospodara žetve, da radnika pošalje u žetvu svoju“ (Lk 10,2). Ništa bez Boga - Gospodara: ni poziva, ni njive, ni žetve, ni rada, ni radnika, ni radosti. U svakoga je od nas duhovno zvanje izmoljeno, koliko god ono bilo već s dušom uliveno: „od utrobe majčine“ (Gal 1,15), „iz krila materina“ (Iz 49,1; Jr 1,5), tako da se nitko od nas ne može hvalisati pred Isusom da smo mi izabrali Njega; mi smo o

Njemu ovisni kao loze, a on je vječni Trs (Iv 15,16). I zahvalni smo za taj poziv onomu nepoznatom izmolitelju ili moliteljici i Bogu darovatelju. To i nas obvezuje da se ne molimo samo za svoju ustrajnost u vjernosti, nego da Bog pozove nove žetelice i žeteoce u žetvu svoju. Prava se duša uvijek raduje pravomu zvanju u svakom vremenu i prostoru.

„Ne nosite sa sobom ni kese, ni torbe, ni obuće“ (Lk 10,4). Onako bosi?! Bez đeparca? Ne to, nego: Nemojte toliko nositi da zaglibite u ovu prolaznu kaljužu! Apostoli, biskupi, misionari, svećenici, redovnici, redovnice ne da ne smijemo misliti i brinuti se i za odjeću i obuću, nego ne smijemo to staviti na prvo mjesto: udušit ćemo se u zemaljskim bazenima. Odnijet će nas povodnji, odroni i cikloni, sa svom imovinom – kesama, torbama i obućom! I ništa od toga ne ćemo moći ponijeti na drugi svijet. Samo mrtvačku košulju, koja je iona-

ko bez džepova. Ne smijemo nikada zaboraviti ono najvažnije, Kraljevstvo nebesko, kojemu smo dali svoje ime i vrijeme. Ljudi, pa i mi Kristovi sljedbenici, znamo se, nažalost, ponekada do te mjere uvući u zemaljske vrtove svakovrsna voća da zaboravljamo kako možemo iznenada biti preneseni na vječno počivalište pod čempresima. I, eto, ne mislimo na svoju smrt i posmrtni život, jer smo se zapleli u zemaljske kućine i paučine. „Ne budite zabrinuti ni za što“ - veli Apostol u današnjem čitanju - „očitujte svoje molbe Bogu“ (Fil 4,6).

„I nikoga putem ne pozdravljamte“ (Lk 10,4). Isus je to sam tako strašno formulirao. *Ipsissima verba!* Doslovne riječi! Zar je Gospodin protiv ljudskoga bontona da se ni s kim ne rukujemo i ne pozdravljamo kada dolazimo, prolazimo i odlazimo? Zar i on sam nije to redovito činio svojim uobičajenim pozdravom: Mir vama! (Lk 24,36; Iv 19,21,26 ,20) ili: Pođi u miru! (Lk 7,50). Zar se i on nije zadržao na bunaru sa Samarijankom više sati, sam? On ovom svojom drastičnom porukom, čak i o nepozdravljanju na putu, želi nam kazati: Znajte kuda ste pošli i koji vam je cilj. Poštujte prioritet? Ne zadržavajte se na putu, a pogotovo ne okrećite se natrag! Zaboravit ćete se u zabavljanju putem: te pozdravi ovoga, te pozdravi onu; te stani ovdje, te ostani ondje; hajde malo sjedni, haj popit ćemo još jednu; i na kraju nisi prispio nikamo, nisi obavila posla za kojim si pošla! Izgubiš dnevno toliko sati u gledanju bezvezarija, u ispijanju kava, u traćenju vremena i ispiranju usta tračevima o onima koji inače nešto rade, a sve si to dragocjeno vrijeme propustila ili nepovratno upropastio, držeći pred očima svoga ekrana tuđe poslove umjesto Evanđelje Kristovo. Nije li tako, pravo reci!

„Ne prelazite iz kuće u kuću“ (Lk 10,7). Još i ta! Isus time ne kaže svojim učenicima da ne obilaze kuće i obitelji. Kaže li: u koju god kuću uđete, recite: "Mir kući ovoj!" Nego: Ne prelazite iz kuće u kuću tražeći što bolji smještaj: ovdje mi se sviđa, ovdje nema pristojna komfora. Učinite da te obitelji budu

dostojne mira Kristova. Odgovorni budite prema obiteljima u koje unosite mir! Odgovornost je značajka samo čovjekova. On je svjestan da će pred nekim, u konačnici pred Bogom, odgovarati za svoje vrijeme, za novac, za sposobnosti, za radničke ruke, za prelaske iz kuće u kuću. Ja sam odgovoran za rad, ne za nagradu; za učenje, ne za uspjeh. Ono što vidiš u neodgovorna djeteta, ne sablažnjava te, nego ga popravljaš. A ako to isto vidiš u odgovorna mu oca ili matere, zaprepastiš se i pitaš se, gdje mu je odgovornost, gdje li joj je pamet?! Ne bismo nikada smjeli izgubiti sa svoga dnevnog radara kuću Božju! I „štatore vječne“ (Lk 16,9).

„Jedite i pijte što se kod njih nađe“ (Lk 10,7). Isus sasvim praktično govori. To jest ne idite za tim da što bolje jedete i ljepše se obučete i obujete, tražeći gdje se manje radi a više zarađuje, čeznući za raskošnim četvrtima, za uglednijim školama, za podatnjim župama, za unosnijim službama, za bogatijim zemljama. „Koji su Kristovi, razapeše tijelo sa strastima i požudama“ (Gal 5,24). Učenik ili učenica Krista raspeta ne može tražiti zemaljskih luksusa. Čim vidiš da hoće raskoš ili želi novac za sebe, a ne za Crkvu, za siromahe, nije pravi svećenik, ni misionar, ni redovnik, ni Kristova učenica!

„Ne radujte se što vam se duhovi pokoravaju, nego radujte se što su vam imena zapisana na nebesima“ (Lk 10,20). Eto odakle prava duhovna radost: iz savršeno ostvarena Evanđelja. Iz toga što gledamo konačan cilj, što smo u određenu redovničku zajednicu odnosno u Crkvu upisali ne samo svoje ime nego i svoje srce, i sposobnosti, i želje. Tko to u životu ostvari, blago njemu! Može se istinski radovati puninom radosti koja dolazi od Krista. To je radost Evanđelja i to je radostan navjestitelj Evanđelja.

* * * * *

Nakon objeda na programu je bilo razgledavanje samostana i kulturno-povijesnih znamenitosti. U 16 sati u dvorani Hrvatskoga doma "Hercig Stjepan Kosača" upriličena je predstava "Majka Terezija - Svetica tame" autora Venka Andonovskog u režiji Gradimira Gojera. Program je završio molitvom Večernje i zatvaranjem skupa u 18 sati.

KRAKOV: SUSRET SLAVENSKE I JUŽNOSLAVENSKE KONFERENCIJE OFM-A

Susret Slavenske i Južnoslavenske konferencije OFM-a započeo je u nedjelju, 21. rujna 2014., u franjevačkom samostanu sv. Kažimira, a nastavljen je u samostanu Dursztyn u blizini Krakova. Konferencijom su predsjedali predsjednik Slavenske konferencije fra Zbigniew Rufin Maryjka i predsjednik Južnoslavenske konferencije fra Lovro Gavran.

Sudionici iz Južnoslavenske konferencije: fra Lovro Gavran (Sarajevo), fra Joško Kodžoman

(Split), fra Andrija Bilokapić (Zadar), fra Stane Zore (Ljubljana), fra Ilija Vrdoljak (Zagreb) i fra Nikola Vukoja (tajnik). Fra Miljenko Šteko (Mostar) nije mogao sudjelovati zbog jake prehlade i virose.

Iz Slavenske konferencije sudjelovali su provincijali iz Poljske, Češke, Slovačke i Ukrajine.

Nakon okupljanja svih sudionika fra Zbigniew Rufin Maryjka, kao domaćin, pozdravio je sve prisutne, zaželio dobrodošlicu i plodonosan rad te ukratko pred-

stavio Slavensku konferenciju.

Predsjednik Južnoslavenske konferencije fra Lovro Gavran zahvalio je za ovaj susret i gostoljubivost, a zatim ukratko predstavio konferenciju. Nakon pozdrava obaju predsjednika provincijali su pojedinačno predstavili svoje provincije.

Središnja točka radnoga dijela susreta bila je priprava za Generalni kapitol koji će se održati u Asizu 2015. godine.

SAMOBOR: SUSRET PROVINCJSKIH DEFINITORIJA JKPMOFM

U kući susreta *Tabor* u Samoboru održan je od 6. do 8. listopada 2014. godine III. susret provincijskih definitorija JKPMOFM-a na kojem su sudjelovali provincijali, vikari, definitori i tajnici.

Susret je započeo 6. listopada molitvom i pozdravima. Nakon molitve predsjednik JKPMOFM-a fra Lovro Gavran pozdravio je provincijale, vikare, definitore i tajnike iz svih provincija, a poseb-

no je pozdravio fra Stanea Zore kojemu je u ime svih okupljenih čestitao i izrazio radost jer ga je papa Franjo imenovao ljubljanskim nadbiskupom i metropolitom. Provincijal fra Joško Kodžoman, povjerenik za formaciju i studij pri JKPMOFM-u, u pozdravnom govoru naglasio je kako je ovaj susret znak bratstva i zajedništva te izrazio nadu da će ovo zajedničko promišljanje pomoći

u životu i radu naših franjevačkih provincija. U ime domaćina riječi pozdrava i dobrodošlice uputio je provincijal fra Ilija Vrdoljak.

Nakon pozdravnih riječi uslijedila su izvješća svih provincijala o stanju i aktualnostima u svojim provincijama: fra Ilija Vrdoljak (Zagreb), fra Andrija Bilokapić (Zadar), fra Miljenko Šteko (Mostar), fra Joško Kodžoman (Split), fra Lovro Gavran (Sarajevo) i fra Stane Zore (Ljubljana). Sljedeća točka radnoga dijela bila je osvrт na zaključke i prijedloge koji su doneseni u Međugorju (18.-20. veljače 2013.).

Sudionici susreta zatim su sudjelovali u pokorničkom slavlju koje je predvodio fra Andrija Bilokapić i imali prigodu za sakrament pomirenja. Euharistijsko slavlje prvoga dana predslavio je fra Joško Kodžoman u kapeli sv. Franje.

Drugog dana susret je započeo molitvom Jutarnje, a zatim je fra

Miljenko Šteko predstavio dokument za pripravu Generalnoga kapitula 2015. godine „Braća i manji u našem vremenu“. Nakon predstavljanja dokumenta sudionici su sudjelovali u radu po skupinama koje su moderirali fra Ivan Ševo, fra Ivan Matić i fra Marko Prpa. Euharistijsko slavlje s narodom u franjevačkoj crkvi Uznesenja BDM predslavio je fra Ilija Vrdoljak. Fra Nikola Vukoja, tajnik konferencije JKPMOFM-a, na početku je uveo u slavlje i

pozdravio novoimenovana nadbiskupa fra Stanea Zoreu. Nakon euharistijskoga slavlja prikazan je kratki film prigodom 500. obljetnice osnivanja franjevačke pokrajine u zapadnoj Hrvatskoj.

Trećega dana, 8. listopada, nakon molitve Jutarnje, održan je plenum na kojem su iznesena izvješća iz skupina i doneseni prijedlozi. Na završetku sjednice fra Lovro Gavran zahvalio je svim sudionicima za suradnju i domaćinima za gostoprinstvo. Najavio je

da će se sljedeći susret provincijskih definitorija JKPMOFM-a održati u jesen 2015. godine u Sinju.

Susret je završio euharistijskim slavljem koje je predvodio fra Lovro Gavran.

Iz naše Provincije sudjelovali su: provincijal fra Miljenko Šteko, vikar fra Ivan Ševo, definitor fra Branimir Musa, definitor fra Željko Grubišić i definitor fra Dario Dodig.

IZVANREDNA SJEDNICA JKPMOFM-A

Samobor, 7. 10. 2014.

Za vrijeme radnoga susreta provincijskih definitorija JKPMOFM-a (Samobor, Kuća susreta Tabor 6. – 8. 10. 2014.) bila je i kratka sjednica JKPMOFM-a. Donosimo najvažnije o čemu je bilo govora i što je odlučeno.

1. Pozdrav, čitanje zapisnikâ i osvrt na njih

Nakon kratke molitve, fra Lovro Gavran, predsjednik JKPMOFM-a, pozdravio je sve nazočne i naglasio kako mu je drago što smo opet zajedno nakon našeg nedavnog susreta sa Sjevernoslavenskom konferencijom. Još jednom je pozdravio fra Staneta Zoreu i čestitao mu na imenovanju za novoga ljubljanskoga nadbiskupa i metropolita i poželio je da mu biskupsko služenje bude blagoslovljeno i označeno i suradnjom sa Provincijom i našom Konferencijom. Pozdravio je i fra Marjana Čudena, vikara Slovenske provincije, koji će do izbora novoga provincijalnoga ministra voditi Provinciju i dobro je da bude upoznat i sa situacijom u Konferenciji.

Fra Nikola je sažeto iznio sadržaj zapisnika (od 30. 1. 2014 – Zagreb, i 22. – 25. 9. 2014. Krakow – Dursztyn). On je podsjetio na neke zaključke koji još nisu ostvareni i na neke odluke koje su naznačene u Dursztynu, ali ih treba doraditi.

– Što se tiče zajedničkoga znanstvenog simpozija o *Novoj evangelizaciji u slavenskim zemljama u vremenu postkomunizma*, fra Joško Kodžoman, komu je na razini JKPMOFM-a povjereni područje formacije

i studija, čim nađe zgodnu priliku sazvat će sve provincijske tajnike za FS i neke profesore da predlože što se može i što bi bilo nužno učiniti u cilju pripreme spomenuta simpozija.

Imena naših kandidata za generalnoga ministra, generalnoga definitora i moderatora Generalnoga kapitula, zajedno s njihovim životopisom, fra Lovro Gavran, predsjednik Konferencije, će na vrijeme poslati u Rim.

Odlučeno je da će delegat naše braće laika na Generalnom kapitulu biti fra Marijan Cvitak, član Slovenske franjevačke aprovincije.

Kad je riječ o *Ratio formationis franciscanae*, fra Joško je izvjestio da su on i provincijski tajnici za FS dali prevesti slovenski tekst, te dodali neke stvari, pa je tako nacrt RFF-a pripravljen, i on ga je predao svim provincijalatima i provincijskim tajništvima za FS. Na njima je sada da unesu svoje provincijske posebnosti. Tekst treba potvrditi i Generalni definitorij.

Fra Lovro je spomenuo da je njegova Provincija pripremila vlastiti *Ratio studiorum*. To bi moglo poslužiti kao pomoć i ostalim provincijama.

Ponovno je pokrenuto pitanje zajedničke pripreme za doživotne zavjete. To će svakako trebati dobro premisliti i domisliti kako bi se sačuvala narav toga mjeseca priprave, koji bi trebao biti vrijeme povučenosti, sabranosti, molitve, razmišljanja i izmjene iskustava. Međuprovincijsko tajništvo za FS, zajedno s magistrima, trebat će napraviti dobar program koga će onda provincijalni ministri pogledati, procijeniti i prihvati.

2. Gesta zahvale fra Stani Zoreu

Na početku posljepodnevna rada fra Nikola je u ime Konferencije predao fra Stani zlatni Tau kao znak pažnje i zahvalnosti članova Konferencije i ujedno je rekao da je znak Tau ohrabrenje, podsjećaj na Božje jamstvo da će uvijek biti s nama. Fra Stane je zahvalio svima što su mu kroz ove godine pružali radost bratskoga života i zajedništva. Rekao je da je uvijek rado dolazio na sjednice i bilo mu je vrlo lijepo vidjeti bratsku finoću s kojom su ga ostali uvažavali te se uvijek u liturgiji i drugdje našlo prostora i za slovenski jezik. „Ostajemo braća i nadalje, završio je – i računam s vašim molitvama“.

Fra Lovro je fra Stani zahvalio za sve dobro i lijepo, istaknuvši da je bilo ugodno i blagoslovljeno s njim surađivati. No, završio je, *naša suradnja ne prestaje. Ostajemo braća i ostajemo suradnici na njivi Gospodnjoj.*

3. Izvješće predsjednika Konferencije za GenKap

Fra Lovro je ponovno provincijalne ministre podsjetio na ono što od njih očekuje do 1. 12. 2014. To su odgovori na pitanja koja su svi dobili. O nekim se opet kratko progovorilo.

Koje su važne inicijative poduzete u ovih šest godina, na razini Konferencije i na razini provincija? Spomenute su: zajedničke pripreme za doživotne zavjete, tri susreta svih provincijskih definitorija, susreti gvardijana i ekonoma, ponuda zajedničkih duhovnih vježba, redoviti susrete dviju slavenskih konferencija, franjevački simpozij o novoj evangelizaciji u slavenskim zemljama, Franjevačka ljetna škola u Sarajevu.

Koji su problemi i teškoće s kojima se susrećemo? I nadalje ostaje pitanje braće samaca u raspršenim

župama. Tu će i vrijeme svoje učiniti, jer narod iz tih župa sve više odlazi, ali očito je da o tome treba i zajednički promišljati i tražiti načine da se svima omogući i potakne ih se na bratski život.

Tu je i pitanje ekonomije i u našim bratstvima jer očito da ima nejednakosti među nama. Tu je osobito problem odnosa gvardijan-ekonom, gvardijan-ekonom-župnik.

Provincijalni ministri su obećali da će na vrijeme fra Lovri poslati svoje odgovore i promišljanja, a osobito prijedloge na postavljena pitanja.

4. Izbori

Kako je fra Stane Zore, dosadašnji povjerenik za PMOS pri JKPMOFM-u, imenovan ljubljanskim nadbiskupom i metropolitom, bilo je potrebno izabrati novoga povjerenika za to područje. Provincijski ministri su se lako složili da to bude fra Ilijan Vrdoljak, novi prov. ministar Hrvatske franjevačke provincije, koji je i do sada bio vrlo aktivna na tom području.

Budući da je i fra Željko Železnjaku, koji je bio povjerenik JKPMOFM-a za apostolat i promicanje zvanja, istekao mandat službe prov. ministra, potrebno je izabrati drugoga povjerenika. S tim će se pričekati dok se ne vidi tko će biti novi prov. ministar u Sloveniji pa će se njemu to povjeriti.

Na kraju je fra Lovro, predsjednik Konferencije, zahvalio svoj braći na sudjelovanju u radu i rekao da će sve ovo vrijeme prije Generalnoga kapitula malo više komunicirati i izvan sjednica Konferencije.

Fra Nikola Vukoja,
tajnik JKPMOFM-a

SUSRET SLAVENSKIH KONFERENCIJA PROVINCIJALNIH MINISTARA OFM-A (SLAN – SLAS)

Krakow – Dursztyn (Poljska), 21. – 25. rujna 2014.

Kako je bilo dogovoreno na zadnjem susretu slavenskih konferencijskih ministara u Rami (22. – 26. rujna 2013.), provincialni ministri dviju slavenskih konferencijskih ministara, Južnoslavenske i Sjevernoslavenske, sastali su se od 21. do 25. rujna 2014. godine u Krakowu i Dursztynu u Poljskoj. Program susreta dogovorili su predsjednici konferencijskih ministara, fra Rufin Maryjka i fra Lovro Ga-

Brzyskom, prov. min. iz Wroclawa, poslao svoj doprinos susretu. Nije mogao doći ni predsjednik Fundacije Rusija – Kazahstan. Bili su nazočni i tajnici obiju konferencijskih ministara, fra Stanislav i fra Nikola.

Budući da su neki došli već u nedjelju (21. 9. 2014.), gostoljubivi domaćini fra Rufin i fra Kristofor su im pokazali Krakov, a osobito dva velika svetišta: Centar sv. Ivana Pavla II. i Svetište Božanskoga milosrđa. Bio je to za sve dragocjen doživljaj jer smo se na ta dva mesta, kao i u ostalim crkvama Krakova i drugih mesta koja smo pohodili, mogli uvjeriti u živu vjeru i zdravo kršćansko čašćenje Božanskoga milosrđa, B. D. Marije i sv. Ivana Pavla II.

1. Pozdravi i predstavljanje konferencija

Najprije je fra Rufin Maryjka, predsjednik Sjevernoslavenske konferencijske komisije, pozdravio sve nazočne i podsjetio kako smo na zadnjem susretu u Rami i Međugorju odlučili ponovno se susresti za godinu dana u Poljskoj, s glavnom temom o Generalnom kapitulu 2015. godine. To činimo ovdje u kući za duhovne vježbe u Dursztynu. I na ovom susretu želimo prije svega živjeti bratstvo.

Nakon toga je fra Lovro Gavran, predsjednik Južnoslavenske konferencijske komisije, sve pozdravio. Ispričao se što je, zbog Papina pohoda Albaniji gdje i on bio pozvan, zakasnio, ali je radostan da je bio sudionikom tog apostolskoga pohoda. Nešto od toga prenio je i sudionicima susreta.

Fra Lovro je izrazio je radost što se nakon godine dana opet susrećemo sada na teritoriju Sjevernoslavenske konferencijske komisije, a još su živa sjećanja na susret u Rami i Međugorju i na susret na PVR-a. Sve je to radost slavlja bratstva i zajedničke odgovornosti za franjevaštvo na našim područjima.

Smatrao je da ne treba detaljno predstavljati našu

vran, a redigirao ga je i poslao svima fra Stanislav Mazgaj, tajnik Sjevernoslavenske konferencijske komisije.

Na susretu su sudjelovali svi provincialni ministri, osim fra Miljenka Šteke, koji se iznenada razbolio i nije uspio zamijeniti kartu da dođe netko umjesto njega. I naš generalni definitor fra Ernest Siekierka zbog bolesti nije mogao doći, ali je po fra Alanu

Konferencijsku i provincialne ministre jer se već dobro poznajemo. Predstavio je kratko fra Iliju Vrdoljaka, novoizabrana provincialnog ministra Hrvatske franjevačke provincije sv. Ćirila i Metoda. Kratko je naveo statističke podatke. Konferencija ima 1180 braće (1057 braće sa svečanim zavjetima, 3 biskupa, 974 svećenika, 52 brata laika, 27 novaka, 42 postulant). Na razini Konferencije imamo dobру suradnju u početnoj formaciji (susreti novaka, zajednička priprava za doživotne zavjete), a na razini trajne formacije imamo redovite susrete provincialnih definitorija, gvardijana, ekonomu.

Kratko se predstavio fra Iliju Vrdoljak. Rekao je da je u travnju 2014. godine na Kapitulu izabran za provincialnog ministra i da će mu glavni zadatak biti kako još snažnije povezati formaciju i pastoralni i evangelizacijski rad u Provinciji. Ima iskustva rada u Provinciji i izvan nje, a i proučavao je konkretna pitanja pastoralne teologije i prakse, te se nuda da će mu to pomoći u animiranju provincialnog bratstva koje je pastoralno veoma zauzeto.

Zatim je i fra Rufin kratko predstavio Sjevernoslavensku konferenciju: Imaju 9 jedinica (5 u Poljskoj, te po 1 u Češkoj, Slovačkoj, Ukrajini i Fundaciji Rusija i Kazahstan koja je izravno ovisna o Generalnom ministru). Konferencija ima 1400 svečano zavjetovanih braće, od čega oko 1300 u Poljskoj.

Braća su uglavnom zauzeta u župnom pastoralu, a tako je i služenje siromasima. Sve Poljske provincije imaju svoje odgojne zavode. Nažalost, i oni doživljavaju smanjivanje broja novih zvanja iako je to još uvijek, barem što se broja tiče, dobro. Ipak svi osjećaju da su kandidati sve krvljiji i zato se postavljaju pitanje što učiniti da se ojača ustrajnost u zvanju.

Zatim je, na želju sudionika, fra Dobrosław Kopysterynski, prov. ministar iz Ukrajine, upoznao braću o sadašnjem stanju u svojoj Domovini. Rekao

je i neke detalje koji se redovito ne spominju (npr. sve ruske aktivnosti maju za cilj da se stvori koridor prema Krimu), ali je malo više govorio o ulozi naše braće u svoj toj situaciji. Naša braća se ne nalaze u opasnim područjima osim dvojice na Krimu, ali i oni će po svoj prilici morati napustiti svoje mjesto jer postaje neizdrživo.

Spomenuo je zanimljivu informaciju u svezi sa rušenjem malezijskoga zrakoplova. U planu je bilo rušenje ruskoga zrakoplova sa strane Rusa kako bi mogli imati izliku za vojnu intervenciju. No pogreškom je pogoden malezijski. Teška je i ekonomска situacija, sve je poskupjelo. Ipak ta teška situacija ujedinila je ukrajinski narod, poraslo je domoljublje. Problem su i pravoslavni svećenici Moskovskoga patrijarhata, koje narod više ne želi, i ako ne promijene svoje stavove, neće moći ostati u Ukrajini. Preporučio je braću u molitve.

2. Razgovor o kandidatima za službe u Redu i na Generalnom kapitolu 2015.

Na zajedničkoj sjednici provincijali su razgovarali o kandidatima koje će predložiti za Gen. Min., Gen. Vik. i Gen. Def. Po ustaljenom redu sada je na Južnoslavenskoj konferenciji red da predloži generalnoga definitora i Sjevernoslavenska će to podržati. Kako još stvari nisu bile odlučene na razini svake konferencije, odlučeno je da svaka ima i zasebnu sjednicu na kojoj će sve doraditi da se mogne izaći s konkretnim prijedlozima i imenima.

Nakon kratkih zasebnih sjednica provincijalni ministri su jedni druge izvijestili o kandidatima koje će predložiti i zaključili su da će jedni podržati predložene kandidate drugih. Rečeno je također da će i na Generalnom kapitolu biti dovoljno prilike da se o svemu može dogovorati.

Fra Rufin je obavijestio da su oni na zasebnoj sjednici izbrali i novoga predsjednika Konferencije, a to je fra Alan Brzyski, prov. min. iz Wroclawa. On će dužnost preuzeti u studenom 2014.

3. Zajednički simpozij *Nova evangelizacija u slavenskim zemljama u postkomunizmu*

Najprije je fra Nikola kratko izložio i obratložio promemoriju koju je svima poslao još u ožujku 2014. Ponovno je rečeno da je ideja dobra i treba je razraditi i produbiti. Fra Lovro smatra da je, što se datuma tiče, realno govoriti o 2016. godini. Do tada se može dobro pripraviti. Godina 2015. je pretrpana,

jer uz Generalni kapitol imamo i UFME (Dubrovnik, 19. – 24. 10. 2015). Možda tom prigodom organizirati i susret naših dviju konferenciјa, kad bi se program mogao prihvati, ali svakako bi prije toga trebalo imenovati inicijativni odbor, koji bi ideju trebao detaljno razraditi. Rekao je isto tako da su se provincijali JKPMOFM složili da u to treba uključiti tajnike za FS i naše profesore. Fra Joško i naš međuprovincijski tajnik će sazvati i tajnike za FS i predstavnike profesora i onda se dogovoriti na koji način nastaviti. Iako je to naša inicijativa, ne smije biti zatvorena ni stručnjacima izvan naših krugova.

Na kraju se ostalo pri tome da će obje konferencije to još bolje promisliti i konkretno predložiti što možemo učiniti i kojim ritmom i dinamikom to otvaravati.

4. Završetak

Kako su neki sudionici u petak već morali poći na put, na kraju sjednice predsjednici konferencija uputili su završnu riječ zahvale. Najprije je fra Rufin naglasio kako je ovo naše *biti zajedno kao braća i kao manji* dragocjeno za nas i za naše konferencije. Zahvalio je braći iz JKPMOFM-a što su, uza sve svoje obveze, htjeli doći i ove dane biti zajedno, slaviti Gospodina, moliti i razmišljati što još više učiniti da braća naših konferenciјa danas budu braća i manji. Ponovno se prisjetio bratske gostoljubivosti u Rami i u Međugorju prošle godine. Zahvalio je i braći svoje Konferencije, koja su također prevalila dug put da bismo bili zajedno. Osobito im je, kao predsjednik Konferencije kojemu izlazi mandat i već je izabran novi, zahvalio na dosadašnjoj iskrenoj suradnji za dobro sve braće, jer bilo mu je ugodno iskustvo raditi s njima.

Ujedno je podsjetio da ostaje valjan poziv provincijala iz JKPMOFM-a braći iz Sjevernoslavenske konferencije da dođu u naše samostane na moru preko Ijeta, u dogovoru s pojedinim provincijalima. Mogu slaviti sv. misu za svoje sunarodnjake, a osobito su svi dobrodošli u Međugorju gdje je velika potreba svećenika i isповjednika jer je puno hodočasnika iz zemalja njihove Konferencije.

Nakon toga je i fra Lovro zahvalio na gostoprinstvu, osobito fra Rufinu i njegovoj braći u samostanu sv. Kazimira u Krakowu i ovdje u Dursztynu, a svima na iskrenom i otvorenom razgovoru i dogovoru.

Fra Nikola Vukoja,
tajnik JKPMOFM-a

GODINA POSVEĆENA ŽIVOTA

HODOGRAM GODINE POSVEĆENA ŽIVOTA

Kongregacija za ustanove posvećena života i družbe apostolskoga života dijeleći i s radošću prihvaćajući želju Svetoga oca Franje da 2015. godina bude Godina posvećena života predložila je posebni hodogram (od 30. studenoga 2014. do 2. veljače 2016.) koji će olakšati razmišljanja, razmjenu mišljenja, iskustvo crkvenosti, zajedničku molitvu vezanu uz posvećeni život, koji "duboko ukorijenjen u primjere i učenja Krista Gospodina, je dar Boga Oca njegovoj Crkvi po Duhu Svetom." (VC 1)

**CONGREGATIO
PRO INSTITUTIS VITAE CONSACRATAE
ET SOCIETATIBUS VITAE APOSTOLICAE**

**Posvećeni život
EVANĐELJE PROROŠTVO NADA
u današnjoj Crkvi**

Godina posvećena života
30. studenoga 2014. – 2. veljače 2016.

OTVARANJE
Molitveno bdijenje, 29. studenoga 2014.
Prva nedjelja došašća, 30. studenoga 2014.

ZATVARANJE
Molitveno bdijenje, 1. veljače 2016.
Svjetski dan posvećena života, 2. veljače 2016.

A. VREMENA RAZMIŠLJANJA I DIJELJENJA na svjetskoj razini (2014. – 2016.)

1. Ekumenski susret redovnika i redovnica
Rim, 22. – 24. siječnja 2015.
24. siječnja, molitveno bdijenje

2. Seminar za odgojitelje i odgojiteljice u posvećenome životu
Rim, 8. – 11. travnja 2015.
11. travnja, molitveno bdijenje

3. Radionica za mlađe redovnike i redovnice
Rim, 23. – 26. rujna 2015.

4. Sabor posvećena života u jedinstvu
Posvećeni život u Crkvi - Naslijedovanje evanđelja prema budućnosti
Rim, 24. siječnja – 2. veljače 2016.

B. DOGAĐAJI POSVEĆENI RAZLIČITIM SKUPINAMA

1. Za ustanove posvećena života i družbe apostolskoga života

Evanđeosko naslijedovanje trajni oblik života u Crkvi, prema budućnosti. Procesi koji su u tijeku.

Rim, 27. – 30. siječnja 2016.

2. Međunarodni simpozij

- Za monaški život - Rim, 28. – 31. siječnja 2016.
Za svjetovne ustanove - Rim, 29. – 31. siječnja 2016.
Za Ordo virginum - Rim, 29. – 31. siječnja 2016.

C. DOGAĐAJI KOJI ĆE SE ZAJEDNIČKI SLAVITI

30. siječnja 2016. - **molitveno bđijenje u Sv. Petru:** Proroštvo. Svetost. Mučeništvo - u svijetu
1. veljače 2016. - Audijencija kod Svetoga Oca
2. veljače 2016. - Euharistijsko slavlje: Zatvaranje godine posvećena života

HODOGRAM

**Sedam događaja koji će se održati
na biskupijskoj / regionalnoj / nacionalnoj / kontinentalnoj razini**

I.

ISTRAŽIVAČKE RADIONICE

U organizaciji papinskih sveučilišta koja vode redovnički redovi o tematikama i *quaestiones* vezanim uz posvećeni život 50 godina od Drugoga vatikanskog koncila.

II.

MEMORIA SANCTORUM posvećena života

Stationes u mjestima od posebna značenja za apostolat u svijetu.

III.

MEMORIA MARTYRUM 20. i 21. stoljeća

Stationes u mjestima posebna svjedočenja u svijetu.

IV.

»CRKVA KOJA IZLAZI«

Putovi svjedočenja evanđelja koje utvrđuju i zajednički provode apostolske ustanove, družbe apostolsko-života, monaške ustanove, svjetovne ustanove, *ordo virginum*, nove ustanove.

V.

SVJETSKI MOLITVENI LANAC MEĐU SAMOSTANIMA

Stationes u samostanima od posebna značenja za monaštvo u svijetu.

VI.

VIA PULCHRITUDINIS

»Za jedno molim Jahvu, samo to ja tražim: da živim u domu Jahvinu sve dane života svoga, da uživam milinu Jahvinu i dom njegov gledam« (Ps 4,27).
Umjetnički jezici u posvećenome životu
za kontemplaciju i navještanje istine i ljepote vjere.

VII.

STUDIM CIVCSVA-e (Kongregacije za ustanove posvećena života i družbe apostolskoga života)

On-line monaški odsjek za monahinje.

CILJEVI I OČEKIVANJA OD GODINE POSVEĆENA ŽIVOTA

Apostolsko pismo pape Franje svim posvećenim osobama u prigodi Godine posvećena života

Predrage posvećene žene i predragi posvećeni muškarci!

Pišem vam kao Petrov nasljednik, kojem je Gospodin povjerio zadaču učvrstiti braću u vjeri (usp. Lk 22, 32), i pišem vam kao vaš brat, posvećen Bogu jednako kao i vi.

Zahvaljujemo zajedno Ocu, koji nas je pozvao nasljedovati Isusa u punom prianjanju uz njegovo evanđelje i u služenju Crkvi, i izlio u naša srca Duha Svetoga koji nam daje radost i daje nam svjedočiti čitavom svijetu njegovu ljubav i njegovo milosrđe.

Dijeleći mišljenje mnogih od vas kao i Kongregacije za ustanove posvećena života i družbe apostolskoga života, u povodu 50. obljetnice dogmatske konstitucije *Lumen gentium* o Crkvi, u čijem se 6. poglavljtu govorio o redovnicima, te dekreta *Perfectae caritatis* o prilagođenoj obnovi redovničkoga života, odlučio sam proglašiti Godinu posvećena života. Ona započinje 30. studenoga ove godine, na prvu nedjelju došača, a završava blagdanom Isusova prikazanja u hramu 2. veljače 2016.

Posavjetovavši se s Kongregacijom za ustanove posvećena života i družbe apostolskoga života, za ciljeve ove godine sam postavio iste one koje je Ivan Pavao II. predložio Crkvi na početku trećega tisućljeća, ponavljajući, u stanovitom smislu, ono što je već rečeno u posinodskoj apostolskoj pobudnici *Vita consecrata*: "Vi nemate samo slavnu povijest koje se treba sjećati i koju treba pripovijedati, nego veliku povijest koju treba izgraditi! Gledajte u budućnost, u koju vas šalje Duh da s vama učini još velikih stvari" (br. 110).

I – Ciljevi za Godinu posvećena života

1. Prvi je cilj gledati prošlost sa zahvalnošću. Svaka naša ustanova ima iza sebe bogatu karizmatsku povijest. U njezinim je počecima prisutno djelovanje Boga koji, u svome Duhu, poziva neke osobe da bliže naslijeduju Krista, da pretoče Evanđelje u posebni oblik života, da čitaju očima vjere znakove vremena, da s kreativnošću odgovore na potrebe Crkve. To je iskustvo početaka kasnije raslo i razvijalo se, uključujući nove članove u novim zemljopisnim

i kulturnim okruženjima, te su tako zaživjeli novi načini ostvarivanja karizme, nove inicijative i izrazi apostolske ljubavi. Baš poput sjemena koje postaje stablo šireći svoje grane.

U ovoj će Godini biti korisno da se svaka karizmatska obitelj sjeti svojih početaka i svoga povijesnoga razvoja, da zahvali Bogu koji je dao Crkvi toliko mnogo darova koji je čine lijepom i opremljenom za svako dobro djelo (usp. *Lumen gentium*, 12).

Nužno je govoriti o vlastitoj povijesti radi očuvanja identiteta živim, kao i radi jačanja jedinstva obitelji i osjećaja pripadnosti njezinih članova. Nije riječ o prekapanju po prošlosti ili njegovanju beskorisnih nostalгија, već o tome da se ponovno prisjetimo puta što su ga prošli prethodni naraštaji kako bismo u njima otkrili iskru nadahnuća, ideale, projekte, nosive vrijednosti i to u prvome redu utemeljiteljâ, utemeljiteljicâ i prvih zajednica. Na taj će se način ujedno posvijestiti i doznati kako se karizmu živjelo tijekom duge povijesti, koju je kreativnost ona oslobađala, s kojim se teškoćama morala nositi i kako se te teškoće prebrodilo. Moći će se otkriti nedosljednosti, koje su plod ljudske slabosti, a katkad također zaborava nekih bitnih aspekata karizme. Sve je to poučno i ujedno poziva na obraćenje. Kazivati vlastitu povijest znači uzdizati hvalu Bogu i zahvaljivati mu za sve njegove darove.

Zahvalni smo mu na poseban način za ovih posljednjih pedeset godina nakon Drugoga vatikaanskog koncila, koji je predstavljao "nalet vjetra" Duha Svetoga za čitavu Crkvu. Zahvaljujući Koncilu po-

svećeni je život ostvario plodni hod obnove koji je, sa svojim svjetlima i svojim sjenama, bio vrijeme milosti, označeno prisutnošću Duha Svetoga.

Neka ova Godina bude prigoda i da se ponizno, i ujedno s velikim pouzdanjem u Božju ljubav (usp. I v 4, 8), prizna vlastitu krhkost i da je se živi kao iskušto Gospodinove milosrdne ljubavi; neka to bude prigoda da se snažno dovikne svijetu i radosno svjedoči svetost i vitalnost koji su prisutni kod velikoga broja onih koji su pozvani nasljedovati Krista u posvećenom životu.

2. Ova nas Godina nadalje poziva živjeti sadašnjost s velikom ljubavlju. Zahvalno sjećanje na prošlost potiče nas, u pomnom osluškivanju onoga što Duh Sveti danas govori Crkvi, na sve savršeniji način ostvarivati konstitutivne aspekte našega posvećena života.

Od početaka prvoga monaštva, pa sve do današnjih "novih zajednica", svaki je oblik posvećena života plod poziva Duha na nasljedovanje Krista kako je predloženo u Evanđelju (usp. *Perfectae caritatis*, 2). Za utemeljitelje i utemeljiteljice absolutno pravilo je bilo Evanđelje, sva ostala pravila bit će tek izraz Evanđelja i sredstvo koje pomaže živjeti ga u punini. Njihov je ideal bio Krist, prionuti uza nj čitavim bićem, sve dotle da se može s Pavlom reći: "Ta meni je živjeti Krist" (Fil 1, 21); jedini je smisao zavjeta bio odjelotvoriti tu ljubav ispunjenu zanosom.

Pitanje koje smo pozvani postaviti u ovoj Godini glasi: Dopuštamo li se i na koji način i mi interpelirati Evanđeljem; je li ono doista "uputa" za svakodnevni život i za izbore koje smo pozvani učiniti? Ono je zahtjevno i traži da se živi s radikalnošću i iskrenošću. Nije dovoljno samo čitati Evanđelje (ipak, čitanje i proučavanje su iznimno važni), nije dovoljno samo nad njim razmatrati (i mi to činimo s radošću svakoga dana). Isus od nas traži da ga provodimo u djelu, da živimo te njegove riječi.

Je li Isus – moramo se nadalje zapitati – doista prva i jedina ljubav, kao što smo to čvrsto naumiли prilikom polaganja naših zavjeta? Jedino ako je tome tako, možemo i moramo ljubiti u istini i milosrđu svaku osobu koju susrećemo na svom putu, jer smo od Njega naučili što je ljubav i kako ljubiti: znatćemo ljubiti jer ćemo imati srce jednako njegovom.

Naši su utemeljitelji i utemeljiteljice osjećali u sebi suosjećanje koje je obuzelo Isusa kada je video mnoštvo koje je bilo kao raspršene ovce bez pastira. Kao što je Isus, nošen tim suosjećanjem, darivao svoju riječ, ozdravlja bolesne, davao jesti kruh, prinio sam svoj život, tako su se utemeljitelji stavljali u službu ljudskoga roda kojem ih je Duh poslao, na najrazličitije načine: molitvom, propovijedanjem

Evanđelja, katehezom, poučavanjem, služenjem siromašnima, bolesnima... Maštovitost ljubavi nije poznavala granica i znala je otvarati bezbrojne puteve za nošenje daha Evanđelja u kulturu i najrazličitije društvene sredine.

Godina posvećena života nam postavlja pitanje o vjernosti misiji koja nam je povjerena. Odgovaraju li naše službe, naša djela, naše prisutnosti onome što je Duh Sveti tražio od naših utemeljitelja, jesu li prikladne za postizanje njihovih ciljeva u današnjem društvu i Crkvi? Postoji li nešto što moramo mijenjati? Imamo li istu veliku ljubav prema našem narodu, jesmo li mu blizu do te mjere da dijelimo njegove radosti i boli, tako da uistinu možemo shvatiti potrebe i pružiti svoj doprinos da na njih odgovorimo? «Ista velikodušnost i samoodricanje koji su potaknuli utemeljitelje – tražio je već sveti Ivan Pavao II. – moraju pokretati vas, njihove duhovne sinove, da održavate živima karizme da se one, istom onom snagom Duha Svetoga koji ih je pobudio, nastave obogaćivati i prilagođavati, ne gubeći svoj istinski značaj, kako biste se stavili u službu Crkve i priveli punini uspostavu njegova Kraljevstva»¹.

U sjećanju na početke izlazi na vidjelo još jedan sastavni dio projekta posvećena života. Utемeljitelji i utemeljiteljice su bili očarani jedinstvom Dvanaestorice s Isusom kao i zajedništvom kojim se odlikovala prva jeruzalemska zajednica. Osnivanjem vlastite zajednice svi su oni kanili ponovno stvoriti te evanđeoske modele, gdje će svi biti jedno srce i jedna duša, uživati Gospodinovu prisutnost (usp. *Perfectae caritatis*, 15).

Živjeti sadašnjost s velikom ljubavlju znači postati «prekaljeni u zajedništvu», «svjedoci i tvorci onoga 'plana zajedništva' koje je na vrhuncu čovjekove povijesti po Božjem naumu»². U društvu sukoba, teškoga suživota među različitim kulturama, tlačenja slabih, nejednakosti, pozvani smo pružiti konkretni model zajedništva koji, kroz priznavanje dostoјanstva svake osobe i dijeljenje dara kojeg svaki može biti nositelj, omogućuje živjeti bratske odnose.

Budite dakle muškarci i žene zajedništva, odvaziće se da budete prisutni ondje gdje postoje razlike i napetosti, i budite vidljivi znak prisutnosti Duha Svetoga koji ulijeva u srca veliku ljubav da svi budemo jedno (usp. Iv 17, 21). Živite mistiku susreta: "sposobnost čuti, slušati druge osobe. Sposobnost

¹ Apost. pismo Los caminos del Evangelio, redovnicima i redovnicama Latinske Amerike u prigodi 500. obljetnice evangelizacije novoga svijeta, 29. lipnja 1990., 26.

² Sveta kongregacija za redovnike i svjetovne ustanove, Redovnici i promicanje čovjeka, 12. kolovoza 1980., 24.

zajedničkoga traženja puta, metode³, puštajući da vas u tome prosvjetljuje odnos ljubavi među Božanskim osobama (usp. 1 Lv 4,8) kao model svakoga interpersonalnog odnosa.

3. Prigrlići budućnost s nadom želi biti treći cilj ove Godine. Poznate su nam teškoće s kojima suočava posvećeni život u svojim različitim oblicima: opadanje zvanjâ i starenje, napose u zapadnom svijetu, ekonomski problemi kao posljedica teške ekonomske krize, izazovi internacionalizacije i globalizacije, zamke relativizma, marginalizacija i društvena beznačajnost... Upravo u tim nesigurnostima, koje dijelimo s mnogim našim suvremenicima, ostvaruje se naša nada, plod vjere u Gospodina povijesti koji nam nastavlja ponavljati: "Ne boj... se: jer ja sam s tobom" (Jr 1, 8).

Nada o kojoj govorimo ne temelji se na brojevima ili djelima, nego na Onome u kojeg smo stavili svoje pouzdanje (usp. 2 Tim 1, 12) i kojem "ništa nije nemoguće" (Lk 1, 37). To je nada koja ne razočarava i koja će omogućiti posvećenom životu da nastavi ispisivati veliku povijest u budućnosti, koju moramo uvijek imati pred očima, svjesni da nas prema njoj odlučno vodi Duh Sveti kako bi nastavio s nama činiti velike stvari.

Ne podlegnite napasti brojeva i djelotvornosti, a još manje napasti da se uzdate u vlastite snage. Istražujte obzore svoga života i sadašnjega trenutka "u budnom bdjenju". S Benediktom XVI. vam ponavljam: "Ne pridružujte se zlogukim prorocima koji naviještaju svršetak ili besmisao posvećena života u današnjoj Crkvi; radije se zaodjenite Isusom Kristom i zaogrnite oružjima svjetlosti – kao što poziva sveti Pavao (usp. Rim 13, 11-14) – te ostanite budni i bdijte"⁴. Nastavimo i uvijek se iznova vraćajmo na svoj put s povjerenjem u Gospodina.

Obraćam se poglavito vama, mladi. Vi ste sadašnjost zato što već aktivno živate u krilu svojih ustanova, pružajući presudan doprinos svježinom i velikodušnošću svog opredjeljenja. Vi ste istodobno i njihova budućnost jer ćete ubrzo biti pozvani preuzeti vodeću ulogu u animaciji, izgradnji (formaciji), služenju, misiji. U ovoj ćete Godini vi voditi glavnu riječ u dijalogu sa starijim naraštajem. U bratskom zajedništvu moći ćete se obogatiti njegovim iskuštvom i mudrošću i, istodobno, moći ćete mu dozvati u svijest ideale koje je upoznao na početku svoga redovničkog života, pružiti polet i svježinu svoga

zanosa, te ćete tako zajedničkim snagama iznjedriti nove načine življenja Evanđelja i sve prikladnije odgovore na potrebe za svjedočenjem i naviještanjem.

Raduje me saznanje da ćete vi mladi iz različitih ustanova imati prigode za svoje susrete. Neka susret postane uobičajeni put zajedništva, uzajamne potpore i jedinstva.

II – Očekivanja vezana uz Godinu posvećena života

Što napose očekujem od ove Godine milosti posvećena života?

1. Prije svega da bude uvijek istina ono što sam jednom rekao: "Gdje god su redovnici ondje je radost". Pozvani smo iskusiti i pokazati da je Bog sposoban ispuniti naše srce i učiniti nas sretnima, te nema potrebe tražiti drugdje našu sreću; da istinsko bratstvo življeno u našim zajednicama jača našu radost; da nas naš potpuni dar u služenju Crkvi, obiteljima, mladima, starijima, siromašnima ostvaruje kao osobe i daje puninu našem životu.

Da među nama ne bude tužnih lica, nesretnih i nezadovoljnih osoba, jer "naslijedovanje s tugom na licu je žalosno naslijedovanje". I mi, kao i svi drugi muškarci i žene, doživljavamo teškoće, noći duha, razočaranja, bolesti, opadanje snaga uslijed starenja. Upravo u ovome morali bismo pronaći "savršenu radost": naučiti prepoznati Kristovo lice koji je bio u svemu sličan način te dakle iskusiti radost znajući da smo slični njemu koji, iz ljubavi prema nama, nije se sustezao podnijeti križ.

U društvu koje se razmeće kultom efikasnosti, salutizma, uspjeha i koje marginalizira siromašne i isključuje "gubitnike", možemo, svojim životom, svjedočiti istinu svetopisamskih riječi: "kad sam slab, onda sam jak" (2 Kor 12, 10).

Na posvećeni život možemo primijeniti ono što sam napisao u apostolskoj pobudnici *Evangelii gaudium*, navodeći jednu homiliju Benedikta XVI.: "Crkva ne raste kroz prozelitizam već 'privlačnošću'" (br. 14). Dà, posvećeni život ne raste ako organiziramo lijepo kampanje za promicanje zvanja, već ako djevojke i mladići koji nas susretu osjete privlačnost prema duhovnom zvanju, ako vide da smo sretni muškarci i žene! Isto tako apostolska djelotvornost posvećena života ne ovisi o djelotvornosti i snazi sredstava koja se koriste. Vaš je život taj koji mora govoriti, život koji zrači radošću i ljepotom življenja Evanđelja i naslijedovanja Krista.

Ponavljam i vama ono što sam rekao crkvenim pokretima na proteklom duhovskom bdjenju: "Vri-

³ Govor rektorima i učenicima papinskih zavodâ i konviktata, 12. svibnja 2014.

⁴ Homilija na blagdan Isusova prikazanja u hramu, 2. veljače 2013.

jednost Crkve, u osnovi, je živjeti Evanđelje i davati svjedočanstvo naše vjere. Crkva je sol zemlje, ona je svjetlo svijeta, pozvana je uprisutniti u društvu kvasac Božjega kraljevstva i ona to čini prije svega svojim svjedočanstvom, svjedočenjem bratske ljubavi, solidarnosti i dijeljenja” (18. svibnja 2013.).

2. Očekujem da “probudite svijet”, jer je proroštvo karakteristično obilježje posvećena života. Kao što sam poručio generalnim poglavarima: “evanđeoska radikalnost nije svojstvena samo redovnicima: ona se traži od svih. Ali redovnici slijede Gospodina na poseban način, na proročki način”. Ovo je prioritet koji se danas traži: “biti proroci koji svjedoče kako je Isus živio na ovoj zemlji... Nikada se redovnik ne smije odreći proroštva” (29. studenog 2013.).

Prorok prima od Boga sposobnost proniknuti povijest u kojoj živi i tumačiti događaje: on je nalik straži koja bdi noću i zna kada će svanuti (usp. Iz 21, 11-12). Poznaje Boga i poznaje muškarce i žene svoju braću i sestre. Sposoban je razlučivati kao i prokazivati zlo grijeha i nepravde, jer je slobodan, ne smije odgovarati drugim gospodarima osim Bogu, nema drugih interesa osim Božjih. Prorok je redovito na strani siromaha i nezaštićenih, jer zna da je sâm Bog na njihovoj strani. Očekujem dakle da ne održavate živim “utopije”, već da znate stvarati “druga mjesta”, gdje se živi evanđeoska logika dara, bratstva, prihvaćanja različitosti, uzajamne ljubavi. Samostani, zajednice, duhovni centri, citadele, škole, bolnice, obiteljski domovi i sva ona mjesta koja su nastala kao plod karizmatske ljubavi i kreativnosti i koja će i dalje nastajati s dalnjom kreativnošću moraju sve više postajati kvasac za društvo nadahnuto na Evanđelju, “grad na gori” koji govori o istini i snazi Isusovi riječi.

Ponekad, kao što se dogodilo Ilijи i Joni, može doći napast da pobjegnemo, da izbjegavamo zadaću proraka, jer je previše zahtjevna, jer smo umorni, razočarani rezultatima. Ali prorok zna da nije nikada sam. I nama, kao i Jeremiji, Bog jamči: “Ne boj... se: jer ja sam s tobom da te izbavim” (Jr 1, 8).

3. Redovnici i redovnice, kao i sve druge posvećene osobe, naziva se, kao što sam maloprije podsjetio, “prekaljenima u zajedništvu”. Očekujem zato da “duhovnost zajedništva”, na koju je pokazao Ivan Pavao II., postane stvarnost te da vi budete prvi koji će postati svjesni “velikoga izazova koji je pred nama” u ovom novom tisućljeću: “učiniti Crkvu domom i školom zajedništva”⁵. Uvjeren dam da ćete u ovoj Go-

dini ozbiljno raditi na tome da ideal bratstva kojeg su težili postići utemeljiteli i utemeljiteljice raste na raznim razinama, kao u koncentričnim krugovima.

Zajedništvo se ostvaruje prije svega u pojedinim zajednicama svake ustanove. U vezi s tim vas pozivam da ponovno pročitate moje česte istupe u kojima se ne umaram ponoviti da su kritike, ogovaranja, zavisti, ljubomore, antagonizmi stavovi kojima nema mjesta u našim kućama. Kada su te pretpostavke ispunjene hod ljubavi koji se otvara pred nama je malne beskonačan, jer se tada teži uzajamnom prihvaćanju i pažnji, provodi se u djelo zajedništvo materijalnih i duhovnih dobara, bratsko ispravljanje, poštivanje prema slabijima... To je “misterija” zajedničkoga života”, koja naš život čini “svetim putovanjem”⁶. Moramo također preispitati odnos među osobama koje pripadaju različitim kulturama, s obzirom na to da naše zajednice postaju sve više internacionalne. Kako dopustiti svakome da se izražava, da bude prihvaćen sa svojim specifičnim darovima, da postane u punini suodgovoran?

Očekujem nadalje da se poveća zajedništvo među članovima različitih ustanova. Ne bi li ova Godina trebala biti prilika da se s većom hrabrošću izade iz granica vlastite ustanove kako bi se zajednički stvaralo, na lokalnoj i općoj razini, zajedničke projekte formacije, evangelizacije, socijalnih djelovanja? Na taj će se način moći djelotvornije pružiti stvarno proročko svjedočenje. Zajedništvo i susret među različitim karizmama i zvanjima je hod nade. Nitko ne gradi budućnost tako da se izolira, niti isključivo vlastitim snagama, već tako da se prepozna u istini zajedništva koje se uvijek otvara susretu, dijalogu, slušanju, uzajamnom pomaganju i štiti nas od bolesti autoreferencijalnosti.

Istdobno, posvećeni je život pozvan težiti iskrenoj sinergiji među svim pozivima u Crkvi, počevši od prezbiterâ i laikâ, odnosno “da omogući rast duhovnosti zajedništva prije svega u vlastitoj sredini, a zatim u samoj crkvenoj zajednici i preko njezinih granica”⁷.

4. Očekujem, nadalje, od vas ono što tražim od svih članova Crkve: izaći iz samih sebe i poći na egzistencijalne periferije. “Pođite po svem svijetu” bile su posljednje riječi koje je Isus uputio svojima i koje nastavlja upućivati danas svima nama (usp. Mk 16, 15). Postoji čitav jedan svijet koji čeka: osobe koje su izgubile nadu, obitelji u teškoćama, napuštena djeca, mlađi kojima je oduzeta budućnost, bolesni-

⁵ Apost. pismo Nadolaskom novog tisućljeća (Novo millennio ineunte), 6. siječnja 2001., 43.

⁶ Apost. pob. Evangelii gaudium, 24. studenog 2013., 87.

⁷ Ivan Pavao II., Posinod. apost. pob. Vita consecrata, 25. ožujka 1996., 51.

ci i starije napuštene osobe, bogati siti dobrima i s prazninom u srcu, muškarci i žene u traženju smisla života, oni koji žeđaju za Bogom...

Ne budite prignuti nad samima sobom, ne dopustite da vas uguše male zadjevice u kući, ne ostanite zatvoreniči svojih problema. Ovi će se riješiti ako budeće išli van pomagati drugima da riješe svoje probleme i naviještaju radosnu vijest. Naći ćete život darivajući život, naći ćete nadu dajući nadu, ljubav ljubeći.

Očekujem od vas konkretnе geste prihvaćanja izbjeglica, blizine siromašnima, kreativnosti u katehezi, u naviještanju Evanđelja, u uvođenju u molitveni život. Samim tim nadam se da će doći do racionalizacije struktura, ponovnoga korištenja velikih kuća za djela koja više odgovaraju sadašnjim potrebama evangelizacije i karitasa, te prilagodbe djelâ novim potrebama.

5. Očekujem da se svi oblici posvećena života propitkuju o onome što Bog i današnji svijet traže.

Samostani i grupe kontemplativnoga usmjerenja mogli bi dogovorati međusobne susrete, odnosno povezivati se na najrazličitije načine s ciljem uzajamne razmjene iskustava o molitvenom životu, o tome kako rasti u zajedništvu s čitavom Crkvom, kako podupirati proganjene kršćane, kako prihvati i pratiti oni koji teže intenzivnijem duhovnom životu ili trebaju duhovnu ili materijalnu potporu.

Isto će moći činiti karitativne ustanove, posvećene poučavanju, promicanju kulture, zatim one koje su prionule naviještanju Evanđelja ili vrše pojedine pastoralne službe, te svjetovne ustanove u njihovoj kapilarnoj prisutnosti u društvenim strukturama. Maštovitost Duha Svetoga je iznjedrila tako različite načine života i djela koje nije moguće lako nabrojiti ili uklopliti u unaprijed sastavljene obrasce. Nije mi stoga moguće referirati se na svaki pojedini karizmatski oblik. Ipak, nitko ne bi smio u ovoj Godini izmaknuti ozbiljnom preispitivanju o svojoj prisutnosti u životu Crkve i o načinu na koji odgovara na stalna i nova pitanja koja se uzdižu oko nas, na vapaj siromašnih.

Jedino u toj pozornosti na potrebe svijeta i u poučljivosti poticajima Duha, ova će se Godina posvećena života pretvoriti u istinski kairòs, Božje vrijeme bogato milošću i preobrazbom.

III – Obzori Godine posvećena života

1. Ovim svojim pismom, osim posvećenim osobama, obraćam se i vjernicima laicima koji, s njima dijele ideale, duh, poslanje. Neke redovničke ustanove imaju u vezi s tim drevnu tradiciju, drugi pak

tek nedavna iskustva. Doista, oko svake redovničke obitelji, kao i oko družbi apostolskoga života i samih svjetovnih ustanova, postoji veća obitelj, "karizmatska obitelj", koja obuhvaća više ustanova koje se prepoznaju u istoj karizmi, i poglavito Kristove vjernike laike koji se osjećaju pozvanima, upravo u svojem laičkom staležu, pripadati istoj karizmatskoj stvarnosti.

Potičem i vas, laici, da živite ovu Godinu posvećena života kao milost koja vas može učiniti svjesnjima primljena dara. Slavite je s čitavom "obitelji", da biste zajedno rasli i odgovorili na pozive Duha Svetoga u današnjem društvu. U nekim prigodama, kada se u ovoj godini budu organizirali zajednički susreti posvećenih osoba različitih ustanova, pobrinite se da i vi budete ondje prisutni kao izraz jednoga Božjeg dara, tako da upoznate iskustva drugih karizmatskih obitelji, drugih skupina laika te se tako uzajamno obogaćujete i podupirete.

2. Godina posvećena života ne tiče se samo posvećenih osoba, već čitave Crkve. Obraćam se tako čitavom kršćanskom narodu da postane sve više svjestan dara kojeg predstavlja prisutnost tolikih posvećenih muškaraca i žena, tih baštinika velikih svetaca koji su istkali povijest kršćanstva. Što bi bila Crkva bez svetoga Benedikta i svetoga Bazilija, bez svetoga Augustina i svetoga Bernarda, bez svetoga Franje i svetoga Dominika, bez Ignacija Loyolskoga i svete Terezije Avilske, bez svete Andjele Merici i svetoga Vinka Paulskoga? Taj je popis gotovo beskonačan, seže sve do svetoga Ivana Bosca i blažene Terezije iz Kolkate. Blaženi Pavao VI. je rekao: "Bez toga konkretna znaka, ljubav koja pokreće čitavu Crkvu našla bi se u opasnosti da ohladi, spasenjski paradoks evanđelja da otupi, 'sol'vjere da se razvodi u svijetu koji prolazi kroz razdoblje sekularizacije" (*Evangelica testificatio*, 3).

Pozivam dakle sve kršćanske zajednice da u ovoj Godini prije svega zahvaljuju Gospodinu i sa zahvalnošću se spominju primljenih dobara kao i onih koja nastavljamo primati po svetosti utemeljitelja i utemeljiteljica i vjernosti vlastitoj karizmi tolikih posvećenih osoba. Pozivam vas da se svi okupite oko posvećenih osoba, da se radujete zajedno s njima, da dijelite s njima teškoće, da s njima surađujete, koliko je to moguće, u ostvarivanju njihove službe i njihova djela, koji su u konačnici služba i djelo čitave Crkve. Dajte da osjete ljubav i toplinu čitava kršćanskog naroda.

Blagoslivljam Gospodina zbog sretne podudarnosti Godine posvećena života sa Sinodom o obitelji. Obitelj i posvećeni život su pozivi koji nose bogatstva i milost za sve, prostori humanizacije u

izgrađivanju vitalnih odnosa, mesta evangelizacije. Oni se mogu uzajamno pomagati.

3. Ovim svojim pismom usuđujem se obratiti također posvećenim osobama i članovima bratstava i zajednica koji pripadaju Crkvama čija se tradicija razlikuje od katoličke. Monaštvo je baština nepodijeljene Crkve i još je uvijek veoma živo kako u pravoslavnim Crkvama tako i u Katoličkoj crkvi. Na njemu se, kao i na drugim kasnjim iskustvima iz razdoblja u kojem je zapadna Crkva bila još uvijek ujedinjena, nadahnjuju slične inicijative ponikle na tlu crkvenih zajednica reformacije, koje su zatim nastavile rađati u svome krilu daljnje izraze bratskoga zajedništva i služenja.

Kongregacija za ustanove posvećena života i družbe apostolskoga života isplanirala je inicijative kojima je cilj omogućiti susrete pripadnika iskustava posvećena i bratskoga života različitim Crkava. Toplo preporučujem te susrete kako bi poraslo međusobno poznavanje, poštivanje, uzajamna suradnja, tako da ekumenizam posvećena života bude na pomoć sveobuhvatnom hodu prema jedinstvu među svim Crkvama.

4. Ne smijemo zatim zaboraviti da je fenomen monaštva i ostalih izraza redovničkoga bratstva prisutan u svim velikim religijama. Ne nedostaje, čak i ustaljenih, iskustava dijaloga među monaškim zajednicama Katoličke crkve i nekih velikih religijskih tradicija. Nadam se da će Godina posvećena života biti prigoda za ocjenjivanje prijeđena puta, za senzibiliziranje posvećenih osoba na tome polju, kako bi se preispitali koje daljnje korake treba poduzeti prema sve dubljem uzajamnom poznavanju i oko suradnje na svim zajedničkim područjima služenja ljudskom životu.

Zajednički hod je uvijek jedno obogaćenje i može utrati nove putove odnosima između narodâ i kulturâ koji su u ovome razdoblju obilježeni silnim teškoćama.

5. Obraćam se na kraju na poseban način mojoj braći u biskupstvu. Neka ova Godina bude prigoda da se od srca i s radošću prihvati posvećeni život kao duhovno bogatstvo koje pridonosi dobru čitava Kristova tijela (usp. *Lumen gentium*, 43), a ne samo redovničkih obitelji. "Posvećeni život je dar Crkvi, rađa se u Crkvi, raste u Crkvi, sav je usmjeren na Crkvu"⁸. Zbog toga, kao dar Crkvi, to nije izdvojena ili margi-

nalna stvarnost, već joj intimno pripada, u samom je srcu Crkve kao odlučujući čimbenik njezina poslana, budući da izražava duboku narav kršćanskoga poziva i težnju čitave Crkve Zaručnice prema jedinstvu s njezinim Zaručnikom; dakle "nepobitno pripada njezinu životu i svetosti" (isto, 44).

U tome kontekstu pozivam vas, pastire partikularnih Crkava, na posebnu brižnu skrb u promicanju u vašim zajednicama različitih karizmi, bilo onih čiji korijeni sežu u prošlost bilo novih, podupirući, animirajući, pomažući u razlučivanju; s nježnošću i ljubavlju budite bliski onim posvećenim osobama koje se nalaze u situacijama patnji i slabosti, i, prije svega, prosvjetljujte svojim učenjem Božji narod o vrijednosti posvećena života tako da u Crkvi zablista njegova ljepota i svetost.

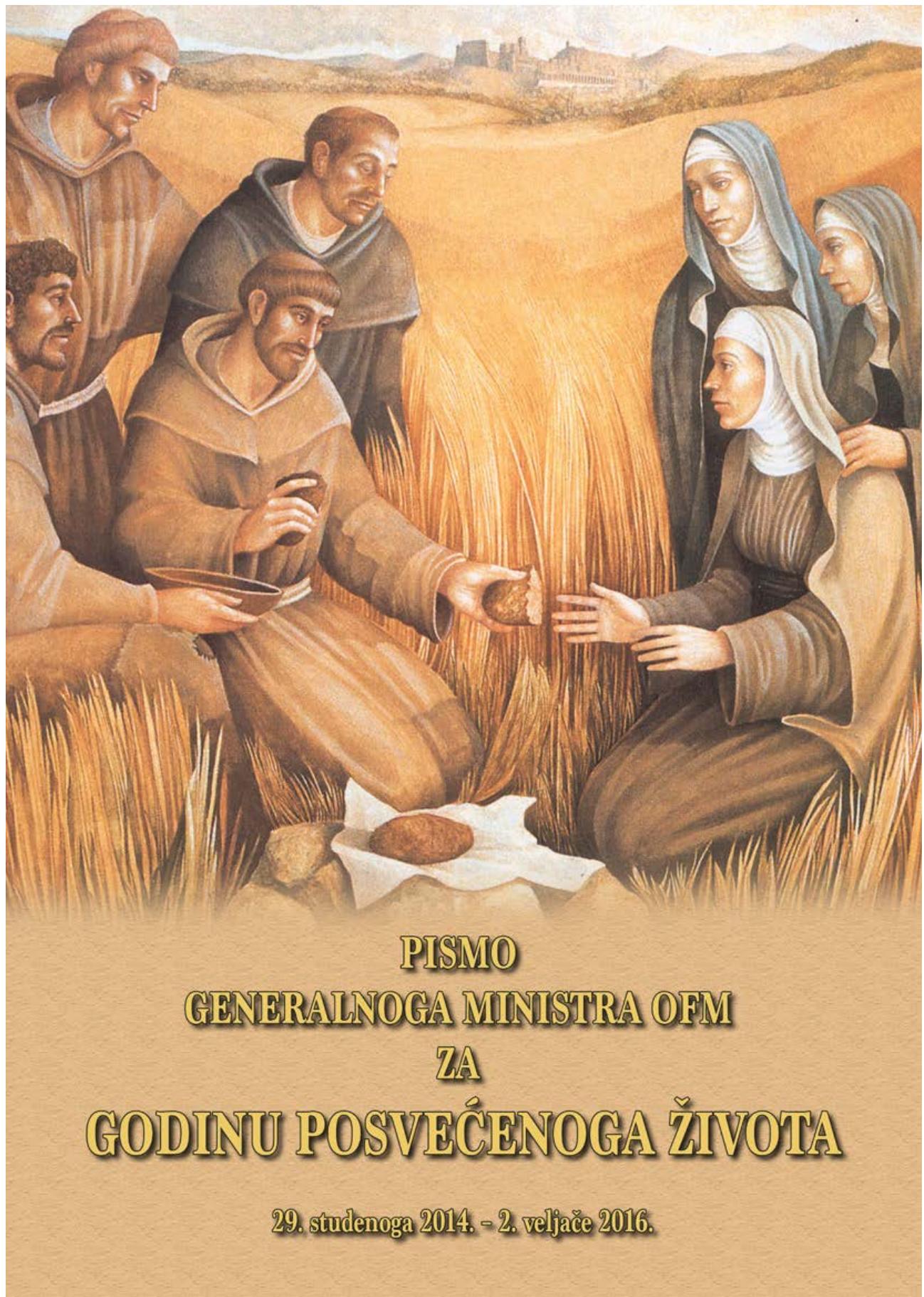
Povjeravam Mariji, Djevici slušanja i kontemplacije, prvoj učenici svoga ljubljenog Sina, ovu Godinu posvećena života. U nju, ljubljenu Očevu kćer urešenu svim darovima milosti, gledamo kao u nenađenati uzor onoga naslijedovanja u ljubavi prema Bogu i u služenju bližnjemu.

Zahvalan već sada zajedno s vama za darove milosti i svjetla kojima će nas Gospodin obogatiti, sve vas pratim apostolskim blagoslovom.

Iz Vatikana, 21. studenoga 2014.,
spomendan Prikazanja Blažene Djevice Marije

FRANJO

⁸ Mons. J. M. Bergoglio, Intervent na Sinodi o posvećenom životu i njegovu poslanju u Crkvi i svijetu, XVI. opća kongregacija, 13. listopada 1994. (Preuzeto: IKA)

**PISMO
GENERALNOGA MINISTRA OFM
ZA
GODINU POSVEĆENOGLA ŽIVOTA**

29. studenoga 2014. – 2. veljače 2016.

«Slijediti nauk i stope Gospodina našega Isusa Krista»

(NPr 1,1)

Predraga braćo,
Gospodin vam vam dao svoj mir!

Godina 2015., kao što je već poznato, bit će za Crkvu *Godina posvećena Posvećenom životu*.

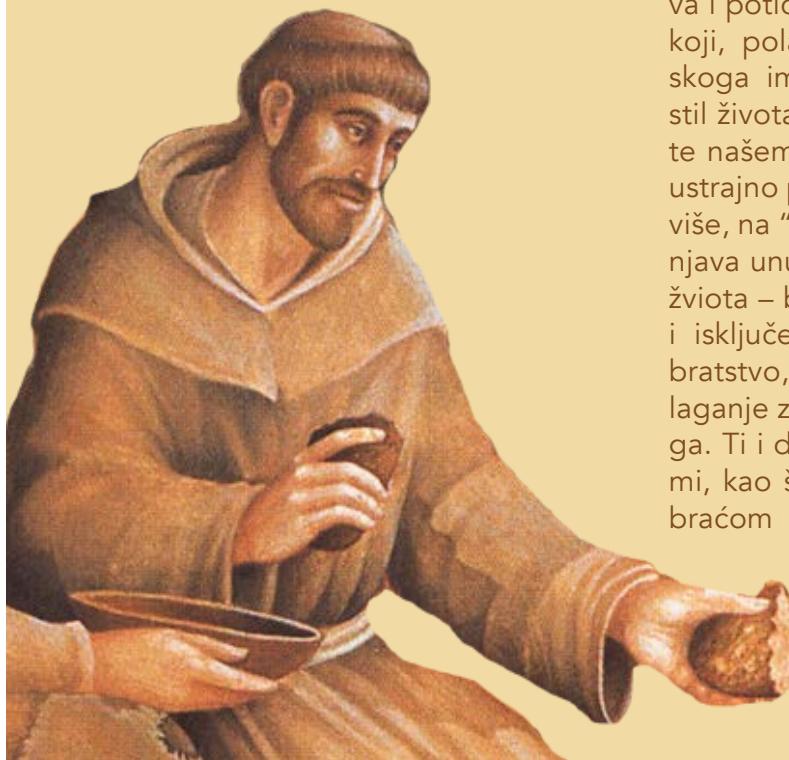
Da se odgovori na očekivanja Svetoga Oca Franje, ona će se događati sukladno određenom *Itinerariju* koji će započeti 29. studenoga o. g. I završiti 2. veljače 2016.

Kao Manja braća s radošću prihvaćamo ooziv "Gospodina Pape" zajedno sa njegovom željom da se

slavlje posvećenoga života za svakoga pretvori u obnovljeno svjedočenje evanđeoskoga života.

Dok Gospodinu zahvaljujemo i hvalimo ga za dar našega poziva i posvete, ponovno formuliramo želju i nakanu da duboko pounutarnjimo i s iskrenošću i radošću živimo svoj franjevački identitet, onako kako nam ga predlažu *Pravilo* i *Generalne konstitucije* i kako je svatko od nas nakon prigrli ga kroz redovničko zavjetovanje.

Prihvaćamo, stoga, sa osobitom zahvalnošću, dajući da nas ono izaziva i potiče, svjedočenje Svetoga Oca koji, polazeći od izbora programatskoga imena Franje, predlaže Crkvi stil života i poruke koje su bile vlastite našem Serafskom Ocu, kao što su ustrajno pozivanje na Evanđelje – što više, na "radost Evanđelja", koje sačinjava unutarnju ljepotu posvećenoga žviota – bliskost osobito siromašnima i isključenima, milosrđe, pomirenje, bratstvo, bitnost, jednostavnost i zlaganje za mir i za očuvanje stvoreno-ga. Ti i drugi vidici su oni koje bismo mi, kao što sam vam već zajedno sa braćom Generalnoga definitorija pisao u prigodi Svetkovine svetoga Franje Asiškoga ove godine, trebali prije

svega živjeti i onda pokazivati Crkvi i svijetu..

Papa Franjo nas proglašenjem *Godine posvećenoga života* još jednom i na snažniji način poziva da se ponovno vratimo dubljoj jezgri našeg života, potičući nas na onaj sveti "nemir srca" koji nas jdini može dovesti do ponovnog osobnog susreta sa Gospodinom Isusom.

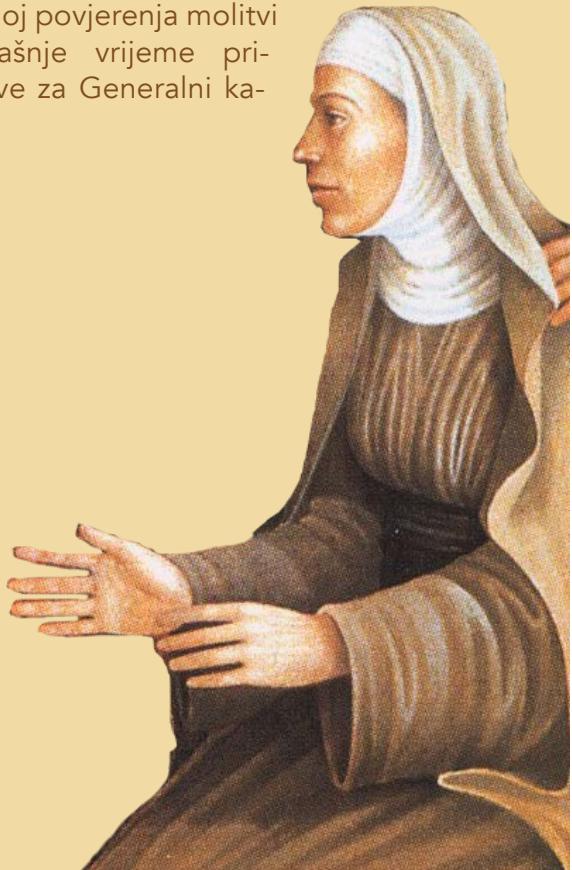
Želimo se također obogatiti svim crkvenim razmišljanjem, suočavanjem, iskustvom i sa zbornom molitvom o posvećenom životu da hrаниmo i obogaćujemo hod priprave za skori Generalni kapitol koji će, kao što znate, imati za glavnu temu temeljni poziv što nam ga je Sveti Otac Franjo ostavio kroz ime koje nam je dao, Mana, braća, to jest poziv da živimo na autentičan način bratstvo i malenost u našem vremenu, da budemo doista braća i manji među ljudima i među narodima našega suvremenoga čovječanstva. Postoji iznenađujuće slaganje između središnjih tema *Godine posvećenoga života* i tema koje smo predložili vašem promišljanju u *Lineamenta* za pripravu Generalnoga kapitula Reda manje braće godine 2015.

"Slijediti nauk i stope Gospodina našega Isusa Krista" (NPr 1,1). To je naše pravilo i naš život! Posvećeni život, naime, je "živo sjećanje na način postojanja i postupanja Isusa kao utjelovljene Riječi pred Ocem i pred braćom" (VC 22).

Tako je Franjo Asiški postao "alter Christus"! "Serafski Otac Sveti Franjo

je bio čista transparentnost Evanđelja i živio je prvenstvo Boga i prvenstvo života sa srcem i umom i tijelom bitno upravljenima na Evanđelje: stoga je smatran Asiškim Siromaškom i bratom svih. Ako i mi danas želimo biti istinska braća i autentični manji, pozvani smo da prijedemo iz prividnosti i učinkovitosti u čistu i jednostavnu evandeosku transparentnost". (Pismo za Svetkovinu sv. Franje Asiškoga, 2014.).

Predraga braćo, prihvatimo zahvalnim i raspoloživim srcem ovu *Godinu posvećenoga života* koju je papa Franjo htio za cijelu Crkvu; prionimo rado uz slavlja i inicijative koje će se ostvarivati u tom smislu u našim mjesnim Crkvama, da taj događaj milosti bude i izraz crkvenoga zajedništva; živimo u ustajnoj i punoj povjerenja molitvi sadašnje vrijeme priprave za Generalni ka-

pitul, služeći Gospodinu u siromaštvu i poniznosti (usp. *PPr* 6, 1-3) i ne stajući žarko molimo milost da vjerno slijedimo stope njegova ljubljenoga Sina i da uvijek hoćemo ono što se se Njemu sviđa (usp. *PRe* 7, 50-51).

Ljubljena braćo, "mnogo smo obećali, a još više nam je obećano; obdržavajmo ovo, težimo za onim" (2Čel 191), i sve uzvraćajmo Gospodinu, od kojega dolazi sako dobro (usp. *NPr*, 17, 17).

U Svetom Ocu Franji sve vas grlim i blagoslivljam.

Fr. Michael Anthony Perry, fms

Fr. Michael A. Perry, OFM
generalni ministar

Rim, 29. studenoga 2014.
Blagdan Svih svetih Serafskoga reda

KONGREGACIJA ZA USTANOVE POSVEĆENA ŽIVOTA I DRUŽBE APOSTOLSKOGA ŽIVOTA
GODINA POSVEĆENA ŽIVOTA

RADUJTE SE!

Okružnica
posvećenim muškarcima i ženama

Iz učiteljstva pape Franje

»Želim vam uputiti jednu riječ
a taj je riječ radost.
Gdje god su posvećene osobe
ondje je radost«.

Papa Franjo

Draga braće i sestre,

1. »Radost evanđelja ispunja srca i čitav život svakog onog koji susretne Isusa... Sa Isusom Kristom radost se uvijek iznova rađa«⁹.

Uvod apostolskoga pisma *Radost evanđelja (Evangelii gaudium)* koje pripada učiteljstvu pape Franje odzvanja iznenađujućom vitalnošću, navještajući čudesni misterij Radosne vijesti koja, kada je čovjek prihvati u svome srcu, preobražava mu život. Ispripovijedana nam je prispodoba radosti: susret s Isusom budi u nama izvornu ljepotu, ljepotu lica ozarena radošću na kojem blista Očeva slava (usp. 2 Kor 4, 6).

Ova Kongregacija za ustanove posvećena života i družbe apostolskoga života poziva nas razmišljati o milosnom vremenu koje nam je dano živjeti, na poseban poziv koji Papa upućuje posvećenom životu.

Prihvati to učiteljstvo znači obnoviti svoj život prema evanđelju, ne na radikalni način shvaćen kao model savršenosti i često odvojenosti, već prianjanjem čitavim srcem uz događaj spasenja koji preobražava život: »Riječ je o tome da čovjek ostavi sve da bi slijedio Gospodina. Ne, ne želim reći radikalno. Evandeoska radikalnost nije samo za redovnike: ona se traži od svih. Ali redovnici slijede Gospodina na poseban način, na proročki način. Od vas očekujem to svjedočanstvo. Redovnici moraju biti muškarići i žene koji su kadri probuditi svijet«¹⁰.

U ljudskoj ograničenosti, na marginama, u svo-

jim svakodnevnim trvenjima i borbama posvećeni muškarci i žene žive vjernost, dajući razlog radosti koja je u njima. Oni tako postaju divno svjedočanstvo, plodonosan navještaj, pratioci i bližnji ženama i muškarcima koji s njima dijele istu povijest i koji žele u Crkvi naći Očev dom¹¹. Franjo Asiški, uvezvi Evanđelje kao oblik života »činio je da vjera raste i obnavlja Crkvu; i istodobno je obnavljaо društvo, učinio ga više bratskim, ali je uvijek to činio Evanđeljem i svjedočenjem. Naviještajte uvijek Evanđelje, ako treba i riječima!«¹².

Brojne nam se sugestije javljaju dok slušamo Papine riječi, ali posebno očarava absolutna jednostavnost kojom papa Franjo izlaže svoje učiteljstvo, u skladu s privlačnom jednostavnosću evanđelja. To je obična i jednostavna (*sine glossa*) riječ izašla iz usta dobrog sijača koji širokom rukom sije i pun povjerenja ne odvaja jedno tlo od drugoga.

Jedan autoritativan poziv upućen nam je s nježnim povjerenjem, poziv da otklonimo institucionalna obrazloženja i osobna opravdanja. To je provokativna riječ koja propitkuje naš katkad bezvoljni i uspavani način života, življenog često na marginama izazova: *kad biste imali vjere koliko je zrno gorušićino* (Lk 17, 5). To je poziv koji nas potiče pokrenuti svoj duh da spozna i potkrijepi Riječ koja prebiva među nama, Duha koji stvara i koji neprestano obnavlja svoju Crkvu.

⁹ FRANJO, Apostolska pobudnica *Evangelii gaudium* (24. studenog 2013.), LEV, Vatikan 2013., br. 1.

¹⁰ ANTONIO SPADARO, "Svegliate il mondo!". *Colloquio di Papa Francesco con i Superiori Generali ("Probudite svijet!" Razgovor pape Franje s generalnim poglavarima), u: La Civiltà Cattolica*, 165 (2014/I), 5.

¹¹ Usp. FRANJO, Apostolska pobudnica *Evangelii gaudium* (24. studenog 2013.), LEV, Vatikan 2013., br. 47.

¹² FRANJO, *Naviještajte evanđelje, ako treba i riječima*, tim riječima svetog Franje Papa povjerava svoju poruku mladima okupljenim u Svetoj Mariji Andeoskoj [Susret s mladima iz Umbrije, Asiz (Perugia)], u: *L'Osservatore Romano*, nedjelja 6. listopada 2013., CLIII (229), str. 7.

Ovo je pismo potaknuto tim pozivom i želi označiti početak zajedničkog promišljanja. Ono se nudi kao jednostavno sredstvo za iskreno preispitivanje našeg života u svjetlu evanđelja. Ovaj dikasterij predstavlja tako jedan zajednički hod, mjesto osobnog, bratskog i institucionalnog promišljanja na našem putu prema 2015., godini koju je Crkva posvetila posvećenom životu, sa željom i nakanom da odvažno donosimo hrabre evanđeoske odluke koje će uroditи preporodom i bogatim plodovima radošt. »Prvenstvo koje se daje Bogu daje puni smisao i radost ljudskim životima, jer su muškarci i žene stvoreni za Boga i njihova su srca nemirna dok ne otpočinu u njemu«¹³.

VESELITE SE, KLIČITE, RADUJTE SE

Veselite se s Jeruzalemom, kličite zbog njega svi koji ga ljubite! Radujte se, radujte s njime svi koji ste nad njim tugovali!

Nadojite se i nasiti se na dojkama utjehe njegove da se nasišete i nasladite na grudima krepčine njegove.

Jer ovako govori Jahve: »Evo, mir ču na njih kao riječku svratiti i kao potok nabujali bogatstvo naroda. Dojenčad ču njegovu na rukama nositi i milovati na koljenima.

Kao što mati tješi sina, tako ču i ja vas utješiti – utješit ćete se u Jeruzalemu.«

Kad to vidite, srce će vam se radovati i procvest će vam kosti k'o mlada trava. Očitovat će se ruka Jahvina na njegovim slugama i gnjev nad neprijateljima njegovim.

Izaja 66, 10-14

Poslušati Božju riječ

2. U Svetom se pismu izraz *radost* (na hebrejskom: *s 'imh. â/s 'amah, gyl*) koristi za mnoštvo kolektivnih i osobnih iskustava koja su na poseban način vezana uz vjerske obrede i svetkovine, i za prepoznavanje osjećaja Božje prisutnosti u povijesti Izraela. U Bibliji nalazimo čak trinaest različitih glagola i imenica koji opisuju Božju radost, radost ljudi kao i radost samoga stvorenja, u dijalogu spasenja.

U Starome zavjetu najviše se puta javljaju u Psalmima i kod proroka Izajije. S kreativnom i originalnom jezičnom varijacijom mnogo se puta poziva na radost, proglašava se radost zbog Božje blizine, uživanje u onome što je Bog stvorio i učinio. U Psalmima se na stotinjak mjeseta nalaze duboki i lijepi izrazi koji pokazuju da je radost i plod dobrohotne Božje

prisutnosti i ushićeni odjek kojeg to rađa u srcu te, ujedno, proglaš velikog obećanja koje će se ispuniti u budućnosti naroda. Što se tiče proraka, drugi i treći dio Izajijine knjige pulsira čestim pozivima na radost, usmjeravajući pogled prema budućnosti: ona će biti preobilna (usp. Iz 9, 2), nebo, pustinja i zemlja će poskakivati od radosti (Iz 35, 1; 44, 23; 49, 13), otkuljenici će doći u Jeruzalem vičući od radosti (Iz 35, 9s.; 51, 11).

U Novom zavjetu preferirani vokabular je vezan uz korijen *char* (*chàirein, charà*), ali se nalaze i drugi izrazi poput *agallíomai, euphrosy'nefl*. To obično uključuje sveobuhvatno klicanje, koje obuhvaća i prošlost i budućnost. *Radost* je mesijanski dar u pravom smislu riječi, kao što sâm Isus obećava: ... da moja radost bude u vama i da vaša radost bude potpuna (Iv 15, 11; 16, 24; 17, 13). Još od događajâ koji prethode Spasiteljevu rođenju, Luka ističe razdrago širenje radosti (usp. Lk 1, 14.44.47; 2, 10; usp. Mt 2, 10), a potom prati širenje radosne vijesti s tim plodom koji se sve više i više širi (usp. Lk 10, 17; 24, 41.52) i tipični je znak prisutnosti i širenja Kraljevstva (usp. Lk 15, 7.10.32; Dj 8, 39; 11, 23; 15, 3; 16, 34; usp. Rim 15, 10-13; itd.).

Prema Pavlu radost je plod Duha Svetoga (usp. Gal 5, 22) i tipična je i stalna značajka Kraljevstva (usp. Rim 14, 17), koja postaje jača i izraženija usred nevolja i kušnji (usp. 1 Sol 1, 6). U molitvi, ljubavi, stalnom zahvaljivanju mora se naći izvor radosti (usp. 1 Sol 5, 16; Fil 3, 1; Kol 1, 11s.). Apostol narodâ se u svojim nevoljama osjeća ispunjenim radošću i dionikom radosti koju svi iščekujemo (usp. 2 Kor 6, 10; 7, 4; Kol 1, 24). Konačna Božja pobjeda i svadba Jaganjčeva bit će punina svake radosti i klicanja (usp. Otk 19, 7), izazivajući prasak kozmičkog Aleluja (Otk 19, 6).

Pogledajmo malo smisao značenje teksta: Veselite se s Jeruzalemom, kličite zbog njega svi koji ga ljubite! Radujte se, radujte s njime (Iz 66, 10). To je završni dio trećeg dijela knjige proroka Izajije i treba imati na umu da su poglavљa 65-66 usko povezana i uzajamno se dopunjaju, kao što je već vidljivo u zaključku drugog dijela Izajijine knjige (poglavlja 54-55).

U oba se poglavљa evocira tema prošlosti, katkad i s okrutnim slikovitim prikazima, ali s pozivom da ih se zaboravi, jer Bog želi učiniti da zasja novo svjetlo, povjerenje koje će odmah ozdraviti pretrpljenu nevjerojatnu i okrutnost. Prokletstvo, taj plod neopsluživanja Saveza, će nestati jer Bog ustaje da stvori od Jeruzalema klicanje i od naroda radost (usp. Iz 65, 18). Dokaz će tomu biti iskustvo da Božji odgovor stiže i prije nego mu se prošnja uopće i uputi (usp. Iz 65, 24). To je kontekst koji se proteže i na prve retke 66.

¹³ IVAN PAVAO II., Posinodska apostolska pobudnica *Vita consecrata* (25. ožujka 1996.), br. 27, u: AAS 88 (1996), 377-486.

poglavlja *Izaje*, a javlja se u natuknicama na pojedinim mjestima u nastavku tekstu pokazujući otujelost srcâ i ušiju pred Gospodinovom dobrotom i njegovom Riječi nade.

Sugestivna je ovdje sličnost Jeruzalema s majkom. To se nadahnjuje na obećanjima iz Iz 49, 18-29 i 54, 1-3: Judina se zemlja iznenada napuni onima koji su se vratili iz dijaspore, nakon proživljena ponuženja. Gotovo da se kaže da je na same glasove o »oslobođenju« Sion »začeo« novi život i radost, a Bog, Gospodar života, će tu trudnoću dovesti do kraja, rađajući bez napora novu djecu. Tako je Sion-majka okružena novorođenom djecom i sve ih velikodušno i nježno hrani. Ta je nježna slika očarala svetu Tereziju iz Lisieuxa, koja je u tome našla glavni ključ tumačenja svoje duhovnosti¹⁴.

Susreće se skupinu snažnih izraza: *veselite se, kličite, radujte se, ali i utjehe, miline, obilje, blagostanja, milovanja*, itd. Nestalo je odnosa vjernosti i ljubavi, i oni su završili u žalosti i jalovosti. Sada Bog svojom snagom i svetošću ponovno daje smisao i puninu života i sreće, izraženih u izrazima koji pripadaju afektivnim korijenima svakog ljudskog bića i ponovno bude jedinstvene osjećaje nježnosti i sigurnosti.

To je nježna ali prava slika Boga koji zrači majčinskom strepnjom i uzdrhtalošću i dubokim osjećajima koji se šire na druge. To je radost srca (usp. Iz 66, 14) koja dolazi od Boga – koji ima majčinsko lice i ruku koja pridiže – i širi se usred narod nagrđena lica i krhkikh kostiju uslijed bezbrojnih ponuženja. To je besplatna preobrazba koja se radosno širi na *nova nebesa i novu zemlju* (usp. Iz 66, 22), da svi narodi upoznaju slavu Gospodina, vjernog otkupitelja.

Ovo je ljestvica posvećenja

3. »Ovo je ljestvica posvećenja: to je radost, radost...«¹⁵. To su riječi koje je papa Franjo izrekao na susretu s sjemeništarcima i bogoslovima, novacima i novakinjama. »Nema svetosti u žalosti«¹⁶ nastavlja Sveti Otac, *ne budite tužni kao drugi koji nemaju nade*, pišao je sveti Pavao (1 Sol 4, 13).

Radost nije beskoristan ukras, već je zahtjev i temelj novoga života. U svojoj mukotrpnoj svakodnevici, svaki muškarac i žena teže tome da postignu

¹⁴ S više referencije: usp. SVETA TEREZIJA OD DJETETA ISUSA, *Opere complete*, LEV - Ed. OCD, Vatikan - Rim, 1997: rukopis A, 76v^o; B, 1r^o; C, 3r^o; *Pismo* 196.

¹⁵ FRANJO, *Vjerodostojni i dosljedni*, Papa Franjo govori o ljestvici posvećenja [Susret sa sjemeništarcima i bogoslovima, novacima i novakinjama, Rim, 6. srpnja 2013.], u: *L'Osservatore Romano*, ponedjeljak-utorak 8.-9. srpnja 2013., CLIII (155), str. 6.

¹⁶ Isto.

radost i da ona prebiva u punini njihova bića, da im preplavi čitavo biće i žiće.

U svijetu često nedostaje radosti. Nismo pozvani činiti epohalna djela niti davati bombastične izjave, već svjedočiti radost koja izvire iz sigurnosti da se osjećamo ljubljenima, iz povjerenja da smo spašeni.

Naše kratko pamćenje i naša slabašna iskustva često nas priječe da tražimo »zemlje radosti« gdje se može uživati odraz Boga. Imamo bezbroj razloga da ostanemo u radosti. Njezin se korijen hrani u vjerničkom i ustrajnom slušanju Božje riječi. U Učiteljevoj školi se može čuti i ovo: ...da moja radost bude u vama i da vaša radost bude potpuna (Iv 15, 11) i učimo se vježbati u savršenoj radosti.

»Tuga i strah moraju ustuknuti pred radošću: *Veselite se... kličite... radujte se, radujte* – kaže prorok (10, 66). To je veliki poziv na radost. [...] Svaki kršćanin, a na poseban način ja i vi, pozvani smo nositi tu poruku nade koja daje vedrinu i radost, Božju utjehu, njegovu nježnost prema svima. Ali mi možemo biti nositelji te radosti drugima ako mi prvi budemo ti koji će iskusiti radost da smo njime utješeni, da nas on ljubi. [...] Znao sam ponekad susresti posvećene osobe koje se boje Božje utjehe i muče se jer se boje te Božje nježnosti. Ali ne bojte se. Ne bojte se, jer Gospodin je Gospodin utjehe, Gospodin nježnosti. Gospodin je otac i on kaže da će postupati s nama kao što mama postupa sa svojim djetetom, s majčinskom nježnošću. Ne bojte se Gospodinove utjehe«¹⁷.

Vaš poziv

4. »Kada vas je pozvao Bog vam je rekao: 'Ti si mi važan, ja te volim, računam na tebe!' Isus to kaže svakom od nas! To je izvor radosti! Radost trenutka u kojem je Isus svrnuo svoj pogled na mene. To razumjeti i čuti je tajna naše radosti. Osjetiti da nas Bog ljubi, osjetiti da za njega mi nismo brojevi već osobe; i osjetiti da je on taj koji nas zove«¹⁸.

Papa Franjo nam skreće pozornost na duhovni temelj našeg čovještva, kako bismo vidjeli što nam je to dano besplatno po slobodnoj božanskoj suverenosti i slobodnim ljudskim odgovorom: *Isus ga nato*

¹⁷ FRANJO, *Evangelizaciju se provodi u djelo na koljenima*, misa sa sjemeništarcima i novakinjama u Godini vjere [Homilija za misu sa sjemeništarcima i bogoslovima, novacima i novakinjama, Rim, 7. srpnja 2013.], u: *L'Osservatore Romano*, ponedjeljak-utorak 8.-9. srpnja 2013., CLIII (155), str. 7.

¹⁸ FRANJO, *Vjerodostojni i dosljedni*, Papa Franjo govori o ljestvici posvećenja [Susret sa sjemeništarcima i bogoslovima, novacima i novakinjama, Rim, 6. srpnja 2013.], u: *L'Osservatore Romano*, ponedjeljak-utorak 8.-9. srpnja 2013., CLIII (155), str. 6.

pogleda, zavoli ga i rekne mu: »Jedno ti nedostaje! Idi i što imаш, prodaj i podaj siromasima pa ćeš imati blago na nebu. A onda dođi i idi za mnom« (Mk 10, 21).

Papa nas podsjeća: »Isus, na Posljednjoj večeri, obraća se apostolima ovim riječima: *Ne izabrateste mene, nego ja izabrah vas* (Iv 15, 16). One podsjećaju ne samo nas svećenike, već sve nas da je poziv uvijek Božja inicijativa. Krist je taj koji vas je pozvao da ga slijedite u posvećenom životu, a to znači ne-prestano činiti 'izlazak' iz vas samih kako biste usredotočile svoj život na Krista i njegove evanđelje, na Božju volju, ostavljajući po strani vlastite planove, kako biste mogle reći s Pavlom: *Živim, ali ne više ja, nego živi u meni Krist* (Gal 2, 20)«¹⁹.

Papa nas poziva na jedno *hodočašće* u prošlost, na jedan put mudrosti i znanja kako bismo se našli na putovima Palestine ili blizu lađe skromnoga galijskog ribara. Poziva nas da promatramo početke toga putovanja ili bolje jedan događaj, kojeg je otpočeo Krist, kada se mreže ostavljalo na obali, stol za prikupljanje poreza uz rub ceste, zelotove ambicije među odbačene planove. Dakle, sve odreda ne-prikladna sredstva za njegovo naslijedovanje.

Poziva nas da se dugo zadržimo, kao na nekom duhovnom hodočašću, na tim prvim počecima kada je, u ozračju toploga prijateljskog odnosa, razumu dano da se otvoriti otajstvu i kada se donosilo odluku da je dobro naslijedovati onoga Učitelja koji jedini ima *riječi života vječnoga* (usp. Iv 6, 68). Poziva nas da učinimo od čitava »života jedno hodočašće preobrazbe u ljubavi«²⁰.

Papa Franjo nas poziva da se zaustavimo u svom duhu na onom početnom prizoru: »Radost trenutka u kojem me Isus pogledao«²¹ i da si dozovemo u svijest važnost i zahtjevnost, istaknuto značenje našega poziva: »To je odgovor na poziv, i to na poziv ljubavi«²². Biti s Kristom traži od nas da dijelimo s njim svoj život, svoje izvore, poslušnost vjere, blaženstva siromašnih, radikalnost ljubavi.

¹⁹ FRANJO, *Obraćanje sudionicama Plenarnog zasjedanja Međunarodne unije viših redovničkih poglavara* (Rim, 8. svibnja 2013.), u: AAS 105 (2013), 460-463.

²⁰ FRANJO, *Uspeti se na goru savršenstva*, Papina poruka karmelićanima u prigodi generalnog kapitula [Poruka generalnom prioru Reda braće Blažene Djevice Marije od gore Karmela, u prigodi generalnog kapitula], Rim, 22. kolovoza 2013.], u: *L'Osservatore Romano*, petak 6. rujna 2013., CLIII (203), str. 7.

²¹ FRANJO, *Vjerodostojni i dosljedni*, Papa Franjo govori o ljepoti posvećenja [Susret sa sjemeništarcima i bogoslovima, novacima i novakinjama], Rim, 6. srpnja 2013.], u: *L'Osservatore Romano*, ponedjeljak-utorak 8.-9. srpnja 2013., CLIII (155), str. 6.

²² *Isto.*

Radi se o tome da se ponovno rodimo za poziv: »Pozivam sve vjernike [...] da već danas obnove svoj osobni susret s Isusom Kristom ili da barem donešu odluku da će se otvoriti i dopustiti njemu da se susretne s njima, da će ga tražiti svakoga dana bez prestanka«²³.

Pavao nas vraća na tu temeljnu viziju: *nitko ne može postaviti drugoga temelja osim onoga koji je postavljen* (1 Kor 3, 11). Riječ »poziv« označava taj besplatni dar, kao izvor života koji ne prestaje obnavljati čovječanstvo i Crkvu u dubini njihova bića.

U iskustvu poziva upravo je Bog tajanstveni subjekt jednog čina poziva. Mi slušamo jedan glas koji nas poziva na život i učeništvo za Kraljevstvo. Papa Franjo, dok podsjeća na to: »ti si važan za mene», koristi izravni dijalog, u prvom licu, tako da te riječi produ do naše svijesti. Doziva u svijest moje shvaćanje i moje prosudbe, zahtijevajući ponašanje u skladu s mojom samosvišću, s pozivom za koji osjećam da je upućenom meni osobno, mojim osobnim pozivom. »Želim reći onima koji se osjećaju ravnodušnima prema Bogu ili prema vjeri, onima koji su se udaljili od Boga ili su ga napustili, a i nama samima, s našim 'udaljavanjima' i našim 'napuštanjima' Boga, koja se, možda, čine beznačajnima i malenima ali ih je tako mnogo u našem svakodnevnom životu: zaledaj se u dubinu svoga srca, pogledaj u dubinu samoga sebe, i zapitaj se: imaš li srce koje želi nešto veliko ili srce uspavano stvarima? Je li ti srce sačuvalo nemir traženja ili si dopustio da ga uguše stvari od kojih je na kraju otvrnulo?«²⁴.

Odnos s Isusom Kristom traži da se hrani nemirom traženja. To nas čini svjesnima besplatnosti dara poziva i pomaže nam objasniti razloge koji su nas naveli na naš početni izbor i na ustrajnost: »Pustiti da nas Krist osvoji znači uvijek stremiti prema onome što je ispred mene, prema cilju – Kristu (usp. Fil 3, 14)«²⁵. Neprekidno osluškivanje Božjega glasa traži da ta pitanja postanu koordinate koje određuju ritam naše svakodnevice.

²³ FRANJO, Apostolska pobudnica *Evangelii gaudium* (24. studenog 2013.), LEV, Vatikan 2013, br. 3.

²⁴ FRANJO, *S nemirom u srcu*, od sudionikâ kapitula Reda svetog Augustina Papa uvijek traži da traže Boga i druge [Homilija uz početak generalnog kapitula Reda svetog Augustina], Rim, 28. kolovoza 2013.], u: *L'Osservatore Romano*, petak 30. kolovoza 2013., CLIII (197), str. 8.

²⁵ FRANJO, *Kreativni putovi ukorijenjeni u Crkvi*, Obraćanje pape Franje subraći isusovcima na spomen dan svetog Ignacija Loyolskog [Homilija na misi u crkvi Gesù na svetkovinu svetog Ignacije Loyolskog], Rim, 31. srpnja 2013.], u: *L'Osservatore Romano*, četvrtak 1. kolovoza 2013., CLIII (175), str. 8.

Taj neizrecivi misterij, što ga nosimo u sebi i koji je dio neopisivog Božjeg misterija, jedino se može tumačiti u vjeri: »Vjera je odgovor na Riječ upućenu pojedincu osobno, na Ti koje nas zove po imenu«²⁶ i »kao odgovor na Riječ koja prethodi, ... uvijek [će] biti spomenčin. No ipak taj spomen nije zaustavljen i zakopan u prošlosti već, budući da je to spomen obećanja, može otvoriti prema budućnosti, osvjetliti korake na putu«²⁷. »Vjera sadrži upravo spomen Božje povijesti s nama, spomen susreta s Bogom koji uvijek čini prvi korak, koji stvara i spašava, koji nas preobražava. Vjera je spomen njegove riječi koja unosi toplinu u srce i njegovih djela spasenja kojima nam daruje život, čisti nas, brine o nama i hrani nas. [...] Onaj tko se u srcu spominje Boga, koji se daje voditi spomenom Boga u čitavom svom životu taj zna taj spomen probuditi u srcu drugih«²⁸. To je spomen da smo pozvani ovdje i sada.

Pronađeni, zahvaćeni, preobraženi

5. Papa traži od nas da našu osobnu povijest sagledamo i propitkujemo u svjetlu pogleda Božje ljubavi, jer ako je poziv uvijek njegova inicijativa, o nama ovisi slobodni pristanak uz božansko ljudsku ekonomiju kao životni odnos u *agape-u*, hod učenja, »svjetlo na putu Crkve«²⁹. Život u Duhu nije nikada dovršen, već je neprestano otvoren misteriju, dok razlučujemo kako bi prepoznali Gospodina i spoznali stvarnost koja u njemu ima svoje ishodište. Kada nas poziva, Bog on nam daje uči u svoj počinak i traži da počivamo u njemu, u stalnom procesu spoznaje ljubavi. Čujemo njegovu riječ *brineš se i uz nemiruješ za mnogo* (*Lk 10, 41*). Na putu *ljubavi* (*via amoris*) mi napredujemo kroz ponovno rađanje: staro stvorenje se ponovno rađa u novom obliju. *Je li tko u Kristu, nov je stvor. Staro uminu, novo, gleda, nastala* (*2 Kor 5, 17*).

Papa Franjo daje naziv tome novom rađanju: »Taj put ima ime i lice: lice Isusa Krista. On nas uči kako postati svet. On nam u Evanđelju pokazuje put a taj put su blaženstva (*usp. Mt 5, 1-12*)... To je život svećaca: to su osobe koje iz ljubavi prema Bogu u svom životu nisu Bogu postavljali uvjete«³⁰.

²⁶ FRANJO, Enciklika *Lumen fidei* (29. lipnja 2013.), br. 8, u: AAS 105 (2013), 555-596.

²⁷ *Ondje*, br. 9.

²⁸ FRANJO, *Božji spomen*, za vrijeme mise na Trgu Svetog Petra Papa govori o poslanju vjeroučitelja [*Homilija na misi za Katehetski dan*, Rim, 29. rujna 2013.], u: *L'Osservatore Romano*, ponedjeljak 30. rujna - utorak 1. listopada 2013., CLIII (224), str. 7.

²⁹ FRANJO, *Obraćanje sudionicama Plenarnog zasjedanja Međunarodne unije viših redovničkih poglavarica* (Rim, 8. svibnja 2013.), u: AAS 105 (2013), 460-463.

³⁰ FRANJO, *Ne nadljudi već prijatelji Božji*, *Angelus* na

Posvećeni je život pozvan utjeloviti Radosnu vijest, *naslijedovati Krista*, raspetog i uskrslog, preuzeti »način postojanja i postupanja Isusa kao utjelovljene Riječi pred Ocem i pred braćom«³¹. To konkretno znači preuzeti njegov način života, usvojiti njegove duhovne stavove, pustiti da nas njegov duh obuze, prihvatići njegovu iznenađujuću logiku i ljestvici vrijednosti, dijeliti njegove opasnosti i njegove nade: »biti vođeni poniznom ali i sretnom sigurnošću onoga koji je *pronadjen, zahvaćen i preobražen Istom* koja je Krist i koji je naprsto ne može ne navještati«³².

Ostati u Kristu omogućuje nam dokučiti prisutnost Otajstva koje prebiva u nama i čini naše srce jednako velikim kao srce njegova Sina. Oni koji ostaju u njegovoj ljubavi, kao što je loza vezana uz trs (*usp. Iv 15, 1-8*), ulazi u prisutnost s Kristom i donosi plodove. »Ostati u Isusu! To znači ostati povezani s njim, biti u njemu, s njim, govoriti mu«³³.

»Krist je biljeg na čelu, on je znak na srcu: biljeg na čelu, zato da ga uvijek ispovijedamo; znak na srcu, zato da ga uvijek ljubimo; on je pečat na našoj ruci, zato da neprestano radimo za njega«³⁴. Posvećeni je život naime stalni poziv na naslijedovanje Krista i da budemo suočeni njemu. »Čitav Isusov život, njegov način postupanja sa siromašnima, njegove geste, njegova dosljednost, njegova svakodnevna i jednostavna velikodušnost i, konačno, njegova potpuna predanost, sve to je dragocjeno i govori našem osobnom životu«³⁵.

Susret s Gospodinom nas pokreće, potiče nas da izađemo iz autoreferencijalnosti³⁶. Odnos s Gospo-

svetkovinu Svih Svetih [*Angelus*, Rim, 1. studenog 2013.], u: *L'Osservatore Romano*, subota-nedjelja 2.-3. studenog 2013., CLIII (252), str. 8.

³¹ IVAN PAVAO II., Posinodska apostolska pobudnica *Vita consecrata* (25. ožujka 1996.), br. 22, u: AAS 88 (1996), 377-486.

³² FRANJO, *Na raskrižima putova*, biskupima, svećenicima, redovnicima i sjemeništarcima i bogoslovima Papa povjerava poslanje odgajanja i obrazovanja mladih da budu putujući blagovjesnici [*Homilija na misi s biskupima, svećenicima, redovnicima i sjemeništarcima i bogoslovima u prigodi XXVIII. Svjetskog dana mladih*, Rio de Janeiro, 27. srpnja 2013.], u: *L'Osservatore Romano*, ponedjeljak-utorak 29.-30. srpnja 2013., CLIII (173), str. 4.

³³ FRANJO, *Poziv vjeroučitelja*, Papa potiče da se ne bojimo izaći iz samih sebe i poći ususret drugima [*Obraćanje sudionicima Međunarodnog katehetskog kongresa*, Rim, 27. rujna 2013.], u: *L'Osservatore Romano*, nedjelje 29. rujna 2013., CLIII (223), str. 7.

³⁴ AMBROZIJE, *De Isaac et anima*, 75: PL 14, 556-557.

³⁵ FRANJO, Apostolska pobudnica *Evangelii gaudium* (24. studenog 2013.), LEV, Vatikan 2013, br. 265.

³⁶ Usp. FRANJO, Apostolska pobudnica *Evangelii gaudium* (24. studenog 2013.), LEV, Vatikan 2013, br. 8.

dinom nije statičan, u tome odnosu nisam usredotočen na samoga sebe i vlastitu intimu. »Jer tko stavi u središte svoga života Krista, u središtu više nije on sâm! Što se više sjedinjuješ s Isusom i on postaje središte tvoga života, to ti on više daje izaći iz samoga sebe, oslobođa te toga da ti budeš u središtu i otvara te drugima«³⁷. »Nismo u središtu, mi smo, da tako kažem, 'premješteni'. U službi smo Krista i Crkve«³⁸.

Kršćanski je život definiran izrazima kretanja. Čak i kada se živi u monaškoj ili kontemplativno-klauzornoj dimenziji, to je život stalnog traženja.

»Nemoguće je ustrajati u evangelizaciji punoj žara ako nismo uvjereni, na temelju vlastitog iskustva, da nije isto poznavati Isusa i ne poznavati ga, nije isto kročiti s njim ili kročiti nasumce, nije isto slušati njegovu riječ i ne poznavati njegovu riječ, nije isto moći ga kontemplirati, klanjati mu se, počivati u njemu i ne moći to. Nije isto nastojati graditi svijet s njegovim Evanđeljem i pokušavati to činiti isključivo s vlastitim razumom. Znamo da život s Isusom postaje potpuniji i da je s njim lakše naći smisao u svemu«³⁹.

Papa Franjo nam stavlja na srce *nemir traženja*, kao što je to bilo kod Augustina iz Hipona: to je jedan »nemir srca koji ga dovodi do osobnog susreta s Kristom, koji ga dovodi do toga da shvati da je onaj daleki Bog kojeg je tražio Bog koji je blizu svakom ljudskom biću, Bog koji je blizu našem srcu, koji nam je bliži no što smo mi samima sebi«. To je stalno traženje. »Augustin se nije zaustavio, nije odustajao, nije se zatvorio u samoga sebe kao da je već prispio cilju, već nastavlja svoje traženje. *Nemir traženja istine*, traženja Boga, postaje nemir da ga spozna sve više i da izađe iz samoga sebe i pomogne drugima da ga upoznaju. To je upravo nemir ljubavi«⁴⁰.

³⁷ FRANJO, *Poziv vjeroučitelja*, Papa potiče da se ne bojimo izaći iz samih sebe i pođemo ususret drugima [Obraćanje sudionicima Međunarodnog katehetskog kongresa, Rim, 27. rujna 2013.], u: *L'Osservatore Romano*, nedjelje 29. rujna 2013., CLIII (223), str. 7.

³⁸ FRANJO, *Kreativni putovi ukorijenjeni u Crkvi*, Obraćanje pape Franje subrači isusovcima na spomen dan svetog Ignacija Loyolskog [Homilija na misi u crkvi Gesù na svetkovinu svetog Ignacije Loyolskog, Rim, 31. srpnja 2013.], u: *L'Osservatore Romano*, četvrtak 1. kolovoza 2013., CLIII (175), str. 8.

³⁹ FRANJO, Apostolska pobudnica *Evangelii gaudium* (24. studenog 2013.), LEV, Vatikan 2013, br. 266.

⁴⁰ FRANJO, *S nemicom u srcu*, od sudionikâ kapitula Reda svetog Augustina Papa uvijek traži da traže Boga i druge [Homilija uz početak generalnog kapitula Reda svetog Augustina, Rim, 28. kolovoza 2013.], u: *L'Osservatore Romano*, petak 30. kolovoza 2013., CLIII (197), str. 8.

Radost vjernoga »da«

6. Onaj tko je susreo Gospodina i vjerno ga slijedi je vjesnik radosti Duha.

»Jedino zahvaljujući tom susretu – ili obnovljenom susretu – s Božjom ljubavlju, koja se pretvara u radosno prijateljstvo, bivamo izbavljeni iz svoje skučenosti i autoreferencijalnosti«⁴¹. Kada smo pozvani, pozvani smo samima sebi, to jest našoj sposobnosti postojanja. Možda nije neopravданo govoriti da je kriza posvećena života posljedica također nesposobnosti da se prepozna tako dubok poziv, također u onima koji već žive taj poziv.

Suočeni smo s krizom vjernosti, shvaćene kao svjesno prianjanje uz poziv koji je put, putovanje od njegova misterioznog početka do njegova misterijem obavijena svršetka.

Možda smo i usred krize humanizacije. Proživljavamo ograničenost potpune dosljednosti, ranjeni našom nesposobnošću da vrijeme i život koji su nam dani živimo kao jedincati poziv i vjerni hod.

Taj svakodnevni hod, i osobni i bratski, označen nezadovoljstvom i ogorčenošću koja nas zatvara u jad i žalost, malne u stalnu nostalгиju za neistraženim putovima i neispunjениm snovima, postaje usamljeni hod. Naš poziv da živimo u odnosu, u punini ljubavi, može se pretvoriti u nenastanjeno divlje prostranstvo. Pozvani smo u svakoj životnoj dobi ponovno posjetiti duboko središte osobna života, tamo gdje motivacija našega života s Učiteljem, kao učenici i učenice Učitelja, nalazi svoj smisao i istinu.

Vjernost je svijest o ljubavi koja nas usmjerava prema Božjem »Ti« i prema svakom drugom stvorenju, na konstantan i dinamičan način, dok doživljavamo u sebi život Uskrsloga: »Oni koji prihvate njegovu ponudu spasenja bivaju oslobođeni su grijeha, žalosti, duhovne praznine i usamljenosti«⁴².

Vjerno je učeništvo milost i ljubav na djelu; to je odjelotvorene žrtvene ljubavi: »Kada putujemo bez križa, kada gradimo bez križa i kada isповijedamo Krista bez križa, nismo Gospodinovi učenici: tada smo svjetovni. Možemo biti i biskupi i svećenici i kardinali i pape, ali ne Gospodinovi učenici«⁴³.

Ustrajati sve do Golgotе, iskusiti kako nas razdru sumnje i nijekanja, radovati se divoti i čudesnosti Uskrsa, sve do očitovanja Duhova i evangelizacije narodâ, sve su to ključne odrednice radosne vjernosti jer su sastavni dio kenoze, one vjernosti koju se proživljava kroz čitav život također u znaku mu-

⁴¹ FRANJO, Apostolska pobudnica *Evangelii gaudium* (24. studenog 2013.), LEV, Vatikan 2013, br. 8.

⁴² Ondje, br. 1.

⁴³ FRANJO, Homilija na misi s kardinalima (Rim, 14. ožujka 2013.), u: AAS 105 (2013), 365-366.

čeništva, ali ujedno dioništvom u životu uskrsloga Krista: »S križa, toga najvišeg čina milosrđa i ljubavi, ponovno se rađamo kao novo stvorenje (*Gal 6, 15*)«⁴⁴.

U teologalnom mjestu u kojem Bog, objavljujući samoga sebe, nama objavljuje nas same, Gospodin od nas traži, dakle, da se vratimo traženju, *fides quaerens: Téži za pravednošću, vjerom, ljubavlju, mitem sa svima koji iz čista srca prizivlju Gospodina* (2 Tim 2, 22).

Duhovno hodočašće započinje molitvom: »Za učenika je na prvoj mjestu biti s Učiteljem, slušati ga, učiti od njega. I to vrijedi uvijek, u svakom trenutku našega života. [...] Ako u našem srcu nema Božje topline, njegove ljubavi, njegove nježnosti, kako možemo mi, koji smo siromašni grešnici, zagrijati srca drugih?«⁴⁵. To je cjeloživotno putovanje, dok nas Duh Sveti u poniznosti molitve uvjerava u Kristovo gospodstvo u nama: »Gospodin nas svakoga dana poziva da ga slijedimo s hrabrošću i vjernošću; dao nam je veliki dar kada nas je izabrao za svoje učenike; poziva nas da ga naviještamo s radošću kao Uskrsloga, ali traži od nas da to činimo riječju i svjedočanstvom svoga života, u svakodnevnom životu. Gospodin je jedini Bog našega života i poziva nas da se oslobođimo mnogih idolâ i klanjamо se samo njemu«⁴⁶.

Papa vidi u molitvi izvor plodnosti poslanja: »Njegujmo kontemplativnu dimenziju, također u vrtlogu najhitnijih i najtežih obaveza. I što vas više misija poziva ići prema egzistencijalnim periferijama, to je vaše srce više sjedinjeno s Kristovim srcem, koje je puno milosrđa i ljubavi«⁴⁷.

⁴⁴ FRANJO, *Evangelizaciju se provodi u djelu na koljenima*, misa sa sjemeništarcima i novakinjama u Godini vjere [*Homilija za misu sa sjemeništarcima i bogoslovima, novacima i novakinjama*, Rim, 7. srpnja 2013.], u: *L'Osservatore Romano*, ponedjeljak-utorak 8.-9. srpnja 2013., CLIII (155), str. 7.

⁴⁵ FRANJO, *Poziv vjeroučitelja*, Papa potiče da se ne bojimo izaći iz samih sebe i pođemo ususret drugima [*Obraćanje sudionicima Međunarodnog katehetskog kongresa*, Rim, 27. rujna 2013.], u: *L'Osservatore Romano*, nedjelje 29. rujna 2013., CLIII (223), str. 7.

⁴⁶ FRANJO, *Dosljednost između riječi i života*, u Svetom Pavlu Papa poziva odbaciti idole i klanjati se Gospodinu [*Homilija na euharistijskom slavlju u Svetom Pavlu izvan zidina*, Rim, 14. travnja 2013.], u: *L'Osservatore Romano*, ponedjeljak-utorak 15.-16. travnja 2013., CLIII (88), p. 8.

⁴⁷ FRANJO, *Evangelizaciju se provodi u djelu na koljenima*, misa sa sjemeništarcima i novakinjama u Godini vjere [*Homilija za misu sa sjemeništarcima i bogoslovima, novacima i novakinjama*, Rim, 7. srpnja 2013.], u: *L'Osservatore Romano*, ponedjeljak-utorak 8.-9. srpnja 2013., CLIII (155), str. 7.

Biti s Isusom oblikuje kontemplativni pogled na povijest, koji zna posvuda vidjeti i slušati prisutnost Duha i, na poseban način, kako prepoznati njegovu prisutnost kako bismo živjeli vrijeme kao Božje vrijeme. Kada nema toga pogleda vjere »život postupno gubi smisao, lice braće potamnuje i postaje nemoguće u njima otkriti Kristovo lice, povjesni događaji ostaju dvoznačni ako ne i lišeni nade«⁴⁸.

Kontemplacija otvara proročkom stavu. Prorok je čovjek »koji ima pronicav pogled i koji sluša i govori Božje riječi; [...] čovjek triju vremena: obećanja prošlosti, kontemplacije sadašnjosti, hrabrosti da pokaže put prema budućnosti«⁴⁹.

Vjernost u učeništvu pokazuje se i potvrđuje iskuštvom bratstva, tom teološkom stvarnošću u kojoj smo pozvani podupirati jedni druge u radosnom »da« evanđelju: »Božja je riječ ta koja budi vjeru, koja je hrani i oživljuje. Božja riječ je ta koja dira srca, obraća ih Bogu i njegovoj logici koja je tako različita od naše; Božja je riječ ta koja neprestance obnavlja naše zajednice«⁵⁰.

Papa nas poziva dakle da obnovimo i ispunimo radošću i velikom ljubavlju svoj poziv jer je rast u djelotvornoj ljubavi stalni proces - »on raste, raste i raste«⁵¹ - u stalnom razvoju u kojem »da« naše volje Božjoj ujedinjuje volju, razum i osjećaj: »ljubav nije nikada 'završen' i gotov čin; tijekom života ona se preobražava, sazrijeva i upravo tako ostaje vjerna samoj sebi«⁵².

*Tješite, tješite moj narod,
govori Bog vaš.*

Gоворите srcu Jeruzalema.

Izaja 40, 1-2

⁴⁸ KONGREGACIJA ZA USTANOVE POSVEĆENOG ŽIVOTA I DRUŽBE APOSTOLSKOG ŽIVOTA, Naputak Ponovno krenuti od Krista - obnovljena zauzetost posvećenog života u trećem tisućljeću (19. svibnja 2002.), br. 25, u: Ench. Vat. 21, 372-510.

⁴⁹ FRANJO, Čovjek pronicava pogleda, jutarnja meditacija u kapeli *Domus Sanctae Marthae* (16. prosinca 2013.), u: *L'Osservatore Romano*, ponedjeljak-utorak 16.-17. prosinca 2013., CLIII (289), str. 7.

⁵⁰ FRANJO, Ona privlačnost koja pomaže Crkvi rasti, susret sa svećenicima, redovnicama i redovnicima u katedrali Svetog Rufina [*Susret s klerom, osobama posvećenog života i članovima pastoralnog vijeća*, Asiz (Perugia), 4. listopada 2013.], u: *L'Osservatore Romano*, nedjelja 6. listopada 2013., CLIII (229), str. 6.

⁵¹ FRANJO, Vjerodostojni i dosljedni, Papa Franjo govori o ljepoti posvećenja [*Susret sa sjemeništarcima i bogoslovima, novacima i novakinjama*, Rim, 6. srpnja 2013.], u: *L'Osservatore Romano*, ponedjeljak-utorak 8.-9. srpnja 2013., CLIII (155), str. 6.

⁵² BENEDIKT XVI., Enciklika *Deus caritas est* (25. prosinca 2005.), br. 17, u: AAS 98 (2006), 217-252.

Poslušati Božju riječ

7. Jednim osebujnim stilom, kojeg se susreće i kasnije u tekstu (usp. Iz 51, 17; 52, 1: *Probudi se, probudi se!*), proroštva iz drugog dijela Izajijine knjige (Iz 40-55) upućuju poziv u pomoć Izraelu u progonstvu, koji se zatvorio u prazno sjećanje jednog neuspjeha. Povijesni kontekst nedvojbeno pripada dugo-trajnom izgnanstvu naroda u Babilonu (587-538 pr. K.), sa svim poniženjem koje to uključuje i osjećajem nemoći naroda da se domogne slobode. Ipak, raspad asirskog carstva pod pritiskom nove sile, Perzije, predvođene zvjezdrom u usponu – Kirom, daje naslutiti proroku da bi se moglo dogoditi neočekivanu oslobođenje. Tako je i bilo. Prorok, pod Božjim nadahnućem, javno progovara o toj mogućnosti, tumačeći političke i vojne nemire kao djelo koje Bog misteriozno vodi preko Kira. On proglašava da je oslobođenje blizu i da se povratak u zemlju njihovih otaca počinje ostvarivati.

Riječi koje Izajija koristi: *Tješite... govorite srcu*, redovito susrećemo u Starom zavjetu, a posebnu vrijednost imaju u dijalozima ispunjenim nježnošću i ljubavlju. Tako Ruta govori da ju je Boaz *utješio i progovorio njenom srcu* (usp. Rut 2, 13), ili u poznatom Hošeinom tekstu koji naviješta svojoj ženi, Gomer, da će je on primamiti u pustinju i *njenu progovorit' srcu* (usp. Hoš 2, 16) za novo razdoblje vjernosti. Postoje mnogi drugi paralelni ulomci: poput dijaloga Šekema, sina Hamorova, koji je bio zaljubljen u Dinu (usp. Post 34, 1-5) ili dijaloga Efrajimova levite koji govori konkubini koja ga je napustila (usp. Suci 19, 3).

Taj govor dakle treba promatrati kroz prizmu ljubavi, a ne ohrabrenja. Tako dakle djelo i riječ zajedno, nježni i poticajni, dozivaju nam u pamet snažne afektivne veze Boga »zaručnika« Izraelova. Ta *utjeha* mora biti očitovanje uzajamne pripadnosti, međuigra snažne empatije, suosjećajnosti i životne vezanosti. To nisu dakle površne i sladunjave riječi, već izraz milosrđa i duboke brige, zagrljaja koji daje snagu i strpljiva praćenja u ponovnom otkrivanju putova povjerenja.

Nositi Božji zagrljaj

8. »Ljudi danas trebaju riječi, ali iznad svega im je potrebno da mi svjedočimo Gospodinovo milosrđe i nježnost, koji griju srce, koji bude nadu i koji privlače prema dobru. Kolike li radosti nositi drugima Božju utjehu!«⁵³

⁵³ FRANJO, *Evangelizaciju se provodi u djelu na koljenima*, misa sa sjemeništarcima i novakinjama u Godini vjere [Homilija za misu sa sjemeništarcima i bogoslovima]

Papa Franjo povjerava posvećenim muškarcima i ženama ovo poslanje: naći Gospodina koji nas tješi poput majke i tješiti Božji narod.

Iz radosti susreta s Gospodinom i njegova poziva izvire služenje u Crkvi. Ta je misija nositi muškarcima i ženama našega doba Božju utjehu, svjedočiti njegovu milosrđe⁵⁴.

U Isusovim očima utjeha je dar Duha Svetoga, *Paraklita*, Tješitelja koji nas tješi u kušnjama i budi nadu koja ne razočarava. Tako kršćanska utjeha postaje tješenje, ohrabrenje, nada. To je djelotvorna prisutnost Duha (usp. Iv 14, 16-17), plod Duha. A *plod Duha je ljubav, radost, mir, strpljivost, velikodušnost, dobrota, vjernost, blagost, uzdržljivost* (Gal 5, 22).

U svijetu u kojem vladaju nepovjerenje, obeshabrenost, depresija, u kulturi u kojoj su muškarci i žene obavijeni krhkošću i slabosću, individualizmima i osobnim interesima, od nas se traži da unešemo u nj povjerenje u mogućnost istinske sreće, ostvarive nade, koja ne počiva samo na talentima, superiornosti i znanju, već na Bogu. Svima je dana mogućnost da ga susretnu, dovoljno ga je tražiti iskrena srca.

Muškarci i žene našega doba očekuju riječi utjeha, bliskost praštanja i istinsku radost. Pozvani smo svima nositi zagrljav Boga, koji se priginja s majčinskom nježnošću k nama: posvećenim osobama, tim znakovima punog čovjekoljublja, omogućiteljima i olakšavateljima a ne kontrolorima milosti⁵⁵, prignutima u znaku utjehe.

Nježnost je za nas dobra

9. Kao svjedoci jednoga zajedništva koje nadilazi nas same i naša ograničenja, pozvani smo nositi Božji osmjeh. Zajedništvo i bratstvo je prvo i najuvjerljivije evanđelje koje možemo propovijedati. Od nas se traži da naše zajednice učinimo ljudskijima: »Gajiti među sobom prijateljstvo, obiteljski život, uzajamnu ljubav. Neka samostan ne bude čistilište, već obitelj. Problema ima, i bit će ih, ali baš kao što se čini u obitelji, potrebno je s ljubavlju tražiti rješenje; ne uništiti jedno da bi se riješilo drugo; neka ne

ma, novacima i novakinjama, Rim, 7. srpnja 2013.], u: *L'Osservatore Romano*, ponedjeljak-utorak 8.-9. srpnja 2013., CLIII (155), str. 7.

⁵⁴ FRANJO, *Vjerodostojni i dosljedni*, Papa Franjo govori o ljepoti posvećenja [*Susret sa sjemeništarcima i bogoslovima, novacima i novakinjama*, Rim, 6. srpnja 2013.], u: *L'Osservatore Romano*, ponedjeljak-utorak 8.-9. srpnja 2013., CLIII (155), str. 6.

⁵⁵ Usp. FRANJO, Apostolska pobudnica *Evangelii gaudium* (24. studenog 2013.), LEV, Vatikan 2013, br. 47.

bude takmaštva. Graditi život u zajednici, jer kada je u zajedničkom životu tako, kao u obitelji, upravo je Duh Sveti usred zajednice. [...] I zajednički život uvijek živjeti velikodušno. Zažmiriti na jedno oko, ne hvaliti se, sve podnositi, smijati se od srca. A znak toga je radost⁵⁶.

Radost se učvršćuje u iskustvu bratstva, tom teološkom mjestu gdje je svaki od nas odgovoran za vjernost evanđelju i rast svih ostalih. Kada se neko bratstvo hrani istim Isusovim Tijelom i Krvlju, okuplja se oko Sina Božjega da dijeli hod vjere, pod vodstvom Riječi. Ono postaje tako jedno s njim, postaje bratstvo u zajedništvu koje ima iskustvo besplatne ljubavi i u kojem vlada slavljeničko ozračje u slobodi i radosti, postaje bratstvo puno hrabrosti.

»Bratstvo bez radosti je bratstvo koje se gasi. [...] Bratstvo bogato radošću pravi je dar odozgo braći koja ga znaju moliti i koja se znaju međusobno prihvataći zauzimajući se za bratski život s pouzdanjem u djelovanje Duha«⁵⁷.

U dobu u kojem fragmentarnost ide ruku pod ruku sa sveprisutnim besplodnim individualizmom i kada slabost odnosâ rastače i uništava brigu za čovjeka, pozvani smo očovječiti odnose u zajednici kako bismo potpomogli zajedništvo duhova i srca u evanđeoskom smislu, jer »postoji zajedništvo života među onima koji pripadaju Kristu« koje čini od »Crkve, u njenoj dubljoj istini, zajedništvo s Bogom, prisnost s Bogom, zajedništvo ljubavi s Kristom i Ocem u Duhu Svetom, koje se proteže na bratsko zajedništvo«⁵⁸.

Za papu Franju znak bratstva je nježnost, »euharijska nježnost« jer »nježnost je dobra za nas«. Bratstvo će imati »golemu snagu povezivanja ljudi. [...] Bratstvo, sa svim mogućim razlikama, je iskustvo ljubavi koje nadilazi sve konflikte«⁵⁹.

⁵⁶ FRANJO, *Za klauzuru koju resi veliko čovjekoljublje*, preporuke klarisama u bazilici Svete Klare [Obraćanje klauzurnim monahinjama, Asiz (Perugia), 4. listopada 2013.], u: *L'Osservatore Romano*, nedjelja 6. listopada 2013., CLIII (229), str. 6.

⁵⁷ KONGREGACIJA ZA USTANOVE POSVEĆENOG ŽIVOTA I DRUŽBE APOSTOLSKOG ŽIVOTA, Naputak Bratski život u zajednici. *Congregavit nos in unum Christi amor* (»Ujedinila nas je zajedno Kristova ljubav«) (2. veljače 1994.), br. 28; u: *Ench. Vat.* 14, 345-537.

⁵⁸ FRANJO, *Jedna velika obitelj između neba i zemlje grande*, na općoj audijenciji Papa govori o općinstvu svetih [Opća audijencija, Rim, 30. listopada 2013.], u: *L'Osservatore Romano*, četvrtak 31. listopada 2013., CLIII (250), str. 8.

⁵⁹ ANTONIO SPADARO, *Probudite svijet!*. Razgovor pape Franje s generalnim poglavarima, u: *La Civiltà Cattolica*, 165 (2014/I), 13.

Blizina i susret

10. Pozvani smo poduzeti jedan izlazak iz nas samih i krenuti putom klanjanja i služenja⁶⁰. »Moramo napraviti taj iskorak k traženju i susretanju! Moramo imati hrabrosti suprotstaviti se toj kulturi koja sve gleda kroz prizmu učinkovitosti i uspjeha, toj kulturi rasipanja. Susretati i prihvataći sve, solidarnost i bratstvo: to su sastavnice koje našu civilizaciju čine doista ljudskom. Moramo biti poslužitelji zajedništva i kulture susreta! Želim da budete gotovo opsjednuti u tome i da to činite bez preuzetnosti«⁶¹.

»Sablask protiv koje nam se boriti je slika redovničkog života shvaćenog kao utočište i utjeha pred teškim i složenim svijetom«⁶². Papa nas potiče »izaći iz gnijezda«⁶³ kako bismo upoznali život muškaraca i žena našeg vremena, i predali same sebe Bogu i bližnjemu.

»Radost se rađa iz besplatnosti susreta! [...] A radost susreta s njim i njegovim pozivom ne vodi tome da se zatvaramo, već da se otvorimo; vodi služenju u Crkvi. Sveti je Toma govorio *“bonum est diffusivum sui”*. Dobro se širi. I radost se također širi. Ne bojte se pokazati radost što ste odgovorili na Gospodinov poziv, što ste odgovorili na njegovo izabranje ljubavi i što svjedočite njegovo evanđelje u služenju Crkvi. A radost, istinska radost, je zarazna; zarazna... tjera nas naprijed«⁶⁴.

Kada vide to zarazno svjedočenje radosti, vedrine, plodnosti, svjedočanstvo nježnosti i ljubavi, ponizne ljubavi, bez umišljenosti, mnogi ljudi osjećaju potrebu da dođu i vide⁶⁵.

⁶⁰ Usp. FRANJO, *Obraćanje sudionicama Plenarnog zasjedanja Međunarodne unije viših redovničkih poglavara* (Rim, 8. svibnja 2013.), u: *AAS* 105 (2013), 460-463.

⁶¹ FRANJO, *Na raskrižjima putova*, biskupima, svećenicima, redovnicima i sjemeništarcima i bogoslovima Papa povjerava poslanje odgajanja i obrazovanja mlađih da budu putujući blagovjesnici [*Homilija na misi s biskupima, svećenicima, redovnicima i sjemeništarcima i bogoslovima u prigodi XXVIII. Svjetskog dana mlađih*, Rio de Janeiro, 27. srpnja 2013.], u: *L'Osservatore Romano*, ponедjeljak-utorak 29.-30. srpnja 2013., CLIII (173), str. 4.

⁶² ANTONIO SPADARO, *Probudite svijet!*. Razgovor pape Franje s generalnim poglavarima, u: *La Civiltà Cattolica*, 165 (2014/I), 10.

⁶³ Usp. onđe, 6.

⁶⁴ FRANJO, *Vjerodostojni i dosljedni*, Papa Franjo govori o ljepoti posvećenja [*Susret sa sjemeništarcima i bogoslovima, novacima i novakinjama*, Rim, 6. srpnja 2013.], u: *L'Osservatore Romano*, ponедjeljak-utorak 8.-9. srpnja 2013., CLIII (155), str. 6.

⁶⁵ Usp. FRANJO, *Poniznost i snaga evanđelja*, jutarnja meditacija u kapeli *Domus Sanctae Marthae* (1. listopada 2013.), u: *L'Osservatore Romano*, srijeda 2. listopada 2013., CLIII (225), str. 8.

U više je navrata papa Franjo isticao *put privlačnosti*, zaraznosti, kao put koji pomaže Crkvi rasti, put nove evangelizacije. »Crkva mora biti privlačna. Probudite svijet! Budite svjedoci drugog načina činjenja, djelovanja, življena! Moguće je živjeti drukčije na ovome svijetu. [...] Od vas očekujem to svjedočenje«⁶⁶.

Povjeravajući nam zadaću da *probudimo svijet*, Papa nas potiče da životima današnjih muškaraca i žena pristupamo u svjetlu dviju pastoralnih kategorija koje imaju svoj korijen u novosti evanđelja: te su kategorije *blizina i susret*, dva načina na koja se sâm Bog objavljuvao u povijesti sve do utjelovljenja.

Na putu za Emaus, poput Isusa s učenicima, prihvaćamo u svakodnevnom druženju radost i boli ljudi, pružajući im »topljinu srcu«⁶⁷, i s nježnošću brinemo za umorne, slabe, kako bi naše zajedničko ovozemaljsko putovanje imalo u Kristu svjetlo i smisao.

Naš zajedničko putovanje »sazrijeva prema pastoralnom očinstvu, prema pastoralnom majčinstvu, i kada neki svećenik nije otac svojoj zajednici, kada neka časna sestra nije majka svima onima s kojima radi, on odnosno ona postaju žalosni. To je problem. Zbog toga vam kažem: korijen žalosti u pastoralnom životu leži upravo u nedostatku očinstva i majčinstva koje ima svoj uzrok u lošem življenu toga posvećenja, koje bi nas naprotiv moralno dovesti do plodnosti«⁶⁸.

Nemir ljubavi

11. Kao žive slike majčinstva i blizine Crkve, idemo ususret onima koji čekaju Riječ utjehe i prigibamo se s majčinskom ljubavlju i očinskim duhom k siromasima i slabima.

Papa nas poziva da *ne privatiziramo ljubav*, već da tragamo s nemicom u srcu: »Tražiti uvijek, bez prestanka, dobro drugoga, ljubljene osobe«⁶⁹.

⁶⁶ ANTONIO SPADARO, „*Probudite svijet!*“. Razgovor pape Franje s generalnim poglavarima, u: *La Civiltà Cattolica*, 165 (2014/I), 5.

⁶⁷ Usp. FRANJO, *Za Crkvu koja prati čovjeka kući*, susret s brazilskim biskupima u nadbiskupskoj palači u Rio de Janeiru [Susret s brazilskim biskupima, Rio de Janeiro, 27. srpnja 2013.], u: *L'Osservatore Romano*, ponедjeljak-utorak 29.-30. srpnja 2013., CLIII (173), str. 6-7.

⁶⁸ FRANJO, *Vjerodostojni i dosljedni*, Papa Franjo govori o ljepoti posvećenja [Susret sa sjemeništarcima i bogoslovima, novacima i novakinjama, Rim, 6. srpnja 2013.], u: *L'Osservatore Romano*, ponedjeljak-utorak 8.-9. srpnja 2013., CLIII (155), str. 6.

⁶⁹ FRANJO, *S nemicom u srcu*, od sudionikâ kapitula Reda svetog Augustina Papa uvijek traži da traže Boga i druge [Homilija uz početak generalnog kapitu-

Kriza smisla suvremenog čovjeka te ekonomska i moralna kriza zapadnoga društva i njegovih institucija nisu prolazna pojava vremenâ u kojima živimo već su obris povijesnog trenutak od izvanredne važnosti. Pozvani smo dakle, kao Crkva, izaći van i krenuti prema geografskim, urbanim i egzistencijalnim periferijama – periferijama misterija grijeha, patnje, nepravdi, bijede – prema skrivenim prostorima duše gdje svaka osoba kuša radost i trpljenje života⁷⁰.

»Živimo i kulturi sukoba, kulturi fragmentarnosti, kulturi odbacivanja [...] Nije vijest kada se nađe tijelo skitnice koji je umro od hladnoće«. Međutim »siromaštvo je teologalna kategorija jer je Sin Božji ponio samoga sebe, postao je siromašan da nam bude suputnik. [...] Siromašna Crkva za siromašne počinje postojati kada dopre do tijela Kristova. Ako dopremo do tijela Kristova, počinjemo nešto shvaćati, shvaćati što je to zapravo siromaštvo, Gospodinovo siromaštvo⁷¹. Iskusiti u vlastitom životu blaženstvo siromašnih znači biti znakom da je tjeskoba samoće i ograničenost pobijeđena radošću onoga koji doista živi slobodan u Kristu i naučio je ljubiti.

Za svog pastoralnog pohoda Asizu papa Franjo se zapitao čega se to Crkva treba oslobođiti. I odgovorio je: »[Mora se oslobođiti] svega onoga što se ne čini za Boga, svakog djela koje nije od Boga; oslobođiti se straha da otvorí vrata i, bez odgode, poći ususret svima, osobito najsiljama, najpotrebitijima, najjudaljenijima. Zaciјelo ne zato da se izgubimo u brodolomu svijeta, već zato da hrabro nosimo Kristovo svjetlo, svjetlo Evanđelja, također u tamu, gdje se ne vidi, gdje se može dogoditi da se spotaknemo. Oslobođiti se prividne sigurnosti koju pružaju strukture, koje, premda su zasigurno nužne i važne, ne smiju nikada potamniti jedinu istinsku snagu koju nose u sebi: Boga. On je naša snaga!«⁷².

Poput poziva upućenom nama odzvanjuju ove riječi: »ne bojte se novosti koju Duh Sveti izvodi među nama, ne bojmo se obnove struktura. Crkva je slobodna. Nju svojom snagom podupire Duh Sveti. To je ono što nas Isus uči u Evanđelju: trebamo slob-

Ia Reda svetog Augustina, Rim, 28. kolovoza 2013.], u: *L'Osservatore Romano*, petak 30. kolovoza 2013., CLIII (197), str. 8.

⁷⁰ Usp. FRANJO, *Duhovsko bdjenje s pokretima, novim zajednicama, udrušama i laičkim udruženjima* (Rim, 18. svibnja 2013.), u: *AAS* 105 (2013), 450-452.

⁷¹ *Isto*.

⁷² FRANJO, *Za Crkvu lišenu svjetovnosti*, susret sa siromasima, nezaposlenima i emigrantima za koje skribi Caritas [Susret sa siromašnim Caritasovim šticećinicima, Asiz (Perugia), 4. listopada 2013.], u: *L'Osservatore Romano*, subota 5. listopada 2013., CLIII (228), str. 7.

du kako bismo uvijek pronalazili novost evanđelja u našemu životu kao i u našim strukturama, potrebna nam je sloboda da izaberemo nove mještine za tu novost»⁷³. Pozvani smo biti odvažni, muškarci i žene granice: »Naša vjera nije vjera nastala u laboratoriju, već putujuća vjera, povjesna vjera. Bog se objavio kao povijest, a ne kao kompendij apstraktnih istinâ. [...] Ne možete granicu donijeti kući, već morate živjeti na granici i biti odvažni i smioni«⁷⁴.

Osim izazova blaženstava siromašnih, Papa poziva posjetiti granice misli i kulture, promicati dijalog, također na intelektualnoj razini, kako bismo obrazložili nadu na temelju etičkih i duhovnih kriterijâ, propitkujući se o onom što je dobro. Vjera nikada ne sužava prostor razuma, već ga otvara cjelovitom pogledu na čovjeka i stvarnost i štiti ga od opasnosti da čovjeka svodi na »ljudsku materiju«⁷⁵.

Kultura, koja je neprestano pozvana služiti čovjeku u svim uvjetima, ako je autentična, otvara neistražene putove, otvara vrata nadi, učvršćuju smisao života i štiti opće dobro. Autentični kulturni razvoj »promiče cjeloviti humanizam i kulturu susreta i odnosa: to je kršćanski način promicanja općeg dobra, radost življenja. Tu se stapaju vjera i razum, religijska dimenzija s različitim aspektima ljudske kulture kao što su umjetnost, znanost, rad, literatura«⁷⁶. Autentično kulturno traženje ulazi u doticaj s poviješću i otvara put traženju Božjeg lica.

Mjesta u kojima se znanje produbljuje i prenosi su ujedno mjesta u kojima treba stvarati kulturu blizine, susreta i dijaloga koja ruši brane, otvara vrata, gradi mostove⁷⁷.

ZA RAZMIŠLJANJE

⁷³ FRANJO, *Obnova bez strahova*, juturnja meditacija u kapeli *Domus Sanctae Marthae* (6. srpnja 2013.), u: *L’Osservatore Romano*, nedjelja 7. srpnja 2013., CLIII (154), str. 7.

⁷⁴ ANTONIO SPADARO, Intervju s papom Franjom, u: *La Civiltà Cattolica*, 164 (2013/III), 474.

⁷⁵ Usp. FRANJO, *Apokalipsa koja se neće dogoditi*, obraćanje akademskom i kulturnom svijetu [*Susret sa svijetom kulture*, Cagliari, 22. rujna 2013.], u: *L’Osservatore Romano*, ponедjeljak-utorak 23.-24. rujna 2013., CLIII (218), str. 7.

⁷⁶ FRANJO, *Izazov dijaloga i susreta*, političkim čelnicima Brazila [*Susret s političkim vođama Brazila*, Rio de Janeiro, 27. srpnja 2013.], u: *L’Osservatore Romano*, 29.-30. srpnja 2013., CLIII (173), str. 4.

⁷⁷ Usp. FRANJO, *Ljudi granice*, Papino obraćanje zajednici Civiltà Cattolicà [Obraćanje Društvu pisaca suradnika lista „La Civiltà Cattolica“, Rim, 14. lipnja 2013.], u: *L’Osservatore Romano*, subota 15. lipnja 2013., CLIII (136), str. 7.

12. Svijet, kao globalna mreža u kojoj smo svi povezani, gdje nijedna lokalna tradicija ne može svojati monopol istine, gdje tehnologije utječu na sve, upućuje stalni izazov evanđelju i onome koji je oblikovao svoj život prema evanđelju.

U tom povijesnom procesu papa Franjo, kroz svoje izbore i načine života, gradi živu hermeneutiku dijaloga između Boga i čovjeka. Uvodi nas u stil mudrosti ukorijenjen u evanđelju i u ljudskoj eshatologiji, koji tumači pluralizam, traži ravnotežu, poziva nas da steknemo sposobnost biti odgovorni za promjenu kako bi se istina evanđelja što bolje prenosila, dok se krećemo »u granicama jezika i okolnosti«⁷⁸. Svjesni tih granica svaki od nas postaje *nejakima nejak... Svima... sve* (1 Kor 9, 22).

Pozvani smo promicati djelotvornu, ne jednostavno administrativnu, dinamiku kako bismo prigrilili duhovne događaje prisutne u našim zajednicama i u svijetu, gibanja i milost koje Duh Sveti iznjedri u svakoj pojedinoj osobi, promatranoj kao osobi. Pozvani smo zauzimati se zato da razgradimo beživotne modele, predstavljati čovjeka kao osobu koja na sebi nosi biljeg Kristov, koju se nikada ne otkriva do kraja u govoru i djelima. Papa Franjo nas poziva na mudrost čiji je pokazatelj prilagodljiva dosljednost, sposobnost posvećenih osoba da reagiraju u skladu s evanđeljem, da dјeluju i biraju u skladu s evanđeljem, ne gubeći se između različitih područjâ života, jezikâ, odnosâ, čuvajući svijest o odgovornosti, vezama koje nas povezuju, našim ograničenostima, bezbrojnim načinima na koje se život izražava. Misjonarsko srce je srce koje je upoznalo radost Kristova spasenja i tu radost dijeli s drugima kao utjehu: »Zna da ono samo mora rasti u razumijevanju evanđelja i razlučivanju putova Duha, i čini ono dobra koje se da učiniti, čak i ako se time izlaže opasnosti da cipele zaprlja blatom s ulice«⁷⁹.

Prihvativimo poticaje koje nam Papa upućuje kako bismo sebe same i svijet promatrali Kristovim očima i nosili zbog toga u sebi stalni nemir.

Pitanja pape Franje

- Želim vam uputiti jednu riječ a ta je riječ »radost«. Gdjegod su posvećene osobe, sjemeništari i bogoslovi, redovnici i redovnice, mladi, ondje je radost, ondje je uvijek radost! To je radost svježine, to je radost naslijedovanja Isusa; radost koju nam daje Duh Sveti, a ne radost svijeta. Ondje je radost! Ali gdje se rađa radost?⁸⁰

⁷⁸ FRANJO, Apostolska pobudnica *Evangelii gaudium* (24. studenog 2013.), LEV, Vatikan 2013, br. 45.

⁷⁹ Isto.

⁸⁰ FRANJO, *Vjerodostojni i dosljedni*, Papa Franjo govori o ljepoti posvećenja [*Susret sa sjemeništarcima i bogoslovima*]

- Zagledaj se u dubinu svoga srca, pogledaj u dubinu samoga sebe, i zapitaj se: imaš li srce koje želi nešto veliko ili srce uspavano stvarima? Je li ti srce sačuvalo nemir traženja ili si dopustio da ga uguše stvari od kojih je na kraju otvrdnulo? Bog te čeka, on te traži; kako mu odgovaraš? Jesi li svjestan stanja svoje duše? Ili spavaš? Vjeruješ li da te Bog čeka ili je za tebe ta istina samo puste »riječi»?⁸¹
- Mi smo žrtve kulture prolaznog. Želim da mislite na ovo: kako mogu biti slobodan, kako se mogu oslobođiti te kulture prolaznog?⁸²
- To je prije svega zadaća svih odraslih, odgojitelja: davati mlađima primjer dosljednosti. Želimo li da nam mladi budu dosljedni? Jesmo li mi dosljedni? U protivnom, Gospodin će nam reći ono što je Božjem narodu govorio o farizejima: »**Cinite** i držite sve što vam kažu, ali se ne ravnajte po njihovim djelima!«. Dosljednost i vjerodostojnost!⁸³
- Možemo se zapitati: osjećam li u sebi nemir za Bogom, nemir da ga naviještam, nemir da pomaze drugima da ga upoznaju? Ili dopuštам da me privuče ona duhovna svjetovnost koja me tjera sve činiti iz ljubavi prema samom sebi? Mi posvećene osobe mislimo na osobne interese, na djelotvornost naših djelâ, na karijerizam. Dakle, mnogo je stvari na koje možemo misliti... Jesam li se, da tako kažem, »udobno smjestio« u svoj kršćanski život, u svoj svećenički život, u svoj redovnički život, pa i u svoj život u zajednici, ili pak u sebi čuvam snagu nemira za Boga, za njegovu riječ, koja me navodi »izaći van« iz sebe prema drugima?⁸⁴

slovima, novacima i novakinjama, Rim, 6. srpnja 2013.], u: L’Osservatore Romano, ponedjeljak-utorak 8.-9. srpnja 2013., CLIII (155), str. 6.

⁸¹ FRANJO, *S nemicom u srcu*, od sudionikâ kapitula Reda svetog Augustina Papa uvijek traži da traže Boga i druge [Homilija uz početak generalnog kapitula Reda svetog Augustina, Rim, 28. kolovoza 2013.], u: L’Osservatore Romano, petak 30. kolovoza 2013., CLIII (197), str. 8.

⁸² FRANJO, *Vjerodostojni i dosljedni*, Papa Franjo govor o ljepoti posvećenja [Susret sa sjemenišarcima i bogoslovima, novacima i novakinjama, Rim, 6. srpnja 2013.], u: L’Osservatore Romano, ponedjeljak-utorak 8.-9. srpnja 2013., CLIII (155), str. 6.

⁸³ *Isto.*

⁸⁴ FRANJO, *S nemicom u srcu*, od sudionikâ kapitula Reda svetog Augustina Papa uvijek traži da traže Boga i druge [Homilija uz početak generalnog kapitula Reda svetog Augustina, Rim, 28. kolovoza 2013.], u: L’Osservatore Romano, petak 30. kolovoza 2013., CLIII (197), str. 8.

- Osjećamo li nemir ljubavi? Vjerujemo li u ljubav prema Bogu i prema drugima? Ili smo na to ravnodušni? Ne na apstraktan način, ne samo rijećima, već konkretni brat, sestra su ti koje srećemo, brat i sestra koji su tu pokraj nas! Jesmo li dirnuti njihovim potrebama ili ostajemo zatvoreni u same sebe, u naše zajednice, koje su mnogo put za nas »zajednice u kojima nalazimo udobnost«?⁸⁵
- To je lijep, lijep put ka svetosti! Ne govoriti loše o drugima. »Ali oče, postoje problemi...«. Reci to poglavaru, reci to poglavarici, reci to biskupu, koji ih mogu ispraviti. Nemoj govoriti osobi koja ne može pomoći. To je važno: bratstvo! Ali reci mi, bi li govorio loše o svojoj mami, tati, braći, sestrama? Nikada. A zašto onda to činiš u posvećenom životu, u sjemeništu, u svom svećeničkom životu? Samo ovo: misliti, misliti... Bratstvo! Ta bratska ljubav.⁸⁶
- Podno križa, Marija je i žena boli i istodobno budnog isčekivanja otajstva, većeg od boli i žalosti, koje samo što se nije ostvarilo. Doista se činilo da je sve svršeno; moglo bi se reći da je nestalo svake nade. I ona sama, u tome trenutku, sjećajući se obećanja danih prilikom navještenja mogla bi reći: nisu se obistinila, prevaraena sam. Ali ona to nije rekla. Ona, blažena što povjerovala, vidi kako se iz te njezine vjere pomalja nova budućnost i čeka s nadom Božje sutra... Katkad se pitam: znamo li mi čekati taj Božji sutra? Ili želimo to danas? Božje sutra za nju je zora uskrsnog jutra, onoga dana prvog u tjednu. Dobro nam je misliti, u kontemplaciji, na zagrljaj djeteta i njegove majke. Jedina upaljena svjetiljka na Isusovu grobu je nada majke, koja je u onom trenutku nada čitava ljudskog roda. Pitam i sebe i vas: je li u samostanima još uvijek upaljena ta svjetiljka? Čeka li se u samostanima to Božje sutra?⁸⁷
- Nemir ljubavi uvijek je poticaj da idemo ususret drugome, ne čekajući drugoga da očituje svoju potrebu. Nemir ljubavi nam daje dar pastoralne

⁸⁵ *Isto.*

⁸⁶ FRANJO, *Vjerodostojni i dosljedni*, Papa Franjo govor o ljepoti posvećenja [Susret sa sjemenišarcima i bogoslovima, novacima i novakinjama, Rim, 6. srpnja 2013.], u: L’Osservatore Romano, ponedjeljak-utorak 8.-9. srpnja 2013., CLIII (155), str. 6.

⁸⁷ FRANJO, *Oni koji znaju čekati*, monahinja kamaldožankama Papa pokazuje Mariju kao uzor nade [Slavlje Večernje sa zajednicom benediktinskih monaha kamaldožanki, Rim, 21. studenog 2013.], u: L’Osservatore Romano, subota 23. studenog 2013., CLIII (269), str. 7.

plodnosti i mi, svaki od nas se mora zapitati: kavka mi je pastoralna plodnost, je li moj apostolat plodan?⁸⁸

- Autentična vjera uvijek uključuje duboku želju za mijenjanjem svijeta. Evo pitanja koje si moramo postaviti: imamo li i mi velike vizije i poletnost? Jesmo li i mi odvažni? Sanjamо li velike stvari? Izjeda li nas revnost (usp. Ps 69, 10)? Ili smo pak mediokriteti i zadovoljavamo se našim apostolskim planovima »stvorenim u laboratoriju?«⁸⁹

Zdravo, Majko radosti

13. Raduj se, milosti puna (usp. Lk 1, 28), »Anđelov pozdrav Mariji je poziv na radost, na duboku radost, navješta završetak žalosti [...] To je pozdrav koji označava početak evanđelja, Radosne vijesti!«⁹⁰.

Uz Mariju radost se širi: Sin kojeg nosi u krilu je Bog radosti, radosti koja se širi, koja daje milinu srcu. Marija širom otvara vrata svog srca i hrli Elizabeti.

»Radosna u ispunjavanju svoje želje, osjetljiva u svojoj dužnosti, brižna u svojoj radosti, hrli u gorje. Gdje će, ako ne u gorske visine, tako ljubazno poći ona koja je već bila puna Boga?«⁹¹.

Ona je *pohitila* (Lk 1, 39) da donese svijetu radosni navještaj, da donese svima nezadrživu radost koju prima u svoje krilo: Isusa Gospodina. *Hita*: tu nije samo riječ o brzini kojom se Marija dala na put. To govori o njezinoj marljivosti, brižnoj pažnji kojom kreće na put, njezinu oduševljenju.

Evo službenice Gospodnje (Lk 1, 38). Službenica Gospodnja *hita* da postane službenicom ljudi.

U Mariji čitava Crkva kroči zajedno: u ljubavi onoga koji ide onima koji su krhki i slabi; u nadi onoga koji zna da će biti praćen na tome putu i u vjeri onoga koji ima posebni dar koji mora dijeliti s drugima. U Mariji svaki od nas, nošen vjetrom Duha Svetoga, živi vlastiti poziv, a taj je poziv ići drugima!

*Zvijezdo nove evangelizacije,
pomogni nam da budemo svijetli svjedoci zajedništva,
služenja, gorljive i velikodušne vjere,
pravde i ljubavi prema siromašnima,
da radost evanđelja
dopre nakraj zemlje
i svojim svijetлом obasja i periferije svijeta.
Majko živog evanđelja,
izvore radosti za malene,
moli za nas.
Amen. Aleluja!⁹²*

Rim, 2. veljače 2014.

Blagdan Prikazanja Gospodinova

Kardinal João Braz de Aviz

Pročelnik

José Rodríguez Carballo, OFM

Nadbiskup tajnik

(S talijanskoga za HKVRPP odobrenjem LEV-a preveo Slavko Antunović)

⁸⁸ FRANJO, *S nemirom u srcu*, od sudionikâ kapitula Reda svetog Augustina Papa uvijek traži da traže Boga i druge [Homilija uz početak generalnog kapitula Reda svetog Augustina, Rim, 28. kolovoza 2013.], u: *L'Osservatore Romano*, petak 30. kolovoza 2013., CLIII (197), str. 8.

⁸⁹ FRANJO, *Društvo nemirnih*, u crkvi Gesù Papa slavi misu zahvalnicu za kanonizaciju Pietra Favrea [Homilija na misi u crkvi Gesù na spomendan Presvetog imena Isusova, 3. siječnja 2014.], u: *L'Osservatore Romano*, subota 4. siječnja 2014., CLIV (02), str. 7.

⁹⁰ BENEDIKT XVI, *Ona tiha snaga koja pobijeđuje buku silâ*, Papino razmišljanje tijekom opće audijencije u dvorani Pavla VI. [Opća audijencija, Rim, 19. prosinca 2012.], u: *L'Osservatore Romano*, četvrtak 20. prosinca 2012., CLII (292), str. 8.

⁹¹ AMBROZIJE, *Expositio Evangelii secundum Lucam*, II, 19: CCL 14, str. 39.

⁹² FRANJO, Apostolska pobudnica *Evangelii gaudium* (24. studenog 2013.), LEV, Vatikan 2013, br. 288.

GODINA POSVEĆENA ŽIVOTA

ISTAŽUJTE

Posvećenim muškarcima i ženama
u hodu za Božjim znakovima

»Uvijek u pokretu
s onom krepošću
koja je krepost putnika:
radošću«

Papa Franjo

Predraga braćo i sestre,

1. Nastavljamo s radošću hod prema Godini posvećena života kako bi naši koraci bili vrijeme obraćenje i milosti. Papa Franjo svojom riječju i životom nastavlja pokazivati radost navještaja i plodnost života življenja u skladu s evanđeljem, dok nas poziva da napredujemo u svom hodu, da budemo »Crkva koja izlazi«⁹³, prema logici slobode.

Toplo nas poziva da ostavimo iza sebe »svjetovne Crkve površnoga duhovnog ili pastoralnog sjaja« kako bismo udisali »čisti zrak Duha Svetoga, koji nas oslobođa usredotočenosti na same sebe skrivene pod plaštem izvanske pobožnosti lišene Boga. Ne dopustimo da nam se ukrade evanđelje!«⁹⁴.

Posvećeni život je znak budućih dobara u svijetu, u izlasku duž putova povijesti. Prihvata ogledati se s prolaznim sigurnostima, novim situacijama, stalnim i promjenjivim izazovima, pitanjima i strastima kojima odzvanja današnji svijet. U tome budnom hodočašćenu posvećeni život čuva traženje Božjeg lica, živi naslijedovanje Krista, pušta da ga vodi Duh Sveti, da bi živio ljubav prema Kraljevstvu kreativnom vjernošću i okretnom radinošću. Identitet hodočasnika i molitelja *in limine historiae* duboko mu pripada.

Ovim se pismom svim posvećenim muškarcima i ženama želi predati tu dragocjenu baštinu, pozivajući ih da *odlučna srca ostanu vjerni Gospodinu* (usp. Dj 11, 23-24) i nastave taj milosni hod. Želimo zajedno čitati u sažetom obliku korake učinjene u posljednjih pedeset godina. U tome povijesnom osvrtu Drugi vatikanski koncil se pojavljuje kao apsolutno važni događaj za obnovu posvećena života. Ponovno nam u ušima odzvanja Gospodinov poziv: *Stanite na negdašnje putove, raspitajte se za iskonske staze: Koji put vodi k dobru? Njime podîte i naći ćete spokoj dušama svojim!* (Jr 6, 16).

⁹³ FRANJO, Apost. pob. *Evangelii gaudium*, (24. studenog 2013.), 20-24.

⁹⁴ Ondje, 97.

U tom *statio* svatko može prepoznati i sjeme života koje je, položeno u *plemenito i dobro srce* (Lk 8, 15), urodilo plodom, i ono koje pavši uz put, na kamjen ili u trnje nije donijelo roda (usp. Lk 8, 12-14).

Otvara se mogućnost da se hrabro i budno nastavi put kako bi se odvažili na izbore koji snažno potvrđuju *proročki* karakter našeg identiteta, a to je »posebni oblik dioništva u Kristovoj proročkoj službi, koju Duh prenosi čitavom Božjem narodu«⁹⁵, kako bi se u sadašnjem času očitovala »nadmoćna veličina sile Krista koji kraljuje i neograničenu moć Duha Svetoga koji čudesno djeluje u Crkvi«⁹⁶.

Pozvani smo temeljito istražiti obzore našega života i našeg vremena u budnom bdjenju. Istraživati u tami kako bismo prepoznali vatrnu koja prosvjetljuje i vodi, istraživati nebo kako bismo prepoznali predzname blagoslovâ za naše suhoće. Budno bdjeti i zagovarati, čvrsti u vjeri.

Pravi je čas da se dadne prostora Duhu koji stvara: »U našem osobnom životu, u privatnom životu – podsjeća papa Franjo – Duh nas potiče krenuti putom koji je više evanđeoski. Ne pružati otpor Duhu Svetom: to je milost koju želim da svi tražimo od Gospodina; poučljivost Duhu Svetom, onom Duhu koji nam dolazi i pomaže nam ići naprijed na putu svetosti, onoj tako lijepoj svetosti Crkve. Milost poučljivosti Duhu Svetom«⁹⁷.

Razlozi nastanka ovoga pisma kriju se u spomenu obilne milosti koju posvećeni muškarci i žene žive u Crkvi, i ono je istodobno otvoreni poziv na razlučivanje. Gospodin je živ i djeluje u našoj povijesti i poziva nas na suradnju i složno i zajedničko razlučivanje, za nova razdoblja proroštva u službi Crkvi, na putu prema Kraljevstvu koje dolazi.

⁹⁵ IVAN PAVAO II., Posinodska apost. pob. *Vita consecrata*, (25. ožujka 1996.), 84.

⁹⁶ DRUGI VATIKANSKI KONCIL, Dogmatska konstitucija o Crkvi *Lumen gentium*, 44.

⁹⁷ FRANJO, *Duha se ne smije krotiti*, Jutarnja meditacija u kapeli *Domus Sanctae Marthae*, Rim (16. travnja 2013.).

Zaogrñimo se oružjima svjetlosti, slobode, hrabrosti evanđelja kako bismo istražili obzore, prepoznali na njima Božje znakove i poveli se za njima. Uz evanđeoska opredjeljenja na koja ćemo se odvažno odlučiti onako kako to čine ponizni i maleni.

U poslušnom izlasku

*Sve vrijeme njihova putovanja,
kad god bi se oblak digao s Prebivališta, Izraelci bi krenuli;
ali ako se oblak ne bi digao, ni oni ne bi na put polazili
sve do dana dok se ne bi digao.
Jer sve vrijeme njihova putovanja oblak Jahvin danju stajaše nad Prebivalištem,
a noću bi se u oblaku pojavila vatra vidljiva svemu domu Izraelovu*

(Izl 40, 36-38)

Poslušati Božju riječ

2. Život vjere nije jednostavno neki posjed, već je hod koji poznae svijetle puteve i mračne *tunelle*, otvorene obzore i trnovite i nesigurne staze. Tajanstveni Božji silazak u naš život i naše događaje, prema Svetom pismu, pobuđuju divljenje i radost, iz toga se rađa Božji dar koji ispunjava život smislim i svjetlom i nalazi puninu u mesijanskom spasenju koje je Krist ostvario.

Prije nego fokusiramo pažnju na koncilski događaj i njegove posljedice pustit ćemo da nas vodi jedna biblijska slika u život i zahvalnom spomenu pokoncilskog *kairòsa*, u inspirativnim vrijednostima.

Velika epopeja izlaska izabranog naroda iz egiptskog ropstva prema Obećanoj zemlji postaje sugestivna slika koja doziva u svijest naš suvremenih *stop and go*, zaustavljanje i pokretanje, strpljivost i poduzetnost. Ova su desetljeća bila upravo razdoblja uspona i padova, poletâ i razočaranjâ, istraživanjâ i nostalgičnih zatvaranja.

Interpretacijska tradicija duhovna života, u raznim oblicima koji su tjesno povezani s posvećenim životom kao jednim od tih oblika, često je nalazila u velikoj paradigmi izlaska Izraelskog naroda iz Egipta sugestivne simbole i metafore: gorući grm, prolazak kroz more, putovanje kroz pustinju, teofanija na Sinaju, strah od samoće, dar zakona i saveza, stup od oblaka i oganj, mana, voda iz stijene, mrmljanje i nostalгије.

Poslužit ćemo se simbolom oblaka (na hebrejskom *ānān*),⁹⁸ koji je na tajanstven način pratio na-

rod na njegovu putu: pritom se čas zaustavlja, čak i na dulje vrijeme, i time izaziva nelagodu i žaljenje, čas podizao i kretao i time određivao ritam putovanja, pod Božjim vodstvom.

Poslušajmo Božju riječ: *Sve vrijeme njihova putovanja, kad god bi se oblak digao s Prebivališta, Izraelci bi krenuli; ali ako se oblak ne bi digao, ni oni ne bi na put polazili sve do dana dok se ne bi digao. Jer sve vrijeme njihova putovanja oblak Jahvin danju stajaše nad Prebivalištem, a noću bi se u oblaku pojavila vatra vidljiva svemu domu Izraelovu* (Izl 40, 36-38).

Nešto novo i zanimljivo donosi paralelni tekst iz Knjige Brojeva (usp. Br 9, 15-23), osobito o zaustavljanjima i nastavku putovanja: *Dva dana ili mjesec ili godinu - dok bi oblak ostajao nad Prebivalištem - Izraelci su taborovali, ne krećući na put, a čim bi se digao, oni bi krenuli* (Br 9, 22).

Očito je da je taj način prisutnosti i vodstva od Božje strane zahtijevao stalnu budnost: bilo zato da se odgovori na nepredvidljivo kretanje oblaka, bilo zato da se sačuva vjeru u Božju zaštitničku prisutnost, kada bi zaustavljanja duže potrajala, a cilj se činio odgođenim *sine die*.

U simboličkom jeziku biblijskoga izvješća taj je oblak bio *Božji anđeo*, kao što se kaže u knjizi Izlaska (Izl 14, 19). U kasnijem tumačenju *oblak* postaje povlašteni simbol Božje prisutnosti, dobrote i djelatne vjernosti. Naime u proročkoj, psalmističkoj i mudrošnoj tradiciji taj će se simbol često ponavljati, razvijajući također ostale aspekte, kao što je primjerice skrivanje Boga zbog grijeha naroda (usp. Tuž 3, 44), ili veličanstvo sjedišta Božjeg prijestolja (usp. 2 Ljet 6, 1; Job 26, 9).

Novi zavjet preuzima, katkad sa sličnim jezikom, taj *simbol* u teofanijama: bezgrješno začeće Isusa (usp. Lk 1, 35), preobraženje (usp. Mt 17, 1-8 i par.), Isusovo uzašašće na nebo (usp. Dj 1, 9). Pavao upotrebljava *oblak* također kao simbol krštenja (usp. 1 Kor 10, 1) i simbolika *oblaka* uvijek je sastavni dio predodžbi o Gospodinovu ponovnom dolasku u slavi na kraju vremenâ (usp. Mt 24, 30; 26, 64; Otk 1, 7; 14, 14).

Ukratko, prevladavajuća perspektiva, već u tipičnoj simbologiji izlaska, je perspektiva oblaka kao znaka božanske poruke, djelatne prisutnosti Gospodina Boga usred njegova naroda. Izrael će morati uvijek biti spremna nastaviti put ako se oblak pokrene, prepoznati svoj grijeh i osjećati odbojnost prema njemu kada se na njegovu obzoru nakupe tamni oblaci, biti strpljiv kada stanke potraju a cilj se čini nedostižnim.

⁹⁸ Izraz *ānān* se susreće 87 puta u Starom zavjetu, od čega 20 puta u Izlasku i još 20 puta u Brojevima. Samo se jednom javlja izraz »stup od ognja i oblaka« (Izl 14,

24); obično se kaže »stup od oblaka« odnosno »stup od ognja«. Oba izraza opisuju očitovanje Božje prisutnosti.

U složenosti mnogobrojnih oblika u kojem se simbol *oblaka* javlja u Bibliji, pridodaju se također vrijednosti Božje nedostupnosti, njegove suverenosti kojom nad svime bdije s neba, njegova milosrđa kada razgrće oblake te silazi i ponovno daje život i nadu. Božja se ljubav i znanje uče samo na putu naslijedovanja, u raspoloživosti oslobođenoj strahova i nostalgijâ.

Stoljećima nakon izlaska, gotovo neposredno prije Otkupiteljeva dolaska, mudrac će podsjetiti na tu pustolovnu epopeju Izraelaca vođenih oblakom i ognjem jezgrovitom rečenicom: *A Izraelcima si dao ognjen stup, da im bude vođom na stazama neznamim* (*Mudr* 18, 3).

Kao oni koje oblak vodi

3. Oblak svjetla i ognja koji je vodio narod, prema ritmovima koji su zahtijevali potpunu poslušnost i punu budnost, za nas je rječita. Možemo otkriti, kao u nekom zrcalu, interpretacijski ključ za posvećeni život našeg vremena. Posvećeni život već nekoliko desetljeća, potaknut karizmatskim poticajem Koncila, kročio je tako kao da prati signale Gospodinova *oblaka*.

Onima koji su imali tu milost da 'vide' početak koncilskog hoda ostao je u srcu odjek riječi svetog Ivana XXIII. *Gaudet Mater Ecclesia, incipit* iz govora na otvorenju Koncila (11. listopada 1965).⁹⁹

U znaku radosti, duboke radosti duha, posvećeni je život pozvan nastaviti, u novosti, hod u povijesti: »U sadašnjem stanju ljudskih zbivanja, u kojem čovječanstvo, čini se, ulazi u novi poredak stvari, treba radije vidjeti tajanstvene planove Božje providnosti, koji se ostvaruju u suslijednim razdobljima po ljudskim rukama, i često iznad njihovih očekivanja, i s mudrošću sve raspoređuju, pa i one događaje koji su protivni čovjeku, za dobro Crkve [...] potrebno je da se taj sigurni i nepromjenjivi nauk, uz koji treba pristajati vjerom, produbi i izloži na način na koji to traži naše vrijeme. Jedno je polog vjere, to jest istine koje su sadržane u našem časnom učenju, a drugo način na koje se ove naviješta, uvijek međutim u istom smislu i s istim naglaskom. Treba dati veliku važnost toj metodi i, ako je potrebno, primjenjivati je sa strpljivošću [...].»¹⁰⁰

Sveti Ivan Pavao II. definirao je koncilski događaj kao »veliku milost koju je zadobila Crkva u 20. stoljeću. U njemu nam je bio ponuđen siguran kompas da nas usmjerava tijekom hoda«¹⁰¹. Papa Franjo je

⁹⁹ IVAN XXIII., Govor na otvorenju Koncila *Gaudet Mater Ecclesia*, Rim (11. listopada 1962.).

¹⁰⁰ *Ondje*, 4.6.

¹⁰¹ IVAN PAVAO II., Apostolsko pismo *Novo millennio ineunte*, (6. siječnja 2001.), 57.

potvrđio da »je to bilo lijepo djelo Duha Svetoga«¹⁰². Možemo isto to ustvrditi i za posvećeni život: bio je to blagotvorni put prosvjetljenja i razlučivanja, naprora i velikih radosti.

Put koji su prošle posvećene osobe je bio doista »izlazak«¹⁰³. Vrijeme oduševljenja i odvažnosti, domišljatosti i kreativne vjernosti, ali također i krhkih sigurnosti, improvizacijâ i gorkih razočaranja. Razmišljujući sada o tome, možemo prepoznati da se doista u *oblaku pojavila vatra* (Izl 40, 38), i da je »neznamim« putovima Duh vodio život i projekte posvećenih muškaraca i žena na putovima Kraljevstva.

Posljednjih godina, čini se, taj je polet nekako splasnuo. Oblak kao da je postao više obavijen tamom no svjetlom, ali u njemu još uvijek prebiva *ogarj* Duha Svetoga. Iako ponekad možemo kročiti u tami i mlakosti, koji prijete da uznemire naša srca (usp. Iv 14, 1), vjera budi sigurnost da u oblaku nije nestalo Gospodinove prisutnosti: ona je *sjaj ognja žarkoga* (Iz 4, 5), koji je jači od tame.

Radi se o tome da se ponovno krene u vjeri *stazama neznamim* (*Mudr* 18, 3), poput oca Abrahama, koji *zaputi se ne znajući kamo ide* (usp. *Hebr* 11, 8). To je put koji traži duboku poslušnost i povjerenje, kojima samo vjera omogućuje pristup i koje je u vjeri moguće obnoviti i učvrstiti¹⁰⁴.

Živi spomen izlaska

4. Nema sumnje da su redovnici i redovnice na završetku koncilskoga skupa prihvatali odluke koncilskih otaca uz puni pristanak i iskrenu gorljivost. Osjetilo se da je milost Duha Svetoga, koju je sveti Ivan XXIII. zazvao da izmoli Crkvi *novu Pedesetnicu*, bila na djelu. Istodobno se opažao sklad misli, težnji, vrenjâ koji su bili *in itinere* bar jedno desetljeće.

Apostolskom konstitucijom *Provida Mater Ecclesia* iz 1947. godine priznato je posvećenje kroz življenje evanđeoskih savjeta u svijetu. To je »revolucionarna gesta u Crkvi«¹⁰⁵. Službeno priznanje stiglo je prije nego što je teološka refleksija ponudila obrise i opisala specifični obzor svjetovnog posvećenja. Tim je priznavanjem na neki način izražena orientacija koja je bila na srcu Drugog vatikanskog koncila: simpatija prema svijetu koja rađa novi dijalog¹⁰⁶.

¹⁰² FRANJO, *Duha se ne smije krotiti*, Jutarnja meditacija u kapeli *Domus Sanctae Marthae*, Rim (16. travnja 2013.).

¹⁰³ Usp. IVAN PAVAO II., Posinodska apost. pob. *Vita consecrata*, (25. ožujka 1996.), 40.

¹⁰⁴ Usp. BENEDIKT XVI., *Audijencija*, Rim (23. siječnja 2013.).

¹⁰⁵ Usp. FRANJO, *Audijencija* za sudionike susreta održanog u organizaciji Talijanske konferencije svjetovnih ustanovâ, Rim (10. svibnja 2014.).

¹⁰⁶ Usp. PAVAO VI., *Govor* prigodom posljednje javne

Ovaj dikasterij je 1950., pod pokroviteljstvom Pija XII., sazvao prvi Svjetski kongres staležâ savršenstva. Papinska učenja utiru put za *accommodata renovatio*, izraz kojeg Koncil usvaja u dekretu *Perfectae caritatis*. Nakon toga kongresa uslijedili su drugi, u različitim sredinama i na različite teme, omogućujući u pedesetim godinama i počecima narednog desetljeća novo teološko i duhovno razmišljanje. Na tome dobro uređenom i pripremljenom tlu, Koncil je obilno razasuo dobro sjeme učenja i bogatstvo konkretnih smjernicâ koje dan danas doživljavamo kao dragocjenu baštinu.

Prošlo je pedesetak godina od proglašenja dogmatske konstitucije *Lumen gentium* Drugoga vatikanskog koncila koje se dogodilo 21. studenoga 1964. Spomen je to velike teološke i crkvene vrijednosti: »sveopća se Crkva pokazuje kao 'puk okupljen polazeći od jedinstva Oca i Sina i Duha Svetoga«¹⁰⁷. Prepoznaje se središnjost Božjega naroda koji korača sred ostalih narodâ, otkupljen je Kristovom krvlju (usp. *Dj* 20, 28), ispunjen Duhom istine i svetosti i *poslan svim ljudima kao svjetlo svijeta i sol zemlje*¹⁰⁸.

Opisuje se tako identitet čvrsto utemeljen na Kristu i njegovu Duhu i istodobno se predlaže Crkva koja je protegnuta prema svim kulturnim, društvenim i antropološkim situacijama: »Kako bi se raširila diljem svih krajeva, Crkva ulazi u povijest ljudi a da ipak istodobno nadilazi vremenâ i granice narodâ. Prolazeći kroz kušnje i nevolje, ona je krijepljena snagom Božje milosti, koju joj je Gospodin obećao, da zbog ljudske slabosti ne otpadne od savršene vjernosti, nego da svojemu Gospodinu ostane dostoјnom zaručnicom te ne prestane samu sebe obnavljati pod djelovanjem Duha Svetoga, dok po križu ne bude prisjela do svjetlosti koja ne poznaje zalaza«¹⁰⁹.

Lumen gentium posvećuje čitavo 6. poglavje redovnicima¹¹⁰. Nakon što je u konstituciji potvrđeno teološko načelo »općeg poziva na svetost«¹¹¹, među mnogim putovima prema svetosti Crkva razaznaje dar posvećena života, primljena od svoga Gospodina i čuvana u svakom vremenu s njegovom milošću¹¹². Krsni korijen posvećenja, po učenju Pavla VI., s radošću se ističe, te se pokazuje stil života živjen kao *sequela Christi*, kao stalno i djelotvorno ponov-

sjednice Drugog vatikanskog koncila, Rim (7. prosinca 1965.).

¹⁰⁷ DRUGI VATIKANSKI KONCIL, Dogmatska konstitucija o Crkvi *Lumen gentium*, 4.

¹⁰⁸ Usp. *ondje*, 9.

¹⁰⁹ *Isto*.

¹¹⁰ Usp. *ondje*, 43-47.

¹¹¹ Usp. *ondje*, 5. poglavje.

¹¹² Usp. *ondje*, 43.

no očitovanje oblika života kojeg je Sin Božji prigrlio u svojem zemaljskom životu. Posvećeni život, na kraju, predstavljen je kao *znak* za Božji narod u ostvarivanju općega kršćanskog poziva i očitovanje milosti Gospodina Uskrslog i snage Duha Svetoga koji čudesno djeluje u Crkvi¹¹³.

Te su tvrdnje pokazale u sljedećim godinama svoju snažnu djelotvornost. Promjena, čiji se plodovi danas mogu kušati, je povećani crkveni osjećaj koji označava identitet i pokretna je snaga života i djelovanjâ posvećenih osoba.

Prvi je put u radovima nekoga ekumenskoga koncila posvećeni život prepoznat kao živi i plodni dio zajedništva i svetosti Crkve a ne kao područje potrebito »reformskih dekreta«.

Istom se nakanom vodio također dekret *Perfectae caritatis*, čiju se pedesetu obljetnicu proglašenja, koje se zbilo 28. listopada 1965., pripremamo slaviti. U njemu jednodušno odzvanja radikalnost poziva: »Budući da je zadnje mjerilo redovničkoga života naslijedovanje Isusa Krista, kako je predloženo u evanđelju, ono treba vrijediti kao vrhovno pravilo svih redovničkih ustanova«¹¹⁴. Premda se čini očitom i općenitom, ova je izjava dovela do dubokog čišćenja devocionalnih duhovnosti i identitetâ poredenih primatu crkvenih i društvenih službi i zaustavljenih na sakraliziranoj imitaciji ciljeva utemeljiteljâ.

Ničemu se ne smije dati prednost pred radikalnim naslijedovanjem Krista.

Koncilsko učiteljstvo pokreće također priznavanje različitih oblika posvećena života. Apostolskim je ustanovama, prvi put na tako uglednoj razini, jasno priznato načelo da njihovo apostolsko djelovanje pripada samoj naravi posvećena života¹¹⁵. Laičkom je posvećenom životu priznato da »u sebi tvori potpun stalež zavjetovanja evanđeoskih savjeta«¹¹⁶. Svjetovne ustanove javljaju se sa svojom konstitutivnom specifičnošću svjetovnog posvećenja¹¹⁷. Priprema se podloga za ponovni procvat *Ordo virginum* i pustinjačkoga života kao neudruženog oblika posvećena života¹¹⁸.

Evanđeoski savjeti predstavljeni su s inovativnim naglascima, kao životni projekt prihvачen s vlastitim modalitetima i s posebnom radikalnošću po uzoru na Krista¹¹⁹.

¹¹³ Usp. *ondje*, 44.

¹¹⁴ DRUGI VATIKANSKI KONCIL, Dekret o prilagođenoj obnovi redovničkoga života *Perfectae caritatis*, 2 a.

¹¹⁵ Usp. *ondje*, 8.

¹¹⁶ *Ondje*, 10.

¹¹⁷ Usp. *ondje*, 11.

¹¹⁸ *Zakonik kanonskog prava*, proglašen od Ivana Pavla II. (25. siječnja 1983.), kann. 604 i 603.

¹¹⁹ Usp. DRUGI VATIKANSKI KONCIL, Dekret o prilagođenoj obnovi redovničkoga života *Perfectae caritatis*, 12-14.

Još dvije teme odskaču zbog novoga načina na koji su predstavljene: bratski život u zajednici i izgradnja (formacija). Prva se nalazi u središtu biblijskoga nadahnuća *Djela apostolskih*, koje je stoljećima budilo težnju prema *cor unum et anima una* (*Dj* 4, 32). Pozitivno priznavanje različitosti modelâ i stilova bratskoga života predstavljaju danas jedan od najznačajnijih ishoda obnoviteljskog duha Koncila. Osim toga, oslanjajući se na zajednički dar Duha, dekret *Perfectae caritatis* potiče na prevladavanje klasâ i kategorijâ, kako bi se uspostavila zajednica u kojoj će se živjeti bratskim životom, s jednakim pravima i obvezama, izuzev onih koji proizlaze iz svetoga Reda¹²⁰.

Vrijednost i nužnost izgradnje su predstavljeni kao temelji obnove: »Prilagođena obnova redovničkih ustanova najviše ovisi o odgoju i izobrazbi članova«¹²¹. Zbog svoje bitnosti, to je načelo služilo kao svojevrsni aksiom: predstavljaljalo je polazište za postojani i istraživački razvojni put iskustava i razlučivanja, na kojem je posvećeni život zahvatio ustanove, studije, istraživanja, vrijeme, sredstva.

Radosti i tegobe hoda

5. Polazeći od koncilskih usrdnih poticaja i zahtjeva posvećeni je život prešao dug put. Doista, taj egzodus nije potaknuo samo na traženje obzorâ koje je pokazao Koncil. Posvećeni muškarci i žene susreću se i hvataju u koštač s novim društvenim i kulturnim stvarnostima: pozornost prema znakovima vremena i mjestâ, žurni poziv na ostvarivanje koncilskoga stila, ponovno otkrivanje i ponovno tumačenje utemeljiteljskih karizmi, brze promjene u društvu i kulturi. To su novi scenariji koji traže novo i složno razlučivanje, destabilizirajući modele i stilove koji se ponavljaju u vremenu, koji nisu sposobni ući u dijalog, kao evanđeosko svjedočenje, s novim izazovima i novim mogućnostima.

U konstituciji *Humanae salutis*, kojom je sveti Ivan XXIII. sazvao Drugi vatikanski koncil, čitamo: »Slijedeći savjete Krista Gospodina koji nas poziva tumačiti znakove vremena (*Mt* 16,3), među tolikim mračnim sumaglicama otkrivamo brojne znakove koji, čini se, pružaju predzname boljeg doba za Crkvu i čovječanstvo«¹²².

Enciklika *Pacem in terris*, upućena svim ljudima dobre volje, uvela je »znakove vremena« kao teološki ključ. Među njima Ivan XXIII. prepoznaće: ekonom-

sko-društveno uzdizanje radnih klasâ, ulazak žene u javni život; nastanak neovisnih država¹²³; zaštita i promicanje prava i dužnosti kod građana svjesnih svoga dostojanstva¹²⁴; uvjerenje da se rješenja za sukobe treba tražiti za pregovaračkim stolom a ne utjecanjem oružju¹²⁵. On među te znakove uključuje također *Opću deklaraciju o ljudskim pravima*, odbrenu od Ujedinjenih naroda¹²⁶.

Posvećene su osobe živjele i tumačile te nove obzore. Naviještale su i svjedočile *in primis* evanđelje životom, pružajući svakovrsnu pomoć i solidarnost, surađujući u najrazličitijim zadaćama u znaku kršćanske bliskosti, uključeni u postojeći povijesni proces. Daleko od toga da su se ograničavali na to da žale za nekim prošlim vremenima, pokušale su oživjeti društvo i njegove sastavnice živom crkvenom *traditio*, prokušanom tijekom stoljećâ na rubu povijesti, prema *habitusu* vjere i kršćanske nade.

Zadatak koji je pred posvećeni život stavio povijesni obzor pred kraj 20. stoljeća zahtjevalo je smrnost i hrabru inventivnost. Zbog toga taj epohalni prijelaz treba vrednovati kao, vjerski motiviranu, proročku posvećenost: mnoge su posvećene osobe živjele s ozbilnjom zauzetošću, i često također uz veliku osobni rizik, novu svijest da moraju stati na stranu siromašnih i posljednjih, dijeleći s njima vrijednosti i tjeskobe¹²⁷. Posvećeni se život otvara obnovi ne zato što slijedi samostalne inicijative, ni iz čiste želje za novošću, a još manje zbog reduktivna pristupa urgentnim društvenim pitanjima, već prvenstveno poradi odgovorne poslušnosti bilo Duhu tvorcu koji »govori po prorocima« (usp. apostolsko *Vjerovanje*)¹²⁸, bilo poticajima crkvenoga učiteljstva, snažno izraženog u velikim socijalnim enciklikama *Pacem in terris* (1963.), *Populorum progressio* (1967.), *Octogesima adveniens* (1971.), *Laborem exercens*

¹²³ IVAN XXIII., Enc. *Pacem in terris* o miru svih naroda, (11. travnja 1963.), 24-25.

¹²⁴ Usp. *ondje*, 45-46.

¹²⁵ Usp. *ondje*, 67.

¹²⁶ Usp. *ondje*, 75.

¹²⁷ Usp. IVAN PAVAO II., Carta Ap. a los religiosos y religiosas de América latina con motivo del V centenario de la evangelización del Nuevo Mundo *Los caminos del Evangelio* (29 junio 1990), 19, 21; ISTI, Posinodska apost. pob. *Vita consecrata*, (25. ožujka 1996.), 82, 86, 89-90.

¹²⁸ Učiteljstvo prvi put službeno koristi izraz »proročki« u dokumentu: SVETA KONGREGACIJA ZA REDOVNIKE I SVJETOVNE USTANOVE, Redovnici i promicanje čovjeka (na latinskom: *Optiones evangelicae*) (12. kolovoza 1980.), uvod, i br. 2, 4, 24, 27, 33. U *Vita consecrata*, osim dva zasebna paragrafa (84 i 85), ta se terminologija javlja tridesetak, odnosno čak stotinjak puta ako se računa slične izraze.

¹²⁰ Usp. *ondje*, 15.

¹²¹ *Ondje*, 18.

¹²² IVAN XXIII., Apost. konst. *Humanae salutis* kojom se saziva Drugi vatikanski koncil, (25. prosinca 1961.), 4.

(1981.), *Caritas in veritate* (2009.). Radilo se – da ponovno dozovemo u svijest sliku *oblaka* – o vjernosti Božjoj volji, očitovanoj kroz autoritativni glas Crkve.

Shvaćanje karizme kao nečega što daje Duh, što je usmjereno k suobličenju Kristu, obilježeno profilom Crkve kao zajednice, u dinamičnom razvoju u Crkvi, motiviralo je svaku odluku o obnovi i postupno oblikovalo pravu *teologiju karizme*, koja je prvi put jasno primijenjena na posvećeni život¹²⁹. Koncil nije izričito povezao taj termin s posvećenim životom, ali je tomu utro put referirajući se na neke Pavlove tvrdnje¹³⁰.

U apostolskoj pobudnici *Evangelica testificatio*, Pavao VI. službeno usvaja tu novu terminologiju¹³¹ i piše: »Koncil s pravom insistira na obavezi da redovnici i redovnice budu vjerni duhu svojih utemeljiteljâ, njihovim evanđeoskim nakanama, primjeru njihove svetosti, dokučujući u tome načelâ obnove i jedan od najsigurnijih kriterija onoga što bi svaka ustanova morala eventualno poduzeti«¹³².

Ova Kongregacija, svjedok toga hoda, pratila je različite faze ponovnog sastavljanja *Konstitucijâ ustanovâ*. Bio je to proces koji je promijenio dugogodišnje ravnoteže, izmijenio zastarjele prakse tradicije¹³³, dok se duhovne baštine iščitavalo kroz prizmu novih hermeneutikâ i podizalo nove strukture, pa sve dotle da se ponovno osmišljavalо planove i prisutnosti. U toj *obnovi*, koja je bila u isti mah i vjerna i kreativna, ne možemo prešutjeti neke dijalektike sukoba i napetosti pa čak i bolna otpadništva.

Crkva nije zaustavila taj proces, već ga je pratila pravodobnim Učiteljstvom i mudrom budnošću, deklinirajući, na primatu duhovnog života, sedam glavnih tema: utemeljiteljska karizma, život Duha hranjen Božjom riječju (*lectio divina*), bratski život u zajednici, početna i trajna izgradnja, novi oblici apostolata, autoritet vlasti, pozornost prema kulturama. Posvećeni život se u posljednjih pedeset godina na svom putu susretao i hvatao u koštač s tim pitanjima.

¹²⁹ Usp. SVETA KONGREGACIJA ZA REDOVNIKE I SVJETOVNE USTANOVE – SVETA KONGREGACIJA ZA BISKUPE, Kriteriji i smjernice o odnosima između biskupâ i redovnikâ u Crkvi *Mutuae Relationes*, (14. svibnja 1978.), 12.19.51.

¹³⁰ Usp. primjerice DRUGI VATIKANSKI KONCIL, Dekret o prilagođenoj obnovi redovničkog života *Perfectae caritatis*, 1, 2, 7, 8, 14, 15; DRUGI VATIKANSKI KONCIL, Dekret o misijskoj djelatnosti Crkve *Ad gentes*, 23.

¹³¹ PAVAO VI., Apost. pobud. *Evangelica testificatio*, (29. lipnja 1971.), 11, 12, 32.

¹³² PAVAO VI., Apost. pobud. *Evangelica testificatio*, (29. lipnja 1971.), 11.

¹³³ Usp. DRUGI VATIKANSKI KONCIL, Dekret o prilagođenoj obnovi redovničkog života *Perfectae caritatis*, 3.

Referiranje na *slovo* Koncila omogućuje »pronaći njegov istinski duh« kako bi se izbjegla pogrešna tumačenja¹³⁴. Pozvani smo zajedno se spomenuti jednog živog događaj u kojem smo mi Crkva prepoznali naš najdublji identitet. Pavao VI. na zaključenju Drugoga vatikanskog koncila zahvalna uma i srca izjavio je: »Crkva se sabrala u svojoj intimnoj duhovnoj svijesti, (...) da pronađe u samoj sebi život i djelatnoj, u Duhu Svetom, Kristovu riječi, i da dublje istraži otajstvo, to jest Božji naum i prisutnost iznad sebe i u sebi, i da ponovno oživi u sebi onu vjeru, koja je tajna njezine sigurnosti i mudrosti, i onu ljubav koja obvezuje bez prestanka pjevati hvale Bogu: *cantare amantis est*, kaže sv. Augustin (Serm. 336; PL 38, 1472). Koncilski dokumenti, u prvom redu oni o božanskoj objavi, o liturgiji, o Crkvi, o svećenicima, redovnicima, laicima, daju jasno nazrijeti tu izravnu i primarnu pobožnu nakanu, i pokazuju koliko je blistra, svježa i bogata duhovna žila, koja živim dodirom sa živim Bogom izbjija u krilu Crkve i iz nje se širi na saslušenu zemlju našega svijeta«¹³⁵.

Ista odanost prema Konciliu kao crkvenom događaju i kao paradigm stila, traži sada od nas da se znamo usmjeriti s povjerenjem prema budućnosti. Je li živa u nama sigurnost da se Bog uvijek postavlja za vođu našega puta?

U bogatstvu riječi i gesti, Crkva nas usmjerava da čitamo svoj osobni i zajednički život u sklopu čitava plana spasenja, da shvatimo kojim nam je smjerom krenuti i kojim putem ići, koju budućnost predviđati, u kontinuitetu s do sada učinjenim koracima poziva nas na ponovno otkrivanje jedinstva *confessio laudis, fidei et vitae*.

Memoria fidei nam pruža korijene kontinuiteta i ustrajnosti: snažni identitet kako bi se prepoznali djelom jednoga događaja, jedne povijesti. Ponovno sagledavanje prijeđena puta kroz prizmu vjere ne zaustavlja se na velikim događajima, već nam može ponovno čitati osobnu povijest, dijeleći je na plodonosne etape.

U budnom bdijenju

Ilja se popeo na vrh Karmela, prignuo se zemlji i sakrio lice među koljena...

»Eno se oblak, malen kao dlan čovječji, diže od mora.«

(1 Kr, 18, 44)

¹³⁴ Usp. BENEDIKT XVI., *Homilija*, misa povodom otvorenja Godine vjere, Rim (11. listopada 2012.).

¹³⁵ PAVAO VI., *Govor u prigodi posljednje javne sjednice Drugog vatikanskog koncila*, Rim (7. prosinca 1965.).

Poslušati Božju riječ

6. I nadalje tražimo svjetlo u biblijskoj simbologiji, moleći nadahnuće za put proroštva i istraživanja novih obzora posvećena života, koje u ovom drugom dijelu želimo promotriti. Posvećeni je život, naime, po svojoj naravi duboko pozvan na svjedočko služenje po kojem postaje *signum in Ecclesia*¹³⁶.

Riječ je o ulozi koja pripada svakom kršćaninu, ali u posvećenom životu poprima karakteristične crte u obliku radikalnosti nasljedovanja Krista (*sequela Christi*) i Božjem primatu, i ujedno sposobnosti živjeti evangelizacijsko poslanje Crkve hrabro, iskreno i slobodno (*parresia*) i kreativnošću. S pravom je Ivan Pavao II., rekao da se: »Proročko svjedočanstvo [...] izražava i u prokazivanju onoga što je protivno Božjoj volji i u istraživanju novih putova ostvarivanja evanđelja u povijesti, s pogledom na Božje Kraljevstvo«¹³⁷.

U patrističkoj tradiciji referentni biblijski model za monaški život je prorok Ilijia: bilo zbog njegova osamljeničkoga i isposničkoga života, bilo zbog velike ljubavi prema savezu i vjernosti Gospodinovu zakonu, bilo pak zbog smjelosti u obrani prava siromašnih (usp. 1 Kr 17-19; 21). Podsjeća se na to i u apostolskoj pobudnici *Vita consecrata*, u prilog proročke naravi i službe posvećena života¹³⁸. U monaškoj tradiciji ogrtić kojim je Ilijia simbolično pokrio Elizeja, u trenutku uznesenja na nebo (Usp. 2 Kr 2, 13), tumači se kao prijelaz proročkog duha s oca na učenika kao i simbol posvećena života u Crkvi, koja živi od uvijek novog spomena i proroštva.

Ilijia Tišbijac pojavljuje se iznenada na poprištu Sjevernog kraljevstva s kategoričnom prijetnjom: *neće ovih godina biti ni rose ni kiše, osim na moju zapovijed* (1 Kr 17, 1). Manifestira tako pobunu vjerske savjesti protiv moralne dekadencije do koje je narod dovela bahatost kraljice Jezabele i lijenošć kralja Ahaba. Proročki sud koji silom zatvara nebo je otvoreni izazov posebnoj ulozi Baala i četi *baalîma*, kojima su pripisivani plodnost i rodnost, kiše i blagostanje. Odatle se, kao u velikim lukovima, Ilijino djelovanje proteže u epizodama koje, više no što pripovijedaju jednu povijest, predstavljaju dramatične momente i trenutke velike inspirativne snage (usp. 1 Kr 17-19.21; 2 Kr 1-2).

U svakom ulomku Ilijia živi svoju proročku službu, upoznaje čišćenjâ i prosvetljenjâ koja karakteriziraju njegov biblijski profil, sve do vrhunca kojeg pred-

stavlja susret s prolaskom Boga u laganom i tihom lahoru na Horebu. Ta iskustva služe kao nadahnuće također za posvećeni život. I on mora proći put od usamljeničkoga i pokorničkoga sklanjanja u vadi Kerita (usp. 1 Kr 17,2-7) do solidarnoga susreta sa siromasima koji se bore za puko preživljavanje, poput udovice iz Sarfate (Usp. 1 Kr 17,8-24); i on mora učiti iz genijalne smionosti koju predstavlja izazov žrtve na Karmelu (usp. 1 Kr 17,20-39), zagovarati za narod izmučen zbog suše i kulture smrti (usp. 1 Kr 18, 41-46), braniti pravâ siromašnih koje silnici tlače (usp. 1 Kr 21) i upozoravati na oblike idolatrije koji oskviruju Božje sveto ime (usp. 2 Kr 1).

Posebno je dramatična Ilijina smrtonosna depreseija u pustinji Beer Šebi (1 Kr 19, 1-8): ali ondje Bog, pružajući kruh i vodu života, zna s nježnošću preobraziti bijeg u putovanje prema gori Horeb (1 Kr 19, 9). To je primjer za naše noći tame koje, kako i kod Ilijije, prethode sjaju objave Boga (teofanija) u laganom lahoru (1 Kr 19, 9-18) i pripremaju na nova razdoblja vjernosti, koja postaju povijesti novih poziva (kao u Elizejevu slučaju: 1 Kr 19, 19-21), ali također ulijevaju odvažnost za istupanje protiv bezbožne pravde (usp. ubojstvo seljaka Nabota: 1 Kr 21, 17-29). Na kraju, dirljiv je srdačan pozdrav zajednici proročkih sinova (2 Kr 2,1-7) koji je priprema za konačni uspon iznad Jordana, prema nebu u vatrenim kočijama (2 Kr 2, 8-13).

Mogli bismo se osjetiti privučenim Ilijinim zapanjujućim podvizima, njegovim bijesnim prosvjedima, njegovim izravnim i smionim optužbama, sve do spora s Bogom na Horebu, kada Ilijia ide čak dotle da optužuje narod da ima samo destruktivne i prijetiće projekte. No sjetimo se da nama u ovom povijesnom trenutku mogu više govoriti neki elementi od minornog značenja, koji su poput malih znakova, no ipak nas nadahnjuju na našem putu i u našim odlukama na nov način u ovom suvremenom dobu gdje Božji tragovi, čini se, nestaju u »dezertifikaciji« (opustošenju) vjerskog osjećaja¹³⁹.

Ovaj biblijski tekst pruža brojne »manje« simbole. Možemo spomenuti neke od njih: *oskudne zalihe* na potoku Kerit, s onim gavranimima koji se pokoravaju Bogu i donose proroku kruh i meso, u gesti milosrđa i solidarnosti. *Velikodušnost* udovice iz Sarfate, kojom je izložila opasnosti vlastiti život, koja ima samo »pregršt brašna u čupu i malo ulja u vrču« (1 Kr 17, 12) i daje ih gladnom proruku. Ilijina *nemoć* pred mrtvim dječakom i njegova vapijuća sumnja zajedno s njegovim očajničkim zagrljajem, kojeg udovica tumači na teološki način, kao objavu lica samilosna

¹³⁶ DRUGI VATIKANSKI KONCIL, Dogmatska konstitucija o Crkvi *Lumen gentium*, 44.

¹³⁷ IVAN PAVAO II., Posinodska apost. pob. *Vita consecrata*, (25. ožujka 1996.), 84.

¹³⁸ *Isto.*

¹³⁹ Usp. FRANJO, Apost. pob. *Evangelii gaudium*, (24. studenog 2013.), 86.

Boga. Dugotrajna prorokova borba prostrta u molitvi – nakon zapanjujućega i pomalo teatralna sukoba s Baalovim svećenicima na Karmelu – za kišu za narod iscrpljen osudom na sušu. U timskom radu Ilijie, momka koji se penje i silazi s gore i Boga koji je pravi gospodar kiše (a ne Baal), dolazi na kraju odgovor u obliku *oblaka*, malena kao dlan čovječji (usp. 1 Kr 18, 41). Taj se maleni Božji odgovor međutim odmah pretvara u veliku kišu, koja djeluje okrjepljujuće za narod koji je već bio na izmaku snaga.

Jednako skroman ali učinkovit odgovor uslijedit će nekoliko dana nakon one *pogače* i vrča s vodom koji se pojavljuju uz proroka obuzeta smrtnom depresijom u pustinji: to je zaliha koja daje snage da putuje »četrdeset dana i četrdeset noći sve do Božje gore« (1 Kr 19, 8). I ondje, u špilji gdje se sklonio, i još uvijek sav drhti od pobune protiv svetogrdna destruktivna naroda koji prijeti i njegovu životu, Ilija će svjedočiti uništenju svoje imaginacije prijetnje i sile: »Gospodin nije bio...« u silnome vjetru, u potresu, u ognju, već u »šapatu lagana i blaga lahor« (1 Kr 19, 12).¹⁴⁰

To je uzvišena stranica za mističnu literaturu, strmoglavi pad u stvarnost za sav prorokov »sveti bijes«: on mora prepoznati Božju prisutnost koja nadlaže svaki tradicionalni zamišljaj, koji ga je sputavao svojim okovima. Bog je šapat i lahor, nije produkt naše potrebe za sigurnošću i uspjehom - »a tragova tvojih nitko ne vidje« (usp. Ps 77, 20) - nego je prisutan na pravi i djelotvoran način.

Ilija je sa svojim bijesom i svojim emocijama zamalo sve upropastio, zavaravajući se da je jedini ostao vjeran. No Bog je dobro znao da ima još sedamdeset tisuća vjernih svjedokâ, da postoje proroci i kraljevi spremni iskazati mu poslušnost (1 Kr 19,15-19), jer se Božja povijest nije nikako mogla postovjetiti s neuspjehom depresivna i naprasita proroka. Povijest se nastavlja, jer je u Božjim rukama, a Ilija mora stvarnost gledati novim očima, dopustiti da ga sâm Bog preporodi na nadu i povjerenje. Taj prignuti stav ondje na gori u kojem moli za kišu, toliko nalik nerođenu djetetu u krilu majke, ponavlja se također na Horebu skrivanjem u špilji, a sada se dovršava prorokovim novim rođenjem, da može kročiti uspravan i preporođen tajanstvenim putovima Boga živoga.

¹⁴⁰ Na hebrejskom *qôl demamâh daqqâh*. Prijevod nije ni lagan ni jednoglasan, zbog višestrukog značenja svake riječi *Qôl* znači glas, zvuk, vjetar, šuštanje, šum, lahor, šapat; *demamâh* znači šutnju, prazninu smrti, prekid, suzdržati dah; *daqqâh* znači lagano, mekano, fino, tanko, mirno. Septuaginta prevodi na grčki: *phonè aúras leptês*; Jeronim na latinski: *sibilus auræ tenuis*.

Podno gore narod se borio protiv života koji više nije bio to, religioznosti koja je bila skrnavljenje saveza i novo idolopoklonstvo. Prorok mora preuzeti na sebe tu borbu i taj očaj, mora »vratiti se istim putem« (1 Kr 19, 15), na kojem su sada samo Božji tragovi, ponovno proći kroz pustinju koja međutim sada cvate novim smislom, kako bi pobijedio život, a novi proroci vjerno služili savezu.

Proštvo života u skladu s evanđeljem

7. Vrijeme milosti koje živimo, s insistiranjem pape Franje da stavimo u središte evanđelje i srž kršćanstva, je za posvećene muškarce i žene novi poziv na budnost da budemo spremni na Božje znakove (usp. Ob 2, 1). »Naša je vjera suočena sa izazovom da prepozna vino nastalo iz vode i otkriti žito koje raste usred kukolja«¹⁴¹. Borimo se protiv pospanosti (usp. Lk 9, 32), da ne izgubimo sposobnost razlučivanja *kretanja oblaka*, koji nas vodi na našem putu (usp. Br 9, 17) i prepoznavanja prisutnosti Gospodina života i nade u malim i krhkim znakovima.

Koncil nam je povjerio jednu metodu: ta je metoda razmišljanje o svijetu i onome što se ljudima događa, o Crkvi i kršćanskem životu, polazeći od Božje riječi, Boga koji se objavljuje i prisutan je u povijesti. Tu metodu potpomaže jedan stav: slušanje, koje se otvara dijalogu, obogaćuje hod prema istini. Ponovno se vratiti tome da Kristu i Božjoj riječi pripada središnje mjesto, kao što su Koncil¹⁴² i kasnije Učiteljstvo ustrajno pozivali činiti¹⁴³, na biblijski i teološki utemeljen način, može biti jamstvo vjerodostojnosti i kvalitete za budućnost našega života kao posvećenih muškaraca i žena.

To slušanje preobražava i pretvara nas u navjestitelje i svjedoke Božjih nauma u povijesti i njegova plodonosna djelovanja za spasenje. U današnjim potrebama vratimo se evanđelju, napajajmo se na vrelima Svetoga pisma, u kojem se nalazi »čisti i traj-

¹⁴¹ FRANJO, Apost. pob. *Evangelii gaudium*, (24. studenog 2013.), 84.

¹⁴² Usp. DRUGI VATIKANSKI KONCIL, Dekret o prilagođenoj obnovi redovničkog života *Perfectae caritatis*, 5; Dogmatska konstitucija o božanskoj objavi *Dei Verbum*, 21,25.

¹⁴³ Usp. IVAN PAVAO II., Posinodska apost. pob. *Vita consecrata*, (25. ožujka 1996.), 84; IVAN PAVAO II., Apost. pismo *Novo millennio ineunte* (6. siječnja 2001.), II. »Kontemplirati jedno lice« (16-28); III. »Ponovno krenuti od Krista« (29-41); Benedikt XVI., Enc. *Deus caritas est* (25. prosinca 2005.), 12-18; KONGREGACIJA ZA USTANOVE POSVEĆENOG ŽIVOTA I DRUŽBE APOSTOLSKOG ŽIVOTA, Naputak *Ponovno krenuti od Krista - obnovljena zauzetost posvećenog života u trećem tisućljeću* (19. svibnja 2002.).

ni izvor duhovnoga života«¹⁴⁴. Dobro je rekao sveti Ivan Pavao II.: »Nema sumnje da taj primat svetosti i molitve nije shvatljiv bez polaska od obnovljenog slušanja Božje riječi«¹⁴⁵.

Evanđelje – vrhovno pravilo

8. Jedna od karakteristika koncilske obnove za posvećeni život bila je radikalni povratak nasljedovanju Krista (*sequela Christi*): »Već je od početka Crkve bilo muževa i žena koji su nastojali u većoj slobodi slijediti Krista i izraziti ga nasljedovati tako što su provodili u djelu evanđeoske savjete«¹⁴⁶.

Nasljedovati Krista, na način na koji je to predloženo u evanđelju, je »zadnje mjerilo redovničkoga života« i »vrhovno pravilo«¹⁴⁷ svih ustanovâ. Jedan od prvih naziva koji se koristio za monaški život bio je »evanđeoski život«.

Razni izrazi posvećena života svjedoče to evanđeosko nadahnuće, počevši od Antuna, začetnika samotnjačkog života u pustinji. Njegova povijest započinje posluhom Kristovoj riječi: *Hoćeš li biti savršen, idi, prodaj što imaš i podaj siromasima pa ćeš imati blago na nebu* (Mt 19, 21).

Od Antuna nadalje monaška će tradicija Sveti pismo uzimati za pravilo vlastita života: prva su pravila jednostavno praktične norme, u njima je bila odsutna svaka težnja za duhovnim sadržajima, jer je jedino monahovo pravilo Sveti pismo, nijedno drugo pravilo nije dopušteno: »Trudimo se čitati i učiti Pisma – pisao je Orsiesi, Pahomijev učenik i naslijednik – i da se neprestano posvećujemo njihovoj meditaciji (...). Sveti pismo je to koje nas vodi prema vječnom životu«¹⁴⁸.

Kada je sastavljaо *Asceticon*¹⁴⁹, koji će kasnije postati priručnik monaškoga života, Bazilije, veliki učitelj istočnoga monaštva, odbija to svoje djelo nazvati *Pravilom*. Njegova su uporišna točka radije *Moralia*¹⁵⁰, zbirka biblijskih tekstova tumačenih i primjenjenih na životne situacije u *santa koinonia*. U Bazilijevom sistemu vladanje monahâ definirano je Božjom riječju, Boga koji istražuje srca i bubrege

(usp. Otk 2, 23), koji je uvijek prisutan. Ta stalna prisutnost pred Gospodinom, *memoria Dei*, je možda najspecifičniji sastavni dio Bazilijeve duhovnosti.

Na Zapadu se razvojni put kreće u istom smjeru. Benediktovo pravilo je poslušnost Božjoj riječi: »pažljivim uhom poslušajmo opomene što nam ih božanski glas svagdano dovikuje...«¹⁵¹. Poslušaj, o sinko¹⁵² je ouverture *Regula Benedicti*, jer u slušanju postajemo sinovi i učenici, prihvaćajući riječ mi sami postajemo riječ.

U 12. stoljeću, Stjepan iz Mureta, utemeljitelj Reda iz Grandmonta, lijepo izražava tu ukorijenjenost u evanđelje: »Ako vas tko pita koje ste vjeroispovijesti, koje vam je pravilo ili kojem redu pripadate, vi odgovorite da ste pripadnici prvoga i glavnoga pravila kršćanske religije, to jest evanđelja, izvora i počela svih pravilâ, nema drugoga pravila do evanđelja«¹⁵³. Pojavom prosjačkih redova povratak evanđelju, ako je to uopće moguće, je još snažniji.

Dominik, »gdjegod bi se pojavljivao pokazivao je da je čovjek evanđelja, u riječima i u djelima«¹⁵⁴: on je bio živo evanđelje, kadro naviještati ono što je živio, i htio je da i njegovi propovjednici budu »evanđeoski ljudi«¹⁵⁵. Za Franju Asiškoga Pravilo je »život evanđelja Isusa Krista«¹⁵⁶; za Klaru Asišku pak: »Oblik života Siromašnih sestara (...) jest ovo: Obdržavati evanđelje Gospodina našega Isusa Krista živeći u poslušnosti, bez vlasništva i u čistoći«¹⁵⁷. U karmeličanskom Pravilu osnovna je zapovijed »danonoćno razmatrati Gospodinov zakon« i pretočiti ga u konkretno djelovanje: »Sve što morate činiti, činite u Gospodinovo riječi«¹⁵⁸. Taj je temelj, zajed-

¹⁵¹ BENEDIKT, *Pravilo, Proslav 9*.

¹⁵² BENEDIKT, *Pravilo, Proslav 1*.

¹⁵³ *Regole monastiche d'Occidente*, Magnano 1989., str. 216-217.

¹⁵⁴ *Libellus* 104, u P. LIPPINI, *S. Domenico visto dai suoi contemporanei*, Edizioni studio domenicano, Bologna 1982., str. 110.

¹⁵⁵ *Prve konstitucije ili "Consuetudines"*, 31. Zbog toga je »često, bilo usmeno bilo pismeno, opominjao i poticao braću reda da neprestano proučavaju Novi i Stari zavjet. (...) Uvijek je nosio sa sobom Matejevo Evanđelje i Pavlove poslanice i toliko ih je proučavao, da ih je znao malne napamet« (Svjedočanstvo fra Giovannija di Spagne, u *Domenico di Gusmán. Il carisma della predicazione*, uvod P. Lippinija, Bologna 1993., str. 143).

¹⁵⁶ *Nepotvrđeno pravilo, Naslov: FF 2.2. Potvrđeno pravilo* počinje u istom tonu: »Pravilo i život manje braće jest ovo: opsluživati sveto evanđelje Gospodina našega Isusa Krista...« (I, 2: FF 75).

¹⁵⁷ *Pravilo I, 1-2: FI 2750*.

¹⁵⁸ *Karmeličansko Pravilo*, p. 10 i 19: usp. B. SECONDIN, *Una fraternità orante e profetica in un mondo che*

¹⁴⁴ Usp. DRUGI VATIKANSKI KONCIL, Dogmatska konstitucija o božanskoj objavi *Dei Verbum*, 21.

¹⁴⁵ IVAN PAVAO II., Apost. pismo *Novo millennio ineunte* (6. siječnja 2001.) 39.

¹⁴⁶ DRUGI VATIKANSKI KONCIL, Dekret o prilagođenoj obnovi redovničkog života *Perfectae caritatis*, 1.

¹⁴⁷ *Ondje*, 2.

¹⁴⁸ Usp. *Pacomo e i suoi discepoli. Regole e Scritti*, priredio L. Cremaschi, Magnano 1988., str. 409.

¹⁴⁹ BASILII, *Moralia* (PG, 31,692-869); ISTI, *Regulae fusius tractatae* (PG, 31,889-1052).

¹⁵⁰ ISTI, *In Regulas Brevius tractatae* (PG, 31,1052-1305).

nički mnogim redovničkim obiteljima, kroz stoljeća ostao nepromijenjen.

U naše doba, Giacomo Alberione tvrdi da »Famiglia Paolina« (»Pavlova obitelj«) »teži za tim da evanđelje Isusa Krista živi u cjelovitom obliku«¹⁵⁹, dok mala sestra Magdalena kaže: »Mi moramo sagraditi novu kuću. Novu kuću koja postoji zapravo od davnina, a to je autentično kršćanstvo prvih Isusovih učenikâ. Trebamo uzeti evanđelje riječ po riječ«¹⁶⁰. Sve karizme posvećenog života imaju svoj korijen u evanđelju. Očita je i znakovita velika ljubav prema biblijskoj riječi u mnogim novim zajednicama koje danas niču u čitavoj Crkvi.

Vratiti se evanđelju za nas danas zvuči kao *provokacija* koja nas iznova vodi na izvor svakog života ukorijenjenog u Kristu. Snažni je to poziv poduzeti hod prema počecima, na mjesto gdje se naš život oblikuje, tamo gdje svako Pravilo i norma nalaze razumljivost i vrijednost.

Sveti nas je otac često poticao da se oslonimo i pouzdajemo u tu dinamiku vitalnosti: »Pozivam vas da nikada ne sumnjate u snagu evanđelja niti u njegovu sposobnost da obrati srca Kristu uskrsiom, i da vodi osobe putom spasenja kojeg iščekuju u najvećoj dubini svoga bića«¹⁶¹.

Izgradnja: evanđelje i kultura

9. Odgajati za evanđelje i njegove zahtjeve predstavlja imperativ. U toj smo perspektivi pozvani izvršiti specifično preispitivanje formacijske paradigme koja prati posvećene osobe i osobito posvećene žene na životnom putu. Duhovna izgradnja, koja je vrlo često ograničena gotovo isključivo na jednostavno psihološko praćenje ili standardizirane pobožne vježbe, ima karakter urgentnosti.

Repetitivno siromaštvo sadržajâ koji su potpuno nejasni zaustavlja kandidate na razinama infantilnoga i o drugima ovisnoga ljudskog sazrijevanja. Bogatu raznolikost putova koje slijede i predlažu duhovni pisci ne poznaje se gotovo nikad na temelju izravna čitanja, ili se podsjeća tek na neke njihove fragmente. Potrebno je budno paziti da se baštinu ustanovâ ne svodi na površne sheme, koje nemaju

cambia. Rileggere la Regola del Carmelo oggi, Perugia 2007., str. 8 i 11.

¹⁵⁹ G. ALBERIONE, »Abundantes divitiae gratiae sua«. *Storia carismatica della Famiglia Paolina*, Rim 1977., br. 93.

¹⁶⁰ MALA SESTRA MAGDALENA, *Il padrone dell'impossibile*, Casale Monferrato 1994, str. 201.

¹⁶¹ FRANJO, Govor biskupima Biskupske konferencije Madagaskara prigodom njihova pohoda »ad limina apostolorum«, Rim (28. ožujka 2014.).

nikakve veze sa živim nabojem početaka, jer to zasigurno ne uvodi na prikladan način u kršćansko i karizmatsko iskustvo.

U svijetu u kojem je sekularizacija postala selektivno sljepilo za nadnaravno a ljudi su izgubili Božje tragove¹⁶², pozvani smo ponovno otkriti i proučavati temeljne istine vjere¹⁶³. Onaj koji vrši službu autoriteta pozvan je potaknuti sve posvećene muškarce i žene na temeljito i dosljedno poznавanje kršćanske vjere, potpomognuto novom ljubavlju prema studiju. Sveti Ivan Pavao II. je poticao: »Unutar posvećena života postoji potreba za *obnovljenom ljubavlju prema kulturnom zauzimanju*, posvećivanju studiju«¹⁶⁴. Treba duboko žaliti što taj imperativ nije uvijek prihvaćen i priman kao zahtjev duboke reforme za posvećene muškarce i, na poseban način, za posvećene žene.

Slabost i krhkost od kojih trpi to područje zahtijevaju da se snažno potvrdi i dozove u svijest potrebu stalne izgradnje za autentični život u Duhu kao i to da ostanemo u duhu otvoreni i dosljedni na putu rasta i vjernosti¹⁶⁵. Postoji, u načelu, formalno slaganje s tom urgentnošću i otkriva se široki konsenzus u znanstvenom istraživanju o tome pitanju, ali zapravo se na praktičnom polju čini jako malo, a i to što se poduzima je nedosljedno, konfuzno, nepovezano.

»Svjedok evanđelja – podsjeća papa Franjo – je onaj koji je susreo Isusa Krista, koji ga je upoznao, ili bolje, osjetio da ga *On poznaje*, prepoznaje, poštuje, ljubi, da mu opraviči, i taj ga je susret dotaknuo u dubini bića, ispunio ga novom radošću, novim smislim za život. I to se vidi, očituje, prenosi drugima«¹⁶⁶.

¹⁶² Usp. IVAN PAVAO II., Posinodska apost. pob. *Vita consecrata*, (25. ožujka 1996.), 85.

¹⁶³ Može biti korisno u tu svrhu također citati i usvojiti *Katekizam Katoličke Crkve* koji predstavlja sustavnu i živu sintezu, u kojoj na vidjelo izbjiga bogatstvo učenjâ koje je Crkva prihvatile, čuvala i pružala. »Od Svetog pisma do crkvenih otaca, od učiteljâ teologije do svetaca koji su živjeli u raznim razdobljima povijesti, *Katekizam* pruža stalni spomen na mnoge načine na koje je Crkva razmišljala o svojoj vjeri i sve više napredovala u nauku tako da može pružiti sigurnost vjernicima u njihovu vjerničkom životu«, BENEDIKT XVI., Apost. pismo u obliku *motu propriâ Vrata vjere - Porta fidei* kojim se proglašava Godina vjere, (11. listopada 2011.), 11.

¹⁶⁴ IVAN PAVAO II., Posinodska apost. pob. *Vita consecrata*, (25. ožujka 1996.), 98.

¹⁶⁵ Usp. onđe, 71.

¹⁶⁶ FRANJO, *Obraćanje članovima Apostolskog pokreta slijepih osoba (Movimento Apostolico Ciechi - MAC)* i *Male misije za gluhotonjemce (Piccola Missione per i sordomuti)*, Rim (29. ožujka 2014.).

Riječ, istinski izvor duhovnosti¹⁶⁷ na kojem se napajamo *onim najizvrsnijim – spoznanjem Isusa Krista* (Fil 3,8), mora prebivati u svakodnevici našega života. Jedino će tako njezina snaga (usp. 1 Sol 1, 5) moći prodrijeti u ljudsku krvkost, iznjedriti i izgraditi mješta zajedničkoga življenja, ispraviti misli, osjećaje, odluke, dijaloge istkane u bratskim prostorima. Po Marijinu primjeru, slušanje Božje riječi mora postati dah života u svakom trenutku postojanja¹⁶⁸. Naš život u ovome svijetu konvergira u jedinstvo misli, oživljava u nadahnuću za stalnu obnovu, rađa plodom u apostolskoj kreativnosti¹⁶⁹.

Apostol Pavao tražio je od apostola Timoteja da traži vjeru (usp. 2 Tim 2, 22) istom ono ustrajnošću kao kada je bio mladić (usp. 2 Tim 3, 15), u prvom redu ostajući postojan u onome što je naučio, to jest u Svetom pismu. *Sve Pismo, bogoduho, korisno je za poučavanje, uvjerenje, popravljanje, odgajanje u pravednosti, da čovjek Božji bude vrstan, za svako dobro djelo podoban* (2 Tim 3, 16-17). Osjećamo taj poziv kao nešto što je upućeno nama, da nitko ne omiljav u vjeri (usp. Hebr 6, 12). Ona je životna sumpotnica koja omogućuje s uvijek novim pogledom zamijetiti čudesa koja je Bog učinio za nas i usmjeriti nas prema poslušnom i odgovornom odgovoru¹⁷⁰.

Evangelje, idealno pravilo Crkve i posvećenog života, mora predstavljati nešto što se uvriježilo u njezinoj praksi, njezin stil i njezin način postojanja. To je izazov što ga ponovno upućuje papa Franjo. Pozivajući na ponovno ekleziološku ravnotežu između Crkve kao *hijerarhijskog tijela* i Crkve kao *Kristova tijela*, on nam pruža elemente za ostvarenje toga, što se može dogoditi samo *in corpore vivo* Crkve, to jest u nama i po nama. Evangelizirati ne znači nositi poruku koju svijet prepoznaje kao korisnu, niti prisutnost koja se nameće, niti vidljivost koja vrijeda, niti sjaj koji zasljepljuje, već navještaj *Isusa Krista nade u nama* (usp. Kol 1, 27-28), koji se provodi *milinom riječi* (Lk 4, 22), *uzornim vladanjem među ljudima* (1 Pt 2, 12) i *vjerom ljubavlju djelotvornom* (Gal 5, 6).

¹⁶⁷ Usp. DRUGI VATIKANSKI KONCIL, Dogmatska konsticija o božanskoj objavi *Dei Verbum*, 25; IVAN PAVAO II., Posinodska apost. pob. *Vita consecrata*, (25. ožujka 1996.), 94; BENEDIKT XVI., Posinodska apost. pob. *Verbum Domini* (30. rujna 2010.), 86.

¹⁶⁸ Usp. BENEDIKT XVI., Posinodska apost. pob. *Verbum Domini* (30. rujna 2010.), 27.

¹⁶⁹ KONGREGACIJA ZA USTANOVE POSVEĆENA ŽIVOTA I DRUŽBE APOSTOLSKOGA ŽIVOTA, Naputak Ponovno krenuti od Krista - obnovljena zauzetost posvećenog života u trećem tisućljeću (19. svibnja 2002.), 22.

¹⁷⁰ BENEDIKT XVI., Apost. pismo u obliku *motu propriu Vrata vjere - Porta fidei* kojim se proglašava Godina vjere, (11. listopada 2011.), 15.

Proroštvo budnosti

10. Na završetku koncila, papa Pavao VI. – proročkim pogledom – oprostio se od biskupâ okupljenih u Rimu, ujedinjujući tradiciju i budućnost: »U ovom svjetskom skupu, u ovom povlaštenom času vremena i prostora, u jedno se stapaju prošlost, sadašnjost i budućnost. Prošlost jer je ovdje okupljena Kristova Crkva, sa svojom tradicijom, svojom poviješću, svojim koncilima, svojim naučiteljima, svojim svećima... Sadašnjost jer s ovoga mjesta polazimo ususret današnjem svijetu, s njegovim bijedama, njegovim bolima, njegovim grijesima, ali također s njegovim čudesnim dostignućima, njegovim vrijednostima, njegovim vrlinama... Na kraju, budućnost je ondje, u odlučnom pozivu narodâ na veću pravednost, u njihovoj želji za mirom, u njihovoj svjesnoj ili nesvesnoj želji za višim životom: upravo onim kojeg im Krist želi dati«¹⁷¹.

Papa Franjo nas s velikom ljubavlju potiče nastaviti svoj put hitrim i radosnim korakom: »Vođeni Duhom, nikada kruti, nikada zatvoreni, uvijek otvoreni glasu Boga koji govori, koji otvara, koji vodi, koji nas poziva ići prema obzoru«¹⁷².

Koje zemlje nastanjujemo i koje nam je obzore dano istražiti?

Papa Franjo nas poziva da prihvativmo Božji danas i njegove *novosti*, poziva nas na »Božja iznenađenja«¹⁷³ u vjernosti, bez straha i otporâ, da »budemo proroci koji svjedoče kako je Isus živio na ovoj zemlji, koji naviještaju kako će Božje kraljevstvo biti u njegovu savršenstvu. Nikada se redovnik ne smije odreći svoga proroštva«¹⁷⁴.

Za nas ponovno odzvanja poziv da nastavimo put noseći u srcu očekivanja svijeta. Zamjećujemo lakoću i težinu toga, dok istražujemo nepredvidljivo pojavljivanje *oblačića*. Skromne klice jedne Vijesti koja se ne smije prešutjeti.

Posvećeni život prolazi kroz razdoblje zahtjevnih i novih potreba. Kriza je stanje u kojem smo pozvani razlučivati stvari kroz prizmu evanđelja, to je prilika za mudri odabir – poput pismoznanca, koji iz svoje

¹⁷¹ PAVAO VI., *Poruka koncilskim ocima u prigodi zatvaranja Drugog vatikanskog koncila*, Rim (8. prosinca 1965.).

¹⁷² FRANJO, *Homilija na blagdan Prikazanja Gospodinova – XVIII.* Svjetski dan posvećenog života, Rim (2. veljače 2014.).

¹⁷³ FRANJO, *Homilija na bdjenju u svetoj noći*, Rim (30. ožujka 2013.): »Bojimo se Božijih iznenađenja! On nas uvijek iznenađuje! Braćo i sestre, ne zatvarajmo se novostima koju Bog želi donijeti u naš život.«

¹⁷⁴ A. SPADARO, »*Probudite svijet!*«, *Razgovor pape Franje s vrhovnim poglavarima*, u: *La Civiltà Cattolica*, 165 (2014/I), 7.

riznice iznosi novo i staro (usp. *Mt 13, 52*) – dok se spominjemo da je povijest u iskušenju da sačuva više od onoga što će jednoga dana biti iskoristivo. U opasnosti smo da sačuvamo sakralizirana »sjećanja« koja otežavaju izlazak iz špiljâ naših sigurnosti. Gospodin nas ljubi vječnom ljubavlju (usp. *Iz 54, 8*): to nas pouzdanje poziva na slobodu.

Ujedinjeni u istraživanju obzora

11. Prikrivena bezvoljnost (κηδία) katkad nam izmori duh, potamni pogled, umanji odlučnost a korake učini tromima, svodeći identitet posvećena života na zastarjelu i autoreferencijalnu paradigmu, na kratki obzor: »Razvija se psihologija groba, koja malo-pomalo pretvara kršćane u mumije iz muzeja«¹⁷⁵. Već je Benedikt XVI. poticao na borbu protiv te inertnosti duha i djelovanja, protiv te nemotiviranosti koja ožalošćuje i guši duh i volju: »Ne pridružujte se zlogukim prorocima koji naviještaju svršetak ili besmisao posvećena života u današnjoj Crkvi; radite se zaodjenite Isusom Kristom i zaognite oružjima svjetlosti – kao što poziva sveti Pavao (usp. *Rim 13, 11-14*) – te ostanite budni i bđite. Sveti Kromacije iz Akvileje je pisao: 'Otklonio Gospodin od nas tu opasnost kako nas nikada ne bi svladao teški san nevjernosti; već neka nam udijeli svoju milost i milosrđe, da možemo uvijek bdjeti u vjernosti njemu. Naime, naša vjernost može bdjeti u Kristu' (*Govor 32, 4*)«¹⁷⁶.

Posvećeni život prolazi kroz jedan gaz, ali ne može u njemu trajno ostati. Pozvani smo učiniti prijelaz – *Crkva koja izlazi* je jedan od tipičnih izraza pape Franje – kao *kairós* koji zahtijeva odricanja, traži da se napusti ono što se poznaje i poduzme dug i nimalo lak put, poput Abrahama prema kanaanskoj zemlji (usp. *Post 12, 1-6*), poput Mojsija prema tajanstvenoj zemlji (usp. *Iz 3, 7-8*), poput Ilike prema Sarfati Sidonskoj: svi su oni krenuli prema tajanstvenim zemljama koje su tek u vjeri naslućivali.

Ne radi se o tome da odgovorimo na pitanje je li to što činimo dobro: u razlučivanju se gleda prema obzorima koje Duh predlaže Crkvi, tumači se šum jutarnjih zvijezda bez sigurnosnih izlaza i bez improviziranih prečaca, daje se voditi prema velikim stvarima kroz male i krhke znakove, ulažući slabe resurse. Pozvani smo na zajedničku poslušnost u sadašnjem trenutku kako bismo napredovali zajedno i imali »hrabrosti baciti mreže na *njegovu riječ* (usp. *Lk 5, 5*) a ne samo iz čisto ljudskih razloga«¹⁷⁷.

¹⁷⁵ FRANJO, Apost. pob. *Evangelii gaudium*, (24. studenog 2013.), 83.

¹⁷⁶ BENEDIKT XVI., *Homilija na blagdan Prikazanja Gospodinova – XVII. Svjetski dan posvećenog života, Rim (2. veljače 2013.)*.

¹⁷⁷ KONGREGACIJA ZA USTANOVE POSVEĆENA ŽIVOTA I DRUŽBE APOSTOLSKOGA ŽIVOTA, *Naputak Služenje*

Posvećeni život, napajan na izvoru nade obećanja, pozvan je nastaviti put ne dopuštajući se uvjetovati onim što je ostalo iza nas: *ja nipošto ne smatram da sam već dohvatio. Jedno samo: što je za mnem, zaboravljam, za onim što je preda mnem, prežem* (*Fil 3, 13-14*). Nada nije sazdana na našim snagama i na našim brojevima, već na darovima Duha Svetoga: vjeri, zajedništvu, misiji. Posvećene su osobe narod koji je stekao slobodu isповijedanjem evanđeoskih savjeta, spreman svoj pogled u vjeri izdici iznad sadašnjosti, pozvan »širiti svoje vidike i vidjeti jedno veće dobro koje će donijeti dobrobiti svima«¹⁷⁸.

Dolazni obzor toga puta je označen ritmom Duha, nije neka nepoznata zemlja. Pred nama se na tome putu otvaraju nove granice, nove stvarnosti, druge kulture, različite potrebe, *periferije*.

Po uzoru na timski rad proroka Ilike i njegova momka, treba se sabrati u molitvi s osjećajem velike ljubavi i suojećanja za dobro naroda koji proživljava izgubljenosti i često patnju. Prijeko je potrebno također velikodušno i strpljivo služenje sluge, koji se penje visoko da pogleda prema moru, sve dok ne ugleda mali »signal« nove povijesti, »velike kiše«. Taj *tiki šumor* se može danas poistovjetiti s mnogim nemirnim željama naših suvremenika, koji traže mudre sugovornike, strpljive suputnike, koji su sposobni za otvoreno prihvaćanje u srcu, omogućitelje a ne kontrolore milosti, za nova razdoblja bratstva i spašenja¹⁷⁹.

Vodič »iza naroda«

12. Nužno je, također, taj izlazak činiti zajedničkim snagama, vođeni s jednostavnosću i jasnoćom onih koji služe u autoritetu u traženju Gospodinova lica kao prve volje. Pozivamo one koji su pozvani u tu službu da je vrše u poslušnosti Duhu, s hrabrošću i ustrajnošću, kako bi se kompleksnošću i prijelazom upravljalo i kako nam se korak ne bi usporio ili zau stavio¹⁸⁰.

Pozivamo na vodstvo koje ne ostavlja stvari kakve jesu, koje će otkloniti »napast da [se] klone i da [se] smatra beskorisnim ulagati napore u poboljšanje situacije. Javlja se tako opasnost da se čovjek pred kolotečini, podlegne osrednjosti, digne ruke od svakoga daljeg zauzimanja i više nema hrabro-

autoriteta i posluh. Faciem tuam, Domine, requiram, (11. svibnja 2008.), 11.

¹⁷⁸ FRANJO, Apost. pob. *Evangelii gaudium*, (24. studenog 2013.), 235.

¹⁷⁹ Usp. FRANJO, Apost. pob. *Evangelii gaudium*, (24. studenog 2013.), 47.

¹⁸⁰ Usp. FRANJO, Apost. pob. *Evangelii gaudium*, (24. studenog 2013.), 25.

sti ukazivati na ciljeve istinskog posvećenog života i izlaže se pogibelji da izgubi početni zanos i želju da svjedoči¹⁸¹,

Ovo je vrijeme malih stvari, poniznosti koja zna prinijeti malo kruhova i dvije ribe Bogu na blagoslov (usp. lv 6, 9), koja zna otkriti u *oblaku, malenom kao dlan čovječji* iznenadnu kišu. Nismo pozvani na zabrinuto i administrativno vodstvo, već na služenje autoriteta koje nas s evanđeoskom jasnoćom usmjerava na putu kojim trebamo kročiti zajedno i u jedinstvu srca, u krhkoj sadašnjosti u kojoj se krije klica budućnosti. Nema koristi od »puke administracije«¹⁸², treba »ići za svojim narodom, da [se] pomogne onima koji su zaostali i – prije svega – zato da [se] dopusti stadu da vodeći se vlastitim osjećajem razazna nove putove«¹⁸³.

To vodstvo prihvata i s empatičnom nježnošću hrabri poglede braće i sestara, pa i onih koji požuraju korak ili koče na putu, pomažući im da pobijede žurbu, strahove i isključivost. Možda ima i onih koji se vraćaju u prošlost, koji s nostalgijom ističu razlike između prošlosti i sadašnjosti, koji sanjari u tišini ili pobuđuje sumnje glede nedostatnosti sredstava, resursâ, osobâ. Ne smijemo ostati »usidreni u čežnji za strukturama i navikama koji više ne nose život u današnji svijet«¹⁸⁴.

Može se osjetiti odjek riječi Ilijinoga momka koji, promatrajući obzor, ponavlja: *Ništa nema onđe!* (1 Kr 18, 43). Pozvani smo na milost strpljivosti, čekati i vraćati se istraživati nebo i do sedam puta, kolikogod je potrebno, kako ne bi stali svi zbog indolenčije nekolicine: *bijah nejakima nejak da nejake steknem. Svima bijah sve da pošto-poto neke spasim. A sve činim poradi evanđelja da bih i ja bio suzajedničar u njemu* (1 Kor 9, 22-23).

Dano nam je znati usmjeravati bratski hod prema slobodi u skladu s Božjim ritmovima i vremenima. Istraživati zajedno nebo i bdjeti znači biti pozvani, svi – pojedinci, zajednice, ustanove – na poslušnost kako bismo »suocili se s 'drugom' ljestvicom vrijednosti, pridavali nov i drukčiji smisao stvarnosti, vjerovali da je Bog prošao iako nije ostavio *vidljive tragove*, ali smo ga zamijetili kao *glas zvonke tišine*¹⁸⁵, koji potiče iskusiti nepojmljivu slobodu, kako bismo

došli do samoga praga misterija: *Visoko je iznad zemlje nebo, tako su puti moji iznad vaših putova, i misli moje iznad vaših misli... riječ je Jahvina* (Iz 55,9)«¹⁸⁶.

U tome izlasku koji plaši našu ljudsku logiku – koja bi htjela jasne ciljeve i prokušane putove – odzvanja pitanje: tko će učvrstiti naša *koljena klečava* (usp. Iz 35, 3)?

Djelovanje Duha u složenim i blokiranim situacijama uprisutnjuje se u srcu kao onaj koji pojednostavljuje i iznosi na vidjelo prioritete i pruža sugestije za napredovanje prema ciljevima do kojih nas želi voditi. Uputno je poći uvijek od radosnih uzdaha Duha, on se »neizrecivim uzdasima... po Božju zauzima za svete« (Rim 8, 26-27). »Nema veće slobode od te da dopustimo da nas Duh vodi, odričući se pokušaja da planiramo i kontroliramo sve do najmanje pojedinosti. Namjesto toga dopustimo njemu da nas on prosvijetli, vodi i usmjerava naše korake, da nas vodi gdjegod hoće. Duh Sveti zna dobro što nam je potrebno u svakom dobu i u svakom trenutku. To se zove biti tajanstveno plodni!«¹⁸⁷.

Mistika susreta

13. »Poput «straža» koje čuvaju živim u svjetu želju za Bogom i bude ga u srcu mnogih ljudi koji osjećaju žeđ za beskonačnim«¹⁸⁸, pozvani smo biti tražitelji i svjedoci vidljivih i vitalnih evanđeoskih projekata. Pozvani smo biti muškarci i žene koje resi čvrsta vjera, ali također sposobnost empatije, bližine, kreativna i stvaralačkoga duha, koji ne mogu sputavati duh i karizmu krutim strukturama i strahom od njihova napuštanja.

Papa Franjo nas poziva da živimo »mistiku susreta«: »Sposobnost čuti, slušati druge osobe. Sposobnost da tražimo zajedno put, metodu. [...] znači također ne prestrašiti se, ne prestrašiti se stvari«¹⁸⁹.

»Ako svaki od vas živi za druge – nastavlja Sveti Otac – to predstavlja dragocjenu mogućnost susreta s Bogom. Riječ je o tome da se ponovno otkrije odgovornost da budemo proroštvo kao zajednica, da zajedno tražimo, s poniznošću i strpljivošću, riječ smisla koja može biti dar, te je svjedočimo s

¹⁸¹ KONGREGACIJA ZA USTANOVE POSVEĆENA ŽIVOTA I DRUŽBE APOSTOLSKOGA ŽIVOTA, Naputak *Služenje autoriteta i posluh. Faciem tuam, Domine, requiram*, (11. svibnja 2008.), 28.

¹⁸² FRANJO, Apost. pob. *Evangelii gaudium*, (24. studenog 2013.), 25.

¹⁸³ *Ondje*, 31.

¹⁸⁴ FRANJO, Apost. pob. *Evangelii gaudium*, (24. studenog 2013.), 108.

¹⁸⁵ Doslovni prijevod za *lagani i blagi lahor* iz 1 Kr 19, 12.

¹⁸⁶ KONGREGACIJA ZA USTANOVE POSVEĆENA ŽIVOTA I DRUŽBE APOSTOLSKOGA ŽIVOTA, Naputak *Služenje autoriteta i posluh. Faciem tuam, Domine, requiram*, (11. svibnja 2008.), 7.

¹⁸⁷ FRANJO, Apost. pob. *Evangelii gaudium*, (24. studenog 2013.), 280.

¹⁸⁸ FRANJO, *Obraćanje biskupima Meksičke biskupske konferencije u pohodu ad limina apostolorum*, Rim (19. svibnja 2014.).

¹⁸⁹ FRANJO, *Obraćanje rektorima i učenicima papinskih zavoda i konviktâ u Rimu*, Rim (12. svibnja 2014.).

jednostavnošću. Vi ste poput *antena* spremnih primiti klice novosti koje pobuđuje Duh Sveti i možete pomoći crkvenoj zajednici da stekne taj pogled dobra i pronađe nove i hrabre putove kojima će se doprijeti do svih¹⁹⁰.

Jedna od koncilskih paradigm je bila *briga za svijet i čovjeka*. Budući da čovjek – ne apstraktni, već konkretni čovjek – »je prvi put kojim Crkva mora ići u ostvarivanju svoga poslanja«¹⁹¹, zauzimanje za muškarce i žene našega doba za nas je primarna zadaća. Ta se zadaća nije nimalo promijenila, a provodi ju se u djelu s uvijek novom maštovitošću: u odgoju, u zdravstvu, u katehezi, u stalnom praćenju čovjeka s njegovim potrebama, njegovim težnjama, njegovim lutanjima. Čovjek u svojoj tjelesnosti, u svojoj društvenoj stvarnosti je put evangelizacije. Posvećeni se život premjestio na periferije gradova, poduzevši pravi »izlazak« prema siromašnima, okrećući se svijetu napuštenih. Moramo prepoznati uzornu velikodušnost, ali moramo isto tako prepoznati da nije nedostajalo napetosti i opasnosti ideologizacije, poglavito u prvim pokoncilskim godinama.

»Drevna priča o Samarijancu – govorio je Pavao VI. u govoru na zaključenu Koncila – je bila parada duhovnosti Koncila. Sav je bio prožet golemom simpatijom. Sva je pozornost našeg zborovanja bila usredotočena na otkrivanje ljudskih potreba (koje su to veće, koliko veći postaje sin zemlje). Priznajte mu bar tu zaslugu, vi suvremeni humanisti, koji poričete transcendenciju najviših stvari, i priznajte naš novi humanizam: i mi, i to više od svih, smo poklonici čovjekoljublja«¹⁹².

Naša se misija postavlja u perspektivi te »simpatije«, u perspektivi središnjosti osobe koja zna za polazište uzeti čovjeka. Kada radimo na tome da na vidjelo izbije cjelokupno bogatstvo i istina o čovjeku koju susret s Kristom zahtijeva i potpomaže, istodobno shvaćamo i postajemo svjesni da su crkveni resursi važni upravo kao izvori pravoga čovjekoljublja i *promicanja čovjeka*¹⁹³. Ali kojeg muškarca i ženu danas imamo pred sobom? Koji su to izazovi i nužna posadašnjenja za posvećeni život koje želimo živjeti s istim koncilskim »stilom«, to jest u stavu dijaloga i solidarnosti, duboke i autentične »simpatije«

¹⁹⁰ FRANJO, *Audijencija za sudionike susreta održanog u organizaciji Talijanske konferencije svjetovnih ustanovâ*, Rim (10. svibnja 2014.).

¹⁹¹ IVAN PAVAO II., Enc. *Redemptor hominis*, (4. ožujka 1979.), 14.

¹⁹² PAVAO VI., *Govor na posljednjoj javnoj sjednici Drugog vatikanskog koncila*, Rim (7. prosinca 1965.).

¹⁹³ Usp. SVETA KONGREGACIJA ZA REDOVNICE I SVJETOVNE USTANOVE, *Redovnici i promicanje čovjeka*, Rim (12. kolovoza 1980.).

prema današnjim muškarcima i ženama i njihovom kulturom, njihovim dubokim »čuvstvom«, njihovom samosvješću, njihovim moralnim koordinatama?

Nošeni Kristovim Duhom pozvani smo prepoznati ono što je doista ljudsko. Naše će se djelovanje, u protivnom, ograničiti na socijalni identitet, nalik nekoj humanitarnoj nevladinoj udruzi, kao što je više puta ponovio papa Franjo¹⁹⁴, koja ima za cilj gradići pravednije društvo, ali sekularizirano, zatvoreno transcendenciji i, u konačnici, čak i lišeno pravednosti. Ciljeve promicanja treba uključiti u obzor koji će isticati i čuvati svjedočenje Kraljevstva i istinu o čovjeku.

U našem dobu, kojim dominira prodorna i globalna komunikacija i, istodobno, nesposobnost komuniciranja s autentičnošću, posvećeni je život pozvan biti znak mogućnosti gostoljubivih, transparentnih, iskrenih ljudskih odnosa. Crkva, u otuđujućoj i autoreferencijalnoj čovjekovoj slabosti i samoći, računa na bratstva bogata »radošću i Duhom Svetim« (Dj 13, 52)¹⁹⁵. »Posvećeni život kao *specialis caritatis schola*«¹⁹⁶, u svojim mnogostrukim oblicima bratstva, je oblikovan Duhom Svetim, jer »tamo gdje je zajednica, ondje je Duh Božji, a gdje je Duh Božji tamo ima zajedništva i svake milosti«¹⁹⁷.

Cijenimo bratstvo kao mjesto bogato otajstvom i »teološki prostor u kojem se može iskusiti mistična prisutnost uskrsloga Gospodina«¹⁹⁸. Zamjećuje se stanoviti otklon između toga otajstva i svakodnevna života: pozvani smo prijeći s načina života u zajednici na milost bratstva. S oblika *communis* na ljudsku relacionalnost u evanđeoskom obliku po Božjoj ljubavi razlivenoj u srcima po Duhu Svetom (usp. *Rim* 5, 5).

Papa Franjo nas opominje: »Zato me uvjek boli kada vidim kako se u nekim zajednicama, pa čak i među posvećenim osobama, javljaju razni oblici mržnje, podjele, klevetanja, ocrnjivanja, osvete, ljubomore, želje za nametanjem vlastitih ideja pod svaku cijenu, pa čak i progoni koji nalikuju pravom lovnu na vještice. Koga mi to mislimo evangelizirati takvim ponašanjima? [...] Nitko se ne spašava sam od sebe, to jest kao izolirani pojedinac, niti vlastitim snaga-

¹⁹⁴ Usp. FRANJO, *Homilija na misi s kardinalima*, Rim (14. ožujka 2013.).

¹⁹⁵ Usp. IVAN PAVAO II., *Posinodska apost. pob. Vita consecrata*, (25. ožujka 1996.), 45.

¹⁹⁶ VILIM IZ SAINT-TIERRYJA, *De Natura et dignitate amoris*, 9, 26.

¹⁹⁷IRENEJ LYONSKI, *Protiv krivovjerjâ* III, 24, I.

¹⁹⁸ IVAN PAVAO II., *Posinodska apost. pob. Vita consecrata*, (25. ožujka 1996.), 42; usp. DRUGI VATIKANSKI KONCIL, Dekret o prilagođenoj obnovi redovničkog života *Perfectae caritatis*, 15.

ma. Bog nas privlači vodeći računa o složenom spletu interpersonalnih odnosa koje uključuje život u ljudskoj zajednici¹⁹⁹.

Pozvani smo dakle prepoznati se kao bratstvo otvoreno komplementarnosti susreta u suživljenošti razlikâ, kako bismo zajedno išli naprijed: »osobe koje se svesrdno uključuju u život zajednice – poručuje nam papa Franjo – ne trebaju gubiti svoje osobne individualne značajke ili skrivati svoj identitet; naprotiv, one primaju nove poticaje za vlastiti osobni rast«²⁰⁰. Stil »dijaloga« koji je »mnogo više od prenošenja neke istine. Izvire iz zadovoljstva govorâ i obogaćuje one koji izražavaju ljubav jedan drugom putem riječi. To je dobro koje se ne sastoji u stvarima, već u samim osobama koje se uzajamno daruju u dijalogu«²⁰¹, podsjećajući da »ozračje dijalog je prijateljstvo, štoviše služenje«²⁰².

Neka naša bratstva budu mesta u kojima misterij čovjeka doteče misterij Boga u iskustvu evanđelja. To su dva »mesta« u kojima se, na povlašten način, evanđelje očituje, oblikuje, daruje: obitelj i posvećeni život. U prvome mjestu evanđelje ulazi u svakodnevnicu i pokazuje svoju sposobnost da preobrazi svakodnevni život na obzoru ljubavi. Drugi znak, slika budućega svijeta koji relativizira sva dobra ovoga svijeta, je komplementarni i zrcalni odraz ovog prvog, i istodobno se pokazuje unaprijed kao dovršetak puta života te sva ljudska iskustva, pa i najuspješnija, postaju povezana s konačnim zajedništvom s Bogom²⁰³.

Postajemo »mjestom evanđelja« kada osiguramo za nas i na dobrobit sviju prostor Božje skrbi. Moramo u tome smislu spriječiti da nam sve vrijeme bude ispunjeno stvarima, aktivnostima, riječima. Mi smo mesta evanđelja kada smo žene i muškarci želje: očekivanja susreta, ponovnog sastajanja, odnosa. Eto zašto je bitno da naši ritmovi života, naša bratstva, sve naše aktivnosti postanu prostori čuvanja jedne »odsutnosti«, koja je Božja prisutnost.

»Zajednica podupire cjelokupni apostolat. Ponekad u redovničkim zajednicama postoje napetosti, koje za sobom povlače opasnost individualizma i raspršenosti, dok istodobno postoji potreba za dubokom komunikacijom i autentičnim

odnosima. Oplemenjujući snagu evanđelja svjedoči bratstvo koje se živi u zajednici, u kojoj vlada prihvatanje, poštivanje, uzajamno pomaganje, razumijevanje, uljudnost, oprاشtanje i radost«²⁰⁴. Zajednica tako postaje dom u kojem se živi evanđeoska različitost. Stil evanđelja, human i jezgrovit, očituje se u traženju koje teži preobrazbi; u celibatu za Kraljevstvo; u traženju i slušanju Boga i njegove riječi: poslušnosti koja pokazuje kršćansku različitost. Sve su to rječiti znakovi u svijetu koji ponovno traga za onim bitnim.

Zajednica koja sjedi za stolom i prepoznaće Krista u lomljenju kruha (usp. Lk 24, 13-35) je također mjesto u kojem svatko prepoznaće krhkosti. Bratstvo ne rađa savršenost odnosa, već prihvata ograničenost svih svojih članova i nosi je u srcu i molitvi kao ranu nanesenu zapovijedi ljubavi (usp. Iv 13, 31-35): mjesto je to gdje vazmeno otajstvo izvodi ozdravljenje i u kojem jedinstvo cvate. To je milosni događaj za kojeg mole i primaju braća i sestre koji su zajedno ne po izboru već po pozivu, iskustvo prisutnosti Uskrsloga.

Proroštvo posredovanja

14. Redovničke obitelji su nastale zato da nadahnju nove puteve, ponude neočekivane staze ili žurno i spretno odgovore na ljudske i duhovne potrebe. Može se dogoditi da se institucionalizacija vremenom optereti »zastarjelim propisima«²⁰⁵, a socijalni zahtjevi pretvore evanđeoske odgovore u odgovore u kojima se koriste mjerila »poduzetničke« učinkovitosti i načina razmišljanja. Posvećenom se životu može dogoditi da izgubi ugled, karizmatsku smjelost i evanđeosku pareziju, jer ga privlače svjetla koja su tuđa njezinu identitetu.

Papa Franjo nas poziva na kreativnu vjernost, na Božja iznenađenja: »Isus Krist može također razbiti suhoparne sheme u koje ga pokušavamo zatvoriti i iznenađuje nas svojom konstantnom božanskom kreativnošću. Svaki put kada se trudimo vratiti izvori i ponovno otkriti izvornu svježinu evanđelja javljaju se novi putovi, kreativne metode s različitim oblicima izraza, rječitiji znakovi, riječi bremenite novim značenjem za današnji svijet. Zapravo, sva-ko autentično evangelizacijsko djelovanje je uvijek 'novo'«²⁰⁶.

¹⁹⁹ FRANJO, Apost. pob. *Evangelii gaudium*, (24. studenog 2013.), 113, 100.

²⁰⁰ *Ondje*, 235; usp. 131.

²⁰¹ *Ondje*, 142.

²⁰² PAVAO VI., Enc. *Ecclesiam Suam*, (6. kolovoza 1964.), 90; usp. FRANJO, *Audijencija za sudionike susreta održanog u organizaciji Talijanske konferencije svjetovnih ustanovâ*, Rim (10. svibnja 2014.).

²⁰³ Usp. XIII. REDOVNA OPĆA BISKUPSKA SINODA, Poruka Božjem narodu, 7.-28. listopada 2012., br. 7.

²⁰⁴ FRANJO, *Obraćanje sudionicima generalnog kapitula Salezijanske družbe sv. Ivana Bosca (salezijanci)*, Rim (31. ožujka 2014.).

²⁰⁵ DRUGI VATIKANSKI KONCIL, Dekret o prilagođenoj obnovi redovničkoga života *Perfectae caritatis*, 3.

²⁰⁶ FRANJO, Apost. pob. *Evangelii gaudium*, (24. studenog 2013.), 11.

Na raskrižjima svijeta

15. Duh nas poziva oblikovati *servitum caritatis* prema osjećaju Crkve. Ljubav »se trsi oko podizanja ‘zemaljskoga grada’, utemeljena na pravu i pravednosti. No, s druge strane, ljubav nadvisuje pravednost, dopunjajući je u logici dara i praštanja. ‘Zemaljski grad’ ne promiču samo odnosi pravâ i dužnosti, nego, još više i još preče, odnosi velikodušne besplatnosti, milosrđa i zajedništva«²⁰⁷, a Učiteljstvo nas uvodi u šire shvaćanje: »Neusklađenost stvarne međuovisnosti ljudi i naroda s etičkom interakcijom savjesti i umova, odakle bi mogao proizići istinski ljudski razvoj, jedna je od velikih opasnosti našega doba. Jedino je *ljubav, prosvijetljena svjetlom razuma i vjere, kadra ići za ciljevima razvoja koji posjeduju čovječniju i očovječujuću vrijednost*«²⁰⁸.

Ostale koordinate duha nas pozivaju ojačati utvrde u kojima misao i studij mogu sačuvati ljudski identitet i njegovo milosno lice u bujici digitalnih vezâ i svjetova mrežâ (*network*), koji izražavaju stvarno i duhovno stanje suvremenog čovjeka. Tehnologija udahnjuje i istodobno prenosi potrebe i budi želje koje je čovjek oduvijek u sebi nosio: pozvani smo nastaniti te *neistražene zemlje* i u njima govoriti o evanđelju: »Danas, kada su mreže i sredstva ljudske komunikacije dostigli neslućene razvoje, osjećamo izazov da otkrijemo i prenosimo ‘mistiku’ zajedničkoga življenja, miješanja i uzajamna susretanja, da se zagrlimo i jedni druge podupiremo, da zakorачimo u vode toga oceana koji se, premda kaotičan, može pretvoriti u pravo iskustvo bratstva, karavanu solidarnosti, u sveto putovanje«²⁰⁹.

Pozvani smo slično tome postaviti lagane šatore na raskrižja neutrih putova. Stajati na pragu, poput proroka Ilike, koji je učinio od geografije periferije izvor objave: prema sjeveru u Sarfatu, prema jugu na Horeb, na istoku iza rijeke Jordana radi pokorničke samoće i na kraju uzlazak na nebo. *Prag* je mjesto gdje Duh uzdiše: prostor gdje ne znamo što više reći i kamo usmjeriti naša očekivanja, ali gdje Duh poznaje Božje naume (*Rim* 8, 27) te nam ih predaje. Postoji opasnost, katkad, da pripisemo *putovima* Duha naše davno nacrtane mape, jer nam ponavljanje putova ulijeva sigurnost. Papa Benedikt XVI. otvara nam pred očima Crkvu koja raste *po privlačnosti*²¹⁰,

dok papa Franjo sanja o »misijском opredjeljenju koje može sve preobraziti, tako da crkveni običaji, načini na koje se stvari čine, satnice, jezik i sve strukture postanu prikladni kanal za evangelizaciju današnjega svijeta više no za samoočuvanje [...] u stalnoj želji za ‘izlaženjem’« kako bi se potpomoglo »pozitivni odgovor svih onih kojima Isus nudi svoje prijateljstvo«²¹¹.

Radost evanđelja od nas traži da istkamo duhovnost kao umijeće traženja koje istražuje alternativne metafore, nove slike i stvara nove perspektive. Potrebno je ponovno ponizno krenuti od iskustva Krista i njegova evanđelja, to jest od *iskustvenoga* znanja i u tome, često, biti razoružani poput Davida pred Golijatom. Moć evanđelja, koju u sebi doživljavamo kao spasenje i radost, osposobljava nas mudro koristiti slike i simbole koji odgovaraju kulturi koja guta događaje, misli, vrijednosti, i ponovno ih vraća u stalnim zavodljivim »slikama«, odjeku »duboke čežnje za Bogom, koja se očituje na različite načine i dovodi muškarce i žene u stav iskrena traženja«²¹².

U prošlosti je jedna od snažnih tema duhovna života bio simbol *putovanja i uspona*: ne u prostor, već prema središtu duše. Taj mistični proces stavljen u temelj duhovna života, danas dolazi u dodir s drugim vrijednosnim instancijama kojima daje svjetlo i značenje. Molitva, čišćenje, vršenje kreposti susreću se sa solidarnošću, inkulturacijom, duhovnim eku menizmom, novom antropologijom, tražeći novu hermeneutiku i, prema drevnoj patrističkoj *traditio*, nove mistagoške putove.

Posvećeni muškarci i žene, iskusni u duhovnom životu i svjesni nutarnjega čovjeka u kojem prebiva Krist, pozvani su kretati se tim putovima, suprotstavljajući se onom *đavolskom* što dijeli i odvaja, i oslobođajući *simbolično*²¹³, to jest primat veze i odnosa prisutnoga u složenosti stvorene stvarnosti, uglaviti u Kristu sve – na nebesima i na zemlji (*Ef* 1, 10).

Gdje će biti posvećene osobe? Hoće li slobodni od svih sponâ zbog evanđeoskoga načina života, koji zavjetuju, znati živjeti na pragu? Hoće li znati stati – poput straže – na margine gdje pogled postaje jasniji, a misao prodornija i poniznija? Hoće li sav posvećeni život znati prihvatići izazov pitanjâ smisla koja dolaze s raskrižjâ svijeta?

Iskustvo siromašnih, dijalog među religijama i među kulturama, komplementarnost muškarca i

²⁰⁷ BENEDIKT XVI., Enc. *Caritas in veritate*, (29. lipnja 2009.), 6.
²⁰⁸ *Ondje*, 9.

²⁰⁹ FRANJO, Apost. pob. *Evangelii gaudium*, (24. studenog 2013.), 87.

²¹⁰ BENEDIKT XVI., *Homilija* na misi otvorenja Petog općeg zasjedanja Vijeća biskupâ Latinske Amerike i Kariba u svetištu »La Aparecida«, Aparecida, Brazil (13. svibnja 2007.).

²¹¹ FRANJO, Apost. pob. *Evangelii gaudium*, (24. studenog 2013.), 27.

²¹² BENEDIKT XVI., *Poruka sudionicima XII. međukršćanskog simpozija*, (Salonicco, 29/8-2/9 2011): *L'Osservatore Romano* (3/9/2011), 8.

²¹³ * U tal. izvorniku igra riječi *dia-bolico* (đavolski) i *simbolico* (simbolično), *pr.*

žene, ekologija u bolesnom svijetu, nezadrživa eugenika, globalizirana ekonomija, planetarna komunikacija, simbolički jezik – sve su to novi hermeneutički obzori koje se ne smije samo nabrojiti, već ih treba nastaniti i učiniti da procvjetaju životom pod vodstvom Duha Svetoga koji u svemu uzdiše (usp. *Rim* 8, 22-27). To su epohalna gibanja koja ponovno pokreću pitanje sustavâ vrijednosti, jezikâ, prioritetâ, antropologijâ. Milijuni osoba su na putu prema svjetovima i kulturama, destabilizirajući stoljetni identitet i pospješujući miješanje kulturâ i religijâ.

Hoće li posvećeni život znati postati prijateljski sugovornik »onoga traženja Boga koje oduvijek počrće čovjekov srce«²¹⁴? Hoće li – poput Pavla – znati poći na atenski trg i zboriti *paganima* o nepoznatom Bogu (usp. *Dj* 17, 22-34)? Hoće li znati jačati žar misli kako bi se oživjelo vrijednost drugotnosti i etiku razlikâ u miroljubivom suživotu?

Posvećeni je život u svojim različitim oblicima već prisutan na tim raskrižjima. Već stoljećima, *in primis* samostani, zajednice i bratstva na graničnim područjima žive tiho svjedočenje, mjesto su evanđelja, dijaloga i susreta. Mnogi posvećeni muškarci i žene, također, prisutni su u svakodnevici današnjih muškaraca i žena, dijeleći s njima radosti i bolji, u oživljavanju vremenitog reda, s mudrošću i smionošću iznalaženja »novih i hrabrih putova kako bi se doprlo do sviju« u Kristu²¹⁵ i »išlo dalje, ne samo dalje, već još dalje i usred, tamo gdje se sve odigrava«²¹⁶

Posvećeni muškarci i žene na *pragu* pozvani su pokrenuti »okupljanja«, kao što se u davna vremena stvaralo čistine usred šuma i tu podizalo gradove. Posljedice tih izbora, kao što ističe papa Franjo, su nesigurne, prisiljavaju nas nesumnjivo na izlazak iz središta prema periferijama, na preraspodjelu snagâ u kojoj neće prevladavati očuvanje *statusa quo* i ocjenjivanje profita, već proroštvo evanđeoskih izbora. »Karizma nije boca destilirane vode. Treba je živjeti snažno, tumačeći je također u kulturnom pogledu«²¹⁷.

U znaku malenosti

16. Nastavljamo naše putovanje tkanjem posredovanjâ u poniznom znaku evanđelja: »Nikada ne

izgubite poletnost *putovanja putovima svijeta*, sviest da je kročiti, koračajući čak i nesigurnim korakom ili hramajući, uvijek bolje no stajati na mjestu, zatvoreni u vlastita pitanja ili u vlastite sigurnosti«²¹⁸.

Slike koje smo razmatrali – od *oblaka* koji prati izlazak do dogodovština proroka Ilike – otkrivaju nam da se Božje kraljevstvo očituje među nama u znaku malenosti. »Vjerujmo Evanđelju kada nam govori da je Božje kraljevstvo već prisutno u svijetu i da raste, ovdje i ondje, i na različite načine: poput malena sjemena koje naraste u veliko stablo (usp. *Mt* 13, 31-32), poput malo kvasca od kojeg se tijesto poveća (usp. *Mt* 13, 33) i poput dobra sjemena koje raste usred kukolja (usp. *Mt* 13, 24-30) i može nas uvijek ugodno iznenaditi«²¹⁹.

Tko se zaustavlja na autoreferencijalnosti, često, ima jedino sebe i vlastiti obzor pred očima. Onaj koji se stisne na margini može naslutiti i promicati ponizniji i duhovniji svijet.

Novi putovi vjere danas niču u poniznim mjestima, u znaku Riječi koja, ako se živi i sluša, vodi k otkupljenju. Ustanove posvećena života i družbe apostolskoga života koji donose odluke polazeći od malih *znakova* tumačenih u vjeri i proroštvu koje zna naslutiti ono *onkraj*, postaju mjesta života, ondje sja svjetlo i razlige se poziv koji poziva druge da slijede Krista.

Zasadimo klicu načina djelovanja i malih prisutnosti nalik evanđeoskom *zrnu* gorušice (usp. *Mt* 13, 31-32), u kojoj će sjati bez granica intenzitet znaka: hrabra riječ, iskreno bratstvo, slušanje slabog glasa, spomen Božjeg doma među ljudima. Treba njegovati »kontemplativni pogled, odnosno pogled ispunjen vjerom, koji otkriva onoga Boga koji stanuje u njegovim kućama, na njegovim ulicama, na njegovim trgovima. Bog svojom prisutnošću prati iskreno traženje u koje se upuštaju osobe i skupine da pronađu potporu i smisao svome životu. On živi među građanima promičući solidarnost, bratstvo, želju za dobrom, istinu, pravdu. Ta se prisutnost ne smije biti neprirodno stvarati, već treba biti pronađena, otkrivena«²²⁰.

Posvećeni život nalazi svoju plodnost ne samo u svjedočenju dobra, već u njegovu prepoznavanju i umijeću da se na njega ukaže, osobito tamo gdje ga se obično ne vidi, u »ne građanima«, »polugrađanima« ili »urbanim viškovima«²²¹, u onima koji su lišeni dostojanstva. Prijеći s riječi solidarnosti na ge-

²¹⁴ IVAN PAVAO II., Posinodska apost. pob. *Vita consecrata*, (25. ožujka 1996.), 103.

²¹⁵ Usp. FRANJO, *Audijencija* za sudionike susreta održanog u organizaciji Talijanske konferencije svjetovnih ustanovâ, Rim (10. svibnja 2014.).

²¹⁶ *Isto*.

²¹⁷ A. SPADARO, »*Probudite svijet!*«, *Razgovor pape Franje s vrhovnim poglavarima*, u: *La Civiltà Cattolica*, 165 (2014/I), 8.

²¹⁸ *Isto*.

²¹⁹ FRANJO, Apost. pob. *Evangelii gaudium*, (24. studenog 2013.), 278.

²²⁰ FRANJO, Apost. pob. *Evangelii gaudium*, (24. studenog 2013.), 71.

²²¹ *Ondje*, 74.

ste koje prihvataju i ozdravljaju: posvećeni život je pozvan na tu istinu.²²²

Papa Benedikt XVI. nas potiče: »Pozivam vas na vjeru koja zna prepoznati mudrost slabosti. U radoštima i tugama sadašnjega vremena, kada se tvrdoča i težina križa itekako daju osjetiti, ne sumnjajte da je Kristova *kenosi* već uskrsna pobjeda. Upravo u ljudskoj ograničenosti i slabosti pozvani smo živjeti suobličenost Kristu, u svekolikoj napetosti koja predoznačava, u mjeri u kojoj je to moguće u vremenu, eshatološko savršenstvo (VC, 16). U društвima efikasnosti i uspjeha, vaš život označen ‘malenošću’ i slabоšću malenih, empatijom s onima koji nemaju glasa, postaje evanđeoski znak proturječja«²²³.

Pozivamo na povratak evanđeoskoj mudrosti koju žive maleni (usp. *Mt 11, 25*): »To je radost koja se živi u malim stvarima svakodnevna života, kao odgovor na usrdni poziv našega Boga Oca: *Sine moj, imaš li štogod, priušti sebi... Ne uskraćuj sebi sadašnje sreće (Sir 14, 11.14)*. Kolika se samo očinska nježnost nazire iza tih riječi!«²²⁴.

Sadašnja slabost posvećena života proizlazi, možda, upravo iz toga što smo izgubili radost »malih stvari svakodnevna života«²²⁵. U životu obraćanja, posvećeni muškarci i žene mogli bi otkriti da prvi poziv – podsjetili smo to u pismu *Radujte se* – jest poziv na radost kao prihvatanje malenoga i traženje dobra: »Samo danas bit ću sretan u sigurnosti da sam stvoren za sreću, ne samo na drugom, već i na ovome svijetu«²²⁶.

Papa Franjo nas poziva da dopustimo »da nas Duh vodi, odričući se pokušaja da planiramo i kontroliramo sve do najmanje pojedinosti. Namjesto toga dopustimo njemu da nas on prosvijetli, vodi i usmjerava naše korake, da nas vodi gdjegod hoće. Duh Sveti zna dobro što nam je potrebno u svakom dobu i u svakom trenutku«²²⁷.

U zboru u molitvenom statio

17. Obzor je otvoren, a mi smo pozvani na molitvenu budnost koja zagovara za svijet. U njoj nastavljamo otkrivati male predzname obilne, blago-

tvorne kiše na našu suhoću, lagane šapate vjerne prisutnosti.

Putovati za oblakom nije uvijek lako; razlučivanje zahtijeva katkad dugotrajna čekanja koja umaraju; laki i slatki jaram (usp. *Mt 11, 30*) može postati težak. Pustinja je također mjesto samoće, praznine. To je mjesto gdje nedostaje ono osnovno za život: vode, vegetacije, društva drugih osoba, topline prijatelja, pa čak i samoga života. Svaki pojedinac u pustinji dotiče u tišini i samoći svoju pravu sliku: mjeri samoga sebe i beskonačno, svoju krhkost poput zrna pjeska i čvrstoču stijene, Božje otajstvo.

Izraelci bi ostajali utaboreni sve dok je oblak boravio iznad šatora; ponovno bi kretali na put kada bi se oblak dizao s toga prebivališta. Stati i ponovno krenuti: život kojeg vodi, upravlja i kojem određuje ritam oblak Duha. Život koji se živi u budnom bdjenju.

Ilija, sklupčan u samome sebi, slomljen od боли i nevjernosti naroda, nosi na svojim leđima i u srcu trpljenje i izdaju. On sâm postaje molitva, molitveno zaklinjanje, krilo koje zagovara. Pokraj njega i za njega dječak istražuje nebo, promatra hoće li se na moru pojavitи znak odgovora na Božje obećanje.

To je paradigma duhovna putovanja svakoga pojedinca, po kojem se čovjek pretvara doista u Božjeg prijatelja, sredstvo njegova božanskoga nauma spasenja, postaje svjestan svoga poziva i poslanja na dobrobit svih slabih na zemlji.

Posvećeni život u sadašnjem vremenu je pozvan živjeti s posebnim intenzitetom *statio* zagovaranja. Svjesni smo svoje ograničenosti i svoje konačnosti, dok naš duh prolazi kroz pustinju i utjehu u traženju Boga i znakova njegove milosti, tamu i svjetlo. U tome molitvenom *statio* odigrava se buntovna poslušnost proroštva posvećena života koje postaje glasom velike ljubavi prema čovječanstvu. Punina i praznina – kao duboka percepcija Božjega otajstva, svijeta i čovjeka – su iskustva kroz koja prolazimo duž puta s istim intenzitetom.

Papa Franjo nas interpelira: »Boriš li se s Gospodinom za svoj narod, kao što se Abraham borio (usp. *Post 18, 22-33*)? Onom hrabrom zagovornom molitvom. Mi govorimo o *parresia*, apostolskoj hrabrosti, i mislimo na pastoralne planove, i to je dobro, ali je ista *parresia* nužna također u molitvi«²²⁸.

Zagovor postaje glasom ljudskih siromaštava, *adventus* i *eventus*: priprema na odgovor milosti, na plodnost suhe zemlje, na mistiku susreta u znaku malih stvari.

Sposobnost da sjede u zboru čini od posvećenih muškaraca i žena ne usamljene proroke, već muš-

²²² Usp. *ondje*, 207.

²²³ BENEDIKT XVI., *Homilija na blagdan Prikazanja Gospodinova – XVII. Svjetski dan posvećena života*, Rim (2. veljače 2013.).

²²⁴ FRANJO, Apost. pob. *Evangelii gaudium*, (24. studenog 2013.), 4.

²²⁵ *Isto*.

²²⁶ IVAN XXIII, *Dekalog vedrine*, u *Dnevniku duše (Il Giornale dell'anima)*, LEV, Grad Vatikan 2014., 217.

²²⁷ FRANJO, Apost. pob. *Evangelii gaudium*, (24. studenog 2013.), 280.

²²⁸ FRANJO, *Govor rimskim župnicima*, Rim (6. ožujka 2014.).

karce i žene zajedništva, zajedničkoga slušanja Božje riječi, koji su kadri zajedno elaborirati nova značenja i znakove, osmišljene, građene također u vrijeme progona i mučeništva. Riječ je o hodu prema *zajedništvu razlikâ*, tom znaku Duha koji raspiruje u srcima veliku ljubav *da svi budu jedno* (Iv 17, 21). Tako se očituje Crkva koja, sjedeći za stolom nakon puta satkog od sumnji i žalosnih komentara i bez nade, prepoznaje svoga Gospodina u lomljenju kruha (Lk 24, 13-35), zaognuta esencijalnošću evanđelja.

Za razmišljanje

18. Izazovi pape Franje

»Kada nam Gospodin želi dati neku misiju, kada nam želi dati neki posao, priprema nas da to dobro obavimo« upravo »kao što je pripremio Iliju. Nije važno »to što je on susreo Gospodina« već je važan »čitav put koji je prešao da dođe do poslanja koje Gospodin povjerava«. I upravo »to je razlika između apostolskoga poslanja koje nam Gospodin povjerava i ljudskoga, poštenoga, dobroga posla«. Dakle »kada Gospodin daje neku misiju, uvijek nas uvodi u proces čišćenja, proces razlučivanja, proces poslušnosti, proces molitve«²²⁹.

»Jesu li krotki, ponizni? Ima li u toj zajednici svađa među njima za vlast, svađa zbog zavisti? Ima li naklapanja? Tada nisu na putu Isusa Krista«. Mir u zajednici, naime je »veoma važna osobina, veoma važna jer nas zloduh uvijek pokušava razdvojiti. On je otac podjele; sa zavišću unosi razdor. Isus nam daje vidjeti taj put, put mira među nama, ljubavi među nama«²³⁰.

Važno je »imati naviku tražiti milost spomena puta koji je prešao Božji narod« kao i milost »osobna spomena: što je učinio Bog sa mnom u mome životu, kako me vodio na mome životnom putu?« Treba znati također »tražiti milost nade koja nije optimizam; to je nešto drugo«; »tražiti milost da svakodnevno obnavljamo savez s Gospodinom koji nas je pozvao«²³¹.

I to »je naša sloboda; kročiti u perspektivi obećanjâ, sigurni da će se ona obistiniti i postati stvarnost. Lijepo je čitati jedanaesto poglavlje Poslanice Hebrejima, gdje se opisuje putovanje Božjega naroda prema obećanjima; kako je taj narod ljubio ta obećanja i tražio ih također mučeništvom. Znao je da je Gospodin vjeran. Nada nikada ne razočarava«. (...) To je naš život: »vjerovati i krenuti na put« kao

što je učinio Abraham, koji je imao »povjerenja u Gospodina i kročio također u teškim trenutcima«²³².

Nikada ne izgubite poletnost putovanja putovima svijeta, svijest da je kročiti, koračajući čak i nesigurnim korakom ili hramajući, uvijek bolje no stajati na mjestu, zatvoreni u vlastita pitanja ili u vlastite sigurnosti. Velika misijska ljubav, radost susreta s Kristom koja vas potiče da dijelite s drugima ljepotu vjere, otklanja opasnost da ostanemo zaustavljeni u individualizmu²³³.

Redovnici su proroci. Oni su oni koji su izabrali naslijedovanje Isusa koje oponaša njegov život s poslušnošću Ocu, siromaštvom, životom u zajednici, čistoćom. (...) U Crkvi su redovnici napose pozvani biti proroci koji svjedoče kako je Isus živio na ovoj zemlji, i koji navještaju kako će Božje kraljevstvo biti u svojoj savršenosti. Nikada se redovnik ne smije odreći proroštva²³⁴.

Ovo je kršćanski stav: budnost. Budnost nad samim sobom: što se događa u mome srcu? Zato jer tamo gdje mi je srce ondje mi je blago. Što se događa ondje? Istični oci kažu da se mora dobro upoznati je li mi srce nemirno ili spokojno. (...) Zatim, što će učiniti? Pokušat će shvatiti ono što se događa, ali uvijek u miru. Shvatiti u miru. Zatim se mir vraća i mogu izvršiti *discussio conscientiae*. Kada u meni vlada mir, nema nemira: »Što se danas dogodilo u mojoj srcu?«. To znači bdjeti. Bdjeti ne znači ići u sobu za mučenje, to ne! To naprotiv znači gledati srce. Mi moramo biti gospodari svoga srca. Što osjeća moje srce, što traži? Što me danas učinilo sretnim, a što nesretnim?²³⁵

Hvala Bogu vi ne živite i ne radite kao pojedinci, već kao zajednica: i zahvalite Bogu na tome! Zajednica podupire cjelokupni apostolat. Ponekad u redovničkim zajednicama postoje napetosti, što za sobom povlači opasnost individualizma i raspršenosti, dočim istodobno postoji potreba za dubokom komunikacijom i autentičnim odnosima. Oplemenjujući snagu evanđelja svjedoči bratstvo koje se živi u zajednici, u kojoj vlada prihvatanje, poštovanje, uzajamno pomaganje, razumijevanje, uljednost, oprštanje i radost²³⁶.

²²⁹ FRANJO, *Jutarnja meditacija* u kapeli *Domus Sanctae Marthae*, Rim (31. ožujka 2014.).

²³⁰ FRANJO, *Jutarnja meditacija* u kapeli *Domus Sanctae Marthae*, Rim (29. travnja 2014.).

²³¹ FRANJO, *Jutarnja meditacija* u kapeli *Domus Sanctae Marthae*, Rim (15. svibnja 2014.).

Vi ste kvasac koji može proizvesti dobri kruh za mnoge, onaj kruh za kojim postoji tolika glad: slušanje potrebâ, željâ, razočaranjâ, nade. Poput onih koji su vam prethodili u tome pozivu, možete vratiti nadu mladima, pomagati starije, otvoriti put prema budućnosti, širiti ljubav na svakom mjestu i u svakoj situaciji. Ako se to ne dogodi, ako u vašem svakodnevnom životu nedostaje svjedočenja i proroštva, tada, ponavljam, je prijeko potrebno obraćenje!²³⁷

Namjesto da budemo samo Crkva koja prihvata i koja prima držeći vrata otvorenima, trudimo se također biti Crkva koja nalazi nove putove, koja je kadra izaći iz same sebe i ići ususret onome koji u nju ne dolazi, koji je iz Crkve izašao ili je prema njoj ravnodušan. Onaj koji je iz nje izašao ponekad je to učinio zbog razloga koji, ako se dobro shvate i ocijene, mogu dovesti do povratka. Ali za to treba odvažnost, hrabrost.²³⁸

U posvećenom životu se živi susret između mlađih i starijih, između opsluživanja i proroštva. Ne gledajmo ih kao dvije suprotstavljene stvarnosti! Pustimo radije da ih obje Duh Sveti oživljava, a znak toga je radost: radost opsluživanja, hoda u jednom pravilu života; i radost što smo vođeni Duhom, nikada kruti, nikada zatvoreni, uvijek otvoreni glasu Boga koji govori, koji otvara, koji vodi, koji nas poziva ići prema obzoru²³⁹.

Zdravo, Ženo novoga saveza

19. Slijediti na svom putu znakove Boga znači iskusiti radost i obnovljeni zanos susreta s Kristom²⁴⁰, središtem života i izvorom odlukâ i djelovanjâ.²⁴¹ Susret s Gospodinom se obnavlja iz dana u dan u radoći ustrajna hoda. »Uvijek u pokretu s onom krepošću koja je krepost putnika: radošću«²⁴².

Naše vrijeme poziva na potrebnu budnost: »Bdjenje. To znači gledati srce. Moramo biti gospo-

dari našega srca. Što osjeća moje srce, što traži? Što me učinilo sretnim, a što nesretnim? [...] To znači poznavati stanje svoga srca, svoga života, kao hod po Gospodinovoj stazi. Jer ako nema budnosti, srce tumara i luta; a mašta ostaje u zapećku. To nisu stvari iz davnine, to nisu stvari koje su prevladane«²⁴³.

Posvećena osoba postaje *memoria Dei*, spominje se Gospodinova djelovanja. Vrijeme koje nam je dano da kročimo za oblakom traži od nas ustrajnost, vjernost u istraživanju u budnosti *kao da [se] Nevidljivoga vidi* (Heb 11, 27). To je vrijeme novoga saveza. U danima potištenosti i tjeskobe, kao i od Ilje i od nas se traži da neumorno istražujemo nebo kako bi otkrili *oblak, malen kao dlan čovječji*, da čuvamo odvažnost ustrajnosti i jasnu viziju vječnosti. Naše vrijeme ostaje vrijeme izlaska, hodočašća, u budnom i radosnom iščekivanju eshatološke stvarnosti u kojoj će Bog biti sve u svima.

Marija je »novi kovčeg saveza, pred kojim srce kliče od radosti, Majka Božja prisutna u svijetu, koja ne drži za sebe tu Božju prisutnost, već je daje dijeleći Božju milost. I tako – kao što kaže molitva – Marija je doista *causa nostrae laetitiae*, kovčeg u kojem je Spasitelj stvarno prisutan među nama«.²⁴⁴

Zdravo Marijo, Ženo novoga saveza, nazivamo te blaženom *što povjerova* (usp. Lk 1, 45) i što si znala »prepoznati tragove Duha Božjega u velikim kao i u naizgled neprimjetnim događajima«²⁴⁵.

Podupri naše bdjenje u noći, sve do jutarnjega svjetla u očekivanju novoga dana. Udijeli nam proroštvo koje pripovijeda svijetu radost evanđelja, blaženstvo onih koji istražuju obzore nove zemlje i novog neba (usp. Otk 21, 1) i predznak su njihove prisutnosti u svijetu.

Pomozi nam ispovijedati plodnost Duha u znaku bitnosti i malenosti. Daj nam da učinimo hrabri čin ponizna na kojeg Bog gleda (Ps 137, 6) i kojem su otkrivene tajne Kraljevstva (usp. Mt 11, 25-26), ovdje i sada.

Amen.

Iz Vatikana, 8. rujna 2014.

Rođenje Blažene Djevice Marije

Kardinal João Braz de Aviz

Pročelnik

José Rogriguez Carballo, OFM

Nadbiskup tajnik

²³⁷ FRANJO, *Audijencija za sudionike susreta održanog u organizaciji Talijanske konferencije svjetovnih ustanovâ*, Rim, 10. svibnja 2014.

²³⁸ A. SPADARO, *Razgovor s papom Franjom*, u *La Civiltà Cattolica* 164 (2013/III), 449-477.

²³⁹ FRANJO, *Homilija na blagdan Prikazanja Gospodinova – XVIII. Svjetski dan posvećenog života*, Rim, 2. veljače 2014.

²⁴⁰ Usp. BENEDIKT XVI., Apost. pismo u obliku *motu proprio* *Vrata vjere - Porta fidei* kojim se proglašava Godina vjere, (11. listopada 2011.), 2.

²⁴¹ KONGREGACIJA ZA USTANOVE POSVEĆENA ŽIVOTA I DRUŽBE APOSTOLSKOGA ŽIVOTA, Naputak *Ponovno krenuti od Krista - obnovljena zauzetost posvećenog života u trećem tisućljeću* (19. svibnja 2002.), 22.

²⁴² FRANJO, *Audijencija za sudionike susreta održanog u organizaciji Talijanske konferencije svjetovnih ustanovâ*, Rim, 10. svibnja 2014.

²⁴³ FRANJO, *Obraćanje rektorima i učenicima papinskih zavodâ i konviktâ u Rimu*, Rim (12. svibnja 2014.).

²⁴⁴ BENEDIKT XVI., *Homilija na svetkovinu Uznesenja Blažene Djevice Marije*, Castelgandolfo (15. kolovoza 2011.).

²⁴⁵ FRANJO, Apost. pob. *Evangelii gaudium*, (24. studenog 2013.), 288.

PORUKA BISKUPSKE KONFERENCIJE BIH ZA GODINU POSVEĆENA ŽIVOTA

U povodu otvaranja Godine posvećena života, biskupi Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine uputili su, 19. studenoga 2014. svoju Poruku koju prenosimo u cijelosti:

Biskupi Biskupske Konferencije Bosne i Hercegovine pridružuju se papi Franji i općoj Crkvi prigodom otvaranja Godine posvećena života 30. studenoga 2014. na prvu nedjelju došašća i pozivaju sve vjernike da u toj godini (30. 11. 2014. - 2. 2. 2016.) ostanu otvoreni Duhu Svetom i mole za osobe posvećena života u Crkvi i za nova zvanja u posvećenom životu koji je dar Boga Oca svojoj Crkvi.¹ Smjernice za Godinu posvećena života žele potaknuti susret s Kristom preko istinskih svjedoka vjere i njezina produbljivanja. Riječ je o prijedlozima čiji je cilj odgovoriti na poziv Svetoga Oca da se posvema živi Godina posvećena života, čije će produbljivanje pridonijeti učvršćivanju jedinstva i zajedništva između raznih sastavnica velike obitelji Crkve.

Godina posvećena života počinje na 50. obljetnici od završetka Drugog vatikanskog koncila. Koncil je središnji događaj Crkve toga vremena i to je događaj na koji se trebamo stalno vraćati. To je događaj za obraćenje svakoga katolika i cijele Crkve, za povratak Bogu, za produbljivanje i življenje s većom hrabrošću vlastite vjere, za osnaživanje pripadnosti Crkvi, „učiteljici ljudskog roda“, koja nas, navještanjem Božje riječi, slavljenjem sakramenata i djelima ljubavi, vodi u susret i u spoznaju Krista, pravoga Boga i pravoga čovjeka. To je susret sa živom Osobom koja duboko preobražava sve nas, otkrivajući nam naš pravi identitet djece Božje. Susret s Kristom obnavlja naše ljudske odnose, usmjeravajući ih, iz dana u dan, prema većoj solidarnosti i bratstvu, u logici ljubavi.

Koncil je bio ponovno otkriće evanđeoskog zanosa, usredotočen na obnovu i vjerodostojnost Crkve u svijetu. Crkva se predstavila svijetu po Konciliu i koncilskim dokumentima. To je bio znak da je Crkva bila dostatno jaka kako bi si postavila zahtjevna pitanja o primjerenosti svoje kulture i svojih struktura u slojevitosti suvremenog društva. Koncil je nastojao oživjeti vjeru u njezinoj istinitosti i ljepoti kako bi postala živa vjera u svijetu koji se mijenja, tj. navijestiti Krista suvremenom čovjeku. Koncilski su

oci nastojali prikazati vjeru djelotvorno. Ako su se s povjerenjem otvorili dijalogu s modernim svijetom, učinili su to, jer su bili sigurni u svoju vjeru. Srž sabora jest jedinstvo nauka, vjere i života čije je središte Krist, jedini Spasitelj svijeta. Njega treba navješćivati čovjeku našega vremena, vraćajući se na živi izvor evanđelja koje preobražava našu osobu. Uz davanje primata Božjoj riječi, kao i uz davanje primata Božjem narodu koji se okuplja na slavlje sakramenata, posebice je naglašena važnost ekumenizma, dijalog-a, ali i misionarsko poslanje Crkve.

Dokumenti koje su usvojili koncilski oci, po riječima sv. Ivana Pavla II., „ne gube vrijednost ni svježinu“. Trebamo ih čitati na odgovarajući način, upoznavati i usvajati kao kvalificirane i normativne tekstove učiteljstva unutar crkvene tradicije. Ti dokumenti su velika snaga za uvijek potrebnu obnovu Crkve.

Posebno ističemo dokumente *Lumen Gentium*, u kojem je posvećeni život našao crkveni status, i *Perfectae caritatis*, koji je *magna carta* Koncila za *prilagođenu obnovu redovništva u Crkvi*, tijelo Crkve, kako bi vještina tumačenja toga milosnog događaja bila potvrđena u ekleziologiji zajedništva: „*Kada nam Koncil kaže da je redovnički život dar Duha u Crkvi, ističe ne samo narav dara, nego također stvarnost u kojoj je dar dan: Crkva, tijelo crkve (...). Okvir je Crkva: posvećeni život je dar Crkvi, rađa se u Crkvi, raste u Crkvi, sav je usmjeren na Crkvu*“.²

¹ Veritas in caritate, 1.

² J. M. Bergoglio, Sinodo sulla Vita consacrata, alla XVI Congregazione generale, 13 listopada 1994.

Posvećeni život živi novo razdoblje u kojem, u vidljivim znakovima smrti, prepoznaju se, brojni hodovi životnosti i svetosti u crkvenom zajedništvu. Univerzalna prisutnost posvećena života i evanđeoski karakter njegova svjedočenja koji pokazuju svom jasnoćom da on nije stvarnost izolirana i rubna, nego se tiče cijele Crkve. U stvarnosti, *posvećeni život se stavlja u samo srce Crkve* kao odlučni element za njezino poslanje, budući da „izražava intimnu narav kršćanskog poziva“ i čežnju čitave „Crkve-Zaručnice prema ujedinjenju s jedinim Zaručnikom“.³

U Godini posvećena života treba prepoznati i isprijetati slabosti koje prate posvećeni život, no također „vinknuti“ svijetu, i to snažno i radosno, o svetosti i životnosti koje su prisutne u njemu. Tri su cilja Godine posvećena života.

Prvi se cilj odnosi na prošlost, jer proteklih 50 godina koje nas dijele od Koncila, prepoznajemo kao *milosno vrijeme za posvećeni život*, budući da su postkonciljske godine bile na poseban način označene prisutnošću Duha koji pomaže da se slabosti i nevjernosti dožive kao iskustvo milosrđa i ljubavi Božje. Upravo stoga želi se da Godina posvećena života bude prilika da se svi posvećeni sa zahvalnošću spomenu prošlosti.

S pozitivnim pogledom na to vrijeme milosti, sve se želi potaknuti da s nadom prigrle budućnost, drugi je cilj. Svjesni smo da je sadašnji trenutak „delikatan i težak“⁴ i da kriza kroz koju prolazi društvo i sama Crkva dotiče i posvećeni život. No tu krizu ne bi trebalo prihvati kao „predsoblje smrti, nego kao *kairos*, kao pravu prigodu koja pogoduje rasti u dubinu, a s time i za nadu, potaknuto sigurnošću da posvećeni život nikada neće moći nestati iz Crkve jer ga je želio sam Isus kao neizostavan dio svoje Crkve“ (Benedikt XVI). Nasuprot mnogim „prorocima nesreće“ *redovnike i redovnice se želi potaknuti da budu muškarci i žene nade*; nade koja se ne temelji na našim snagama i statistikama, nego na Onome u koga je svaki Bogu posvećeni povjerovao i stavio svoju nadu. U njemu nam nitko neće ukrasti nadu.

Treći cilj usmjerava Bogu posvećene da snažnim duhovnim oduševljenjem žive sadašnjost. Oduševljenje govori o zaljubljenosti te istinskom prijateljstvu i dubokom zajedništvu. Sve to što čini lijepim život tolikih muškaraca i žena koji zavjetuju evanđeoske savjete i izbliže slijede Krista u Bogu

posvećenom životnom staležu. Godina posvećena života je važan trenutak da bi se „evangelizirao“ vlastiti poziv i svjedočila ljepota nasljedovanja Krista u mnogostrukim formama u kojima se izražava posvećeni život, kao i poziv da se prikupe svjedočanstva koje su ostavili utemeljitelji i utemeljiteljice. U traženju odgovora na te pozive po primjeru pape Franje Bogu posvećene se potiče da požele „probuditi svijet“ svojim proročkim svjedočanstvom, napose svojom prisutnošću u egzistencijalnim periferijama siromaštva. Sve to uvest će redovništvo u daljnji tijek obnove koja je predložena na Koncilu kako bi hrabro i nanovo predstavili i živjeli, u dinamičnoj vjernosti, iskustvo utemeljiteljâ i utemeljiteljica.

Logo za Godinu posvećenog života ističe da posvećeni život u Crkvi danas sadrži **Evangelije, prorokovanje, nadu**. On simbolima izražava temeljne vrijednosti redovničkog posvećenja. U njemu se prepoznaje neprekinuto djelo Duha Svetoga, koji u svakom vremenu pokazuje bogatstvo života evanđeoskih savjeta kroz mnoštvo karizmi te je i na taj način vječno prisutan u Crkvi i svijetu, u vremenu i prostoru.⁵

Golubica nad vodama predstavlja djelovanje Duha Svetoga, izvora života i nadahnitelja kreativnosti. To je poziv na početke povijesti: U početku Duh Božji lebdeo je nad vodama (usp. Post 1,2). Golubica, lebdeći nad morem punim još uvijek neizražena života, upućuje na vjernu i strpljivu plodnost, dok znakovi koji je okružuju upućuju na kreativno i obnoviteljsko djelovanje Duha. Osim toga golubica evocira posvećenje Kristove ljudskosti u krštenju.

Vode, sastavljene od mozaik pločica, ukazuju na složenost i sklad ljudskih i kozmičkih elemenata, koje Duh Sveti čini „neizrecivim uzdasima“ u skladu s tajanstvenim Božjim planovima (usp. Rim 8, 26-27), jer se spajaju u gostoljubivom i plodnom susretu koji dovodi do novog stvaranja. Među valovima povijesti golubica leti nad vodama potopa (usp. Post 8, 8-14). Redovnici i redovnice u znaku Evangelija, oduvijek hodočasnici među narodima, žive svoje raznovrsne karizme i služenja, „kao dobri upravitelji različitih Božjih milosti“ (1 Pt 4,10); obilježeni znakom Kristova križa do mučeništva, žive povijest s mudrošću Evangelijskog Trojstva, Crkve koja grli i liječi sve ljudske u Kristu.

Tri zvijezde podsjećaju na identitet Bogu posvećena života u svijetu kao *ispovijedanje Trojstva, znak bratstva i službu ljubavi* (*confessio Trinitatis, signum*

³ VC 3.

⁴ usp. VC 13.

⁵ usp. VC 5.

fraternitatis et servitium caritatis). Izražavaju međusobni suodnos trojstvene ljubavi, koju Bogu posvećeni život pokušava živjeti svakodnevno u svijetu. Zvijezde podsjećaju i na trostruki zlatni pečat kojim bizantska ikonografija časti Mariju, punu Svetosti, Božju Majku, prvu učenicu Kristovu, primjer i zaštitnicu svakoga posvećena života.

Višeplošnički (poliedarski) **globus** označava svijet s raznolikošću naroda i kultura, kako navodi papa Franjo⁶ Dah Duha ga podržava i vodi prema budućnosti: poziv redovnicima i redovnicama „da postanu nositelji Duha (*pneumatophóroi*), istinski duhovni muškarci i žene, sposobni potajno oploditi povijest”⁷

Natuknica daje konačan naglasak identitetu i vidićima, iskustvu i idealima, milosti i putu, koje Bogu posvećeni život živi i nastavlja živjeti u Crkvi kao Božjem narodu, vodeći narode i kulture prema budućnosti.

Evangelje ukazuje na temeljnu normu Bogu posvećena života koja je „naslijedovanje Krista prema Evangeliju”.⁸ Prvo kao „živo sjećanje na način postojanja i djelovanja Isusa”,⁹ a zatim kao mudrost života u svjetlu brojnih preporuka koje je Učitelj ponudio učenicima.¹⁰ Evangelje daje usmjeravajuću mudrost i radost.¹¹

Prorokovanje podsjeća na proročki karakter Bogu posvećena života koji „se postavlja kao poseban oblik sudjelovanja u proročkoj službi Krista, priopćena po Duhu cijelom Božjem narodu”.¹² Može se govoriti o autentičnoj proročkoj službi, koja proizlazi iz Božje riječi, prihvaćena i življjenja u različitim životnim okolnostima. Služba se izražava u hrabrom prigovoru, u najavi nove „Božje posjete” i „istraživanjem novih putova da posuvremeniji Evangelije u povijesti, u pogledu na Kraljevstvo Božje”.¹³

Nada podsjeća na eshatološko kršćansko otajstvo. Živimo u vremenu rasprostranjene nesigurnosti i nedostatka projekata u širokom obzoru: nada pokazuje svoju kulturnu i društvenu krhkost, obzorje je mračno jer „čine se često izgubljeni tragovi Božji”.¹⁴ Bogu posvećeni život ima trajnu eshatološku projekciju: svjedočenje u povijesti da će svaka

nada imati konačno okupljanje i pretvara se u „misijsku, tako da Kraljevstvo se potvrđuje u rastućem obliku ovdje i sada”.¹⁵ Znak nade Bogu posvećena života postaje bliskost i milosrđe, prispodoba o budućnosti i slobodi od svakoga idolopoklonstva.

„Potaknuti Ljubavlju koju Duh Sveti izljeva u naša srca“ (Rim 5,5), redovnici i redovnice, dakle, obgrluju svemir i postaju sjećanje na ljubav Trojstva, posrednici u zajedništvu i jedinstvu, moleći stražari na ivici povijesti, solidarni s čovječanstvom u svojim tihim naporima i traženjima Duha.

Pozivamo svu braću svećenike da na prvu nedjelju došašća, kada započinje Godina posvećena života, u svojim propovijedima za vrijeme Misnih slavlja, koristeći i ovu poruku, ne zaborave poučiti vjernike o značenju Bogu posvećena života i pozvati ih na molitvu za braću i sestre koji su u redovničkom životu svoj život Bogu posvetili.

Sarajevo, 19. studenoga 2014.

Vinko kardinal Puljić
nadbiskup metropolit vrhbosanski

Mons. Franjo Komarica
biskup banjolučki i predsjednik BK BiH

Mons. Ratko Perić
biskup mostarsko-duvanjski i apostolski upravitelj
trebinjsko-mrkanski

Mons. Tomo Vukšić
vojni biskup

Mons. Pero Sudar
pomoćni biskup vrhbosanski

Mons. Marko Semren
pomoćni biskup banjolučki

⁶ usp. *Evangelii Gaudium*, 236.

⁷ VC, 6

⁸ *Perfectae Caritatis*, 2a.

⁹ VC, 22.

¹⁰ usp. *Lumen Gentium*, 42.

¹¹ usp. EG, 1.

¹² VC 84.

¹³ *isto*.

¹⁴ VC 85.

¹⁵ VC 27.

PORUKA POVODOM POČETKA GODINE POSVEĆENA ŽIVOTA 2015.

**Vijeća Hrvatske biskupske konferencije
za ustanove posvećena života i družbe apostolskoga života**

i

Hrvatske konferencije viših redovničkih poglavara i poglavarica

Poštovane redovnice, redovnici i laici posvećeni u svijetu,
drage sestre i draga braću u Kristu!

1. Papa Franjo nas je obradovao odredivši da od 1. prosinca 2014. do 2. veljače 2016. proslavimo Godinu posvećena života. Kao što je već u najavi ove godine bilo rečeno, prilika je to da se sa zahvalnošću spomenemo nedavne prošlosti, osobito razdoblja od Drugoga vatikanskog sabora, da s nadom priglimo budućnost svjesni da kriza kroz koju prolazi društvo i sama Crkva dotiče u punini i posvećeni život, te da sa strašcu živimo sadašnjost, u ozračju istinskoga prijateljstva, dubokoga zajedništva, a onda i prave zaljubljenosti u Krista. Na taj način odgovaramo i na poziv pape Franje da »izidemo iz sebe«, da budemo »Crkva u izlasku«, a to znači da živimo slobodu Božjega poziva. Potrebno je stoga napustiti ili premislititi neke tradicionalne oblike i načine prisutnosti i djelovanja posvećenih osoba kako bi se mogao udahnuti »čisti zrak Duha Svetoga, koji nas oslobađa usredotočenosti na same sebe skrivene pod plăstrom izvanske pobožnosti lišene Boga« (*Radost evanđelja*, Apostolska pobudnica o navještaju evanđelja, 24. studenoga 2013., 97).

2. U ovom se duhu dobro nadahnuti na izvornoj karizmi svake pojedine zajednice. Neke su zajednice kroz protekle godine već obilježile značajne obljetnice. Tako je u franjevačkoj obitelji prvi franjevački red proslavio 800. obljetnicu svojega utemeljenja, a drugi red, to jest klarise, svojega, dok su pripadnici Franjevačkoga svjetovnog reda obilježili obljetnice svojih zaštitnika. Svjetovni instituti spomenuli su se prije dvije godine 65. obljetnice dokumenta kojim je papa Pio XII. i službeno potvrdio stalež potpune posvete Bogu u svijetu. Isusovci su proslavili 200. obljetnicu obnove Družbe Isusove, dok salezijanci

obilježavaju 200. obljetnicu rođenja don Ivana Bosca. Karmeličanke i karmeličani obilježiti će u 2015. godini 500. obljetnicu rođenja sv. Terezije Avilske. Dominikanci, dominikanke i cijela dominikanska obitelj već se nekoliko godina pripremaju za proslavu 800. obljetnice potvrde svojega reda koja će biti 2016. godine. Zasigurno bi se moglo nabrojati još važnih obljetnica zajednica koje djeluju u našem narodu. Ove obljetnice nisu tek prigoda za sjećanje i slavlje, nego milosni trenutak ponovna promišljanja o vlastitim korijenima, kao i uskladišavanja života zajednice i njezinih pojedinih članova s idealima koji su nam predloženi, vodeći računa o vremenu u kojemu živimo i zadaćama koje to vrijeme stavlja pred nas.

3. Takvo uskladišavanje dovodi do »izlaska« osoba posvećena života i čitavih zajednica iz sebe samih, te ih otvara djelovanju Duha Svetoga. Pritom valja izbjegći opasnost da se u sukobu između ideala i stvarnosti osporava sve što je do sada činjeno, ali i opasnost pasivnoga pristajanja uz sadašnje stanje. Krizu, koja se često očituje i kao kriza zvanja za posvećeni život, valja shvatiti kao izazov za promjene i poziv na osobno obraćenje, ali i na zauzetije zajedničko nasljedovanje Gospodina, zauzetiji zajednički hod kroz pustinju na putu izlaska. Pritom je od temeljnoga značenja povjerenje u Boga koji izabire, poziva i šalje. Bog je svoj narod vodio kroz pustinju u obliku stupa od ognja i oblaka (usp. Izl 14,24). U tom oblaku prepoznajemo oganj Duha. »Ako ponekad i hodimo u tami i mlakosti, koje bi mogle uznemiriti naša srca (usp. Iv 14,1), neka vjera ponovno probudi sigurnost da unutar toga oblaka nije nestalo Gospodinove prisutnosti: ona je 'oblak s dimom danju, a noću sjaj ognja žarkoga' (Iz 4,5), te nadilazi tamu« (*Ispitujte*, Pismo Kongregacije za ustanove posvećenog života i zajednice apostolskoga života, 8).

rujna 2014., 3). To znači uvjek iznova s povjerenjem kretati za Bogom i njegovim pozivom.

4. Živeći i djelujući s takvim povjerenjem redovnice, redovnici i Bogu posvećeni laici u svijetu postaju znak Božjeg kraljevstva i u našem hrvatskom društvu opterećenu neimaštinom, nepovjerenjem i podjelama različitih vrsta. Vjernim življenjem zavjesta oni postaju znak vjernosti Bogu, a tako i znak svima koji nastoje živjeti predbračnu i bračnu vjernost u društvu u kojem ona nije na velikoj cijeni. Svojim zauzimanjem za svakog čovjeka i prepoznavanjem potreba svakoga, Bogu posvećene osobe na istaknuto mjesto stavljuju vrijednost života i vrijednost ljudske osobe, bez obzira na njezinu pripadnost, stalež i ulogu u društvu. Življenjem istinskoga siromaštva one mogu biti ljekovito obogaćenje društvu opterećenu korupcijom i slijepim gomilanjem materijalnih dobara, jer svojim životom pokazuju prema duhovnim dobrima i pravim vrijednostima. Bogu posvećene osobe znak su »mističnoga, kontemplativnoga bratstva, koje zna gledati na svetu veličinu bližnjega, koje zna otkriti Boga u svakom čovjeku, koje zna podnosići neugodnosti zajedničkog života držeći se Božje ljubavi, koje zna otvoriti srce Božjoj ljubavi da traži sreću drugih kao što je traži Otac dobro« (*Radost evanđelja*, 92).

5. Godina posvećena života prilika je i za cijelu Crkvu u našem narodu da još snažnije uoči vrijednost ovoga oblika života. U tome će posebnu ulogu imati i slavlja otvaranja Godine posvećena života koja će biti organizirana u pojedinim biskupijama. Pozivamo sve da se uključe u Nacionalno hodočašće i

susret redovnika, redovnica i Bogu posvećenih laika u svijetu 14. ožujka 2015. u Mariji Bistrici. Posebno značenje kroz ovu godinu imat će zasigurno i Dan posvećena života koji vam svima već sada od srca čestitamo. Na razini opće Crkve priprema se velik broj događanja. Izdvajamo molitveni lanac koji će se 8. prosinca 2014. održati u monaškim i kontemplativnim zajednicama u cijelome svijetu. Premda su izabrani samostani i zajednice iz cijelog svijeta koji će u tom molitvenom događaju sudjelovati, potičemo osobito kontemplativne samostane u našoj domovini da taj dan obilježe posebnom molitvom za sve Bogu posvećene osobe kao i za uspjeh nakanih vezanih uz Godinu posvećena života.

6. Pozivamo i sve ostale redovnice, redovnike i Bogu posvećene laike u svijetu da se u molitvenom ozračju zauzeto uključe u pripremu, obilježavanje i odgovorno življenje Godine posvećena života, kako bi vrijedan biser njihova poziva ponovno u našoj domovini zasjao punim sjajem!

S tim mislima od srca vam želimo blagoslovljenu Godinu posvećena života!

Na spomendan Prikazanja Blažene Djevice Marije u Hramu, 21. studenoga 2014.

U ime Vijeća Hrvatske biskupske konferencije za ustanove posvećena života i družbe apostolskoga života:

Msgr. Mate Uzinić, predsjednik

U ime Hrvatske konferencije viših redovničkih poglavara i poglavarica:

Fra Jure Šarčević, predsjednik

OBILJEŽAVANJE SVJETSKOGA DANA MEDIJA U BOSNI I HERCEGOVINI

U skladu s odlukom Biskupske konferencije u Bosni i Hercegovini iz 2003. godine, 48. Svjetski dana sredstava komunikacije, umjesto u mjesecu svibnju, obilježit će se u Bosni i Hercegovini i ove godine u posljednju nedjelju u mjesecu rujnu, tj. 28. rujna 2014.

Vijeće za sredstva društvenoga priopćivanja Biskupske konferencije BiH priredilo je prigodnu brošuru u kojoj se, kako u uvodnoj riječi piše predsjednik Vijeća mons. dr. Tomo Vukšić, vojni biskup u BiH, i ove godine svim pastoralnim djelatnicima, kao i medijskim radnicima, nudi Papinu poruku, prijedlog propovijedi i molitve vjernika za taj dan, prijedlog kako bi mogao izgledati tjedni župni listić te još dva korisna razmišljanja.

U povodu 48. svjetskoga dana sredstava društvenoga priopćavanja, papa Franjo je 24. siječnja 2014., na blagdan svetoga Franje Saleškoga, uputio poruku kojom je sve ljude, a osobito vjernike, i posebice crkvene i katoličke medijske radnike da se ne plaše postati građani digitalnoga svijeta te da je važno da se Crkva pobrine da bude prisutna u svijetu komunikacije, da bi stupila u dijalog s današnjim čovjekom i pomogla mu da susretne Krista.

“Neka nam slika dobrog Samarijanca, koji liječi rane izranjena čovjeka izlijevajući na njih ulje i vino, bude vodilja i nadahnuće. Neka naša komunikacija bude miomirisno ulje koje ublažava bol i dobro vino koje razveseljuje srce čovječe. Neka svjetlo koje donosimo drugima ne bude plod vještine uljepšavanja ili specijalnih efekata, već naše bliskosti - ispunjene ljubavlju i nježnošću - s onima koje susrećemo na svom životnom putu. Ne plašimo se postati građani digitalnoga svijeta. Važno je da se Crkva pobrine da bude prisutna u svijetu komunikacije, da bi stupila u dijalog s današnjim čovjekom i pomogla mu da susretne Krista. Ona treba biti Crkva na strani drugih, Crkva koja je kadra pratiti sve ljude na njihovu

životnom putu. U tome kontekstu revolucija koja se događa u komunikacijskim medijima i informacijskim tehnologijama predstavlja veliki i uzbudljiv izazov, koji zahtijeva svježe snage i novu imaginaciju za prenošenje Božje ljepote drugima”, kazao je papa Franjo.

U uvodnoj riječi prigodne brošure, biskup Vukšić je podsjetio da je papa Franjo svoju okružnicu posvetio komunikaciji kao sredstvu koje bi trebalo biti u službi istinske kulture susreta među ljudima, kulturnama, jezicima i narodima, i svih njih s Bogom.

„Papa Franjo je svoju okružnicu posvetio komunikaciji kao sredstvu koje bi trebalo biti u službi istinske kulture susreta među ljudima, kulturnama, jezicima i narodima, i svih njih s Bogom. Kršćansko propovijedanje i sveukupno nastojanje oko evangelizacije pojedinaca i zajednica, navješčivanje Evangelija svim narodima kako bi Krista prihvatali kao Gospodina, zapravo je navještaj „kulture susreta“. Susreta i upoznavanja s Kristom, Bogočovjekom, drugom osobom Presvetoga Trojstva i Spasiteljem svijeta. A svaki kršćanski propovjednik i kateheta po svom djelovanju je u službi takva susretanja i upoznavanja, pri čemu sredstva društvenih komunikacija različitih oblika mogu biti od vrlo velike koristi. Katolička crkva svake godine s radošću zahvaljuje Bogu za dar ovih čudesnih sredstava i potiče sve pastoralne radnike da se njima mudro služe. Upravo zato pape svake godine objavljaju posebnu okružnicu, a naša BK se tomu rado pridružuje, pa se u cijeloj Katoličkoj crkvi jedna nedjelja tijekom godine posvećuje upravo sredstvima društvenih komunikacija. Na području naše BK to je već redovito posljednja nedjelja u mjesecu rujnu.“, napisao je biskup Vukšić zaželjevši da Gospodin svima udijeli „umijeće korisnoga služenja sredstvima društvene komunikacije i promicanja kulture susreta“. (kta)

PROPOVIJED BISKUPA VUKŠIĆA PRIGODOM OBILJEŽAVANJA 48. SVJETSKOGA DANA DRUŠTVENIH KOMUNIKACIJA U BIH

U okviru obilježavanja 48. svjetskoga dana društvenih komunikacija u Bosni i Hercegovini, svečano euharistijsko slavlje u nedjelju, 28. rujna 2014. u franjevačkoj i župnoj crkvi sv. Petra i Pavla u Mostaru predvodio je predsjednik Vijeća za sredstva društvenoga priopćivanja Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine mons. dr. Tomo Vukšić, vojni biskup u BiH. Propovijed biskupa Vukšića prenosimo u cijelosti:

Komunikacija u službi istinske kulture susreta

48. svjetski dan medija i molitva za
biskupsku sinodu

(Mostar, crkva sv. Petra i Pavla,
28. rujna 2014.)

I.

Draga braće i sestre!

Dragi vjernici!

Svjetski dan medija redovito se slavi još od 1967. godine i za tu prigodu pape redovito objavljaju posebnu poruku, uvijek na jednu temu iz područja medija.

Ove godine se tako obilježava 48. svjetski dan sredstava društvenih komunikacija, a papa Franjo se ove 2014., nastavljajući lijepu tradiciju svojih prethodnika, prvi put u svom pontifikatu, obratio posebnom okružnicom u povodu toga dana. Kao i prethodnih godina, okružnica je potpisana 24. siječnja, na blagdan svetoga Franje Saleškoga, ženevskoga biskupa (†1622.), crkvenoga naučitelja (1877.) i zaštitnika novinara od 1923. godine.

Papa Franjo je svoju okružnicu naslovio „Komunikacija u službi istinske kulture susreta“ i posve-

tio medijima kao sredstvu koje bi trebalo biti u službi istinske kulture susreta među ljudima, kultu-

oske vrednote, društvenu pravdu i slogu među ljudima, izravan je posredovatelj i navjestitelj Evanđelja.

Dragi vjernici!

Naša nas vjera uči da se Boga može susresti samo ako se prije toga s ljubavlju susrelo čovjeka. To jest, prema kršćanskom nauku, do konačnoga, vječnoga i usrećujućega susreta s Bogom dolazi se samo kroz prethodno prijateljsko susretanje čovjeka. Odnosno, ljubav prema čovjeku je put do Boga. Ivan apostol nas to jasno poučava: „Rekne li tko: 'Ljubim Boga', a mrzi brata svoga, lažac je. Jer tko ne ljubi svoga brata kojega vidi, Boga kojega ne vidi ne može ljubiti. I ovu zapovijed imamo od njega: Tko ljubi Boga, da ljubi i brata svoga“ (1 Iv 4,20-21).

„Čovjek je put Crkve“, ponavljao je papa Ivan Pavao II.

Možemo dodati: Čovjek je put Crkve kao mjesto i vrijeme naše dobrote. Po tomu je čovjek zapravo put našega spasa!

Novinarski put služenja čovjeku je časno zvanje. Zahtjevno zvanje. Zvanje koje od njegova obnašatelja traži nesobičnost, istinitost, odgovornu slobodu izražavanja i služenje općem i pojedinačnom dobru. A naspram tomu, senzacionalizam i razvrat, širenje društvenih nepravdi i drugih zala, nepoštivanje privatnosti ljudske osobe, osovjetски profit kao osnovni motiv djelovanja, koji ponekad opterećuju svijet medija, trebaju biti daleko od poslanja posebice novinara katolika, ali i od svakoga odgovornog medijskog djelatnika.

Vama novinarima, koji želite slijediti kršćanske ideale, nije uvjek lako. Izloženi ste ponekada ra-

rama, jezicima i narodima, i svih njih s Bogom.

Papa je to učinio s nakanom da svi postanemo još više svjesni kako je kršćansko propovijedanje i sveukupno nastojanje oko evangelizacije pojedinaca i zajednica, to jest nastojanje oko navješćivanja Evanđelja svim narodima da bi Krista prihvatali kao Gospodina i Spasitelja, zapravo navještaj „kulture susreta“. Susreta i upoznavanja čovjeka s Kristom, Bogičovjem, drugom osobom Presvetoga Trojstva i Spasiteljem svijeta. Samim time, svaki kršćanski propovjednik i kateheta po svom djelovanju je u službi takva susretanja i upoznavanja, pri čemu sredstva društvenih komunikacija različitim oblicima mogu biti od vrlo velike koristi. U tome smislu, svaki katolički novinar koji, kao vjernik, svojim novinarskim zanimanjem posreduje Vječne istine i Evanđe-

znim pritiscima i interesima centra političke i ekonomске moći. Ima vremena kada vam ni plaće nisu redovite. Vi sami najbolje znadete ima li prijetnji i ucjena.

Danas smo ovdje zajedno s vama. Da s vama molimo za vas. Za vaše blagoslovljeno služenje Bogu i čovjeku. Za vašu osobnu sreću i sigurnost. Za uspješno i pošteno poslovanje vaših poduzeća. Za sreću i blagoslov vaših obitelji.

II.

Draga braćo i sestre!

Prema izričitoj želji pape Franje, danas cijela Katolička crkva

moli također za blagoslovjen uspjeh Biskupske sinode, koja će se održati u Rimu od 5. do 19. listopada ove godine u Rimu, a koja će raspravljati o temi „Pastoralni izazovi o obitelji u kontekstu evangelizacije“. I dok se danas u ovom misnom slavlju rado pridružujemo nakanama pape Franje, molimo također za blagoslovjen, sretan i siguran život svih obitelji, svih očeva i majki, djedova i baka i svih njihovih potomaka.

Neka Gospodin, svemogući tvorac života i čovjeka, na osobit način blagoslovi sve muškarce i žene u braku, koji su po svom zvanju supružnika privilegirani i

izravni suradnici Boga Stvoritelja u stvaranju čovjeka, da budu otvoreni životu, da štite ljudski život od njegova začeća, da budu sretni i odgovorni očevi majke i da im njihova djeca radosno užvraćaju za darovani život i iskazuju ljubav.

Po zagovoru sv. Franje Saleškoga, zaštitnika novinara, koji je, kao vrlo uspješan navjestitelj, bio promicatelj susreta između Boga i čovjeka, neka Gospodin svim novinarima udijeli umijeće odgovorna i korisna služenja sredstvima društvene komunikacije radi promicanja kulture susreta. Po Kristu Gospodinu našemu. Amen!

PORUKA BISKUPSKE KONFERENCIJE BIH U POVODU OPĆIH IZBORA 2014.

Opći izbori - nedjelja 12. listopada 2014.

(Sarajevo, 22. rujna 2014.) - *Biskupi Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine: kardinal Vinko Puljić, nadbiskup metropolit vrhbosanski, mons. Franjo Komarica, biskup banjolučki i predsjednik BK BiH, mons. Ratko Perić, biskup mostarsko-duvanjski i apostolski upravitelj trebinjsko-mrkanski, mons. Tomo Vuksić, vojni biskup, mons. Pero Sudar, pomoćni biskup vrhbosanski, i mons. Marko Semren, pomoćni biskup banjolučki, uputili su poruku u povodu predstojećih Općih izbora. Poruku prenosimo u cijelosti:*

U povodu predstojećih Općih izbora, koji će se održati u nedjelju 12. listopada 2014., upućujemo svim članovima svojih nad/biskupijskih zajednica u zemlji i inozemstvu pastirski poziv i poticaj na izlazak na izbole. Aktivno sudjelovanje na izborima jedno je od temeljnih građanskih prava, ali i dužnosti svakoga punoljetnog građanina jedne zemlje s demokratskim uređenjem. Katolici, koji imaju pravo glasa u BiH, moralno su dužni svojim aktivnim sudjelovanjem, po svojoj savjeti, na izborima izravno pozitivno pridonositi boljoj i sigurnoj budućnosti, svojoj, svoje djece i cjelokupnoga pučanstva ove zemlje koju nam je svima svevišnji Bog dao na brigu i uređenje.

Osim što vas potičemo da svakako izidete na izbole i tako ispunite svoju građansku i moralnu ob-

vezu, želimo vas podsjetiti da, u duhu nauka Katoličke crkve, trebate voditi računa kojim kandidatima za odgovorne političke službe trebate dati svoj glas. U vrijeme predizborne kampanje dužni ste se temeljito informirati, što su pojedine političke stranke i njihovi predstavnici za hrvatski narod, ali i za sve žitelje ove zemlje, do sada činili, što čine i nude kao izlazak ove zemlje iz neprihvatljiva stanja beznađa.

Za opstanak hrvatskoga naroda je neprihvatljiva i opasna sve bezočnije očitovana nakana da ga se ukloni s realne političke scene. Koliko je to štetno, i za ovo društvo u cijelini, pokazao je i zadnji četverogodišnji politički i privredni hod ne u prazno nego i unatrag. Zato su vrlo važne ljudske kvalitete i stručne sposobnosti te vjerodostojnost kandidata koji očekuju vaš glas, jer samo moralni, pravedni, sposobni i dosljedni političari mogu pomoći da hrvatski narod u svojim pravima i obvezama bude izjednačen s druga dva naroda a i, time, svi građani ove zemlje ravnopravni.

Temeljni kriteriji po kojima katolički glasači trebaju birati svoje političke predstavnike u našoj zemlji jesu:

- obrana i zaštita svetosti svakoga ljudskog života i ljudskog dostojanstva od prirodna začeća do

- prirodne smrti bez obzira na nacionalnu, vjersku i bilo koju drugu pripadnost;
- zalaganje za opće dobro kao mjerilo i cilj uređena, zdrava i napredna društva;
 - zalaganje za slobodu savjesti, slobodu vjerskoga i kulturnoga opredjeljenja i obrazovanja;
 - zalaganje za pravo na svoj zavičaj, dom, na vlastiti identitet, na rad i zasluženu plaću;
 - zalaganje za socijalnu pravdu, za odlučnu borbu protiv korupcije i svih drugih manipulacija i izravljivanja;
 - zalaganje za ukidanje potpirivanja mržnje i isključivosti te za promicanje istine, pravde, opravštanja i pomirenja među svim žiteljima zemlje;
 - zalaganje za jednakopravnost katolika s članovima drugih Crkava i vjerskih zajednica i jednakopravnost pripadnika hrvatskoga naroda s pripadnicima drugih naroda na području cijele Bosne i Hercegovine.

Ne dopustite da drugi vama manipuliraju! Pro-sudite zrelo i glasujte svjesno i odgovorno! Vaše ljudsko i kršćansko dostojanstvo obvezuje vas da budete u najvećoj mjeri graditelji budućnosti svoje i drugih oko sebe.

Neka vas u svemu Duh Sveti prosvijetli i jača!

*Vinko kardinal Puljić, nadbiskup metropolit
Mons. Franjo Komarica, biskup banjolučki i pred-
sjednik BK BiH*

Mons.

*Ratko Perić, biskup mostarsko-duvanjski i apo-
stolski upravitelj trebinjsko-mrkanski*

Mons. Tomo Vukšić, vojni biskup

*Mons. Pero Sudar, pomoći biskup vrhbosanski
Mons. Marko Semren, pomoći biskup banjolučki*

BISKUPI, PROVINCIJALI I DEKANI RAZGOVARALI O MEĐUDEKANATSKOJ SURADNJI

(kta) - U četvrtak, 30. listopada 2014. u prostorijama Nadbiskupijskoga sjemeništa Petar Barbarić u Travniku održan je susret na temu međudekanatske suradnje na razini cijele Bosne i Hercegovine, a sudjelovali su biskupi Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine (BK BiH), franjevački provincijali i dekani iz svih biskupija u Bosni i Hercegovini koje ukupno imaju 29 dekanata (Vrhbosanska nadbiskupija 13, Mostarsko-duvanjska 8, Banjolučka 6 od kojih dva dekanata funkcioniraju kao jedan, te Trebinjsko-mrkanska 2 dekanata). Na susretu su sudjelovali: nadbiskup metropolit vrhbosanski kardinal Vinko Puljić, biskup banjolučki i predsjednik BK BiH mons. Franjo Komarica, biskup mostarsko-duvanjski i apostolski upravitelj trebinjsko-mrkanski mons. Ratko Perić, vojni biskup u BiH mons. Tomo Vukšić, pomoći biskup banjolučki mons. Marko Semren, provincijal Franjevačke provincije Bosne Srebrenе fra Lovro Gavran, provincijal Herce-

govačke franjevačke provincije fra Miljenko Šteko i 24 dekana iz cijele BiH.

Uvodnu riječ uputio je predsjednik Vijeća za kler biskup Perić te podsjetio da su biskupi i provincijali, na svom susretu održanom 29. travnja 2014. u Sarajevu, podržali ideju da se solidarnost na razini cijele domaće Crkve u BiH i na ovaj način pokaže na djelu i na duhovnom, materijalnom, kulturnom i svakom drugom planu. Biskup Komarica je zahvalio svima za dolazak te se osvrnuo na trenutačno stanje Katoličke crkve u Bosni i Hercegovini ističući potrebu snažnoga zauzimanja za sve koji su ostali u BiH s posebnom brigom za one koji žive u dijelovima u BiH u kojima su manje brojni i za koje se najčešće nitko ne zauzima.

U svom obraćanju kardinal Puljić je izrazio radost zbog održavanja ovog susreta ističući da je Travnik izabran ne samo kao središte BiH nego i zato što je povjesna poveznica između Bosne,

u kojoj je učio i preminuo sluga Božji Petar Barbarić, i Hercegovine u kojoj je ovaj sjemeništarac i isusovački kandidat rođen. Izrazio je nadu i da će u skoro vrijeme Petar Barbarić biti proglašen blaženim. Posebno važnim smatra stvaranje zajedničke strategije te čuvanje nade i pouzdanja u Boga kod ljudi u vremenu kada se kod mnogih pojavilo beznađe. Istaknuo je da je glavna zadaća biskupa i svećenika pastorizirati vjernike na svim razinama te odgajati posebno mlade ljudi da budu sposobni, osnaženi vjerom u Boga, sučeliti se s problemima. Kazao je i kako trebaju biti spremni hrabriti jedni druge te nadilaziti sebičnost i rasti u solidarnosti.

U otvorenoj diskusiji dekani su imali prigodu progovoriti o stanju u pojedinom dekanatu te dati konkretne primjedbe. Zauzet je jedinstven stav o potrebi bolje međusobne povezanosti između dekanata te dogovoreno da se razrade načini uspostavljanja kontakta pojedinih dekanata, koji

imaju veći broj vjernika, s onima dekanatima koji su pretrpjeli teška ratna stradanja i koji se u počaru također susreću s brojnim egzistencijalnim poteškoćama te imaju mali broj katolika. Nakon što se pokazalo očitim da je i u unutar pojedinih dekanata situacija u župama vrlo različita kada je riječ o broju vjernika i poteškoćama s kojima se susreću, naglašena je potreba bolje međuzupne solidarnosti i povezanosti unutar pojedinoga dekanata. Konstatirano je i da su brojne župe s juga Bosne i Hercegovine pritekle u pomoć župama pogodjenim u poplavama u središnjem i sjevernom dijelu BiH. Rečeno je i da postoje brojni dobri primjeri međuzupne potpore ili potpore pojedinih biskupija iz Hrvatske i svijeta. Osim što je bilo vidljivo dramatično stanje katoličkih župnih zajednica u

entitetu Republike Srpske zbog malog broja preostalih vjernika te malobrojnoga povratka i nebrige vlasti svih razina uključujući i većinu hrvatskih predstavnika vlasti u BiH, konstatirano je i da postoji veći broj župa na teritoriju Federacije BiH u koji se vratio mali broj vjernika kao i da je u župama, u dijelovima BiH s većinskim hrvatskim življem, sve veći broj mladića i djevojaka koji ne zasnivaju brak te da sve češće i odatle odlaze izvan BiH. Zbog svega navedenoga naglašeno je da je, kroz razne vrste bolje međusobne povezanosti, moguće osnažiti ljudi u vjeri i nadi, ali i pomoći na konkretna način te biti poticaj gospodarstvenicima i ljudima u vlasti da im prvotna briga bude otvaranje radnih mjesta koja će mnogima značiti ostanak u svojoj zemlji i svom zavičaju.

Središnji događaj susreta bilo je euharistijsko slavlje u sjemenišnoj crkvi sv. Alojzija Gonzage s brojnim štovateljima sluge Božjeg Petra Barbarića koji svakoga četvrtka dolaze i mole kod njegovog groba u toj crkvi. Svetu misu slavio je kardinal Puljić u zajedništvu s biskupima i koncelebraciju provincijala i dekana te sjemenišnih poglavara i susjednih svećenika i sudjelovanje sjemenišne zajednice. „Danas smo ovdje svi zajedno kako bismo se nadahnuli na vjeri Petra Barbarića koja mu je pomogla da strpljivo podnosi svoju bolest, kojom je on vršio svoje svakodnevne dužnosti, častio Srce Isusovo i ljubio Crkvu“, kazao je kardinal Puljić u prigodnoj propovijedi te pozvao sve prisutne na čuvanje pravih obiteljskih vrijednosti i molitvu za nova svećenička i redovnička zvanja.

PRIOPĆENJE SA 62. REDOVITA ZASJEDANJA BISKUPSKE KONFERENCIJE BOSNE I HERCEGOVINE

Biskupi Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine održali su 4. i 5. studenoga 2014. u prostorijama Nadbiskupskoga ordinarijata vrhbosanskog u Sarajevu svoje 62. redovito zasjedanje pod predsjedanjem biskupa banjolučkog mons. dr. Franje Komarića. Sudjelovali su svi članovi Biskupske konferencije BiH te delegati Hrvatske i Austrijske biskupske konferencije i delegat Međunarodne biskupske konferencije sv. Ćirila i Metoda koji su prenijeli pozdrave i blizinu članova spomenutih konferencija te izvjestili o najvažnijim događanjima.

Tijekom zasjedanja s biskupima se susreo apostolski nuncij u BiH mons. Luigi Pezzuto te ih upoznao s temeljnim smjernicama za predstojeći pohod ad Limina Apostolorum (pohod Apostolskim pragovima) u Vatikanu i Rimu predviđen za 2015. godinu. Ovaj pohod uključuje: službeno izvješće dijecezanskih biskupa, susret biskupa s papom Franjom kao i niz službenih razgovora u kongregacijama i drugim institucijama Svetе Stolice. Biskupi Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine posljednji put boravili

su u pohodu ad Limina od 23. do 28. veljače 2006.

Biskupi su konstatirali da su provedeni zaključci s prošloga zasjedanja te saslušali izvješća svojih delegata: s plenarnoga zasjedanja Vijeća europskih biskupske konferencije (CCEE) održanog od 2. do 4. listopada 2014. u Rimu, sa zasjedanja Hrvatske biskupske konferencije održanog od 21. do 23. listopada 2014. u Zagrebu, s pastirskoga pohoda pape Franje Albaniji 21. rujna 2014., s plenarnoga zasjedanja Papinskoga odbora za međunarodne euharistijske kongrese održanoga u Rimu od 25. do 27. rujna 2014. te s II. katoličkih socijalnih dana za Evropu održanih od 18. do 21. rujna 2014. u Madridu. Odredili su i svoje delegate za buduće važne međunarodne susrete te dogovorili termine budućih zajedničkih susreta.

Biskupi su se osvrnuli i na prvi međudekanski susret na razini Bosne i Hercegovine, održan 30. listopada 2014. u prostorijama Nadbiskupijskog sjemeništa Petar Barbarić u Travniku. Sa zadovoljstvom su ustanovili spremnost dekana na veću međusobnu

solidarnost i izgradnju zajedništva. Zadužili su svoje Vijeće za kler da izradi konkretnе smjernice za suradnju između dekanata kojih ukupno ima 29.

Biskupi su upoznati s dosadašnjim procesom promjena Statuta Caritasa Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine koje je uradila Radna skupina s ciljem usklađivanja sa Statutom Međunarodnoga i Europskoga Caritasa te što učinkovitijega funkciranja Caritasa BK BiH u služenju potrebnima.

Biskupi su saslušali vrlo temeljito izvješće biskupa Komarice o tijeku III. izvanredne biskupske sinode održane u Rimu od 5. do 19. listopada 2014. na temu: „Pastoralni izazovi vezani uz obitelj u kontekstu evangelizacije“. Upoznati su s glavnim naglasциma svih 15 generalnih skupština Biskupske sinode i radnih skupina sažetih u završnom dokumentu Sinode „Relatio Synodi“. Taj dokument određen je kao radni materijal svim biskupskim konferencijama kao priprava za redovitu Biskupsku sinodu 2015. godine. Donijeli su konkretnе zaključke za pastoralno djelovanje i razgovarali su o pripremama Biskupske konferencije BiH za sudjelovanje njezina delegata na redovnoj Biskupskoj sinodi koja će se održati od 4. do 25. listopada 2015.

Biskupi su razmotrili smjernice Kongregacije za ustanove posvećena života i družbe apostolskoga života u vezi s obilježavanjem Godine posvećena života (30. 11. 2014. – 2. 2. 2016.) na području BK BiH.

Osvrnuvši se na Opće izbore održane 12. listopada ove godine u Bosni i Hercegovini, biskupi potiču na što brže formiranje vlasti na svim razinama u skladu s iskazanom izbornom voljom birača. Izražavaju nadu da će novoformirane vlasti početi više raditi za dobro svih građana. Očekuju da buduća vlast otvara mogućnost posebno mladima za ostanak u Bosni i Hercegovini, a svim građanima omogući život dostojan čovjeka. Pozivaju sve predstavnike vlasti, a posebno one iz hrvatskoga naroda, da se aktivnije zauzmu protiv iskorjenjenija katolika i Katoličke crkve u entitetu RS i dijelovima Federacije BiH te njihov sve češći odlazak iz cijele Bosne i Hercegovine. Očekuju od svih budućih nositelja vlasti da svi zajedno konačno počnu raditi za dobro svih u BiH otvarajući perspektive ne samo za ostanak nego i za povratak onih koji se žele vratiti.

Biskupi su, 3. studenoga 2014. slavili svetu misu u katedrali Srca Isusova. Misu je predvodio kardinal Puljić, a pod njom propovijedao mons. Đuro Gašparović, biskup srijemski i delegat Međunarodne biskupske konferencije sv. Ćirila i Metoda. Biskupi su također, 4. studenoga slavili euharistiju u kapeli Vrhbosanskoga bogoslovnog sjemeništa. Misu je predvodio kardinal Puljić, a propovijedao mons. Marko Semren, pomoćni biskup banjolučki.

Sarajevo, 5. studenoga 2014.

Tajništvo BK BiH

Vatikan, 23. listopad 2014.

“RELATIO SYNODI” TREĆE IZVANREDNE OPĆE BISKUPSKE SINODE

Rezultati razmišljanja i dijaloga na sinodi podijeljeni su u tri dijela

Papa Franjo odobrio je 18. listopada objavljivanje zaključnoga izvješća s Treće izvanredne opće biskupske sinode, tzv. Relatio Synodi. Rezultati razmišljanja i dijaloga na sinodi podijeljeni su u tri dijela: **slušanje gdje se sagledava stvarnost današnje obitelji, u kompleksnosti njezinih svjetlih strana i njezinih sjena; pogled uperen u Krista gdje se s novom svježinom i poletnošću promišlja o onome što objava, prenošena u vjeri Crkve, govori o ljepoti, ulozi i dostojanstvu obitelji; te na kraju sučeljavanje u svjetlu Gospodina Isusa kako bi se razabralo putove kojima će se obnoviti Crkvu i društvo u njihovu zauzimanju za obitelj utemeljenu na braku između muškarca i žene.**

Na početku prvoga dijela ističe se kako antropološko-kulturna promjena utječe danas na sve aspekte života i zahtijeva analitički i raznolik pristup. Treba istaknuti prije svega pozitivne aspekte: veću slobodu izražavanja i bolje priznavanje prava žena i djece,

bar u nekim krajevima. Ali, s druge strane, treba isto tako uzeti u obzir sve veću opasnost pretjerana individualizma koji izobličuje obiteljske veze i u konačnici promatra svakog člana obitelji kao jedan otok, što ima za posljedicu da, u određenim slučajevima, prevladava poimanje pojedinca kao osobe koja izgrađuje samu sebe prema vlastitim željama koje se shvaća kao neku apsolutnost. Tome se pridodaje također kriza vjere koja je pogodila mnoge katolike i koja je često uzrokom kriza braka i obitelji. Neke kulturne i vjerske sredine nameću posebne izazove poput poligamije, pogodbenih brakova, mješovitih brakova i različitosti vjere. U mnogim sredinama, i to ne samo na zapadu, velikog je maha uzela praksa zajedničkog življenja prije braka odnosno izvanbračnih zajednica u kojima parovi ne žele prihvatići oblik institucionalne veze. Tome se često pridodaje civilno zakonodavstvo koje ugrožava brak i obitelj. Uslijed sekularizacije u mnogim dijelovima svijeta

povezanost ljudi s Bogom je u snažnom opadanju i vjera nije više nešto što je zajedničko čitavom društvu. U nastavku se spominje problem djece rođene izvan braka, djece koja odrastaju samo s jednim od roditelja ili u proširenoj odnosno novozasnovanoj obitelji, sve veći broj rastava, a posebno se ističe kako seksualno zlostavljanje djece predstavlja najskandalozniju i najizopačeniju stvarnost današnjega društva.

Crkva se nalazi pred izazovom da pomaže parovima u sazrijevanju emocionalne dimenzije i u afektivnom razvoju promicanjem dijaloga, kreposti i povjerenja u Božju milosrdnu ljubav. Potpuna predanost koju iziskuje kršćanski brak može biti snažni protulijek napasti egoističnoga individualizma. Sinodske oce zabrinjava širenje pornografije i komercijalizacija tijela, koju potpomaže također zloupotreba interneta.

U takvim okolnostima Crkva se osjeća pozvanom uputiti riječ nade i smisla. Velike vrijednosti ženidbe i obitelji odgovaraju traženju koje se provlači kroz ljudski život također u dobu označenom individualizmom i hedonizmom. Potrebno je prihvatićti osobe s njihovom konkretnom egzistencijom, znati ih podupirati u njihovu traženju, poticati želju za Bogom i želju da se osjete potpuno dijelom Crkve i oni koji su doživjeli krah ili se nalaze u najrazličitijim situacijama. Kršćanska poruka uvijek u sebi sadrži stvarnost i dinamiku milosrđa i istine, koje u Kristu imaju svoju stjecišnu točku.

U drugom dijelu se progovara o "Evangeliju obitelji" te se predstavlja - kroz povjesni presjek i u perspektivi povijesti spasenja - ono što Sveti pismo i crkveno učiteljstvo uče o ženidbi i obitelji. Nerazrešivost ženidbe, ističe se, ne smije se shvaćati prije svega kao "jaram" nametnut ljudima već kao "dar" koji se daje osobama zdrženima u bračnu zajednicu. Uzajamno darivanje koje je sastavni dio sakralne ženidbe ima svoje korijene u milosti krštenja koja uspostavlja temeljni savez svake osobe s Kristom u Crkvi. Bog posvećuje ljubav zaručnika i potvrđuje njezinu nerazrešivost, pružajući im pomoć da žive u vjernosti, uzajamnom upotpunjivanju i otvorenosti životu. Zbog toga Crkva gleda na ženidbene drugove kao na srce čitave obitelji koja također upravlja pogled prema Kristu, kaže se u dokumentu.

Drugi vatikanski koncil iskazao je poštovanje prema naravnoj ženidbi i vrijednim sastavnicama prisutnim u drugim religijama i kulturama usprkos ograničenjima i nedostatnostima. Prisutnost sje-mena Riječi u kulturama mogla bi se, na neki način, primijeniti na neke bračne i obiteljske stvarnosti mnogih kultura i nekršćanskih osoba. Postoje dakle

neke vrijedne sastavnice također u nekim oblicima izvan kršćanskoga braka – utemeljenom na čvrstom i istinskom odnosu jednoga muškarca i jedne žene –, za koje u svakom slučaju smatramo da su prema ovome usmjereni. Pogledom upravljenim na ljudsku mudrost naroda i kulturu, Crkva priznaje također tu obitelj kao temeljnu stanicu – nužnu i plodnu – ljudskoga suživota, kaže se u dokumentu.

Crkva, kao sigurna učiteljica i brižna majka, premda priznaje da za krštenike nema drugoga ženidbenog veza osim sakralnoga, i da je svaki njegov prekid protiv Božje volje, također je svjesna slabosti mnoge svoje djece koja se trude oko svoje vjeze. "Kao posljedica toga, ne umanjujući vrijednost evanđeoskoga idealja, potrebno je s ljubavlju i strpljivo pratiti eventualne etape rasta osoba u njihovu postupnom razvoju [...] Mali korak, usred velikih ljudskih ograničenosti, može biti ugodniji Bogu od izvana gledano ispravna života onoga koji u svojem životu ne nailazi na veće teškoće. Svi imaju potrebu da ih dotakne utjeha i poticaj Božje spasenjske ljubavi, koji na tajanstven način djeluje u svakoj osobi, bez obzira na njezine mane i njene padove", kaže se u dokumentu citirajući *Evangelii gaudium*.

U pogledu pastoralnoga pristupa osobama koje su sklopile građansku ženidbu, te rastavljenim i ponovno oženjenim odnosno osobama koje žive u izvanbračnoj zajednici, sinodski oci primjećuju kako je zadaća Crkve objaviti im Božju pedagogiju milosti u njihovim životima i pomagati im postići puninu Božjega nauma u njima. Slijedeći Kristov pogled, čije svjetlo rasvjetljuje svakoga čovjeka Crkva okreće se s ljubavlju prema onima koji sudjeluju u njezini životu na nepotpun način i prepoznaje da Božja milost djeluje i u njihovu životu dajući im hrabrost da čine dobro, da s ljubavlju brinu jedno za drugo i budu u službi zajednice u kojoj žive i rade.

Nova dimenzija današnjega obiteljskog pastoralala sastoji se u tome da se posveti pozornost stvarnosti građanskih ženidaba između muškarca i žene, tradicionalnim ženidbama i izvanbračnim zajednicama. Kada zajednica postigne određenu stabilnost kroz javno preuzetu obvezu, kada je karakterizira duboka afektivna povezanost partnera, odgovornost prema djeci, sposobnost da ustraje u kušnjama, može ju se promatrati kao klicu koju treba pratiti u razvoju prema sakramantu ženidbe.

Sukladno Isusovu milosrdnom pogledu, Crkva mora brižno i pažljivo pratiti svoju najslabiju djecu, ranjenu izgubljenom i ranjenom ljubavlju, vraćajući povjerenje i nadu, poput svjetionika neke luke ili baklje koju se nosi među ljudi da prosvjetli one koji su skrenuli s pravoga puta ili se nalaze usred oluje. Svjesni da je najveće milosrđe reći istinu s ljubavlju,

idemo korak dalje od suosjećanja. Milosrdna ljubav, kako što privlači i ujedinjuje, tako i preobražava i uzdiže. Poziva na obraćenje. Tako na isti način shvaćamo Gospodinov stav, koji ne osuđuje preljubnicu, već od nje traži da ne grieši više, kaže se u završnom sinodskom dokumentu.

U trećem dijelu posvećenom pastoralnim perspektivama govori se o nekim najurgentnijim pastoralnim pitanjima čija je konkretizacija povjerena pojedinim mjesnim Crkvama, u zajedništvu "cum Petro et sub Petro". Od čitave se Crkve traži zaokret u načinu na koji vrši svoje poslanje. Ne smijemo se zaustavljati na čisto teorijskom navještaju odvojenom od stvarnih problema osoba i ne treba samo predočavati pravila već i predlagati vrijednosti, odgovarajući na potrebu za njima koja se danas uočava i u zemljama u kojima je sekularizacija uzela najviše maha.

U više je navrata istaknuta potreba korjenite obnove čitave pastoralne prakse u perspektivi evanđelja obitelji, nadilazeći individualističke poglede koje ovu još uvijek karakteriziraju. Zato se opetovano insistiralo na nužnosti da se u tome svjetlu obnovi izgradnju (formaciju) prezbitera, đakona, katehista i ostalih pastoralnih djelatnika, kroz veće uključivanje samih obitelji.

Istaknuta je također nužnost evangelizacije koja će otvoreno prokazivati kulturne, društvene, političke i ekonomske uvjetovanosti, poput primjerice pretjerana prostora koji se daje tržišnoj logici, a koje onemogućuju autentični obiteljski život, stvarajući preduvjete za diskriminacije, siromaštvo, isključivost, nasilje. Zato je nužno produbiti dijalog i suradnju s društvenim strukturama, te treba poticati i podupirati laike koji se, kao kršćani, zauzimaju na kulturnom i društveno-političkom polju.

U nastavku dokumenta ističe se važnost priprave zaručnika za ženidbu te praćenja bračnih drugova u prvim godinama bračnoga života. Govoreći o pastoralnoj skrbi za osobe koji žive u građanskom braku ili izvanbračnoj zajednici istaknuta je važnost uspostave dijaloga s tim osobama kako bi se razabralo sastavne dijelove njihova života koji mogu dovesti do veće otvorenosti evanđelju ženidbe u njegovoj punini. Pastiri moraju utvrditi elemente koji mogu potpomoći evangelizaciju i ljudski i duhovni rast. Istimče se kako je u sve većem porastu broj onih koji traže slavljenje ženidbe u crkvi. Primjećuje se nadlje kako se na izvanbračnu zajednicu pojedinci često odlučuju zbog općega mentaliteta koji se protivi institucijama i sklapanju trajne veze, ali također zbog očekivanja egzistencijalne sigurnosti (zaposlenje i stalna primanja). U nekim zemljama postoje brojne činjenične zajednice, ne samo zbog odbacivanja kr-

šćanskih vrijednosti obitelji i ženidbe, već prije svega zato što se vjenčanje doživljava kao luksuz, tako da materijalna bijeda tjera pojedince da žive u činjeničnim zajednicama.

Svim tim situacijama treba prići konstruktivno, pokušati ih pretvoriti u hod prema punini ženidbe i obitelji u svjetlu evanđelja. Radi se o tome da ih se prihvaca i prati sa strpljivošću i osjetljivošću. U tome važnu ulogu ima privlačno svjedočenje autentičnih kršćanskih obitelji kao nositelja evangelizacije obitelji.

U poglavlju posvećenom rastavljenima, rastavljenim neoženjenim, rastavljenim i ponovno oženjenim osobama te jednoroditeljskim obiteljima kaže se kako je na sinodi istaknuta potreba hrabrih pastoralnih izbora. Ponovno snažno potvrđujući vjernost evanđelju obitelji i prepoznajući da su rastava i razvod uvijek rana koja izaziva duboka trpljenja ženidbenim drugovima koji kroz njih prolaze kao i djeci, sinodski su oci zamijetili urgentnost novih pastoralnih putova, koji polaze od zbiljske stvarnosti raskida obitelji, svjesni da se ove, često, "podnosi" s patnjom no bira u punoj slobodi. Riječ je o situacijama koje se razlikuju po osobnim i kulturnim kao i društveno-političkim faktorima. Potreban je jedan diferencirani pogled kao što je to sugerirao sveti Ivan Pavao II.

Posebno razlučivanje je nužno za pastoralno praćenje razvedenih, rastavljenih i ostavljenih. Treba prije svega vrednovati patnju onih koji su nepravedno pretrpjeli rastavu, razvod ili ih je bračni drug napustio, ili su zbog zlostavljanja kojima su bili izloženi od bračnoga druga bili prisiljeni prekinuti zajednički život. Potrebno je na iskren i konstruktivan način posvetiti se posljedicama razvoda ili rastave na dječu, koja su uvijek nevine žrtve tih situacija. Posebnu pozornost treba posvetiti jednoroditeljskim obiteljima, a osobito treba pružiti pomoć ženama koje moraju same nositi odgovornost za kuću i odgoj djece.

Veliki je broj sinodskih otaca istaknuo nužnost pojednostavljenja i ubrzanja postupaka za priznavanje slučajeva ništavnosti, koji će po mogućnosti biti potpuno besplatni. U vezi s tim izneseni su i neki konkretni prijedlozi. Prema nekim drugim prijedlozima trebalo bi razmotriti mogućnost da se u svezi valjanosti sakramenta ženidbe pridaje važnost ulozi vjere zaručnika; to ništa ne mijenja na činjenici da su sve ženidbe sklopljene među krštenicima sakramenta.

Što se tiče bračnih parnica, ubrzanja i pojednostavljenja postupka, koje mnogi traže, osim izobrazbe dovoljna broja djelatnika, klerika i laika kojima će to biti prioritetna zadaća, zahtijeva isticanje odgovornosti dijecezanskog biskupa,

koji može u svojoj biskupiji zadužiti prikladne obrazovane savjetnike koji mogu besplatno savjetovati strane o valjanosti njihove ženidbe.

Rastavljene osobe koje se nisu ponovno oženile, koje su često svjedoci bračne vjernosti, treba poticati da pronađu u euharistiji hranu koja ih podupire u njihovu stanju. I situacije u kojima se nalaze rastavljene i ponovno oženjene osobe zahtijevaju pomoć razlučivanje i praćenje ispunjeno poštivanjem, izbjegavajući svaki govor i stav zbog kojih će se one osjetiti diskriminiranim i promičući njihovo sudjelovanje u životu zajednice. Briga koja se posvećuje tim osobama ne slabi vjeru zajednice i njezino svjedočenje o nerazrješivosti ženidbe, već štoviše ona upravo u toj brizi izražava svoju ljubav, naglašavaju sinodski oci.

Razmišljalo se o mogućnosti da rastavljeni i ponovno oženjeni pristupaju sakramentima pokore i euharistije. Više se otaca snažno izjasnilo u prilog sadašnjoj disciplini, zbog konstitutivna odnosa koji postoji između sudjelovanja u euharistiji i zajedništva s Crkvom i njezina učenja o nerazrješivosti ženidbe. Drugi su se izjasnili za pripuštanje euharistijskom stolu, koje neće vrijediti za sve, već u određenim situacijama i pod točno određenim uvjetima, posebno kada je riječ o slučajevima koji su irreverzibilni i za sobom povlače moralne obvezе prema djeci koja bi podhosila nepravedna trpljenja. Eventualnom pristupu sakramentima prethodio bi pokornički hod, pod odgovornošću dijecezanskoga biskupa. To pitanje treba dalje produbljivati, imajući na umu razliku između objektivna stanja grijeha i olakotnih okolnosti, budući da se "ubrojivost i odgovornost za neki čin mogu umanjiti ili poništiti" različitim "psihičkim ili društvenim čimbenicima" kaže se u dokumentu citirajući Katekizam Katoličke crkve.

Što se tiče pastoralne pozornosti prema osobama istospolne orientacije, skrenulo se pozornost na ono što uči Crkva: "Ne postoji nikakva osnova za izjednačavanje ili traženje i najmanjih sličnosti između istospolnih zajednica i Božjeg nauma o braku i obitelji". Ipak, muškarce i žene s homoseksualnim sklonostima treba prihvatići s poštivanjem i osjetljivošću i treba izbjegavati svaki znak nepravedne diskriminacije prema njima. Potpuno je neprihvatljivo da crkveni pastiri budu u vezi s tim izloženi pritiscima te da međunarodne organizacije uvjetuju davanje finansijske pomoći uvođenjem zakona kojim se ozakonjuje "ženidbu" među osobama istoga spola.

Na kraju teksta govori se o izazovu denataliteta, konstatira se i primjećuje kako se sve više širi manta-

litet koji rađanje novog života sputava promjenjivim individualnim planovima ili planovima bračnoga para. Ekonomski faktori imaju ponekad presudan utjecaj i pridonose snažnom padu nataliteta koji slabi društvo, ugrožava odnose među naraštajima i budućnost čini neizvjesnom. Otvorenost životu je duboki zahtjev bračne ljubavi. U tome svjetlu, Crkva podupire obitelji koje prihvataju, odgajaju i okružuju svojom ljubavlju djecu s teškoćama u razvoju.

I na tome polju potrebno je krenuti od slušanja osoba i znati predstaviti ljepotu i istinu bezuvjetne otvorenosti životu kao nešto što ljudska ljubav treba da bi se živjela u punini. Upravo na tim temeljima treba počivati adekvatno učenje o prirodnim metodama za odgovorno rađanje. Ono pomaže živjeti na skladan i svjestan način komunikaciju među bračnim drugovima, u svim njezinim dimenzijama, zajedno s odgovornošću za rađanje. Posvajanje djece, bilo da je riječ o siročadi ili napuštenoj djeci, koju se prihvata kao vlastitu djecu, je posebni oblik obiteljskoga apostolata. Odluka o posvajanju i udomljavanju izražava posebnu plodnost bračnoga iskustva, ne samo kada je ovo označeno neplodnošću. Ta je odluka rječiti znak obiteljske ljubavi, prilika za svjedočenje vlastite vjere i vraćanje dječjega dostoјanstva onome koji ga je lišen.

Jedan od temeljnih izazova s kojim se suočavaju današnje obitelji bez sumnje je odgoj, kojeg današnja kulturna stvarnost i veliki utjecaj medija čine još zahtjevnijim i kompleksnijim. Treba uzimati u obzir zahtjeve i očekivanja obitelji koje su kadre u svakodnevnom životu biti mjesta rasta, konkretna i egzistencijalna prenošenja kreposti koje oblikuju život. To ukazuje na to da roditelji imaju pravo slobodno birati koju će se vrstu odgoja i obrazovanja pružati njihovoj djeci sukladno njihovim uvjerenjima.

U Zaključku dokumenta kaže se kako iznesena promišljanja plod dijaloga na sinodi te da se dokumentom žele postaviti pitanja i naznačiti pogledi koji će morati sazrijevati i precizirati se u razmišljanjima mjesnih Crkava u godini koja nas dijeli od redovne opće biskupske sinode predviđene za listopad 2015. Nije riječ o donesenim odlukama ni o lakin perspektivama. Ipak, kolegijalni hod biskupa i uključivanje čitava Božjeg naroda pod djelovanjem Duha Svetoga, promatrajući primjer Svetе Obitelji, moći će nas voditi u pronaalaženju putova istine i milosrđa za sve, ističe se na kraju dokumenta na kraju kojeg se donose rezultati glasovanja o pojedinim brojevima "Relatio Synodi". (kta/ika)

ZAJEDNIŠTVO JE NAJVEĆA MILOST KOJU NAM JE ISUS PRISKRBIO NA KRIŽU

Papa Franjo primio sudionike Trećega svjetskog kongresa crkvenih pokreta i novih zajednica koje se ovih dana održavao u Rimu

U Papinskom međunarodnom kolegiju „Maria Mater Ecclesiae“ u Rimu, ovih se dana pod geslom ‘Radost evanđelja: misionarska radost’, odražavao Treći svjetski kongres crkvenih pokreta i novih zajednica. Papinsko je vijeće za laike organiziralo kongres, čije je sudionike papa Franjo, 22. studenoga primio u audijenciju.

Nakon pozdravnoga govora kardinala Ryłka, predsjednika Papinskoga vijeća za laike, Papa je pozdravio nazočne rekavši da im želi ponuditi neke odrednice za njihov vjerski hod i crkveni život. Potrebno je sačuvati svježinu karizme. Obnavljajući „prvu ljubav“ može se izbjegić napast da se Duha Svetoga ograniči u strukture. Potrebna je izvjesna institucionalizacija karizme, ali neka se nitko ne vara da su strukture jamac dje-

lovanja Duha Svetoga – upozorio je Sveti Otac dodajući:

Novina crkvenih pokreta i novih zajednica nije u struktura-ma nego u odgovoru na poticaj Duha Svetoga. Branjenje strukture radi strukture je ideologija, jer je daleko od stvarnosti koja se neprestano mijenja. Treba se uvijek vraćati na izvore karizme, tako će smoci snage za sučeljavanje s izazovima. Vi ste ‘pokret’, a ne mala skupina osoba, uvijek ste dakle ‘u pokretu’, otvoreni Božjim iznenađenjima koja su u skladu s izvornom, temeljnom karizmom pokreta – objasnio je Papa.

Navodeći pak drugu odrednicu koja se odnosi na prihvati i praće-nje ljudi, naših suvremenika, na-rocito mladih, rekao je da smo sa-stavnica ranjenoga čovječanstva – to si moramo priznati – gdje sve odgojne agencije, naročito obitelj, imaju velikih teškoća. Današnji čovjek ima ozbiljnih problema koji se odnose na identitet i na konačne odluke, stoga ga se lako

uvjetuje, a on drugima prepusta da odlučuju o njegovu životu. Uvijek se mora poštovati naravni hod svake osobe, jer svaka osoba ima svoje vrijeme. Svaka osoba mora slobodno odlučivati o svom životu, a drugi je na tom putu trebaju pratiti – ustvrdio je Papa.

Papa je pozvao pokrete i nove crkvene zajednice da ne zaborave najdragocjenije dobro, pečat Duha Svetoga, odnosno zajedništvo. Ono je najveća milost koju nam je Isus priskrbio na križu. Kao uskrsli Gospodin on uvijek moli za nas, pokazujući Ocu svoje slavne rane: „Kao što si ti, Oče, u meni, i ja u tebi, tako neka i oni budu jedno, da svijet vjeruje da si me ti poslao!“ Da svijet može vjerovati da je Isus Gospodin, treba među kršćanima vidjeti zajedništvo, a ne podjele i svađe. Crkvena zrelost podrazumijeva čuvanje izvorne karizme, poštivanje slobode osobâ i trajno traženje zajedništva – zaključio je papa Franjo. (kta/rv)

PORUKA EUROPSKIH BISKUPA S KOMEMORACIJE PRVOGA SVJETSKOG RATA U VERDUNU

Hodočašće europskih biskupa u Douaumont i Verdun u spomen na Prvi svjetski rat

Biskupi iz cijele Europe, 11. studenoga 2014. po-hodili su kao hodočasnici Verdun kako bi obilježili stoljeće od početka Prvoga svjetskog rata. U Verdunu su se, između ostalih, okupili biskupi Vijeća biskupskih konferencija Europske unije (COMECE) predvođeni minhenskim nadbiskupom kardinalom Reinhardom Marxom, predsjednikom COMECE-a, a Vijeće europskih biskupskih konferencija (CCEE) predstavljao je nadbiskup metropolit vrhbosanski kardinal Vinko Puljić.

U završnoj poruci biskupa sa spomenuta obilježavanja stoji da su upriličene dvije jednostavne služ-

be Božje u Douaumontu te da su pojedini biskupi stavili zavjetne svjetiljke u kapeli Ossuaire gdje leže kosti 130.000 nepoznatih vojnika kao i da je u katedrali Notre-Dame u Verdunu moljena Večernju za pokojne.

„Naš posjet za nas je značila trenutak uzimanja duhovne zalihe dok se osvrćemo na prošlo stoljeće kada su se svjetlo i tama u Europi borili kao ni u jednom drugom razdoblju njezine duge, događajima bogate i često tragične prošlosti“, stoji u spomenutoj poruci biskupa.

Prisjećajući se palih, biskupi pišu da su ostali ni-

jemi pred razmjerom ljudskih gubitka izazvanih sukobom: gotovo 1 milijun vojnika poginulih u bitci za Verdun. Istoču da ih iznova pogađa potpuni besmisao rata i svih njegovih posljedica. Naglasili su da se Prvi svjetski rat nije trebao dogoditi u zoru 20. stoljeća kada su sudsbine naroda u Europi bile međusobno usko isprepletene.

„Mi se zauzimamo za sve žrtve rata i oružanoga sukoba, vojne i civilne, i molimo za mir u našem svijetu“, stoji u poruci biskupa koji sa zahvalnošću podsjećaju na dostignuća Europskoga projekta i načina kojim je vizija utemeljitelja Europske unije i onih koje su, njima nadahnuli, tijekom niza godina pridonosila miru i razumijevanju među narodima koju su u prošlosti tako često posezali za oružanim sukobom i koji to još uvijek čine u ovim danima, kao način rješavanja njihovih razlika.

„Mi molimo za pokojne i za spasenje njihovih duša iz duboke vjere u uskrsnuće Gospodina našeg-a i Spasitelja Isusa Krista i obećanja vječnoga života za svakog od nas na obzoru našega zemaljskog pu-

tovanja“, napisali su biskupi u svojoj poruci napominjući da su, kao biskupi iz mjesnih Crkava diljem Europe, svjesni kako dolaze iz zemalja svoga kontinenta od kojih su neke prije jednoga stoljeća, a neke još nedavno ratovali jedne protiv drugih. Biskupi se sa žaljenjem i stidom sjećaju kako su čak i ljudi iz Crkve podgrijavali vatu sukoba i nacionalističke strasti, ali i podsjećaju kako je stočki i uporno papa Benedikt XV. zagovarao primirje i promicao mir.

„Naša hodočasnička posjeta u Verdun čini nas, kao biskupe, odlučnjima u našem nastojanju da pomognemo Evropi da ozdravi evanđeoske korijene svoga identiteta kako bi cijenila iznova vrijednosti – od kojih su mnoge duboko kršćanske - koje ju povezuju kao zajednicu i kako bi promicala budućnost za sve građane Europe i širom svijeta gdje vladaju mir i pravda. Nadahnuti radošću evanđeoske poruke, svoje okupljanje završavamo u nadi mirne budućnosti za cijelo čovječanstvo“, napisali su biskupi u svojoj završnoj poruci. (kta)

SUSRET EUROPSKIH BISKUPA ODGOVORNIH ZA MEDIJE

U organizaciji Odbora za sredstva društvenih komunikacija pri Vijeću europskih biskupske konferencije održan je od 3. do 5. studenoga u Ateni susret na temu „Komunikacija kao susret – između autentičnosti i stvarnosti“. Na susretu kojim je predsjedao predsjednik spomenuta Odbora mons. Jose Ignacio Munilla Aguirre biskup San Sebastiana (Španjolska), sudjelovao je predsjednik Papinskoga vijeća za sredstava društvenih komunikacija biskup Claudio Celli, biskupi koji su pri biskupskim konferencijama odgovorni za medije te stručnjaci i djelatnici na tom području. U ime predsjednika Vijeća za sredstava društvenoga priopćivanja Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine, sudjelovao je hercegovački franjevac dr. fra Iko Skoko, član spomenuta vijeća.

Predavanja kao poticaj na daljnje promišljanje i rad u skupinama održali su razni predavači. U uvodnom predavanju mons. Aguirre ukazao je na četiri temeljna hermeneutička načela u pobudnici pape Franje *Evangelii Gaudium* te govorio o njihovoj primjeni na područje komunikacija. Isusovac Antonio Spadaro, glavni urednik revije „La Civilta Cattolica“ govorio je na temu: „Kritička analiza komunikacije u Europi“. Prof. Arturo Merayo Perez, s Fakulteta znanosti sredstava društvenih komunikacija u Murciji (Španjolska), govorio je na temu: «Od emoci-

je prema komunikaciji kao susretu». Vlč. Roderick Vonhögen, utemeljitelj Star Quest Production Network i Trideo TV (Nizozemska) na temu „Virtualni susret – komuniciranje putem novih medija“. Posljednje je predavanje održao biskup Dimitrios Salachas, na temu: „Komunikacija sv. Pavla, od Areopaga do Korinta“.

Crkva zna da mora biti prisutna u virtualnim prostorima jer je pozvana biti blizu odnosno pratiti čovjeka našega vremena u prostorima i ambijentima u kojima se odvija njegov život. Njezina prisutnost unutar virtualnih prostora je dio njezina misionarskoga poslanja. Suočiti se s novim komunikacijskim oblicima znači također suočiti se s brojnim izazovima i pitanjima koje novo područje evangelizacijskoga djelovanja pred Crkvu postavlja. Na koji način komunikacija u digitalnim prostorima može utjecati na (iskustvo) življenga vjere? Dospijeva li Crkva svojim institucionalnim komuniciranjem do današnjega čovjeka? Kako prijeći iz „virtualnog zajedništva“ u zajedništvo koje se živi unutar crkvenih zajednica?

Rizik je – ne samo mladih našega vremena – da život unutar virtualnih prostora postane jedino i gotovo apsorbira cjelokupno čovjekovo iskustvo. Zato Crkva osjeća kao neodgodivu zadaću uključiti se u edukacijsko djelovanje kako bi se i odnosi

koji se razvijaju unutar tih prostora mogli integrirati u cjelokupno iskustvo življenja. Osim toga, kako je istaknuto u zaključnom priopćenju, Crkva treba nalaziti određeni ekvilibrij odnosno pravilni način prisutnosti unutar virtualnih prostora. To znači da se Crkva u svojem poslanju ne smije ograničiti isključivo na sadržaj odnosno poruku koju naviješta (opasnost da se zanemari ambijent komuniciranja), ali isto tako treba imati u vidu dimenzije odnosa koji se uspostavljaju unutar tih prostora (ne zanemarujući sadržaj koji naviješta).

Domaćin susreta, atenski biskup Nikolaos Foskolos je zajedno s mons. Dimitriosem Salachasom, apostolskim egzarghom za katolike grčkoga obreda, upoznao sudionike sa životom i problemima Katoličke crkve u Grčkoj. Među više od četrdesetak sudionika iz više od 20 europskih zemalja, na susretu je sudjelovao dr. Jerko Valković, profesor na Teologiji u Rijeci i Hrvatskom katoličkom sveučilištu u Zagrebu. Sljedeći susret održat će se za dvije godine, a domaćin će biti Škotska. (kta/ika)

ZAREĐEN I U SLUŽBU UVEDEN NOVI LJUBLJANSKI NADBISKUP

Novi ljubljanski nadbiskup Stanislav Zore zaređen je za biskupa i uveden u službu za vrijeme euharistijskoga slavlja u nedjelju 23. studenoga u ljubljanskoj katedrali sv. Nikole.

Samom činu prethodio je oproštaj koji je u crkvi na Tromostovlju priredila franjevačka obitelj predvođena franjevcima Slovenske provincije Sv. Križa čiji je do imenovanja nadbiskup Zore bio provincial, a naslovili su ga "Oproštaj od o. Stane Zore s bratskim blagoslovom".

U toj prigodi pektoral nadbiskupu Zoreu predao je njegov nasljednik na čelu provincije o. Marjan Čuden. Posebno dirljiv dio oproštaja bio je blagoslov, kada je svaki prisutni franjevac ponaosob blagoslovio novoga nadbiskupa, a potom mu simbolično u ime pojedinih samostana darovali ruže od kojih je svaka nosila poruku za njegovo pastirsko poslanje.

Pođi s našim blagoslovom u službu Crkve, pođi s našom molitvom... pođi kao Franjo popraviti Crkvu, poručila su mu subraća te dodala, da premda neće biti daleko od njih, preko rijeke, "vrata naših samostana i vrata naših srca ostaju za tebe otvorena, jer smo i dalje tvoja braća".

Uslijedila je procesija od crkve na Tromostovlju do katedrale, gdje je glavni zareditelj 36. ljubljanskoga rezidencijalnog nadbiskupa bio apostolski nuncij u Republici Sloveniji dr. Juliusz Janusz, a suzareditelji biskup Novoga mesta Andrej Glavan i celjski biskup Stanislav Lipovšek.

Svečanosti su nazoočili i kardinal Franc Rode, riječki nadbiskup Ivan Devčić, salzburški nadbiskup Franz Lackner, beogradski nadbiskup Stanislav Hočevar, gorički nadbiskup Carlo Roberto Maria Redaelli i tršćanski nadbiskup Giampaolo Crepaldi, potom koperski biskup Jurij Bizjak i murskosobotski biskup Peter Šumpf; biskup Klagenfurta Alois Schwarz, varaždinski biskup Josip Mrzljak, porečko-pulski biskup Dražen Kutleša, banjolučki biskup Franjo Komarica, ljubljanski pomoćni biskup Anton Jamnik i zagrebački pomoćni biskup Mijo Gorski.

Također su nazoočili i umirovljeni biskupi gorički nadbiskup Dino De Antoni, biskup Linza Maximilian Aichern, te Metod Pirih, Josip Smej, Alojz Uran, Anton Stres, Marjan Turnšek i Franc Kramberger.

Uz mnoštvo vjernika, misi su nazoočili i predsjednik Republike Slovenije Borut Pahor, predsjednik slovenske vlade Miro Cerar, i predsjednik državnog sabora Milan Brglez, te predstavnici kršćanskih crkvi i vjerskih zajednica u Sloveniji.

U homiliji nuncij Janusz posebno se osvrnuo na važnost biskupske službe i to u kontekstu zakonika, ali i nedavna obraćanja pape Franje na sastanku Kongregacije za biskupe. Papa ističe da biskup mora biti svjedok uskrsnuća, vjezan riječi istine, mora biti čovjek molitve, mora imati hrabrosti poput Mojsija i Abrahama "pregovarati s Bogom u korist naroda". No, istaknuo je nuncij, Papa posebno rado ističe kako biskup mora biti pastir, jer "pastiri su blizu ljudima". To podrazumijeva da znaju gledati povjerenju mu stado, zadržati jedinstvo, brinuti se o njemu, uočiti opasnosti kojima je izloženo.

Ljubljanska nadbiskupija vas prima otvorena srca i spremna ži-

vjeti to apostolsko poslanje zajedno s vama, rekao je nuncij obraćajući se novom nadbiskupu, te pojasnio kako je to prvi put u petsto godina prisutnosti franjevaca da jedan njihov član postaje ljubljanski nadbiskup. No, podsjetio je, da nadbiskupija u svojoj 550 godina dugo povijesti ima blizinu franjevaca.

Kratko se osvrnuo i na blizinu katedrale i provincijske kuće na Prešernovu trgu, gdje je do sada živio nadbiskup.

Na putu od Prešernova trga do katedrale, možete odabratи jedan od tri mosta koji se križaju i povezuju obje strane rijeke. Možda ponekad jedan most koriste biskupski svećenici, redovnici i redovnice drugi, vjernici laici treći. Moja je i naša želja da ta raznolikost putova, koja je opravdana, dovodi do katedrale, do biskupa, kao jamcu jedinstva da bi zajedno pod njegovim vodstvom išli ususret Kristu. To je također i želja koju je Papa izrazio u buli imenovanja nadbiskupa Zore, rekao je nuncij.

Kao novi pastir Ljubljane postavili ste si cilj služiti mjesnoj Crkvi u radosti, što ste izrazili i u biskup-

skom geslu "Radujte se u Gospodinu". Na taj način želite slijediti nauke pape Franje iz apostolske pobudnice "Evangelii gaudium". To je dobar nagovještaj i za cijelu Katoličku crkvu u Sloveniji, pred kojom su mnogi izazovi za novo zadobivanje povjerenja. To su i naše čestitke, koje dajemo u zagovor Mariji Pomoćnici, rekao je na kraju homilije nuncij Janusz.

Pozdravne riječi novom ljubljanskom nadbiskupu izrekli su predstavnici obitelji, redovnika i redovnica. Također pozdravnu riječ izrekao je u ime svećenika ljubljanske nadbiskupije i Prvostolnoga kaptola ljubljanski pomoćni biskup Anton Jamnik.

U zahvalnoj riječi, nadbiskup Zore izrazio je zahvalu svojim po-knjim roditeljima koji su ga odgajali u vjeri i učili moliti, kao i za obiteljsko zajedništvo u kojem je zajedno s dvije sestre i bratom u kojem su ih naučili sve dijeliti i živjeti jedni za druge. Zahvalio je i školskom kolegi Jerneju koji ga je u prvoj godini gimnazije pozvao k franjevcima u Kamnik. Stoga je za 34 godine zajedničkoga puta u duhu sv. Franje zahvalio franjevcima.

Zahvalio je i svim znamenim i neznamenim moliteljima, posebno bolesnima koji ga prate u sve godine njegova svećeništva, te ih pozvao na daljnju molitvu, da po molitvi suradnici u njegovoј pastirsкоj službi.

Obraćajući se svećenicima, đakinima, bogoslovima, redovnicima i redovnicama i svima koji osjećaju duhovni poziv, rekao je: (...) sve nas je pozvao isti Gospodin Isus Krist, a nadahnjuje nas i vodi isti Duh Sveti, stoga učimo sve kako bi međusobno živjeti zajedništvo, kako bi svijet po tom zajedništvu vjerovao u Isusa Krista.

Prisutnim predstvincima političkoga, gospodarskoga, kulturnoga i znanstvenoga svijeta poručio je vjerujem da ćemo u poštovanju i iskrenoj suradnji, svaki na svojem području dati doprinos za dostojanstvo svakoga, a posebno marginaliziranih i potrebitih, dok je vjerskim predstvincima nadbiskup Zore poručio vaša prisutnost je jamstvo da se želimo susretati i raditi na duhovno dobro našega naroda. (kta/ika)

MIR I DOBRO

Vijesti

III. 2014.

Mostar, rujan – prosinac 2014. (izbor)

PRIMOPREDAJA HKM LUZERN

16. 3. 2014. - U župnoj crkvi sv. Karla u Luzernu obavljena je primopredaja misije. Da je ovo bio poseban dan govori činjenica da se na svečano euharistijsko slavlje okupilo preko tisuću vjernika. Uz dosadašnjega voditelja misije fra Stanka Banožića i novog misionara fra Branka Radoša sumisili su vel. Josef Mo-

ser, fra Ivan Prusina, fra Mićo Pinjuh i fra Vlado Buntić. Ugodnom molitvenom i svečarskom ozračju uvelike su doprinijeli članovi velikoga misijskog zbora i zbara mladih pod ravnjanjem s. Berhmane Galić. Na početku misnoga slavlja riječi dobrodošlice uputio je fra Stanko. Prigodnu homiliju održao je fra Ivan Prusina. Na kraju sante mise upućene su riječi zahvale i dobrodošlice. U ime vjernika misije Luzern fra Stanku je za pož-

za migraciju švicarske biskupske konferencije, domaćoj župi sv. Karla, sakristanima crkva gdje Hrvati slave misu, nazočnim svećenicima, članovima Misijskog vijeća, pjevačkim zborovima, čitačima i ministrantima. Riječi zahvale za razumijevanje, podršku i pomoć uputio je svim svojim dosadašnjim vjernicima, moleći istodobno oprost za ono što nije bilo dobro. Zahvalu Bogu za obilje milosti koju je pod fra Stankovim vodstvom izlio na ovu misijsku zajednicu pjesmom „Velik si“ pred oltarom su izrekli članovi velikoga i zbara mladih. Nakon mise nastavljeno je ugodno druženje i bogata zakuska što su je pripremili sami vjernici. Za dvjestotinjak najbližih fra Stankovih suradnika članovi Misijskog vijeća u misijskom centru pripremili su svečani ručak. Tom prigodom riječi zahvale fra

Stanku izrekli su i prigodne darove predali: Mile Perić, predsjednik Misijskog vijeća; Daniel Vassalli, u ime Crkve u Luzernu; vel. Reto Kaufmann, župnik župa sv. Ante i sv. Mihaela; Mariann Kneubühler i Hans Renggli, u ime sakristana iz Luzerna, Schenkona, Surseea i Hitzkircha, te Milica Dondraš u ime misijskog zbara. S nekoliko duhovnih pjesama susret su obojatili članovi zbara mladih.

tovan i nesebičan petnaestogodišnji rad zahvalio član Misijskog vijeća, Petar Kajinić. Biranim su riječima o fra Stanku kao čovjeku, redovniku, svećeniku i dušobrižniku govorili: Willy Blättler, predsjednik savjeta za rad sa stranicima Crkve u Luzernu; dr. Samuel Martin Behloul, u ime komisije za migracije švicarske biskupske konferencije; Eugenie Lang, u ime župe sv. Karla; Katarina Dondraš, u ime velikog zbara i zbara mla-

Nastanak i rad Hrvatske katoličke misije Aargau

Od 1992. godine zbog ratnih okolnosti u Domovini u Švicarskoj je naglo porastao broj hrvatskih vjernika, pa tako i u kantonu Aargau. Tada se počelo razmišljati o osnivanju nove misije. Sami vjernici su samoinicijativno prikupili potpis

i poslali molbu da se osnuje samostalna misija. Na Sinodi od 2. studenoga 1994. dana je suglasnost za osnivanje Hrvatske katoličke misije sa sjedištem u Aargau. Misija je službeno počela s radom 1. siječnja 1995. godine, a za voditelja misije imenovan je fra Ilija Šaravanja. Misijska suradnica i katehistica Pera Lukić počela je s

radom 1996. godine. Godine 2005. dekanat Baden-Wettingen, koji je do tada pastoralno posluživala misija Zürich, a nalazi se na prostorima kantona Aargaua, pripojen je misiji i od tada misija dobiva ime Hrvatska katolička misija Aargau.

U kantonu Aargau danas živi preko 8000 hrvatskih vjernika. U 18 žvicaških župa vjernici se skupljaju na svetu misu na hrvatskom jeziku. U Buchsu i Wettingenu sv. misa se slavi svake ne-

OPROŠTAJ FRA ILIJE ŠARAVANJE OD HKM AARGAU U ŠVICARSKOJ

Svečano euharistijsko slavlje u crkvi sv. Petra i Pavla, Aargau,
1. lipanj 2014, 13.00 sati

Dragi vjernici, dragi prijatelji, dragi gosti!

Danas smo se ovdje okupili da se oprostimo od našega dragog fra Ilije i da mu zaželimo sretan povratak u Domovinu. S velikom zahvalnošću prisjetimo se zajedno provedena vremena.

djelje, a na drugim mjestima dva ili tri puta mjesечно. Na poziv mjesne Crkve slavi se Dan naroda zajedno s domaćim vjernicima.

U skoro svakome mjestu u kantonu ima dvije do tri obitelji koje uvek stoje na raspolaganju i koje rado rade za misiju. Neki od njih su i članovi Župnoga vijeća u mjesnim župama.

Preko 60 hrvatskih udruge djeluju u kantonu Aargau. Tri najvažnije su : Hrvatska dopunska škola na 14

mjesta u kantonu; Hrvatska kulturna zajednica Baden i Hrvatska socijalna služba Baden. Sve tri udruge usko surađuju s misijom.

U ovih 19 godina kao voditelj misije fra Ilija je krstio preko 850 djece, svake godine prosječno oko 30 djece je primilo svete sakramente ispovjedi i pričesti. Više od 800 mladih je krizmano, preko 650 parova od toga 60 miješanih brakova vjenčano je u crkvi. Vođeno je 160 sprovoda, od toga je jedna trećina pokojnika pokopana u Švicarskoj. Svake se go-

dine pred Božić i pred Uskrs 2500 vjernika ispovijedi. Godišnje je posjećivano oko 80 bolesnika, a neki su primili i bolesničko pomazanje.

Fra Ilija je redovito posjećivao i zatvorenike u centralnom zatvoru u Lenzburgu.

Vjerouau na hrvatskome jeziku fra Ilija i katehistica Pera Lukić održavali su na 14 mesta u 35 grupa na području misije.

Svake godine misija je organizirala četverodnevnu duhovnu obnovu koja bi završavala hodočašćem u Zurzach na grob svete Verene. Dva puta godišnje zajedno s drugim hrvatskim katoličkim misijama organizirano je hodočašće u Einsiedeln. Misija je također sudjelovala i na hodočašćima u Lurd, Svetu Zemlju, Padovu, Fatimu i Međugorje.

Deset i pol godina fra Ilija je bio aktivni član Biskupskoga svećeničkog vijeća pri biskupiji Basel, a 19 godina bio je aktivni član Katoličke pastoralne komisije pri Crkvi kantona Aargau. Misijska suradnica Pera Lukić osam godina bila je aktivni član Biskupskokatoličkoga vijeća pri biskupiji Basel.

Fra Ilija je rođen 1948. godine u Bosni i Hercegovini. Teologi-

ju je studirao i diplomirao na Teološkome fakultetu u Luzernu. Dana 15. lipnja 1975. godine po polaganju ruku baselskoga biskupa dr. Antona Häggija zaređen je za svećenika.

Dragi fra Ilija!

Vaše mladomisničko geslo glasilo je: „*Veselite se s onima koji se vesele ! Plaćite s onima koji plaču!*“ (Rim 12, 15) Vi ste to potvrdili Vašim životom i radom.

S Vašim ste narodom dijelili radost i tugu. Pružali ste ljudima pomoći i savjet u svim brigama, potrebama i problemima. Kroz prijateljstvo i povjerenje, kroz zajedničke molitve bili ste uvek povezani sa svojim vjernicima.

Zahvaljujemo Bogu za Vaš život, dragi fra Ilija, i zahvaljujemo Vam što ste neumorno navještali radost evanđelja. Hvala Vam na predanom radu i požrtvovnosti za dobrobit naše misije.

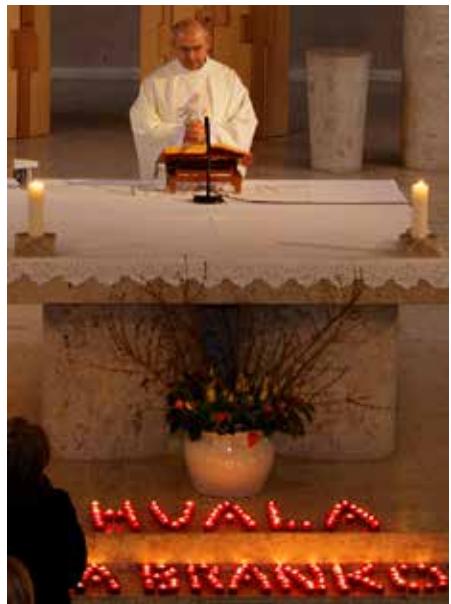
Hvala Vam, dragi naš fra Ilija, hvala Vam za sve i na svemu, želimo Vam sve najbolje i Božji blagoslov neka Vas prati. Uvijek ćemo ostati povezani u Isusu Kristu. Jer tko je s Bogom povezan, taj ne poznaje rastanka. Amen i sretno!

Lucija Šimić

FRA BRANKOV OPROŠTAJ IZ MISIJE FRAUENFELD

U nedjelju, 2. ožujka 2014. u Kreuzlingenu i Schaffhausenu fra Branko je slavio oproštajne mise. Na misama je trebala biti službena primopredaja Misije, ali se novi misionar fra Miljenko Mika Stojić razbolio i nije došao. Zbog toga je otkazan poziv vikaru biskupije, povjereniku Hercegovačke fra-

dorani upriličena prigodna zakuska. Na proslavi se pridružio don Fabio Amortegui, španjolski svećenik. U večernjim satima oproštajna misa je slavljena i u Schaffhausenu. Uz fra Branka suslavili su Julius Desouza, voditelj župe u Thayngenu; Hieronimus Kwure, župni vikar u Frauenfeldu; fra Dinko Grbavac, hrvatski misionar

u Singenu; Marijan Marku, župnik u Mühlrüthi i Josif Trajkov, voditelj župe sv. Petra u Schaffhausenu. Pjevalo je veliki misijski zbor i zbor mladih „Raj“. Na kraju misne zahvalne su riječi

uputili i prigodne darove predali: Marko Jurić, predsjednik misijskog vijeća; Zlata Maček – u ime najbližih suradnika; Katariна Dujmović - u ime Udruga (Fala, Dinamo, Ajduk, Matija Gubec, Bosanska Posavina); Josif Trajkov - u ime župe sv. Petra; Christine Demel – u ime župe Frauenfeld; fra Dinko Grbavac – u ime misije Singen, učiteljica Božica Matačić i djeca – u ime hrvatske dopunske škole; Matija Murk – ispred velikog zbara i Ivana Mašić – u ime zbara mladih. Na kraju je svima zahvalio fra Branko. Riječi zahvale uz bogatu zakusku u župnoj dvorani izrekli su još Nikola

Ivanković i Stjepan Lucić. Na misi su bili i predstavnici Landeskirche i Sinode iz Schaffhausenu. Nakon osmogodišnjega pastoralnog rada s hrvatskim vjernicima u Thurgau i Schaffhausenu, fra Branko preuzima vođenje hrvatske misije u Luzernu.

njevačke provincije i predstvincima Landeskirche. Za vjernike iz Thurgau misa je slavljena u crkvi sv. Stjepana u Kreuzlingenu. Misu su sviranjem i pjevanjem animirali članovi tamburaškoga sastava „Hrvatski korijeni“. Na kraju misne riječi zahvale u ime misijskih vijeća (Arbon, Frauenfeld i Kreuzlingen), te u ime svih vjernika uputili su Anto Josipović, predsjednik misijskoga vijeća u Frauenfeldu i Tatjana Begić. Prigodne su darove predali Antonija i Branimir Polić. Nakon fra Brankove zahvalne riječi u župnoj je

ODRŽAN VI. SIMPOZIJ »STOPAMA POBIJENIH«

Široki Brijeg, 29. rujna 2014. (Josipa Vukoja) – U nedjelju, 28. rujna, u franjevačkome samostanu na Širokome Brijegu, u organizaciji Vicepostulature postupka mučeništva »Fra Leo Petrović i 65 subraće«, na čelu s fra Miljenkom Stojićem, održan je VI. simpozij »Stopama pobijenih«. Taj simpozij priređuje se u svrhu istraživanja komunističkoga ubojstva 66 hercegovačkih franjevaca i velikoga mnoštva vjernog puka Božjeg u Drugome svjetskom ratu i poraću.

Simpozij je započeo u 11.00 sv. misom u samostanskoj crkvi Uznesenja Blažene Djevice Marije koju je predvodio fra Nikola Rosančić, župni vikar na Humcu. U svojoj propovijedi pozvao nas je na vjerno služenje Božjoj riječi. Komunisti to nisu htjeli, oni su išli svojim bezbožnim putem. Mi smo danas pozvani preporoditi ovaj svijet, usaditi mu drukčiji duh, naš kršćanski duh.

Nakon sv. mise sudionici simpozija premjestili su se u samostansku dvoranu gdje su održana tri izlaganja. Među slušateljstvom bili su i Zdenko Čosić, predsjednik vlade ZHŽ-a i član predsjedništva HDZ-a BiH te Tomislav Đonlić, predsjednik HDZ-ovoga Odbora za odgoj i obrazovanje. Nazočni su zaista imali što čuti.

Prvo izlaganje na temu »Ideološka podloga masovnih ubojstava Hrvata u Dalmaciji i zapadnoj Hercegovini za vrijeme i nakon

već označene kao prijetnja komunističko-partizanskoj vlasti. Naime već prije upada na neko područje partizani su imali složen popis osoba koje će uhvatiti i likvidirati. Dr. Josip Jurčević tvrdi kako su prije ulaska u Zagreb komunističko-partizanske jedinice imale popis za odvođenje osoba iz svakoga ulaza u gradu. Te osobe, označene kao narodni neprijatelji, poslije su završile u masovnim grobnicama u okolini Zagreba. Kao i u slučaju Zagreba, komunističko-partizanske jedinice imale su složen popis "narodnih neprijatelja" i prilikom osvajanja Ljubaškoga i povlačenja pred ustaško-njemačkom operacijom "Bura". Znamo da su 40-tak civila, među kojima su bili i franjevci s područja zapadne Hercegovine, odvedeni prema Vrgorcu gdje su i strijeljani koncem siječnja 1945. na Novom groblju. Kako bi se prikupile informacije o ostalim "narodnim neprijateljima" iz ove skupine izdvojen je fra Maksimilijan Jurčić i još nekoliko civila koji su poslije ispitivanja i mučenja strijeljani i pokopani uz cestu Vrgorac – Kotezi. Prilikom utvrđivanja okolnosti i ideoleske podloge ubojstava na Širokome Brijegu, u Ljubaškome i Vrgorcu svakako treba uzeti u obzir i nacionalnost zapovjednog kadra komunističko-partizanskih jedinica na ovom području.«

Drugo izlaganje »Političko-ideološki aspekti stradanja širokobrijeških franjevaca« održao je politolog mr. Dražen Barbarić. On je svoje izlaganje podijelio u tri cjeline kroz koje je progovorio o likvidacijama kao sredstvu uspostave kulturne hegemonije, monstruoznosti sustavnosti zla te o kulturnom nasilju službenoga pamćenja. O likvidaciji franjevaca je rekao: »S obzirom da komunistički čelnici nisu posjedovali mehanizme osporavanja dominacije franjevaca, niti kroz ideološke, niti kroz kulturne, niti kroz obrazovne institucije, jedino što im je preostalo u ostvarenju totalitarnih tendencija dominacije bila je fizička likvidacija. Ona zapravo ukazuje na nemoć KPJ-u da idejnim sredstvima i kulturnom borbom uspostavi kulturnu hegemoniju na prostoru čitave tadašnje Jugoslavije te na potpuno racionalnu političku odluku da se na beskруpolozan način obračuna s nadmoćnjim suparnikom.« Izlaganje je završio riječima: »Bez obzira na nedodirljivu poziciju unutar režima, KPJ-u nikada nije uspostavila apsolutni nadzor nad produkcijom "zdravog razuma" na području zapadne Hercegovine, te se fantazmagorija dominacije u statusu kulturnoga hegemonu zapravo temeljila na izravnom i strukturalnom nasilju. Urušavanje toga režima zapravo je pokazalo da su protumemorije ipak preživjele oba oblika nasilja, isplivale na površinu i odlučile rasvjetliti nemile događaje bez straha da padnu u zaborav.«

U trećem izlaganju Pero Kožul, pročelnik Povjerenstva za obilježavanja i uređivanje grobišta iz Drugoga svjetskog rata i poraća na području općine Široki Brijeg, nazočne je upoznao s radom dočasnoga povjerenstva. Istaknuo je sljedeće: »Istina na kraju uvijek pobijeđuje. To je kao najveće Božje davanje vidljivo iz rada općinskih povjerenstava za obilježavanje i uređivanje grobišta iz Drugoga svjetskog rata i poraća. Tako je širokobriješko Povjerenstvo na 9 lokaliteta otkrilo istinu i dosada ekshumiralo (ili iskopalo) 135 žrtava. Jedan dio, njih 41, koji nisu bili identificirani dostojno je pokopano na Gradskom groblju Mekovac. Jedan identificirani hrvatski vojnik predan je obitelji te je tako dočekao trenutak da bude pokopan i da mu duša nađe smiraj tamo gdje i priliči, u obiteljsku grobnicu. Ostalih 93 čeka stručnu obradu, kako bi i oni bili dostojno pokopani. Rad povjerenstava teško dolazi do očiju javnosti, jer se isprani komunistički mozgovi tome žestoko opiru.«

Drugoga svjetskog rata« održao je profesor Željko Primorac. Između ostalog je rekao: »Svaki upad komunističko-partizanskih jedinica na neko područje pod nadzorom vlasti NDH u pravilu je značio, osim privremenog zauzimanja teritorija, pljačku, ubojstva nepočudnih stanovnika te odvođenje, u povlačenju, svih onih koje nisu stigli likvidirati i ispitati. A ispitivanja su provođena kako bi se došlo do "potvrde" o kolaboraciji osoba koje su

U susjednoj nam matičnoj domovini, vlast i medije još uvijek drže "Brozovi pravednici". Državni prostor, ovdje gdje mi živimo, svi javno svojataju i svi imaju pravo na njega, osim nas. Poniženi i obespravljeni u ovoj nazovi državi, kao konstitutivni narod nemamo niti svoju vlast, a niti mesta ni prilike da iznesemo istinu. Ipak, Božja providnost, ali i hrvatska mudrost pronašli su način da okupe sva do sada ustrojena povjerenstva u jedno zajedničko tijelo – "Odjel HNS-a za Drugi svjetski i Domovinski rat".

Simpozij je završio zahvalom svim posjetiteljima i predavačima te pozivom da se svi koji imaju bilo kakvu informaciju o ubojstvu frataru jave u Vicepostulaturu. Na taj način doprinijet će njezinom uspješnom radu.

IZLOŽBA „RAZIGRANA PRIRODA“ FRA PERICE VIDIĆA U MOSTARU

U franjevačkom samostanu sv. Petra i Pavla u Mostaru otvorena je izložba pod nazivom „Razigrana priroda“ akademika fra Perice Vidića, člana Franjevačke provincije Bosne Srebrenе, u srijedu 1. listopada

2014. Izložba sadrži deset pastela i deset ulja na platnu. Na počeku sve nazočne je pozdravio fra Iko Skoko, gvardijan mostarskoga samostana te između ostalog rekao: *Fra Perica Vidić je član Bosne Srebrenе, a most je između Hercegovine i Bosne, između Hercegovačke franjevačke Provincije i majke provincije Bosne Srebrenе*. Te je iznio fra Peričin životopis. Fra Perica je imao do sada preko 80 samostalnih izložaba. O izložbi „Razigrana priroda“ govorio je Ivan Vukoja, a otvorio ju je dekan Likovne akademije Sveučilišta u Mostaru prof. Stjepan Skoko. Skoko je rekao: *Iskreno vas sve pozdravljam. Čast mi je kao dekanu Likovne akademije Sveučilišta u Mostaru što mogu većeras u franjevačkom samostanu sv. Petra i Pavla u Mostaru otvoriti izložbu časnoga franjevca Bosne Srebrenе akademika fra Petra Vidića. Stopeći ovdje kao da vidimo sve velike broje bosanske fratre koji su djelovali i na polju uljudbe, od fra Matije Divkovića, fra Ivana Franje Jukića, fra Ignacija Gavrana do brojnih drugih koje ne mogu sada sve nabrojiti. Kada govorimo o kolorizmu fra Petra Perice Vidića, najznačajnijem segmentu njegova likovnoga stvaralaštva, treba imati na umu da on istodobno demonstrira slobodu u korištenju boja, na jednoj strani i na drugoj, njegove boje su nositelji semantičko-komunikacijskoga sloja slike, te nas uvođe u svijet ljepote i dramatike, pri tom djelujući inspirativno, inovativno, snažno i duboko. Zajedno, njegov kolorizam koliko god je impresionistički, on je jednako toliko i ekspressionistički. Franjevac Perica Vidić je izuzetno hrabar čovjek i slikar, snažna duha, ogromne energije, eruptivne mladalačke imaginacije. Čestitam autoru fra Perici na svim slikarskim ciklusima koje je odnjegovo te ovu izložbu proglašavam otvorenom. Otvaranje izložbe glazbenim točkama popratio je Mile Bubalo. Izložba je prodajna u korist siromašnih studenata u Sarajevu. Fra Perica je zahvalio organizatoru i svima koji su došli na izložbu. Jedna fra Peričina slika bit će prvi izložak buduće Međunarodne galerije mira koja će biti u „Cam-*

panarium pacis“, tj. u zvonku franjevačke crkve sv. Petra i Pavla u Mostaru.

FRA3: ŽELIŠ OBNAVLJATI CRKVU? – DOBRODOŠAO!

Kada je prije 800 godina asiški svetac sveti Franjo zasjao na nebuh Crkve, malo tko je mogao i pomisliti da će njegovo svjedočenje evanđelja i njegov života za Krista toliko utjecati na Crkvu i svijet srednjega vijeka. Sveti Franjo i njegova braća obnovili su Crkvu i svijetu donijeli jedan novi pogled nade. Vodenim tim svojim identitetom obnovitelja, u nastojanju življenga svoje karizme prisutnosti među ljudima te želje za sudjelovanjem u obnovi Crkve i novoj evangelizaciji, mi, hercegovački franjevački bogoslovi obnovili smo izgled svoga portala www.fra3.net.

Novi fra3 projekt je na kojem je radila velika skupina ljudi proteklih šest mjeseci i sada, uz svetkovinu našega serafskog oca Franje, pušten je u rad. Moderno uređen, tematski različit i sadržajno bogat – to su naša tri cilja oko kojih se trudimo i truditi ćemo se. Na portalu možete pronaći različite teme, od teologije i duhovnosti, preko tema vezanih za franjevaštvo, do intervjuja i raznih drugih sadržaja. Cijeli svoj životni okvir, svoja razmišljanja i svoja nadahnuta želimo dijeliti sa svima vama, dragi čitatelji.

Crkva ne treba zaluđenih reformista, Crkvi su potrebni jednostavnici svjedoci kakav je bio i sv. Franjo. Svjedoci su oni koji su kadri mijenjati Crkvu, jer najprije mijenjaju sebe i suočili su se slici Sina Božjega. Mi želimo biti među vama upravo to, svjedoci radosna poslanja i punine smisla. Zato vas radosno pozivamo da dodjete na naš portal, da iz onoga što je nama Gospodin darovao kao nezasluženi dar pronađete nešto za sebe i za svoj duhovni rast. To je najbolji i jedini put obnove Crkve, obnove koje je Crkva potrebna iz dana u dan.

Mir i Dobro!

fra Antonio, urednik

PROSLAVA SV. FRANJE U MOSTARU

(Fra P. Ostojić) - U petak, 3.10.2014., u našoj samostanskoj crkvi sv. Petra i Pavla u Mostaru započela je proslava svetkovine našega oca svetoga Franje, na koju se mnogobrojni Franjini štovatelji pripremali devetnicom. Kao i svake godine, sve je započelo obredom Preminuća (*Transitus*) i euharistijskim slavljem, što ga je predvodio gvardijan fra Iko Skoko zajedno sa ostalom braćom iz samostan, svećenicima iz župa grada Mostara i u nazočnosti svih članova franjevačke obitelji: časnih sestara, trećara, framaša i mnogobrojnih vjernika.

Pod vodstvom duhovnoga asistenta Frame Mostar, fra Antoina Šakote, framaši su animirali cijeli obred Preminuća, koji je bio popraćen scenskim prikazom iz zadnjih trenutaka života našega serafskog oca Franje. Misna čitanja i molitvu vjernika su čitali i molili članovi Trećega franjevačkog reda.

Prigodnu je propovijed održao gvardijan fra Iko, koji je poznao priču iz života Sveca – susret s vukom u Gubbiu, tj. krvoločna vuka koji kao janje pada pred noge svetoga Franje – projicirao i na našu svakodnevnicu. *Upravo nam ova legenda govori kako je u interesu Božjem bilo da bude razumijevanja između ljudi i životinja. To razumijevanje mogu izgrađivati sveci, odnosno ljudi poput svetoga Franje. U interesu Božjem je da bude više zajedništva i razumijevanja u našim samostanima, i u našim kućama, i na našim ulicama, i u našem gradu. To razumijevanje mogu izgrađivati ljudi poput sv. Franje. Stoga smo mi franjevci i franjevke, trećari i framaši koji smo dragovoljno i slobodno odlučiti izblizjega slijediti stope svetoga Franje, pozvani svjedočiti to razumijevanje našim vlastitim življenjem i iskustvom u prostoru u kojem djelujemo, u kojem se krećemo.*

Nakon sv. mise bratsko druženje se nastavilo u lijepom ozračju u klastru samostana, gdje se franjevačka radost odražavala i kroz poneku pjesmu udruženih glasova FSR-a i FRAME.

Na sami dani svetkovine, 4.10.2014., u klastru samostana upriličeno je primanje kod provincijala fra Miljenka Šteke koje je započelo pjesmom klape Hrvoje i dobrodošlicom gvardijana fra Ike Skoke. Provincijal je pred uzvanicima iz vjerskoga, kulturnoga, gospodarskoga i političkoga života izrazio čestitku, ali i nagovor u kojem je spomenuo *da su Mir i Dobro bili naša misao i naša čežnja u teškim i u manje teškim vremenima, želeći jednako dobro i sebi i svakom drugom na ovim prostorima, neovisno o bilo kakvoj pripadnosti. Stoga, upravo današnje okupljanje je u samostanu, u kući koja je jedna od naših dragocjenih prošlih početaka. Ona je krcata sjećanjima, kao košnica medom i stoga smo čvrsto uvjereni da je jednako tako krcata obećanjem i bogatom budućnošću.*

U 18 sati započelo je svečano euharistijsko slavlje u punoj crkvi sv. Petra i Pavla, koje je uzveličao zbor mladih Petrus, a za liturgijsku su se asistenciju pobrinuli naši postulanti zajedno s ministrami.

U svojoj je propovijedi provincijal fra Miljenko govorio o jednostavnoj i savršenoj franjevačkoj duhovnosti koja uvijek crpi snagu iz primjera svetoga oca Franje. Franjina duša zaboravlja na sebe jer upire oči u Boga, gubi se u čistoj Prisutnosti ljubavi Boga koji je

svet i Jedini. To je Franjino iskustvo koje nam želi prenijeti i u ovoj sv. misi.

Pred kraj života sveti se Franjo grčio u bolovima, ali je molio Božju pomoć da sve to izdrži. Nakon toga je čuo odgovor: Raduj se, Franjo, tvoje je Kraljevstvo nebesko!

Stoga se nadam da će i nama svima ovaj dan biti prilika prepoznavanja onog Božjega u nama i Njegova lica u ovome svijetu, unatoč mnogočemu koje nas odvlači od toga.

Siromašni i ponizni Franjo, bogat u nebo ulazi!

POSVETA SAMOSTANSKE CRKVE U SLANOM

U nedjelju, 5. listopada 2014., za vrijeme euharistijskoga slavlja, dubrovački biskup mons. Mate Uzinić posvetio je našu samostansku crkvu sv. Jeronima u Slanom. To je prva crkva

koju je biskup Uzinić posvetio, otkad je preuzeo službu dubrovačkoga biskupa. Zanimljivo je da je i prvi oltar koji je posvetio u svojoj biskupskoj službi 2011. god. upravo oltar u toj crkvi.

Posebno znakovito bilo je pomazanje krijeva na zidovima crkve koje je u obredu posvete crkve pomazao biskup Uzinić. Činom posvete crkve ona se u potpunosti uvodi u funkciju kako bi zajednica vjernika, predvodena svojim pastirima, u njoj vršila bogoštovne čine. Iako je crkva sv. Jeronima u Slanom stara već 600 godina, tek sada je posvećena, jer prije kao samostanska crkva nije bila značajnije u funkciji župe, a budući je to postala, temeljito je obnovljena i nakon toga ovim svečanim obredom i posvećena.

Biskup se u propovijedi osvrnuo na misna čitanja, a posebno evanđelje koje donosi sliku vinograda koji ne donosi ploda, te se daje novim vinogradarima. Pojasnio je da je Crkva taj novi izabrani narod kojem je povjeren vinograd. „Mi smo kao Crkva dobili zadaću da budemo vinogradari, i da donosimo plodove spasenja.“ Bilo bi loše ako bismo to tumačili samo u povjesnom kontekstu, a ne bismo otkrili drugu pouku o oduzimanju vinograda narodu

koji ne donosi plodove u kontekstu suvremene Crkve, kazao je biskup naglasivši da neće Crkva kao odrabni Božji narod nestati, nego da ćemo mi koji gradimo Crkvu, koji činimo dio Crkve, ne budemo li donosili plodove biti odbačeni, zapravo ćemo sami sebe isključiti. To je zatim i konkretizirao: *Ne možemo samo govoriti da smo kršćani, nego kao kršćani trebamo živjeti, ne možemo samo poštovati tradiciju i tradičionalno pripadati vjeri, nego se kao vjernici moramo ponašati u svakodnevnim životnim okolnostima. Naše ‘biti vjernici’ ne smije se vidjeti samo po krsnom listu, nego po životu koji živimo, te je to povezao upravo s posvetom crkve: I zapravo nam ova posveta crkve koja se događa na najbolji način govori kakvi trebamo biti, svatko od nas pojedinačno. Ova crkva je sastavljena od različitog kamenja, od različitih materijala, ako iskače jedan od tih kamenja, od tih materijala, ako je promijenio boju ili oblik, ako je ispošta svog mjestra, cijela građevina postaje narušena, cijela građevina*

deštićno pripadati vjeri, nego se kao vjernici moramo ponašati u svakodnevnim životnim okolnostima. Naše ‘biti vjernici’ ne smije se vidjeti samo po krsnom listu, nego po životu koji živimo, te je to povezao upravo s posvetom crkve: I zapravo nam ova posveta crkve koja se događa na najbolji način govori kakvi trebamo biti, svatko od nas pojedinačno. Ova crkva je sastavljena od različitog kamenja, od različitih materijala, ako iskače jedan od tih kamenja, od tih materijala, ako je promijenio boju ili oblik, ako je ispošta svog mjestra, cijela građevina postaje narušena, cijela građevina

dobiva drugačiji izgled, postaje ružna i treba je obnoviti. Tako je bila i ova građevina i zato je obnovljena. I sada kada je obnovljena postoji sklad. I zato je današnje evanđelje poziv da se uskladimo, da se međusobno povežemo, da se svatko od nas pojedinačno bude sličniji Isusu Kristu, da svatko od nas bude kršćanin ne samo riječima, nego životom.

Istu sliku vinograda je aktualizirao i iz druge perspektive: *Ova slika može se primijeniti također i na ovu zemlju koju nam je Bog darovaо, koju je izabrao za nas. Ali on traži od nas plodove. Bilo je u povijesti teških vremena, no naši su preci uspjeli davati plodove i zato mi danas jesmo na životu. No imamo li budućnost? Hoće li nam vinograd ove domovine koji nam je darovan biti oduzet? To ovisi o tome dajemo li plodove. Jedan od plodova bez kojih ovaj vinograd u budućnosti neće biti naš je život. Mi smo narod koji umire.*

(...) Ne bude li života vinograd će nam biti oduzet i dat će se onima koji su otvoreni životu. Zato je pred nama velika odgovornost. Nije se dovoljno samo hvaliti onim što nam je darovano, nego ono što nam je darovano mi moramo obogaćivati. Također, naglasio je i osobnu dimenziju evanđelja za svakoga pojedinog vjernika: Zato dok o ovom svemu promišljamo, dok promišljamo o Božjem vinogradu, hoće li opstati kao narod, hoće li nam biti oduzeta ova domovina, hoće li nam biti oduzeta ova crkva, zapravo ne trebamo gledati druge, upirati prste u ovoga ili onoga, već svatko od nas treba pogledati u sebe. Činim li na svom mjestu ono što Bog od mene traži u ovom trenutku povijesti?

Na kraju euharistijskoga slavlja biskup Uzinić je gvardijanu samostana sv. Jeronima fra Ljudevitu Lasti uručio povelju koja svje-

doći o posveti crkve, te zaželio da to bude samo vanjski znak one životnosti koja će se odvijati u toj crkvi.

Gvardijan fra Ljudevit Lasta, ujedno i župnik Župe sv. Vlaha u Slanom, srdaćno je zahvalio svima koji su na bilo koji način sudjelovali u obnovi ili ju omogućili, a riječ je o velikom broju ljudi koji su ugradili sebe u ovaj veliki događaj, a među njima je na prvom mjestu Hercegovačka franjevačka provincija.

U ime provincijala Hercegovačke franjevačke provincije fra Miljenka Šteke svima se obratio fra Mate Dragičević, izrazivši svoju radost zbog obnove ove samostanske crkve. Čestitao je na svečanom činu posvete, zahvalio biskupu Uziniću ne samo za ovaj čin, nego i za njegovu blisku bratsku i očinsku povezanost s braćom samostana u Slanom. Čestitao i zahvalio gvardijanu fra Ljudevitu Lasti za skrb oko obnove crkve, koja je sada prava umjetnička ljepotica u mjestu Salnom. Iстакао је povijesnu povezanost između Hercegovačke provincije i Slanoga. Samostan i crkva u Slanom prije 600 godina pripadali su Bosanskoj franjevačkoj vikariji kao i Hercegovina, te su bili jedno. Bježeći od turskoga zuluma mnogi su se Hercegovci naselili u Slanom, što svjedoče i prezimena na nadgrobnim pločama. Ove godine upravo se navršava stotinu godina otkako je Hercegovačka provincija preuzela samostan Slano, a od 1962. i pastoralnu skrb za župljane sv. Vlaha.

Slavlju je prisustvovalo i deset franjevačkih novaka s njihovim učiteljem fra Slavkom Soldom. Oni su asistirali kod euharistijskoga slavlja.

U koncelebraciji je sudjelovao i fra Mirko Bagarić, urednik Naših ognjišta, koji će zasigurno napraviti dulje izvješće o tome događaju.

Cjelokupna obnova crkve, koju je vodila građevinska tvrtka „Gara“ odvijala se kroz zadnjih godinu dana. Prethodna obnova bila je prije 40-ak godina. Ova posljednja obnova uključivala je temeljitu obnovu: od krova, zidova i zvonika do svih oltara, ali i je uključivala i mnogobrojne sitnije rade. U vrijeme Domovinskoga rata crkva je devastirana, te su odnesene dvije vrijedne slike iz 15. stoljeća: slika Sv. Obitelji nađena je u Nišu i vraćena, dok slika Uznesenja Blažene Djevice Marije još nije nađena. Postavljen je i novi križni put autora akademskoga slikara Mladena Ivešića.

SUSRET FRAMA S PODRUČJA GRUDSKE OPĆINE

Pod gesmom "Ja ču otvoriti srce i reći da volim Te" Frama Drijevoči, Gorica-Sovići, Ružići i Tihaljina organizirali su u subotu 11. listopada 2014. godine Prvi susret Frama s područja općine Grude, na kojem je sudjelovalo oko 150 framaša.

Program je službeno počeo sa svečanom sv. misom u 10 sati u crkvi sv. Stjepana Prvomučenika u Gorici, a misu je predvodio fra Sretan Ćurčić. Tom I. susretu Frame nazočilo je i nekoliko članova područnoga vijeća Frame Hercegovine zajedno s područnim duhovnim asistentom fra Slavenom Brekalom. Misno slavlje dodatno su pjevanjem uveličali framaši sastavljeni od te četiri Frame.

Nakon mise uslijedilo je obraćanje domaćina uz pozdrave, te najavu programa cjelodnevnoga druženja. Svim framašima s par prigodnih riječi obratila se i Marijana Mikulić, područna predsjednica Frame Hercegovine koja je na početku zahvalila na pozivu za ovaj događaj, te je kazala kako je ponosna na sve i da se nada da će framaši nastaviti sa započetim.

Zanimljivo i poučno predavanje održao je Vinko Glibić, bratski animator OFS-a za Framu, koji je na početku svog predavanja izjavio kako je sretan zbog zajedništva framaša. U svom se predavanju najviše usredotočio na zajedništvo. O zajedništvu koje je ključ dobrog života, bilo to u obitelji, Crkvi ili Frami.

Organiziran je i rad po grupama u kojem su framaši još više upoznati o životu i djelovanju sv. Franje Asiškoga i sv. Klare, o samu nastanku Frame u svijetu, u BiH, o Nacionalnom vijeću BiH te područnom vijeću Frame Hercegovina i Frame Bosne Srebrenе.

Tijekom dana framaši su imali organiziran posjet Staroj crkvi u Gorici i muzeju, a o povijesti i nastanku ovoga ispričao im je prof. mr. sc. Mario Busić.

U kasnim popodnevnim satima zajedno sa fra Slavenom zahvalili su dragom Bogu na ovom danu i događaju, te primili Božji blagoslov, a nakon toga uslijedio je odlazak svojim kućama ispunjenim srcima i velikom radošću mladih framaša koji su sudjelovali na I. susretu Frame. (grude-online.info)

11. DANI FRA DIDAKA BUNTIĆA (2. - 12. LISTOPADA 2014.)

Jedanaesta kulturna manifestacija "Didakovi dani" u čast prosvjetitelja fra Didaka Buntića svečano je otvorena 2. listopada 2014. godine u Domu oružanih snaga BiH u Sarajevu. Ovogodišnja manifestacija organizirana je pod visokim pokroviteljstvom

predsjedatelja Vijeća ministara BiH Vjekoslava Bevande te supokroviteljstvom predsjedatelja Doma naroda FBiH Tomislava Martinovića. Na otvorenju uz brojne uzvanike nazočili su i Visoki predstavnik u BiH Valentin Inzko te načelnik općine Čitluk Ivo Jerkić.

U sklopu te manifestacije prikazan je i dokumentarni film "Didak" što ga režirao Mario Vasilj Totin.

Nakon filma uslijedio je glazbeni dio programa u kojem su sudjelovali: orkestri i zborovi Glazbene škole Pavla Markovca iz Zagreba, Srednje muzičke škole iz Sarajeva, Tamburaški orkestar «Misericordia», HKUD «Didak» župe Gradnići i solisti iz Klagenfurta, Tuzle i Sarajeva.

Program Didakovih dana nastavljen je u utorak, 7. listopada, na Filozofskome fakultetu u Mostaru gdje je održan Okrugli stol na temu „Lik i djelo fra Didaka Buntića“. U programu su sudjelovali prof. dr. sc. Ljerka Ostojić, prof. dr. sc. Mario Vasilj, prof. dr. sc. Zdenko Klepić, prof. dr. sc. Ivica Šarac, fra Ante Marić, doc. dr. sc. Danijela Petrović i doc. dr. sc. Andrijana Filipović.

Treći dan manifestacije, 9. listopada, započeo je polaganjem vjenca pored Spomen-obilježja koji se nalazi ispred fra Didakove rodne kuće na Paoći. Vjenac su položili učenici Osnovne škole fra Didaka Buntića iz Čitluka, prevođeni predsjednicom Školskoga odbora Matijom Macan te izaslanstvo Općine Čitluk, predvodećim načelnikom općine Čitluk Ivom Jerkićem. Potom je molitvu za pokojnoga fra Didaka, hrvatske branitelje i sve preminule župljane predvodio je fra Ferdo Boban, župnik župe Gradnići.

Svečanosti su nazočili mještani Župe sv. Blaža Gradnići i dječatnici Osnovne škole "Fra Didak Buntić" iz Čitluka, predvodenim ravnateljem Marinom Kapularom.

Petnaestak eminentnih umjetnika iz BiH i Republike Hrvatske 10. listopada okupili su se u Gradnićima kako bi stvarali umjetnička djela. Na Međunarodnoj likovnoj koloniji u sklopu ovogodišnjih Didakovih dana tako su svoja umjetnička djela stvarali: Josip Škerlj, Ante Ljubićić, Velimir Ključić, Ivan Katić, Anto Mamuša, Goran Milinković i drugi autori iz BiH i Hrvatske, a valja naglasiti kako su u radu kolonije ove godine sudjelovali i domaći umjetnici Franjo Primorac, Anela Korać i Leo Pavlović.

- *Budući da se na „Didakovim danim“ svake godine riječju i pjesmom govori o velikom fra Didaku, opet smo obnovili Likovnu koloniju Didak na kojoj će umjetnici svoja nadahnuća o fra Didaku iskazivati vlastitim slikama. Kao i proteklih godina, umjetnička djela koja će nastati na ovogodišnjoj Koloniji umjetnici će velikodušno ostaviti fundusu Galeriji „Didak“. Moram istaknuti da su sudionici dosadašnjih Likovnih kolonija gradničkoj galeriji „Didak“ ukupno darovali preko 200 svojih vrijednih umjetničkih djela - rekao je voditelj Kolonije Mario Vasilj Totin.*

U 19.00 sati u Majčinu selu održan je koncert u kojem su sudjelovali: Glazbena škola Pavla Markovca iz Zagreba, Tamburaški orkestar «Misericordia» i HKUD «Didak» župe Gradnići.

U subotu, 11. listopada, u 17.00 održan je **Koncert odabranih** u župnoj crkvi u Gradnićima. Na spomenutom koncertu nastupili su mladi glazbenici iz BiH i Republike Hrvatske, te je tako i ove godine nastavljena tradicija održavanja koncerta u Gradnićima

u sklopu „Didakovih dana“. „Koncert odabranih“ se redovito, od osnutka manifestacije, održava u Didakovoj rodnoj župi, a Didakovi dani od svog začetka odlična su prigoda za druženje i zajedništvo. Nastupali su: Glazbena škola Pavla Markovca iz Zagreba, Srednja muzička škola iz Sarajeva, Glazbena škola Široki Brijeg, solisti glazbenih škola i HKUD „Didak“ župe Gradnići.

Večer zajedništva u pjesmi i folkloru održana je nakon „Koncerta odabranih“ na Sportskom centru «fra Didak Buntić». Za uloženi trud u Didakove dane i prikupljanje pomoći za hercegovačke studente Milan Bandić nagrađen je gromoglasnim pljeskom, baš kao i članovi kulturno-umjetničkih društava i pjevačkih skupina koji su sinoć nastupili u Gradnićima. Publika je tako pljeskom nagradila Veliki župni zbor sv. Blaža, Tamburaški orkestar „Misericordia“, Stivena Jesetu, Broćanske bećare, članove HKUD „Didak“, HKUD „Sv. Ante“ - Cim, HKUD „Crnač“ - Široki Brijeg, HKUD „Hutovo“ - Neum, HKUD „Kruševo“, kao i članove pjevačkih skupina iz Gruda i Širokoga Brijega, ali i obitelji koje su u svojim domovima ugostile mlade glazbenike.

Nizom svečanosti u nedjelju 12. listopada u Župi sv. Blaža u Gradnićima završeni su **11. Didakovi dani** koji su, kao i svi dosadašnji u cijelosti bili posvećeni liku i djelu jednoga od najvećih boraca za prava svoga naroda, istinskoga domoljuba, velikana iz Brotnja fra Didaka Buntića. Završne svečanosti te kulturno-duhovne i znanstveno-edukativne manifestacije počele su svetom misom zahvalnicom u 18.00 sati, koju je u prepunoj župnoj crkvi sv. Blaža u Gradnićima slavio provincijal dr. fra Miljenko Šteko.

Tumačeći biblijske riječi o gozbi, Provincijal je u propovijedi kazao kako u euharistiji „Isus Krist daje za hranu svoje tijelo, istinski živi kruh koji je dan za život svijeta, za život svakoga od nas“ te dodao:

- *Prema sv. Pavlu, ljubav je najvažniji uvjet da bismo bili dinoci euharistije jer Isus je darovao svoj život iz ljubavi... Ljubav prožima i nadomješta posljednju gozbu o ponovnom dolasku, gozba je to na kojoj će svi biti okupljeni, ali gozba u kojoj više neće biti prijepora... Ono što mi ponesemo s ovoga svijeta je tako jasno: to su naša dobra ili loša djela, ona dobrota ili zloča s kojima svoju haljinu šijemo na ovom svijetu i spremamo se za tu vječnu gozbu licem u lice s Gospodinom. Do te gozbe mi se pripremamo ovdje na zemlji. Ljudi koji su činili dobro, izgarali za dobro, kao što su ovi Dani sjećanja na velikog sina ovog kraja, našeg fratra, kojeg s*

ponosom uvijek ističemo, Didaka Buntića, koji je tu dobrotu uzeo ovdje, usisavao na krilu majke, u ovom polju škrtom, u ovoj lozi, ovoj zemlji koja je ponuđena i svima nama. On je iskoristio svoje vrijeme i istkao svoju haljinu, a nama ostaje kao poticaj da se i mi pripremimo za tu vječnu gozbu čineći dobro, da budemo dobri ljudi - istaknuo je fra Miljenko i dodaо: - Fra Didak nam je stavljen pred oči i vjerujem da svatko od nas i od vas ovdje okupljenih u svom srcu sa zahvalnošću nosi tolike ljude o kojima je, na neki način, ovisila naša vjera, od kojih smo naučili što znači vjerovati, što znači biti ono što danas jesmo. To su nam dragi ljudi, to su te sluge Božje koje su prenijele njegovu radost u naš život. I svako sjećanje na te drage ljudе, neki su možda i preminuli odavno, pruža nam nešto kao buket ruža, onih lijepih, mirisnih, životnih. Zahvalimo Bogu za sve te drage ljudе koji su utkali dobrotu u naš život i sjetimo se da nas Bog povjerava jedne drugima i kao obitelj i kao zajednicu, kao župu jer smo potreбni jedni drugima - uz ostalo je kazao u svojoj propovijedi fra Miljenko Šteko.

Nakon svete mise u staroj gradničkoj crkvi dr. fra Robert Jolić nazočnima je predstavio knjigu fra Petra Bakule „Mučeništva u franjevačkoj opservantskoj misiji u Hercegovini“, koja je ove godine tiskana u Mostaru u nakladi Hercegovačke franjevačke provincije i Franjevačke knjižnice Mostar. Ulomke iz Bakuline knjige, koji govore kako su turski silnici terorizirali franjevce i katolike te se gostili i prezderavali u njihovim kućama, pročitao je mostarski glumac Robert Pehar.

Potom su posjetitelji prešli u obližnju župnu dvoranu u kojoj je gradnički župnik fra Ferdo Boban otvorio izložbu slika s motivima fra Didakove rodne župe Gradnići, nastalih na ovogodiš-

njoj Međunarodnoj likovnoj koloniji u Gradnićima. Tim je činom fra Ferdo ujedno zatvorio **11. Didakove dane** te od srca zahvalio svim sudionicima kao i svima koji su na bilo koji način pridonijeli njihovu održavanju. Posebno je zahvalio Provincijalu, ali i nazočnom fra Marinku Šakoti, koji je pokrenuo, osmislio i učinio sve da Didakovi dani prerastu u tradiciju i dobiju zaslужeno međunarodno obilježje.

KOLAČ ZA MISIJE NA SALOMONSKIM OTOCIMA

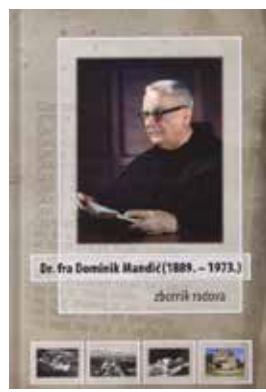
Franjevački samostan sv. Petra i Pavla, Župa sv. Petra i Pavla, članovi Trećega franjevačkog reda, Frama i Campanile s partnerima organizirali su karitativnu akciju „Kolač za misije“ na Svjetski misijski dan 19. listopada 2014. Oni su napravili kolače i ponudili ih misarima i turistima u vrijednosti 1 KM ispred crkve sv. Petra i Pavla. Novac od prodanih kolača ide za pomoć našim misionarkama na Salomonskim Otočima! Tamo djeluje četiri sestre Družbe sestara milosrdnica sv. Vinka: s. Augustina Nikolić, s. Jasna Plavac, s. Slavka Bogdan i s. Ruža Raić.

Prikupljeno 4.139,00 KM.

PREDSTAVLJEN ZBORNIK RADOVA O DR. FRA DOMINIKU MANDIĆU

U velikoj dvorani franjevačkoga samostana u Mostaru u srijedu, 29. listopada 2014., predstavljen je zbornik radova **Dr. fra Dominik Mandić (1889. – 1973.)** objavljen prije dva mjeseca, a sadrži radove sa znanstvenoga skupa održanog prošle godine krajem listopada u prigodi 40. obljetnice Mandićeve smrti.

Zbornik su predstavili mons. dr. Tomo Vukšić, vojni ordinarija u Bosni i Hercegovini, dr. fra Miljenko Šteko, provincijal hercegovačkih franjevaca, mr. fra Jozo Grbeš, kustos hrvatskih franjevaca u Americi i Kanadi, dr. Robert Skenderović, jedan od recenzentata zbornika, i dr. fra Robert Jolić, urednik izdanja.

Svi su se složili u ocjeni kako je zbornik radova djelo neprolazne vrijednosti te kako ga se ne bi postidjele ni puno veće sredine negoli je hercegovačka, ni puno moćnije zajednice negoli je Hercegovačka franjevačka provincija koja je simpozij, u suradnji s Hrvatskim institutom za povijest iz Zagreba, organizirala.

Zbornik sadrži 38 znanstvenih radova na punoj 1031 stranici teksta, a uz to i 32 stranice fotografija.

Dr. fra Miljenko Šteko i mr. fra Jozo Grbeš govorili su o Mandiću kao o svome predčasniku: jedan kao provincial, drugi kao kustos (fra Jozin je tekst pročitao voditelj programa Dragan Soldo), naglašavajući njegovu ljubav prema zajednici iz koje je potekao i u kojoj je djelovao i prema subrači s kojima je rastao, dobar dio života živio i s njima pokopan u Chicagu.

Mons. Vukšić predstavio je prvi dio zbornika koji obrađuje Mandića kao svećenika i redovnika franjevca te njegov odnos prema vlastitoj provinciji i kustodiji u Americi, ali i prema drugim hrvatskim provincijama, provincijama i zajednicama časnih sestara, kao i biskupima i osobito kardinalu Stepinisu. Mons. Vukšić osobito naglašava činjenicu da je najveći broj radova pisan na temelju izvorne građe, ponajprije Mandićeve prebogate ostavštine koja sadrži blizu 40.000 dokumenata. *Upravo po takvu znanstvenom pristupu, uz sam izbor tema, koje kao takve bude znatiželju, autori ovih tekstova za služuju čestitku a zbornik sam sebe preporučuje za čitanje.*

Sličnu je laškavu i pohvalnu ocjenu dao i dr. Robert Skenderović, recenzent, s Hrvatskoga instituta za povijest, za drugi i treći dio zbornika, koji obrađuju Mandićovo političko, socijalno i humanitarno djelovanje te njegov znanstveni rad.

Dr. fra Robert Jolić dao je pregled nastanka samoga zbornika, od samih početaka preko znanstvenoga simpozija do izlaska zbornika na svjetlo dana. Ujedno je zahvalio svima koji su mu pomogli u ovome veoma zahtjevnom projektu. Zaključio je: *Na kraju držim da s pravom mogu reći kako smo navedenim znanstvenim skupom i ovim zbornikom radova odali dostoјno priznanje dr. fra Dominiku Mandiću, u svoje vrijeme vjerojatno najpoznatijem fratu na svijetu, vrsnom rodoljubu i humanitarnom djelatniku, poznatom povjesničaru čije djelo nadaleko nadilazi okvire Hercegovine iz koje je potekao i u koju se nikada nije vratio jer mu je to bilo zabranjeno od komunističkih vlasti. Vjerujem da bi on bio prezadovoljan da se njegova grada koristi na najbolji mogući način: u znanstvene svrhe, za prosudbu hrvatske povijesti, koju je on znanstveno istraživao, ali i stvarao. Upravo je u tu svrhu i slagao i tako brižno čuvao toliku dokumentaciju. Dakako, njegova grada nije ni izdaleka iscrpljena i sigurno je da će poslužiti za brojne druge povjesno-znanstvene radove.*

Potom je ukratko predstavio i Mandićeva Sabrana djela objavljena prošle godine također u nakladničkom nizu RECIPE, na nevjerojatnih 3370 stranica, u četiri sveska. Nakon svega je zaključio: *Sabrana djela i zbornik radova sa simpozija Mandiću u čast znak su da Mandića nismo zaboravili i da smo se i kao redovnička i kao znanstvena zajednica dostoјno odužili njegovu gotovo nevjerojatnom životnom putu, njegovoj mnogovrsnoj i nadasve uspješnoj djelatnosti na crkveno-redovničkom, na političko-humanitarnom i na znanstvenom području.*

Posjećenost nažalost nije bila kakva bi se očekivala za tako važan kulturni događaj.

R. Jolić

U GORICI PREDSTAVLJENA KNJIGA FRA ANTE MARIĆA „POKORNIK“

U staroj crkvi sv. Stjepana Prvomučenika u Gorici, uoči svetkovine Svih svetih 2014. godine, predstavljena je knjiga „Pokornik“ kojoj je autor fra Ante Marić.

Knjigu su, nakon uvodnih pozdrava župnika fra Stipe Markovića i odgovornoga urednika fra Vinka Mikulića, predstavili fra Sretan Čurčić, te Mario Bušić i sam autor fra Ante Marić.

Program je vodila Zorana Grizelj, a klapa Bratovština je svojim milozvučnim pjevanjem uljepšala ovu večer.

Posjetitelji na ovom predstavljanju bijahu mnogi, od domaćih župljana, rodbine Pokornika pok. fra Zdenka Galića, novaka sa svojim meštom s Humca, pa do mnogih pristiglih gostiju iz župa gdje je pokojni fra Zdenko djelovao, posebice iz Širokoga Brijega i iz Veljaka. Bili su tu predstavnici političkoga i javnoga života općine Grude i šire zajednice.

Nakon predstavljanja knjige posjetitelji toga kulturnog dočađaja mogli su u Galeriji pogledati izložbu akademskog slikara Drage Bušića i razgledati stalni postav Hrvatske franjevačke arheološke zbirke sv. Stjepana u Gorici.

Organizatori predstavljanje knjige Pokornik u Gorici bili su: Župni ured Gorica-Sovići, Bratovština sv. Stjepana Prvomučenika Gorica-Sovići, Hrvatska franjevačka arheološka zbirka sv. Stjepana Gorica i Matica hrvatska-Ogranak Grude.

Bratovština sv. Stjepana Prvomučenika Gorica-Sovići

U PREZBITERIJALNO VIJEĆE NADBISKUPIJE FREIBURG IZABRAN FRA DINKO GRBAVAC

(kta/ika) - Godišnja sjednica svih stranih misijskih djelatnika u nadbiskupiji Freiburg, pod predsjedanjem novoizabrana domkapitulara dr. Petera Kohla zadužena u nadbiskupiji održana je u srijedu, 29. listopada. Na sjednici je za novoga predstavnika u Prezbiterijalno vijeće nadbiskupije za sljedeće petogodište izabran fra Dinko Grbavac, OFM, član Hercegovačke franjevačke provincije. Fra Dinko je voditelj HKM Singen i HKM Villingen.

Prezbiterijalno vijeće savjetodavno je tijelo nadbiskupu u upravljanju nadbiskupijom, a uz nadbiskupa i pomoćne biskupe po službi ostali se članovi biraju.

Nadbiskupija Freiburg jedna je od najvećih biskupija u Njemačkoj u kojoj djeluje 1147 svećenika. Na području nadbiskupije djeluje 25 jezičnih skupina koje se brinu za vjernike drugih materinjih jezika. Uz talijansku i poljsku jezičnu skupinu hrvatska je najbrojnija. Nakon reformi posljednjih godina zadržan je status misija, a u nadbiskupiji djeluju četiri HKM-a u kojima pastoralno djeluje sedam svećenika i pet pastoralnih suradnika i suradnica.

OSAM MOLITAVA ZA ONE KOJIH VIŠE NEMA: IZVEDEN DONA EIS REQUIEM - DARUJ IM POKOJ

(Mostar, 6.11.2014.) - Mjesto više tražilo se sinoć u kapeli franjevačke crkve sv. Petra i Pavla u Mostaru, gdje su članovi Simfoniskoga orkestra Mostar i Akademskoga zbora Pro musica u prigodi Svih svetih i Dušnoga dana izveli *Dona eis requiem* (Daruj im pokoj). Izvedbom je ravnio Damir Bunoza, a nastupila je i solistica Monija Jarak.

Topli i akustični ambijent kapele pokazao se primjerenom lokacijom za izvedbu toga djela, nastaloga iz pera skladatelja don Dragana Filipovića, i koncipiranoga kao molitva za pokojne. Kroz osam stavaka izmjenjivali su se orkestar sa stavcima: Susret, Sjeti se čovjek sam, U tvom miru, i Ljubav tvoja; te zbor i orkestar kroz polifoni Oče naš, solistički Zdravo Marijo, dramatični Slava Ocu, do sabranoga, ali svečanoga finalnog stavka Vjernim mrtvim. Jasen i molitven glas mezzosopranistice Monije Jarak, povremeno praćen zborom, ispunio je kapelu u melodičnoj Zdravo Mariji.

Prema autorovim riječima: *četiri stavka govore o čovjeku koji odlazi i koji je otisao sa ovoga svijeta i susreće se sa Vječnim, Neizmjernim. Susreće se, kako bi kršćanska tradicija rekla, sa strašnim sudom. Ti stavci pisani su za gudače, flautu i klavir. Dakle, instrumentalni stavci govore o čovjeku koji odlazi i koji je s one strane životne obale. Druga su četiri stavka vokalnoinstrumentalni i govore o čovjeku koji je na ovoj našoj obali, koji moli i koji se moli za onoga koji se preselio na drugu obalu.*

Dona eis requiem imao je svoju prazvedbu u mostarskoj Katedrali, na Dušni dan 2006. godine, te je do sada izведен u Mostaru, Dubrovniku, Sarajevu, Šibeniku, Škabrnji i Zadru.

(bljesak.info)

PROVINCIJAL PRIMIO NOVOIZABRANA HRVATSKOGA ČLANA PREDSJEDNIŠTVA BIH

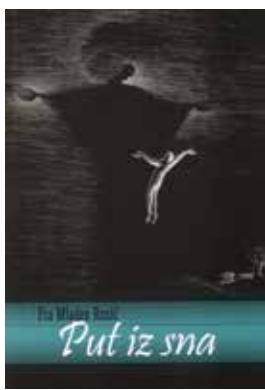
Fra Miljenko Šteko, provincijal Hercegovačke franjevačke provincije Uznesenja BDM, primio je u ponedjeljak, 1. prosinca, u službeni posjet u provincijalatu u Mostaru novoizabrana hrvatskoga člana predsjedništva BiH, Dragana Čovića.

Provincijal je čestitao Čoviću na izboru za hrvatskoga člana predsjedništva BiH sa željom da, kao i ostala dva člana predsjedništva BiH, ulože maksimalan napor u ostvarenju poruka dobrobiti koje su izrečene u nedavnoj inauguraciji.

Nakon dužega otvorena razgovora i razmjene viđenja aktualna stanja, osobito onoga vezana uz stanje našega hrvatskog naroda u BiH, susretu u franjevačkom samostanu pridružio se i gradonačelnik Mostara, Ljubo Bešlić.

NOVE KNJIGE

PUT IZ SNA

Ovih dana iz tiska je izašla zbirka pjesama fra Mladena Rozića pod naslovom *Put iz sna*.

Fra Mladen „nosi u sebi poetsko blago prikupljeno od kolijevke kroz razne životne zgode i nezgode do određene zrelje dobi, te ga potom sabire na gumnu i objelodanjuje svima koji vole ovu vrstu poetskoga govora. I s pravom to čini, jer poezija postoji, pojedinci je otkriju i prebiru u bisernim riječima njegujući ih ne-prestance i povjeravajući je drugima

kako bi i oni otkrivali svojevrsni Božji govor, jer: Deus poeta est! Bog je pjesnik, kako kaže sv. Augustin. Poetsko tkivo postoji i postoji u tome trokutu: Bog – pjesnik – čitatelj!

Stihozbirka s naslovom *Put iz sna* ima pet svojih cjelina koje su veoma povezane unatoč određenoj svojoj značenjskoj i misaonoj samostalnosti. Tako imamo: *Put u san i javu*, *Osmijeh Bogu i stvorenjima*, zatim tu su ciklusi *Krici s osmijesima*, *Odškrinuti prozor u predvečerje* i *Završna pjesma...* (don Ilija Drmić)

IZ TISKA IZIŠLA MONOGRAFIJA O FRA STANKU VASILJU

Fra Stanko Vasilj – život i djelo. Monografija u prigodi 20. obljetnice smrti (1993. – 2013.), Mostar, 2014., str. 573. Priredio: dr. fra Robert Jolić. Nakladnik: Hercegovačka franjevačka provincija Uznesenja BDM – Franjevačka knjižnica Mostar, RECIPE, knjiga 17.

Prošle godine krajem srpnja održan je u Međugorju simpozij posvećen životu i djelu fra Stanka Vasilja, hercegovačkoga franjevca, pastoralca, uznika, glazbenika, duhovnoga i teološkoga pisca, koji je preminuo prije 20 godina u splitskoj bolnici (1993.). Nakon puno truda i isčekivanja konačno je ovih dana svjetlo ugledao i zbornik radova s toga simpozija. Objavljeno je pet radova: Robert Jolić, „Fra Stanko Vasilj: Bio-bibliografija“ (str. 9-41),

Tomislav Pervan, „Fra Stanko Vasilj: život, lik i djelo“ (str. 42-51), Ivan Dugandžić, „Teološko-pastoralna baština fra Stanka Vasilja“ (str. 52-67), Ivica Šarac, „Odvajnost za kritičko mišljenje“ (str. 68-79) i Snježana Vrbanec, „Fra Stanko Vasilj – glazbenik praktičar i skladatelj“ (str. 80-90). Potom slijedi preko 450 stranica fra Stankovih pisanih djela: nastojali smo pronaći sve ono što je objavio u bilo kojem časopisu ili novinama u prilično dugome vremenskom razdoblju u kojem je pisao i objavljivao. Najprije su u ovoj monografiji prepisane i otiskane njegove dvije knjige: *Fratrova oporuka* i *Povjerovali smo ljubavi* koje su izišle u nakladi Naših ognjišta

1981. i 1976. godine, a potom slijede njegovi tekstovi objavljeni u znanstvenim i stručnim časopisima, kao i u novinama: Služba Božja, Obnovljeni život, Crkva u svijetu, Marulić, Kršni zavičaj te osobito brojni tekstovi u Našim ognjištima (Svetoj baštini).

Sada kad imamo uvid u sve što je napisao i objavio, kao u velikoj mjeri i u njegov život, ostajemo fascinirani snagom, upornosti, radom i misaonosti pok. fra Stanka. Dijapazon njegovih interesa bio je neobično širok, a on sam veoma je pažljivo i ustrajno pratitio zbivanja u Crkvi, osobito vezana za Drugi vatikanski sabor, te ih nastojao implementirati u pastoralno-katehetski život mjesne Crkve u Hercegovini. Rado je i pisao, i ne samo poučne i kratke članke, nego se hvatao i ozbiljnih i zahtjevnih tema. Prava je šteta što fra Stanko zbog teškoga ratnog i poratnog stanja nije mogao nastaviti studij jer je on nedvojbeno bio sposoban završiti doktorat iz bilo kojega teološkog područja. Namjesto postdiplomskoga studija on je zanat „kovao“ u komunističkim kazamatima, ali se nikada nije dao slomiti te su ga komunistički progonitelji proglašili „nepopravljivim“.

Knjiga se može nabaviti u suvenirnicama Informativnoga centra MM u Međugorju ili naručiti na Provincijalat her. franjevaca, Franjevačka ulica 1, Mostar, po cijeni od 30 KM.

R. Jolić

POKORNİK

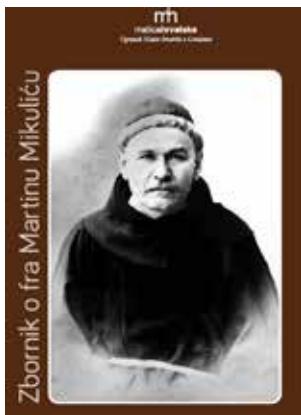
Ovih dana iz tiska je izašla knjiga *Pokornik*, autora fra Ante Marića.

U Prosloru pisac poručuje čitatelju: „U rukama ti je knjiga koja priča o životu čovjeka koji je bio redovnik i svećenik. Rodio se 1926. u Gorici, u Hercegovini; kao redovnik i svećenik bio članom Hercegovačke franjevačke provincije, a umro 1996. u Širokome Brijegu. Krsno mu je ime Stjepan, redovničko fra Zdenko, a narod ga prozvao Pokornikom. Zašto je dobio taj nadimak, pokušava Ti odgovoriti ova knjiga.

... Pokornikov sam život napisao kroz priče toliko puta ispričane. Želio sam da ih zaborav i godine ne otmu naraštaju koji nas slijedi. Znam što bi mi na sav moj trud rekao pokojni fra Zdenko: 'Pusti, pobro, čemu se mučiš? Nije spomena vrijedno. Bog sve vidi!' I, kao i uvijek, imao bi pravo. Ali, eto, ja ga ipak nisam poslušao. Ovom sam mu knjigom želio nakon toliko godina reći: Hvala! I zaželjeti njemu i svim preminulim hercegovačkim franjevcima pokoj vječni, na osobit način onima koji su sav svoj život i sve svoje vrijeme posvetili svomu puku i njegovim potrebama i mukama. Takvih je fratara Hercegovina uvijek imala, i danas ih ima. Zato te, poštovani Čitatelju, molim, i Ti na isti način usmjeri svoje misli čitajući retke koji slijede.“

ZBORNIK RADOVA O FRA MARTINU MIKULIĆU

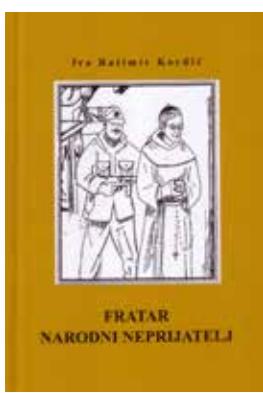
Sredinom listopada 2014. u nakladi Matice hrvatske - Ogranak Grude izašao je *Zbornik radova o fra Martinu Mikuliću*.

Predavanja s Okrugloga stol, što ga je, zajedno sa župnim uredom župe Ružići, organizala Matica hrvatska Grude u prigodi 100. obljetnice smrти znamenita hercegovačkoga franjevca fra Martina Mikulića pred Božić 2012. godine objelodanjena su u Zborniku. U ovoj knjizi, koja obaseže 100 stranica, uz pozdravne i uvodne riječi predsjednika Ogranka Matice hrvatske u Grudama mr. sc. Maria Bušića i bivšega provincijala

Hercegovačke franjevačke provincije dr. sc. fra Ivana Sesara, prezentirani su radovi uglednih hrvatskih znanstvenika: prof. dr. sc. Pave Knezovića, prof. dr. sc. Marinke Šimić, dr. sc. Milke Tice, prof. dr. sc. fra Andrije Nikića i fra Ante Marića. Zbornik radova o fra Martinu Mikuliću ilustriran je fotografijama iz pismohrane Hercegovačke franjevačke provincije.

OBJAVLJEN PRETISAK KNJIGE FRA RATIMIRA KORDIĆA »FRATAR – NARODNI NEPRIJATELJ«

Široki Brijeg, 22. listopada 2014. (Josipa Vukoja) – Ovih je dana u izdanju Vicepostulature postupka mučeništva »Fra Leo Petrović i 65 subraće« (Široki Brijeg) i Naklade K. Krešimir (Zagreb) izšao pretisak knjige fra Ratimira Kordića »Fratar narodni neprijatelj. Doživljaji i sjećanja«. Obogaćen je uvodnim člancima prof. Tomislava Đonlića i dr. fra Ivana Dugandžića, kao i fra Ratimirovim životopisom. Urednik ovoga izdanja je fra Miljenko Stojić.

Knjiga donosi sjećanje hercegovačkoga franjevca fra Ratimira Kordića na ratne i poratne dane Drugoga svjetskog rata. U to vrijeme bio je župnik u Drinovcima te je iza sebe ostavio rukopis u kojemu opisuje ono što su on i njegovi župljani proživljivali u ratnim i poratnim danima.

Fra Ratimir je tijekom rata često zapisivao svoja sjećanja i razne događaje, ali je nekoliko puta te rukopise uništio zbog opravданa straha od komunista. Ovaj rukopis je završio 70-ih godina prošloga stoljeća. Skrio ga je i tako je ostao sačuvan. Nakon fra Ratimirove smrti njegov bratić fra Kornelije Kordić objavio ga je u obliku knjige *Fratar – narodni neprijatelj. Doživljaji i sjećanja*.

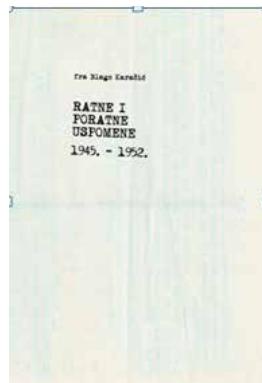
IZIŠLA KNJIGA FRA BLAGE KARAČIĆA »RATNE I PORATNE USPOMENE 1945. – 1952.«

Široki Brijeg, 3. studenoga 2014. (Josipa Vukoja) – U izdanju Vicepostulature postupka mučeništva »Fra Leo Petrović i 65

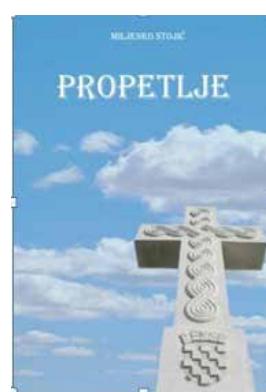
subraće«, Široki Brijeg i Matrice hrvatske, Vrgorac, izšla je knjiga fra Blage Karačića Ratne i poratne uspomene 1945. – 1952. Uredio ju je fra Vendelin Karačić.

Ova prisjećanja na ratne i poratne dane Drugoga svjetskog rata fra Blago je napisao oko godine 1960-te, za vrijeme službovanja u Vitini. Manji dio knjige odnosi se na ratna zbivanja, a ostatak opisuje poratna zbivanja i nevolje na koje je nailazio. Fra Blago piše o stradanju nevinih ljudi te o progona Crkve, posebice franjevaca u Hercegovini, i o tome kako se nastojalo zatrti i obezvrijediti sve što je vjersko. Treći dio knjige donosi nam neke od fra Blaginih pjesama, dok je četvrti dio preslika nekoliko sudskih presuda protiv fra Blage iz kojih je vidljivo da je i nakon 20 godina od završetka Drugoga svjetskog rata zastrašivanje i zlostavljanje svećenika bila redovita pojava.

Do knjige je najlakše doći izravnom narudžbom od nakladnika (pobjjeni.info). Cijena joj je 15 KM ili 60 KN.

PROPETLJE

Vrgorac, 3. prosinca 2014. (Matica hrvatska) – U izdanju Društva hrvatskih književnika Herceg Bosne (DHK HB), Mostar i Matrice hrvatske, Vrgorac, ovih dana iz tiska je izšla nova knjiga Miljenka Stojića. Riječ je o zbirci »Propetlje« u kojoj se nalaze 24 kratke, poučne i iznimno pitke priče, prepune vrlo iskoristivih i primjenjivih poruka. Podijeljene su u tri zasebne cjeline: A boja je...; Isprid tebe puca zemљa;

Dok vrijeme prolazi.

U djelu autor kroz prepričavanje određenih tema ne pokazuje nikakve dvojbe oko poruka koje želi prenijeti čitatelju. Prikazivanjem vlastitih misli, poruka i osjećaja, nemametljivo umetnutih u tekst, čitatelja zapravo odgaja i pomaže mu da na zadovoljavajući način rastumači njegove iznimno iskoristive književne poruke.

»Propetlje« je nova knjiga u vrlo plodnom nakladničkom rasporedu toga hercegovačkog franjevca koji se javnosti redovito obraća svojim pjesmama, pričama, ogledima, djelima za djecu, aforizmima, stručnim i novinarskim člancima te književnom kritikom. Zbirku kratkih priča »Propetlje« svakako možemo staviti uz bok Stojićevoj ranijoj knjizi priča »Ne dirajte bijelog labuda« (2005.), ili romanima za djecu »Računalko« (2007.), »Mirkove priče« (2010.) i »Did Jozo« (2013.). Čitatelji su ih dobro prihvatali, ali i književni kritičari.

Adresar

PROVINCIJALAT

Franjevačka 1, pp 153
88 000 Mostar
tel.: (036) 333-525
faks: (036) 333-526
www.franjevci.info
mostar@franjevci.info

tel.: (039) 833-000; 830-970
faks: (039) 830-992

PROVINCIJAL

fra Miljenko Šteko

Bratstvo

fra Velimir Mandić
gvardijan
velimir.mandic@tel.net.ba

fra Ivan Boras

župnik, sam. vikar

ivan.boras@tel.net.ba

fra Nikola Rosančić

ž. vikar, sam. ekonom i diskret
duh. asistent Frame

nikolarosancic@gmail.com

fra Slavko Soldo

odgojitelj novaka
slavko.soldo@tel.net.ba

fra Vinko Dragičević

de familia

fra Hadrijan Sivrić

de familia

fra Radoslav Dragičević

ž. vikar

fra Žarko Ilić

de familia; urednik „Kršnog
zavičaja“

[\(039\)
830-982](mailto:krsni.zavicaj@tel.net.ba)

fra Ferdo Majić

de familia

fra Dinko Maslać

rekovaläsent

fra Andrija Nikić

de familia

nikic.andrija@tel.net.ba

fra Alojzije Topić

brat

fra Vlado Lončar

de familia

fra Jure Brkić

ž. vikar

fra Vlado Buntić

de familia

fra Milan Jukić

brat, čuvar muzeja i galerije,
sam. diskret

fra Tomislav Sablje

ž. vikar

duh. asistent OFS-a
tomislavsablje@gmail.com

fra Damjan Perić

brat, skrb o bolesnoj braći
damjan.perich@gmail.com

fra Goran Azinović

ž. vikar
azinus@gmail.com

Rezidencije

1. DRINOVCI - Župa sv. Mihovila

Arkanđela
88 344 Drinovci
tel.: (039) 672-425; faks: (039)
672-572

fra Bože Milić

župni upravitelj
duh. asistent Frame

boze.milic@gmail.com

fra Sretan Ćurčić

ž. vikar
duh. asistent OFS-a
sretan.curcic@tel.net.ba

Kuće i župe samostanskog okružja

1. GORICA – Župa sv. Stjepana

88 345 Sovići
tel.: (039) 670-294
zupni.ured.gorica@tel.net.ba

fra Stipe Marković

župnik
duh. asistent OFS-a
markovicstipe52@gmail.com

fra Nikola Spužević

ž. vikar
duh. asistent Frame
nikola.spuzevic@tel.net.ba

2. KLOBUK – Župa sv. Marka

evanđ.
88 324 Klobuk
tel./faks: (039) 845-096

fra Robert Jolić

župnik, sam. diskret
duh. asistent Frame i OFS-a
rjolic@tel.net.ba

3. RUŽIĆI – Župa sv. Ivana Krstitelja

BRAĆA U DOMOVINI

Bosna i Hercegovina

Pozivni telefonski broj 00387
ne uključujući gradski predbroj 0

I. HUMAC – SAMOSTAN SV. ANTE

Trg Sv. Ante 1.
88 320 Ljubuški-Humac
tel.: (039) 833-000; 830-970
faks: (039) 830-992
www.humac.ba; info@franjevci-humac.info

Uprava

fra Velimir Mandić, gvardijan
fra Ivan Boras, vikar
fra Nikola Rosančić, ekonom

Župa sv. Ante

Trg sv. Ante 1.
88 320 Ljubuški-Humac

88 347 Ružići
tel.: (039) 674-291
www.zupa-ruzici.com
fra Tomislav Jelić
ž. upravitelj
duh. asistent Frame
ftj.too@gmail.com

4. TIHALJINA – Župa
Bezgrješnog začeća BDM
88 348 Tihaljina
tel.: (039) 673-004
fra Branimir Musa
župnik, dekan, definitor
duh. asistent Frame
branemusa@net.hr

5. VELJACI – Župa sv. Ilijе
Proroka
88 326 Vitina
tel.: (039) 841-801
zupni.ured.veljaci@tel.net.ba
fra Ljubo Kurtović
župnik, sam. diskret
reg. asistent OFS-a
ljubo.kurtovic@gmail.com
fra Ivan Kvesić
ž. vikar
fra Ivan Matijašević
ž. vikar

6. VITINA – Župa sv. Paškala
88 326 Vitina
tel./faks: (039) 841-890
fra Željko Grubišić
župnik, definitor
duh. asistent OFS-a i Frame
zeljko.grubisic@tel.net.ba
fra Petar Ljubičić
ž. vikar
fra.petar@gmail.com

II. KONJIC – SAMOSTAN SV. IVANA KRSTITELJA

Omladinska 1.
88 400 Konjic
tel./faks: (036) 730-653
Uprava
fra Ivan Sesar, gvardijan
fra Stipan Klarić, sam. vikar

Župa sv. Ivana Krstitelja
Omladinska 1.
88 400 Konjic
tel./faks: (036) 730-653

Bratstvo
fra Ivan Sesar
gvardijan
ivan.sesar@tel.net.ba
fra Stipan Klarić
župnik; sam. vikar
župni upravitelj Glavatičeva
stipanklaric@gmail.com

III. MOSTAR – SAMOSTAN SV. PETRA I PAVLA

Franjevačka 1., pp 153
88 000 Mostar
tel.: (036) 319-688
faks: (036) 327-348

Uprava
fra Iko Skoko, gvardijan
fra Josip Vlašić, sam. vikar
fra Ivan Ševo, ekonom

Župa sv. Petra i Pavla
Franjevačka 1., pp 153
88 000 Mostar
tel.: (036) 319-688
faks: (036) 334-231
www.apostolskiprvaci.info
zupasvpetraipavla@gmail.com

Bratstvo
fra Miljenko Šteko
provincijal
miljenko.steko@medjugorje.hr
fra Iko Skoko
gvardijan
iko.skoko@tel.net.ba
fra Josip Vlašić
župnik, sam. vikar
duh. asistent OFS-a
frajosipv@yahoo.com
fra Ivan Ševo
provincijski vikar; ž. vikar; sam.
ekonom
sevo.ivan@tel.net.ba

fra Mijo Križanac
brat
fra Mate Dragičević
tajnik Provincije; ž. vikar
v. d. ekonoma Provincije
mate.dragicevic@tel.net.ba
fra Ante Marić

ž. vikar, kapelan Masne Luke-Polja
provincijski knjižničar
sam. diskret
fraante.maric@tel.net.ba

fra Ante Tomas
provincijski arhivar
ante.tomas@gmail.com

fra Marko Jurić
ž. vikar

fra Stanko Mabić
ž. vikar; odgojitelj postulanata i
sjemeništaraca
sam. diskret
stanko.mabic@tel.net.ba

fra Antonio Šakota
ž. vikar
duh. asistent Frame
vicepovjerenik za Sv. Zemlju
tonisakota@gmail.com
fra Perica Ostojić
đakon
pegaostojic@gmail.com

Rezidencije

1. ČERIN
88 265 Čerin
tel./faks: (036) 652-139
Župa sv. Stjepana
88 265 Čerin
tel./faks: (036) 652-139
zupni.ured-cerin@tel.net.ba

fra Dario Dodig
župnik, dekan, definitor
duh. asistent OFS-a
dario.dodig@tel.net.ba

fra Slaven Brekalo
ž. vikar
reg. asistent Frame
slavenbrekalo@gmail.com
fra Tihomir Bazina
ž. vikar
duh. asistent Frame
tihomir.bazina@gmail.com

2. ČITLUK
88 260 Čitluk
tel.: (036) (036) 642-540; 643-710
faks: (036) 640-018
Župa Krista Kralja
88 260 Čitluk
tel.: (036) 642-540
faks: (036) 643-711
zupa.citluk@tel.net.ba
fra Miro Šego
župnik
miro.sego1@tel.net.ba
fra Kornelije Kordić
de familia
fra Danko Perutina
ž. vikar
duh. asistent OFS-a i Frame
danko08@libero.it

Kuće i župe samostanskog okružja

1. GORANCI – Župa Uznesenja BDM
88 000 Mostar
tel.: (036) 381-102
fra Ivan Ivanda
župni upravitelj
ivan.ivanda@gmail.com

2. GRADNIĆI – Župa sv. Blaža
88 260 Čitluk
tel./faks: (036) 642-006
fra Ferdo Boban
župnik
duh. asistent Frame
ferdoboban46@gmail.com

3. MEĐUGORJE – Župa sv. Jakova apost. st.
Gospin trg 1
88 266 Međugorje
tel.: (036) 650-206; 650-310, 651-333
faks: (036) 651-444
www.medjugorje.hr
fra Marinko Šakota
župnik
marinko.sakota@tel.net.ba
fra Viktor Kosir
ž. vikar
fra Ivan Dugandžić
ž. vikar
ivan.dugandzic@zg.htnet.hr

fra Karlo Lovrić
ž. vikar;
karlo.lovric@medjugorje.hr
fra Mladen Herceg
ž. vikar, sam. diskret
mladen.herceg@tel.net.ba
fra Dragan Ružić
ž. vikar; ravnatelj Majčinog sela
sam. diskret
druzic@libero.it
fra Josip Marija Katalinić
brat
fra Ivan Landeka ml.
ž. vikar; pomoći odgojitelj
novaka
duh. asistent OFS-e
fraivanl@yahoo.com
fra Stanko Ćosić
ž. vikar
duh. asistent Frame
stenx84@gmail.com
fra Hrvoje Miletić
ž. vikar
miletichrvoje@yahoo.com

Samostan školskih sestara franjevki
Baraći bb
88 266 Međugorje
tel./faks: (036) 651 - 578
Duhovnik
fra Tomislav Pervan
tomislav.pervan@tel.net.ba

IV. ŠIROKI BRIJEG – SAMOSTAN UZNESENJA BDM
Kardinala A. Stepinca 14
88 220 Široki Brijeg
tel.: (039) 702-900
faks: (039) 702-935

Uprava
fra Tomislav Puljić, gvardijan
fra Stipe Biško, vikar
fra Ante Penava, ekonom

Župa Uznesenja BDM
Kardinala A. Stepinca 14
88 220 Široki Brijeg
faks: (039) 702-936

Bratstvo
fra Tomislav Puljić
gvardijan, definitor
tomislavpuljic@yahoo.com
fra Stipe Biško
župnik; sam. vikar, dekan
stipe.bisko@gmail.com
fra Ante Penava
sam. ekonom
antepnv@gmail.com
fra Jozo Pejić
kustos muzeja
fra Serafin Hrkać
akademik; ž. vikar
fra Vendelin Karačić
ravnatelj Fr. galerije
vendelinkaracic@gmail.com
fra Berislav Kutle
de familia
fra Stanko Banožić
de familia
stanko.b@bluewin.ch
Stanko.banozic@hotmail.com
fra Dane Karačić
ž. vikar, sam. diskret
duh. asistent OFS-a
fradanek@gmail.com

fra Vitomir Musa
de familia
rimotiv1@gmail.com
fra Drago Čolak
de familia
fra Ilija Šaravanja
de familia
ilija.saravanja@bluewin.ch
fra Miljenko Mića Stojić
vicepostulator; ž. vikar
www.miljenko.info
fra Robert Kiš
ž. vikar
robert.robi.rk@gmail.com
fra Željko Barbarić
ž. vikar
zeljkobarbaric@gmail.com
fra Mario Ostožić
ž. vikar
mario.ofm@gmail.com

Rezidencije

1. POSUŠJE - Župa Bezgrješnog začeća BDM

88 240 Posušje
tel.: (039) 681-052
faks: (039) 680-79
fra Mladen Vukšić
župnik, dekan, sam. diskret
mladen.vuksic@tel.net.ba
fra Milan Lončar
ž. vikar, sam. diskret, povjerenik
za Sv. Zemlju
milan.loncar@tel.net.ba
fra Ante Leko
ž. vikar
fra Marko Dragičević
ž. vikar
duh. asistent OFS-a
marko.dragicevic1947@gmail.
com
fra Josip Serđo Ćavar
ž. vikar
duh. asistent Frame
serdjo_cavar@yahoo.com
fra Dario Galić
ž. vikar
dariogalic10@gmail.com

Kuće i župe samostanskog okružja

1. IZBIČNO – Župa sv. Josipa Radnika
88 220 Široki Brijeg
tel./faks: (039) 719-500
fra Franjo Mabić
župnik
www.frafranjomabic.info
franjo.mabic@tel.net.ba

2. KOČERIN – Župa sv. Petra i Pavla
88 226 Kočerin
tel.: (039) 711-300
fra Mario Knežović
župnik
duh. asistent OFS-a
mario.knezovicc@tel.net.ba
fra Goran Čorluka
ž. vikar
duh. asistent Frame
corluka1@gmail.com

3. LJUTI DOLAC – Župa sv. Ane
88 223 Ljuti Dolac

tel./faks: (039) 713-169
zupniuredljutidolac@gmail.com
fra Ante Kurtović
župnik
fraantekurtovic@gmail.com

4. POLJA, MASNA LUKA – Kuća molitve;
Kapelana sv. Ilike Proroka
p.p. 42
88 240 Posušje
tel./faks: (039) 718-100
fra Petar Krasić
voditelj Kuće molitve
fra Vinko Mikulić
kustos Hrvatske arh. zbirke u
Gorici

5. POSUŠKI GRADAC – Župa sv.
Franje Asiškog
88 243 Broćanac
tel./faks: (039) 694-321
www.posuski-gradac.com
fra Ivan Landeka st.
župnik
duh. asistent Frame
ivan.landeka@tel.net.ba

6. RAKITNO – Župa sv. Ivana Krstitelja
88 245 Rakitno
tel.: (039) 692-126
faks: (039) 692-533
fra Marinko Leko
župnik
duh. asistent OFS-a
marinko.leko@tel.net.ba

7. RASNO – Župa sv. Franje Asiškog
88 342 Dužice
tel.: (039) 712-555
fra Ignacije Alerić
župni upravitelj
ignacije.aleric@tel.net.ba

V. TOMISLAVGRAD – SAMOSTAN SV. ĆIRILA I METODA
Trg fra Mije Čuića 1
80 240 Tomislavgrad
tel.: (034) 352-091; 352-447
faks: (034) 352-808

www.samostan–tomislavgrad.
info

Uprava
fra Ante Pranjić, gvardijan
fra Velimir Bagavac, vikar
fra Mirko Bagarić, ekonom

Župa sv. Mihovila Arkanđela
Trg fra Mije Čuića 1
80 240 Tomislavgrad
tel.: (034) 352-091; 352-447
faks: (034) 352-808

Bratstvo
fra Ante Pranjić
gvardijan
a.pranjic@gmx.net
fra Velimir Bagavac
župnik; sam. vikar
velimirbagavac@yahoo.com
fra Mirko Bagarić
ž. vikar, ekonom
duh. asistent OFS-a
fra.mirko.bagaric@gmail.com

fra Oton Bilić
de familia
oto.bilic@tel.net.ba

fra Ante Ivanković
ž. vikar
fra Gabrijel Mioč
ž. vikar
fra Klement Galić
de familia
klement.galic@tel.net.ba
fra Josip Jolić
de familia
jozo.jolic@tel.net.ba; i.: 19. ožujka

fra Radomir Krišto
brat, sam. diskret

fra Anthony Burnside
ž. vikar, sam. diskret
asburnsi@bih.net.ba

fra Mate Tadić
ž. vikar
mate.tadic@tel.net.ba
fra Josip Mioč
ž. vikar
duh. asistent Frame
josipmiocsljajo@gmail.com

Kuće i župe samostanskog okružja

1. BUKOVICA – Župa sv. Franje Asiškog
80 243 Mesihovina
tel./faks: (034) 316-054
fra Mladen Rozić
župnik
mladen.rozic@tel.net.ba
fra Petar Drmić
ž. vikar, sam. diskret
duh. asistent Frame
petar.drmic@tel.net.ba

2. KONGORA – Župa Presv. Srca Isusova
80 244 Kongora
tel/fax: (034) 365-600
zupni.ured.kongora@tel.net.ba
fra Stjepan Martinović
župnik
duh. asistent Frame

3. ROŠKO POLJE – Župa sv. Ivana Krstitelja
80 247 Roško Polje
tel./faks: (034) 369-105
fra Jozo Radoš
župnik; ravnatelj „Kapi ljubavi“
duh. asistent Frame

4. SEONICA – Župa Uznesenja BDM
80 343 Mesihovina
tel.: (034) 368-043
zupni.ured.seonica@tel.net.ba
fra Vinko Kurevija
župnik, dekan, sam. diskret
duh. asistent Frame
vinko.kurevija@tel.net.ba

5. ŠUICA – Župa sv. Ante Padovanskog
80 249 Šuica
tel.: (034) 367-100
fra Mate Logara
župnik, vojni kapelan
duh. asistent Frame
matelogara@yahoo.com
fra Alojzije Bošnjak
ž. vikar

HRVATSKA
Pozivni telefonski broj 00385

I. BADIJA – SAMOSTAN UZNESENJA BDM
pp 102
20 260 Korčula
tel.: +385-20-712-566
faks: +385-20-711-561
fra Danko Perutina
zadužen za obnovu samostana

II. SLANO – SAMOSTAN SV. JERONIMA
Slanskih pomoraca 4
20 232 Slano
tel./faks: (020) 871-277
Župa Sv. Vlahe
Slanskih pomoraca 4
20 232 Slano
tel./faks: (020) 871-277
fra Ljudevit Lasta
gvardijan i župnik u Slanom; ž.
upravitelj u Majkovima
fra Ivan Marić st.
ivan.maric1@tel.net.ba
fra Luka Zorić
sam. vikar; ž. upravitelj u
Banićima i Liscu
zoricluka654@gmail.com
fra Stipan Šarić
(extra domum)
župni upravitelj: Ošje i Topolo
20 205 Topolo
tel.: 020 / 752-655
fra Vlatko Soldo
(extra domum)
župni upravitelj: Pupnat i Račišće
20 274 Punat
tel.: 020 / 717-110
vlatko.soldo@tel.net.ba

III. ZAGREB – SAMOSTAN BEZGRJEŠNOG ZAČEĆA BDM
Avenija Gojka Šuška 2
10 040 Zagreb-Dubrava
tel.: (01) 29-11-931
faks: (01) 29-11-935
www.herc-fra3.net

Uprava
fra Draženko Tomić, gvardijan
fra Svetozar Kraljević, sam. vikar
fra Ante Bekavac, sam. ekonom

Bratstvo
fra Draženko Tomić
gvardijan
drazenko_t@yahoo.com
fra Svetozar Kraljević
odgojitelj bogoslova; sam. vikar
duh. asistent OFS-a i Frame
fr.svetozar@gmail.com

fra Ante Bekavac
ekonom i sam. diskret
antebekavac@gmail.com
fra Bazilije Pandžić
ispovjednik
Stipe.Pandzic@zg.htnet.hr

fra Viktor Nuć
ispovjednik
borislav.nuic@zg.htnet.hr

fra Jozo Zovko
ispovjednik, sam. diskret

fra Zoran Senjak
bolnički dušobrižnik
Kapeljana u Kliničkoj bolnici
Dubrava
Avenija G. Šuška 6
10 040 ZAGREB
tel.: (01) 290-23-13

fra Ivica Zovko
đakon; kateheta
ivica.zovko@zg.t-com.hr

fra Frano Musić
sam. diskret
kapelan u Polic. kapelaniji sv.
Mihaela
u Polic. akademiji u Zagrebu
frano.music@zg.t-com.hr

fra Branimir Novokomet
drugi meštar bogoslova
fbranekmet@gmail.com

Kuće i župe samostanskog okružja

1. PLAŠKI – Župa sv. Ane;
Saborčanska 2
47 304 Plaški
tel.: (047) 573-353
faks: (047) 801-783

SABORSKO – Župa sv. Ivana Nepomuka
47 306 SABORSKO
fra Šimun Romić
župnik, sam. diskret
simonrezani@gmail.com

2. TOUNJ – Župa sv. Ivana Krstitelja;
TRŽIĆ KAMENICA –
Župa sv. Mihovila Arkandela
69 Tounj
47 264 Tounj
tel.: (047) 563-168
fra Slaven Mijatović
župnik
slavenmijatovic777@gmail.com

BRAĆA U ZAPADNOJ EUROPI

AUSTRIJA
Pozivni telefonski broj 0043

Župe
1. FROHNLEITEN
Hauptplatz 1
8130 FROHNLEITEN
tel.: (031) 262-488
faks: (031) 262-488-5
frohnleiten@graz-seckau.at
fra Šimun Oreč
župnik
+43-650-911-06-99
fra Dominik Ramljak
ž. vikar

2. MARIA SAAL
Tanzenberg 1
9063 MARIA SAAL
fra Franjo Vidović
profesor, rektor, župnik
fvidovic@aon.at

Fra DALIBOR MILAS
Lange Gasse 2
A.- 8010 GRAZ
„extra domum“
dalibor.milas@gmail.com

ITALIJA
Pozivni telefonski broj 0039

Fra Drago Vujević
Fraternità Missionaria Europea
Convento san Francesco
Via san Francesco 49
00036 PALESTRINA (RM)
dragovujevic@yahoo.com
fra Vjekoslav Milićević
Via Merulana 124 B
00185 ROMA
student
fravjekom@yahoo.com

NJEMAČKA
Pozivni telefonski broj 0049

Hrvatske katoličke misije

1. AUGSBURG
Alte Gasse 15-A
86152 Augsburg
tel.: (0821) 519-802; 581-839
faks: (0821) 582-702
www.hkm-augsburg.de
fra Ivan Čilić
voditelj misije
ICilic@gmx.de

2. NERSINGEN
NEU – ULM
Alte Landstr.
89 278 NERSINGEN
tel.: 0049 – 7308 - 7734
www.hkm-neu-ulm.webnode.com
fra Ivan Leutar,
voditelj misije
leutar@a1.net

3. SINGEN-VILLINGEN
Rielasingerstr. 41,
78224 Singen
tel: (07731) 66-353
fax: +49 – 7731 – 749 – 464.
www.hkm-singen-villingen.de
info@hkm-singen-villingen.de
stan: Hadwigstr. 27
78224 SINGEN
tel.: (07731) 90-95-50

fra Dinko Grbavac
voditelj misije
d.grbavac@hkm-singen-villingen.de

Župe

1. AUGSBURG
Inningerstrasse 29
86179 AUGSBURG
tel.: (0821) 881-103; faks: (0821) 883-254
fra Mate Čilić
župnik
mate.cilic@bistum-augsburg.de

2. BLANKENAU
Franziskanerkloster BLANKENAU
Propsteiplatz 7
36154 Hosenfeld
tel.: (06650) 254
faks: (06650) 85-98
Franziskaner.blankenau@gmx.de
fra Ljubo Lebo
župnik
tel.: (06650) 91-80-603
- Pfarrei St. Antonius der
Einsiedler
36137 Grossenluder-OT Mus,
Kirchweg 1
i - Pfarrei St. Johannes der Täufer
36137 Grossenluder-OT
Kleinluder, Scharfe Ecke 4
fra Robert Crnogorac
upravitelj kuće; župnik
Pfarrei St. Peter und Paul
36154 Hosenfeld, Kirchberg 7
robert.crnogorac@gmx.de

fra Stipe Pervan
župnik
0049-6650-918-06-05
- Pfarrei St. Simon und Judas
36154 Hosenfeld-OT Blankenau,
Propsteiplatz 7
i - Pfarrei St. Simplizius, Faustinus
und Beatrix
36154 Hosenfeld-OT Hainzell,
Kirchbergstrase 5
fra Mladen Sesar
ž. vikar u Pastoralverband-u
„Kleinheiligkreuz“

ŠVICARSKA

Pozivni telefonski broj 0041

Hrvatske katoličke misije**1. AARGAU**

Bahnhofplatz 1
5400 BADEN
tel.: (062) 822-04-74
faks: (062) 822-57-75

fra Niko Leutar

Tödustrasse 21
5430 Wettingen
voditelj misije
nleutar@bluewin.ch

2. BASEL

Kleinriehenstrasse 53
4058 Basel
tel./faks: (061) 692-76-40
hkmbasel@bluewin.ch
fra Petar Topić
voditelj misije

3. BERN

Quartiergasse 12
3013 Bern
tel.: (031) 331-56-52
faks: (031) 332-12-48
www.hkm-bern.com
fra Gojko Zovko
voditelj misije
goja.z@bluewin.ch

4. FRAUENFELD

Klosterliweg 7
8500 Frauenfeld
tel.: (052) 722-46-79
faks: (052) 721-22-41
hkmfrauenfeld@bluewin.ch
www.hkm-frauenfeld.ch
fra Mika Stojić
voditelj misije
mika.stojic@gmail.com

5. GRAUBÜNDEN

Gartaweg 15
Postfach 35
7203 Trimmis Gr
tel./faks: (081) 353-160-86

fra Ante Medić

voditelj misije
medi.a@bluewin.ch

6. LAUSANNE - WALLIS

Rue de la Borde 25
1018 Lausanne
tel./faks: (021) 647-07-57
www.cromission-wallis.ch
fra Vladimir Ereš
voditelj misije
vlado@cromission-wallis.ch

7. LUZERN

Hrvatska katolička misija
Kath. Kroatenmission
Matthofring 2/4
CH - 6005 Luzern
Tel.: 0041 41 360 04 47; 041 360
15 04
Fax: 0041 41 360 01 73
Web: www.hkm-luzern.ch
Mail: hkm.luzern@bluewin.ch
fra Branko Radoš
voditelj misije
Mob.: 0041 79 541 35 08

8. SOLOTURN

HKM Solothurn
Reiserstrasse 83
CH-4600 Olten
tel: 0041-62-2964100
faks: 0041-62-294101
fra Šimun Čorić

voditelj misije
sito.coric@gmx.net

9. ST. GALLEN

Paradiesstrasse 38
9000 St. Gallen
tel.: (071) 277-83-31
faks: (071) 277-83-36
info@hkm-stgallen.ch; www.
hkm-stgallen.ch
fra Mijo Pinjuh

voditelj misije, definitor
fra_mico@bluewin.ch

10. TICINO

Al Mai 18
6528 Camorino

tel.: (091) 840-23-06
faks: (091) 840-29-05

fra Valentin Vukoa
voditelj misije
metaljke@gmail.com

11. ZUG

Mühlegasse 35 B
6340 Baar Zg
tel.: (041) 760-48-03
faks: (041) 760-04-29
fra Slavko Antunović
voditelj misije
slavko.antunovic@ka.htnet.hr

12. ZÜRICH

Schlossgasse 32
Postfach 9057
8036 Zürich
tel.: (044) 455-80-60
faks: (044) 461-19-39
hkm.zuerich@bluewin.ch;
www.hkm-zuerich.ch
fra Ivan Prusina
voditelj misije
ivan.prusina@bluewin.ch
fra Stjepan Neimarević
misionar
fra Vine Ledušić
misionar
vineledusic@yahoo.it

Župe**1. AEDERMANNSDORF/SO**

Dorfstrasse 201
4714 AEDERMANNSDORF/SO
tel./faks: (062) 394-18-11
fra Ivan Bebek
ž. vikar
ivan.bebek@ggs.ch

2. NETSTAL, GI

Kreuzbühlstr. 9
8754 NETSTAL, GI
tel.: (055) 640-17-75
faks: (055) 640-57-03
fra Ljubo Leko
župnik župe Netstal i ž. upravitelj
župe Glarus
ljubo.leko@bluewin.ch

fra Rade Vukšić

(povratak u Provinciju)

andrija.vuksic@bluewin.ch

BRAĆA U KUSTODIJI**Hrvatska franjevačka kustodija****Svete Obitelji**

4848 South Ellis Avenue

CHICAGO (IL) 60615

tel.: (773) 536-05-52

faks: (773) 536-20-94

www.croatianfranciscans.org

UPRAVA

fra Jozo Grbeš, kustos

fra Jozo Grubišić, savjetnik

fra Marko Puljić, savjetnik

fra Ljubo Branimir Lebo, savjetnik

fra Ivica Majstorović, savjetnik

SAD

Pozivni telefonski broj 001

I. CHICAGO – SAMOSTAN SV.**ANTE**

4848 South Ellis Avenue

Chicago (IL) 60615

tel.: (773) 373-34-63; faks: (773)

268-77-44

Uprava

fra Jozo Grbeš, gvardijan

fra Josip Nenad Galić, sam. vikar

Bratstvo**fra Jozo Grbeš**

kustos i gvardijan

+1-773-386-05-52;

Jgrbes@gmail.com

fra Josip Nenad Galić

sam. vikar

Josephgalic@aol.com

fra Častimir Majić

de familia

fra Ljubo Krasić

voditelj Hrvatskih franjevačkih

izdanja i Hrvatskog

etničkog instituta

croetljubo@aol.com

Župe**1. CHICAGO** – Mission of Bl. A.

Stepinac

6346 N. Ridge Avenue - Chicago,
IL 60660

tel.: (773)-262-05-35; faks: (773)

262-46-03

Bastepinacchicago@sbcglobal.
net**fra Pavo Maslać****2. CHICAGO** – Župa sv. Jeronima2823 S. Princeton Ave. - Chicago,
IL 60616

tel.: (312) 842-18-71; faks: (312)

842-64-27

www.stjeromecroatian.org

fra Ivica Majstorović

župnik

frivicam@hotmail.com,

Skype: ivica.majstorovic

fra Stipe Renić

ž. vikar

stiperenic@yahoo.com

3. CHICAGO – Župa Presv. Srca

Isusova

2864 East 96th Street

Chicago, IL 60617

tel.: (773) 768-14-23

faks: (773) 768-37-50

shcroat@aol.com

fra Stephen Bedeniković

župnik

sbofm25@aol.com

4. MILWAUKEE – Župa Presv.

Srca Isusova

917 North 49th Street

Milwaukee, WI 53208

tel.: (414) 774-94-18

faks: (414) 774-74-06

sh.croatian@yahoo.com

fra Ivan Strmečki

IvanOFM@aol.com

5. NEW YORK – Župa sv. Ćirila i

Metoda i sv.

Rafaela

502 West 41st Street

New York, NY 10036

tel.: (212) 563-33-95

faks: (212) 868-12-03

crkva.nyc@verizon.net; www.

crkvany.org

fra Nikola Pašalić

župnik; promotor duh. zvanja

frpasalic@sbcglobal.net

fra Ilijā Puljić,

ž. vikar

vlahic@personainternet.com

fra Dražan Boras

ž. vikar

brljica@yahoo.com

6. ST. LOUIS – Župa sv. Josipa

2112 S. 12th Street

St. Louis, MO 63104

tel./faks: (314) 771-09-58

sjchurch@netzero.net

fra Stjepan Pandžić

župnik

s.pandzic@sympatico.ca

7. TROY – Župa sv. Lucije

200 East Wattles

Troy, MI 48098

tel.: (248) 619-99-10

faks: (248) 619-99-12

stlucy@sbcglobal.net

fra Filip Pavić

privremeni upravitelj

philpav@aol.com

8. WEST ALLIS – Župa sv.

Augustina

6762 West Rogers St.

West Allis, WI 53219

tel.: (414) 541-52-07

faks: (414) 541-02-73

www.staugwaexecpc.com

fra Lawrence Frankovich

župnik

Lafranofm@aol.com

9. BEAUFORT (SOUTH

CAROLINA)

70 Ladys Island Dr.

Beaufort SC 29907

fra Robert Galinac

vojni kapelan

KANADA

Pozivni telefonski broj 001

Župe**1. KITCHENER – Župa Sv. obitelji**

180 Schweitzer Street
Kitchener, Ontario, N2K-2R5
tel.: (519) 743-71-21
faks: (519) 743-29-64
fra Miro Grubišić
župnik

2. LONDON – Župa sv. Leopolda

Mandića
2889 Westminster Dr.
London, Ontario, N6N 1L7
tel.: (519) 681-84-72
faks: (519) 681-21-20
fra Zvonko Kutleša
župnik
zkutlesa@yahoo.ca

3. MONTREAL – Župa sv. Nikole

Tavelića
4990 Place de la Savane
Montreal, Quebec, H4P-1Z6
tel.: (514) 739-74-97
faks: (514) 737-68-03
fra Jozo Grubišić
župnik
fra.j.grubisic@progression.net

4. NORVAL – Hrvatsko

franjevačko središte
„Kraljica mira“
9118 Winston Churchill Blvd.
Norval, Ontario, L0P -1K0
tel.: (905) 456-32-03
faks: (905) 450-8771
hcentar@sympatico.ca; www.
queenofpeacenorval.
com

fra Marko Puljić
župnik
markopofm@gmail.com
fra Tomislav Pek
ž. vikar
tomislavpek@gmail.com

5. SAULT STE MARIE – Župa

Majke Božje zaštitnice
putnika
466 Second Line East
Sault Ste Marie, Ontario
P6B-4K 1
tel.: (705) 253-81-91
faks: (705) 253-88-04
fra Veselko Kvesić
župnik
vkvesic@hotmail.com

6. WINDSOR – Župa sv. Franje

Asiškog
1701 Turner Road
Windsor, Ontario, N8V-3J9

tel.: (519) 252-68-71

faks: (519) 252-69-42

francisofassisi@cogeco.net; www.
stfranciscroatian.
.com

fra Ljubo Branimir Lebo ml.
župnik
ljubo@cogeco.net

BRAĆA U MISIJAMA**KONGO**

Pozivni telefonski broj 00243
(Kamina / Katanga / Congo)
c/o Procure don Bosco
Wespelaarsebaan 250
3190 Boortmeerbeek
Belgique

fra Ante Kutleša
misionar
tel.: 00243-995-325-590
fra Filip Sučić
područni gvardijan; misionar
sat. tel.: 00243-814-037-114
e-pošta: franciscains_croates@
yahoo.fr

fra Pero Čuić
misionar
mob.: 00243-99-52-99-758

